

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ DOKTORA PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE
COĞRAFYA EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ali İLHAN

İzmir

2010

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ DOKTORA PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ali İLHAN

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Nevzat GÜMÜŞ

İzmir

2010

Doktora tezi olarak sunduğum “Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi Üzerindeki Etkileri” adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

05/08/2010

Ali İLHAN

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EGİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DOKTORA TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

Ali...İLHAN..... Tarafından Yrd.Doç.Dr.Nevzat Güneş yönetiminde
hazırlanan..."Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde
Copernica Spitali Üzerindeki Etkileri".....

başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından "Doktora Tezi" olarak kabul
edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Nevzat Güneş
Danışman

Prof. Dr. h. e. İbrahim ATALAY Tez Komitesi Üyesi

Prof. Dr. Mustafa MUTLUER Tez Komitesi Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Emel BULBUL Jüri Üyesi

Prof. Dr. Feriye İSİK Jüri Üyesi

Prof. Dr. h. e. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

Adres: Uğur Mumcu Cad.135 Sk. No:5 35150 Buca/İZMİR
Telefon: +90 (232) 440 09 08 - 440 09 11 Faks: +90 (232) 420 60 45
e-posta: egitimbil@deu.edu.tr

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ

TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

* Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin Yazarı:

Soyadı:

İLHAN

Adı:

Ali

Tezin Türkçe Adı:

Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi Üzerindeki Etkileri

Tezin yabancı dildeki adı:

Effects of Globalization on Geography Education in Universities in Turkey

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

Tezin Yazarının:

Soyadı: İLHAN

Adı:

Ali

Tezin Türkçe Adı:

Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi Üzerindeki Etkileri

Tezin yabancı dildeki adı:

Effects of Globalization on Geography Education in Universities in Turkey

Tezin Yapıldığı

Üniversite: Dokuz Eylül

Enstitü: Eğitim Bilimleri

Yılı: 2010

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü:

- 1- Yüksek Lisans
2 - Doktora
3. Sanatta Yeterlilik

Dili: Türkçe

Sayfa Sayısı: 266

Referans No:

Tez Danışmanının

Unvanı: Yrd. Doç. Dr.

Adı: Nevzat

Soyadı: GÜMÜŞ

Türkçe Anahtar Kelimeler:

Küreselleşme
Coğrafya Eğitimi
Üniversiteler
Eğitim Programı
Türkiye

Globalization
Geography Training
Universities
Education Program
Turkey

ÖNSÖZ

Son yıllarda küreselleşme ile birlikte meydana gelen hızlı gelişmeler pek çok ülkeyi olduğu gibi Türkiye'deki üniversite eğitimi ve dolayısıyla coğrafya eğitimi de etkilemiştir. Küreselleşme konusunda pek çok araştırma yapılmıştır. Fakat küreselleşmenin coğrafya eğitimi üzerindeki etkilerine yönelik çalışmaya ulaşamamıştır. Bu nedenle araştırmamızda Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi Üzerindeki Etkilerini, ortaya koymayı amaçladık. Küreselleşme özellikle 1980'li yıllardan sonra uluslararası ilişkilerin gelişmeye başlaması, teknoloji ve iletişimde meydana gelen büyük değişim ile ilerlemenin yönlendirdiği hemen hemen her alanda etkili olan bir süreçtir. Bu nedenle diğer sektörler yanında eğitim sektörünü ve buna bağlı olarak üniversitelerdeki coğrafya eğitimi de derinden etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmada ele alınan ana temalar “küreselleşme”, “küreselleşme ve eğitim”, “küreselleşme ve coğrafya eğitimi”, “küreselleşmenin Türkiye üniversiteleri üzerindeki etkisi” ve “küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerindeki etkisi” ile “Küreselleşme sürecinde Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümleri ve coğrafya biliminin bazı sorunları” şeklindedir.

Araştırmanın her aşamasında görüş ve eleştirileriyle değerli katkılarını gördüğüm danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Nevzat GÜMÜŞ'e teşekkürlerimi sunuyorum. Diğer taraftan değerli görüşlerinden faydalandığım hocam Prof. Dr. H.c. İbrahim ATALAY'a ve Prof. Dr. Mustafa MUTLUER'e çok teşekkür ederim. Diğer yandan akademik yayın desteği sağlayıp görüşleriyle katkıda bulunan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. İsmail BULDAN'a ve doktora izleme toplantılarında görüşlerinden faydalandığım Prof. Dr. Şevket IŞIK'a teşekkür ederim. Ayrıca, başta Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı olmak üzere anket uygulamasına katılarak görüş ve desteklerinden faydalandığım bütün coğrafya öğretim elamanlarına teşekkür ederim.

05/08/2010

Ali İLHAN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	XVI
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Çalışmanın Amaç ve Önemi.....	3
1.3. Problem Cümlesi.....	4
1.4. Alt Problemler.....	4
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Sınırlılıklar.....	6
1.7. Kavramlar.....	6
1.8. Kısaltmalar.....	7
BÖLÜM II: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	9
BÖLÜM III: YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırma Modeli.....	16
3.2. Evren ve Örneklem.....	16
3.3. Veri Toplama Araçları.....	16
BÖLÜM 4: KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVE.....	18
4.1. Küreselleşme	18
4.2. Küreselleşme Sürecinin Başlaması	19
4.3. Küreselleşmenin Felsefi Kaynakları.....	21
4.4. Küreselleşmeye Yönelik Yaklaşımlar.....	23
4.5. Küreselleşmenin Etkileri	25
4.5.1. Küreselleşmenin Olumlu etkileri.....	28
4.5.2. Küreselleşmenin Olumsuz etkiler.....	29
4.6. Küreselleşmenin Eğitim üzerindeki Etkileri.....	30
BÖLÜM 5: KÜRESELLEŞME VE COĞRAFYA EĞİTİMİ.....	36
5.1. Coğrafya Bölümlerinin Yapısı Üzerindeki Etkileri.....	39
5.2. Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülke Üniversiteleri Coğrafya Lisans Programlarındaki Benzer ve Farklı Dersler	46
5.3. Küreselleşme ve Coğrafya Eğitim Programları.....	49
5.3.1. Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Küreselleşmenin coğrafya eğitim programları üzerindeki etkisi.....	50
5.3.2. Program tasarım yaklaşımları açısından	50
5.3.3. Eğitimde program geliştirme modelleri açısından.....	50

5.4. Bazı gelişmiş ve Gelişmekte olan Ülke Coğrafya Eğitim Programlarının Karşılaştırılması.....	51
BÖLÜM 6: KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNE ETKİSİ.....	55
6.1. Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinin Tarihsel Gelişimi Üzerine Etkisi.....	55
6.1.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye’de Yüksek Öğretim.....	57
6.1.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler	58
6.1.2.1. 1923-1946 Döneminde Üniversiteler	59
6.1.2.2. 1946-1981 Döneminde Üniversiteler	60
6.1.2.3. 1981 ve Sonrası Yüksek Öğretim.....	61
6.2. Üniversitelerimizin Dünyadaki Yeri ve Sıralaması.....	70

BÖLÜM 7: KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDEKİ COĞRAFYA EĞİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	76
7.1. Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminin Tarihsel Gelişimi Üzerine Etkisi	76
7.1.1. Modern Coğrafya Öncesi: 1915’ten Önceleri.....	76
7.1.2. Modern Coğrafyanın Öncüleri ve İlk Adımlar: 1915-1933.....	79
7.1.3. Türk Coğrafyasının Kuruluş ve Örgütlenmesi: 1933-1941.....	80
7.1.4. Türk Coğrafyasının Yükselişi: 1941-1981.....	82
7.1.5. Türk Coğrafyasının Yaygınlaşması ve Nitelikte Kayıplar: 1981’den Günümüze.....	83
7.2. Küreselleşmenin Coğrafya Bölümleri Yapısı Üzerindeki Etkileri.....	89
7.2.1. Eğitimin Yapısı Fakülteler ve Bölümler	90
7.3. Küreselleşmenin Ders Programları ve Ders İçerikleri Üzerindeki Etkileri.....	94
7.4. Küreselleşmenin Akademik Personel Üzerindeki Etkileri.....	96
7.5. Küreselleşmenin Akademik Coğrafya Yayınları Üzerindeki Etkisi.....	103
7.6. Küreselleşmenin Ders Araç Gereçleri Üzerindeki Etkisi.....	118
7.7. Küreselleşmenin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri.....	123
7.8. Küreselleşmenin Coğrafya Mesleği Üzerindeki Etkileri.....	126
BÖLÜM 8: ARAŞTIRMA BULGULARI	130
8.1. Ankete Katılımın Üniversitelerin Coğrafya Bölümlerine Göre Sayısal Dağılışı.....	130
8.2. Ankete Katılan Akademisyenlerin Akademik Unvanlarına Göre Dağılışı.....	131

8.3. Ankete Katılan Akademisyenlerin Uzmanlık Alanlarına Göre Dağılışı.....	131
8.4. Ankete Katılan Akademisyenlerin Bildiği Yabancı Dile Göre Dağılışı.....	132
8.5. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurtdışında Eğitim Görme Durumlarına Göre Dağılışı.....	134
8.6. Ankete Katılan Akademisyenlerden Yurtdışında Eğitim Görenlerin Coğrafi Dağılışı...	135
8.7. Ankete Katılan Akademisyenlerin İnternet Üzerinden Coğrafya Alanındaki Gelişmeleri İzleme Durumuna Göre Dağılışı.....	136
8.8. Ankete Katılan Akademisyenlerin, Üniversitenizin Coğrafya Bölümü İle Herhangi Bir Üniversite/Üniversitelerin Coğrafya Bölüm/Bölümleri Arasında Bilimsel Anlamda Bir İşbirliği Var Mıdır Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılışı.....	137
8.9. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışındaki Coğrafya Bölümlerinde Akademik Çalışmalarda (Misafir Öğretim Görevlisi v.b.) Bulunma Durumuna Göre Dağılışı.....	139
8.10. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Yayınlanan Yayın/Yayınlarına Göre Dağılışı.....	145
8.11. Ankete Katılan Akademisyenlerin, SCI, SSCI Ve Uluslar Arası Mesleki Dergiler İle Uluslar Arası Sempozyum/Kongre Bildirilerindeki (Bildiri Kitabında Yer Alan) Yayınlarına Göre Dağılışı.....	143
8.12. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Yayınlanan Yayınlarının Yayınlandığı Coğrafi Bölgelere Göre Dağılışı.....	145
8.13. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Çıkan Coğrafi Dergileri İzleme Durumlarına Göre Dağılışı.....	146
8.14. Ankete Katılan Akademisyenlerin İzledikleri Yurt Dışında Çıkan Coğrafi Dergiler.....	147
BÖLÜM 9: KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ COĞRAFYA BÖLÜMLERİ VE COĞRAFYA BİLİMİNİN BAZI SORUNLARI	149
9.1. Coğrafya Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme.....	149
9.2. Akademik Yayınlar.....	152
9.3. Coğrafya Anlayışı.....	154
9.4. Akademisyenler.....	155
9.5. Ders Araç-Gereçleri.....	157
9.6. Uygulanan Lisans Eğitim Programları.....	157
9.7. Coğrafya Mesleği	164

9.8. Küreselleşmenin Türkiye Üniversiteleri Coğrafya Bölümlerine Etkileri Konusunda Genel Bir Değerlendirme ve Öneriler.....	168
9.8.1. Koordinasyon Kurulu Oluşturmak.....	174
9.8. 2. Yeni Bir Coğrafya Eğitimi Müfredatı (İzlencesi) Oluşturmak.....	174
9.8.3. Yöntemsel Düzenleme	175
BÖLÜM 10: SONUÇ.....	178
KAYNAKÇA.....	190
EKLER.....	198

TABLO LİSTESİ

Tablo 5.1: Gelişmiş Bazı Ülkelerde Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler...	39
Tablo 5.2: Gelişmekte Olan bazı Ülkelerde Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler	41
Tablo 5.3: New York Devlet Üniversitesi Buffalo Fen- Edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü Akademik Programları Tablosu.....	42
Tablo 5.4: Bazı ülkelerde lisans eğitimi süreleri	43
Tablo 5.5: Coğrafya bölümlerinin dünya genelinde dağılışı.....	43
Tablo 5.6: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya lisans seviyesinde okutulan klasik (ortak-benzer) dersler.....	47
Tablo 5.7: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bazı üniversitelerde coğrafya lisans seviyesinde okutulan farklı dersler.. ..	48
Tablo 5.8: İncelenen Coğrafya Bölümlerinin eğitim programlarının Program tasarım yaklaşımları açısından ve eğitimde program geliştirme modelleri açısından karşılaştırılması.....	52
Tablo 6.9: Von Humboldt Üniversitesi ve Multi-versite karşılaştırma tablosu.....	56
Tablo 6.10: Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre ilk 1000 Üniversitenin Kıtalaraya Göre Dağılışı.....	73
Tablo 7.11: 2009 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna Göre Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri ile İkinci Öğretim Veren Coğrafya Bölümlerinin Üniversite ve Fakültelere Göre Dağılışı	88
Tablo 7.12: Kuruluş Tarihine Göre Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Bölümleri.....	89
Tablo 7.13: Meslek yüksek okulu, yüksek okul, fakülte ve enstitülerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı.....	91
Tablo 7.14: Coğrafya bölümlerinin fen-edebiyat, eğitim fakültesi, DTCF, eğitim bilimleri ve sosyal bilimler enstitülerine göre dağılışı.....	91
Tablo 7.15: ECTS (AKTS)Uygulayan Coğrafya Bölümleri.....	95
Tablo 7.16: Akademisyenlerin unvanlarına göre coğrafya bölümlerine dağılışı.....	99
Tablo 7.17: Coğrafya bölüm akademisyenlerinin uzmanlık alanına göre dağılışı	101

Tablo 7. 18: Türkiye dahil 28 ülke ve Latin Amerika, Asya-Pasifik ((Japonya dahil), Asya-Pasifik (Japonya hariç), Avrupa Birliği, OECD ülkeleri ve bütün ülkelere ait (Dünya toplamı), 1981-2006 yılları arasındaki toplam yayın sayısı, Katkı oranı, Toplam atıf sayısı ve etki değerleri verileri.....	104
Tablo 7.19: 2006 yılında üniversitelerde SCI+ SSCI+ AHCI’te yayınlanan yayın istatistiklerinin fakülte/ bölüm bazında dağılımı.....	107
Tablo 7.20: Üniversitelerimizde ve diğer kurumlarda yayınlanmış ve yayınlanmakta olan coğrafya meslek dergileri.....	112
Tablo 7.21: Science Citation Expanded’deki Fiziki Coğrafya Dergileri Listesi.....	113
Tablo 7.22: Social Sciences Citation Expanded’deki Beşeri Coğrafya Dergileri Listesi.....	115
Tablo 7. 23: CBS ve diğer laboratuvarların ülkemiz coğrafya bölümlerine dağılışı.....	121
Tablo 7.24:Yabancı dil hazırlık sınıfı olan coğrafya bölümleri.....	128
Tablo 8.25: Ankete katılan akademisyenlerin izledikleri yurt dışında çıkan coğrafi dergiler.....	147
Tablo 9.26: Türkiye Üniversiteleri coğrafya lisans programlarında yer alan çevre ve ekoloji ile ilgili dersler	159
Tablo 9.27: Türkiye Üniversiteleri Coğrafya bölümleri lisans programlarında yer alan uygulamalı dersler.....	162
Tablo 9.28: ÖSYM 2005-2009 yüksek öğretim programları ve kontenjan kılavuzlarına göre coğrafya bölümleri ve coğrafya öğretmenliklerinin lisans düzeyinde kontenjanları.....	165
Tablo 9.29: 2009 yılı ilk atama sonucu oluşan kadrolu ve sözleşmeli coğrafya öğretmenliği sayısal verileri.....	166

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 5.1: Coğrafya bölümlerinin dünya geneli dağılışı.....	45
Şekil 5.2: Küresel ölçekte çalışmada incelenen coğrafya bölümlerinin yer aldığı ülkeler.....	53
Şekil 6.3: Kuruluş yıllarına göre devlet üniversitelerinin Türkiye’de dağılışı.....	64
Şekil 6.4: Vakıf üniversitelerinin kuruluş yıllarına göre Türkiye’de dağılışı.....	67
Şekil 7.5: Kuruluş yıllarına göre coğrafya bölümlerinin Türkiye’de dağılışı	84
Şekil 7.6: ÖSYM 2009’a göre coğrafya öğretmenlikleri, coğrafya bölümleri ve ikinci öğretim veren coğrafya bölümlerinin Türkiye genelinde dağılışı.....	86
Şekil 7.7: 2009 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna Göre Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümlerinin Fakültelere Göre Dağılışı Grafiği.....	92
Şekil 7.8: ECTS (AKTS) Uygulayan Coğrafya Bölümleri.....	96
Şekil 7. 9: Coğrafya akademisyenlerinin uzmanlık alanlarına göre dağılışı	100
Şekil 7.10: Akademisyenlerin Coğrafya Bölümlerine Dağılışı Haritası.....	100
Şekil 7.11: Coğrafya akademisyenlerinin unvanlarına göre dağılışı.....	102
Şekil 7.12: Science Citation Expanded’deki Fiziki Coğrafya Dergilerinin ülkelere göre dağılışı.....	114
Şekil 7.13: Social Sciences Citation Expanded’deki Beşeri Coğrafya Dergilerinin Ülkelere Göre Dağılışı.....	117
Şekil 7. 14: CBS laboratuvarların ülkemiz coğrafya bölümlerine dağılışı.....	122
Şekil 8.15: Ankete katılımın üniversitelerin coğrafya bölümlerine göre sayısal dağılışı.....	130
Şekil 8.16: Ankete katılan akademisyenlerin akademik unvanlarına göre dağılışı.....	131
Şekil 8.17: Ankete katılan akademisyenlerin uzmanlık alanlarına göre dağılışı.....	132
Şekil 8.18: Ankete katılan akademisyenlerin bildiği yabancı dile göre dağılışı.....	132
Şekil 8.19: Ankete katılan akademisyenlerin yurtdışında eğitim görme durumlarına göre dağılışı.....	134
Şekil 8. 20: Ankete katılan akademisyenlerden yurtdışında eğitim görenlerin coğrafi dağılışı.....	135

Şekil 8. 21: Ankete katılan akademisyenlerin internet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izleme durumuna göre dağılışı.....	136
Şekil 8.22: Ankete katılan akademisyenlerin, Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölgümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılışı.....	137
Şekil 8. 23: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) bulunma durumuna göre dağılışı.....	139
Şekil 8.24: Ankete katılan akademisyenlerin Yurt dışında yayınlanan yayın/yayınlarına göre dağılışı.....	142
Şekil 8.25: Ankete katılan akademisyenlerin, SCI, SSCI ve uluslararası mesleki dergiler ile uluslararası sempozyum/kongre bildirilerindeki (Bildiri kitabında yer alan) yayınlara göre dağılışı.....	143
Şekil 8.26: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında yayınlanan yayınlarının yayımlandığı coğrafi bölgelere göre dağılışı.	145
Şekil 8.27: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında çıkan coğrafi dergileri izleme durumlarına göre dağılışı.....	146

ÖZET

Küreselleşme en basit tanımıyla uluslararası ilişkilerin, iletişim ve ulaşım teknolojilerinin gelişmesiyle mal, hizmet, bilgi ve insanın dünya çapındaki hareketliliğinde meydana gelen yaygınlaşmadır. Yer ile ilgili ilk genellemelerin yapılması (ilk dünya haritasının çizilmesi, coğrafi keşifler vb.) ile küreselleşmenin başladığı ve sanayi devrimi ile ivme kazandığı söylenebilir. Ancak küreselleşmeyi asıl önemli yapan 1980’li yılların başlarından beri uluslar arası ilişkilerin (ekonomik, siyasi kültürel vb.) gelişmesi, üretim, ulaşım ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmelerin sonucunda küresel boyutta yaşanan değişimdir.

Küreselleşmenin en fazla etkili olduğu alanlardan biri de eğitim sektörüdür. Yetiştirilecek bireylerin küresel etkilere ayak uydurması gereklidir. Küresel değerleri kavrayabilen, ulusal değerleri koruyan bireylerin yetiştirilmesi eğitim faaliyetleri ile gerçekleştirilebilmektedir.

Küreselleşmenin üniversitelerimizdeki coğrafya eğitimi üzerinde de kaçınılmaz etkileri olmuştur. Osmanlı Devletinde cılız da olsa başlayan bu etkiler Cumhuriyetin kurulması ve İkinci Dünya Savaşının başlamasıyla ilerlemeye başlamıştır. Küresel boyutta 1980’li yıllardan itibaren uygulanan siyasi ve ekonomik politikalar küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerindeki etkilerini daha da arttırmıştır. 1990’lı yıllardan günümüze soğuk savaşın sona ermesi ve ülkemizin Avrupa Birliğine girme çalışmalarının hız kazanması ile yeni bir boyut kazanmıştır.

Ülkemiz üniversitelerinde coğrafyanın tarihsel gelişimi ve kuruluşu, eğitim programları, akademik personel, akademik coğrafya yayınları, ders araç gereçleri, coğrafya eğitim ve öğretiminde internet kullanımı, yabancı dil öğrenimi, yabancı üniversitelerin coğrafya bölümleri ile işbirliği gibi alanlarda küreselleşmenin etkilerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak coğrafya bölümlerinin yapısı, akademik coğrafya dergileri, coğrafya mesleği gibi alanlarda küreselleşmenin daha az etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Küreselleşmenin etkilerinden üniversitelerimizin her bir coğrafya bölümü kendilerine özgü koşulları ile etkilenmektedir. Küreselleşmenin üniversitelerimizdeki coğrafya eğitimi üzerine etkilerine odaklanarak gerçekleştirilen bu çalışma ile küreselleşmenin üniversitelerimizdeki coğrafya eğitimi üzerine etkileri ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

EFFECTS OF GLOBALIZATION ON TURKEYS UNIVERSITIES GEOGRAPHY ABSTRACT

The simplest definition of globalization of international relations, communications and transportation technology to the progress of goods, services, informations and human commonly occurring in the worldwide mobility. The first place to make generalizations of (the first to draw the world map, geographical discoveries, etc..) And globalization and the industrial revolution began with the impetus it can be said. However, globalization actually makes important since the early 1980s, international relations (economic, political, cultural, etc..) Development, production, transportation and communication technologies developments occurring as a result of rapid changes in global dimension is.

The most effective area of globalization is one of the education sector. Individuals will be trained to keep pace with global effects is required. Global values can comprehend, national values that protect individuals' upbringing and education activities can be carried out. Therefore, inter-university cooperation and student exchange programs, development of teaching staff has been implemented. Thus, our education system to provide global integration and global minimization of adverse effects has been to provide.

Effects of Globalization had an inevitable impact on our universities geography education. Although the Ottoman Empire at the beginning of this puny impact on the establishment of the Republic and the start of the Second World War began to increase. Applied at a global level since the 1980s political and economic policies of globalization and the impact of geography departments has further increased. 1990s to today the end of the cold war and our country's entry into the European Union to accelerate efforts gained a new dimension.

At the universities of our country's geography and historical development organizations, educational programs, academic personnel, academic geography publications, course tools, geography education and training in the use of the internet, foreign language learning, foreign universities with geography departments cooperate in areas such as effects of globalization is more than can be seen. However, part of the structure of geography, geography of the academic journals, professional areas such as geography of globalization is understood to be less effective.

Effects of globalization on the our universities geography departments each with its own specific conditions are affected. Effects of globalization on education geography by focusing in our universities conducted this study in our universities and globalization effects on geography education is trying to reveal.

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Coğrafya biliminin gelişmesinde küreselleşme sürecinin önemli bir yeri vardır. Gelişmişlik ile eğitim arasındaki ilişki ulusların refah seviyeleri ile doğrudan ilgilidir. Günümüzde gelişmiş ülkelerin bugünkü gelişmişlik seviyelerine ulaşması eğitime verdikleri önem sayesinde olmuştur.

Eğitimin kalkınmadaki önemi hep bilinegelmiştir. Eğitimin insanı rasyonel kılması yanında toplumun refahı için her geçen gün giderek önem kazanmaktadır. Eğitim aynı zamanda yüksek ekonomik bir değere sahip olduğundan ekonomik kaynakların önemli bir bölümünün yatırıldığı bir yatırım aracı haline gelmiştir. Ülkelerin kalkınmasında eğitim önemli bir işleve sahiptir. Özellikle yeterli doğal kaynaklara sahip ülkelerin bu doğal kaynakları işleyip yeterli kalkınma ve ekonomik gelişmeye ulaşmaları nüfusun eğitim düzeyi ile yakından ilgilidir. Bilindiği gibi ülkelerin gelişip kalkınmasında hammadde, sermaye, teknoloji ve yetişmiş insan gücü en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Burada özellikle yetişmiş insan gücü ülkelerin kalkınmasında önemli bir unsur olarak önem kazanmaktadır. Yetişmiş işgücü ancak nitelikli bir eğitim ile sağlanabilmektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında görülen kalkınma farklılıklarının en önemli nedenlerinden biride eğitime verilen önemden kaynaklanmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelere ekonomik kaynakların sınırlı olması ve aşırı nüfus artışı nedeniyle eğitime ayrılan kaynaklar gelişmiş ülkelere göre daha az olmaktadır. Bu durum gelişmekte olan ülkelerin gelişmişlik düzeyi açısından sürekli aynı seviyede kalmalarına veya gelişme düzeylerinin düşmesine bile neden olmaktadır.

Küreselleşme, ekonomik, politik ve teknolojik faktörlerin gelişmesi ile dünya çapında üretim, dağıtım ve tüketim ilişkilerinde meydana gelen yoğun değişim ve dönüşümü ifade etmektedir.

Küreselleşme ekonomik, politik ve kültürel, teknolojik ve askeri olduğu kadar coğrafi bir süreç olduğu ortadadır. Çünkü ekonomik, politik askeri, teknolojik, kültürel v.b. süreçler coğrafi mekanda gerçekleşir.

Bu bağlamda küreselleşmenin çok boyutlu olduğunu bunun askeri, ekonomik, politik, sosyal, kültürel, teknolojik ve ekolojik boyutları yanında eğitim boyutunun olduğunu yurtdışı eğitim (özellikle Avrupa Birliği'nin eğitim programları-Erasmus, Sokrates, Leonardo de Vinci programları, Avrupa Birliği uyum sürecinde uluslararası öğrenci değişim projesi: ECTSSI vb.), internet ile eğitimin küresel bir boyut kazandığı görülmektedir.

Küreselleşme sürecinin etkileri özellikle 1990'lı yıllardan itibaren daha açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu etkileri şöyle özetleyebiliriz:

- 1) Küresel ekonominin biçimlenmesi ve etkileri,
- 2) Küreselleşmenin mekansal etkileri,
- 3) Küreselleşmenin enerji eğilimleri ve etkileri,
- 4) Küreselleşmenin çevresel etkileri,
- 5) Küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkileri.

Eğitimde küreselleşmenin boyutu, algılanışı, benimsenmesi ve paylaşım düzeyi güncel eğitim sorunlarındandır. Küreselleşmenin tanımı, gelecek için vizyon, gelecek için eğitim, küreselleşme süreci ile eğitim ve eğitim sorunları ve bu bağlamda coğrafya eğitimi ve sorunları arasında önemli bir ilişki vardır.

Coğrafya doğal ortam ile insan arasındaki karşılıklı ilişkileri araştıran ve mekansal özelliklerini ortaya koyan bir bilim dalıdır. Bu nedenle coğrafyanın amacı doğal çevre elemanları ile insan faaliyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek, doğal özellikler ile toplumsal olguları belirli yaklaşımlarla incelemek ve ortama ait özellikleri, imkanları ve problemleri ortaya koymaktır. Günümüzde giderek artan bir şekilde sosyal ve ekonomik ihtiyaçlar doğal ortamdan daha fazla yararlanılmasına neden olmuştur. Özellikle hızlı nüfus artışı nedeniyle doğal kaynakların yanlış kullanımı (tarımsal faaliyetler, toprak ve orman tahripleri vb.) doğal ortamdan aşırı faydalanma doğal ortamın yapı unsurlarını (iklim, su, toprak ve bitki örtüsü arasındaki dengenin bozulması) çevre sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu nedenle doğal kaynakların gelecek nesillerinde kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın verimli bir şekilde kullanmak gerekmektedir. Bu durumda eğitim, özellikle coğrafya eğitimi doğal kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasında önem kazanmaktadır.

Özellikle 1980'den sonra hızlanan küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerindeki etkisi günümüzde daha belirgin bir şekilde görmekteyiz. Şöyle ki; artık üniversitelerimizin coğrafya bölümlerinde küreselleşmenin etkisi ile küreselleşme, göç, çevre sorunları, küresel ısınma ve iklim değişikliği v.b. konuları üzerinde daha fazla durulmakta bu konular üzerinde akademik çalışmalar eskiye oranla daha fazla yapılmaktadır. Bunun yanında coğrafya bölümlerinin hemen hepsinde bu konular ayrı ders olarak verilmekte veya böyle uygulamaya yönelik çalışmalar başlatılmaktadır. Ayrıca son yıllarda özellikle 1990'lı yıllardan sonra ülkemizdeki coğrafya bölümleri ile farklı ülke (Genelde Avrupa Birliği ülkeleri üniversitelerinin coğrafya bölümleri arasında) coğrafya bölümleri arasında karşılıklı işbirliği çalışmalarının da artmış olduğu görülmektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi

Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Bölümü ile Geographical Institute of Romanian Academy, Faculty of Geography University of Bucharest arasındaki 2001 yılından beri süren işbirliği bu konuda örnek verilebilir.

Coğrafya eğitiminin amacı yapıcı, yaratıcı, eleştirel düşünce yeteneğine sahip, edindiği bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanabilen, doğal çevre unsurları ile insan faaliyetleri arasındaki yakın ilişkiyi saptayan, doğal dinamikler ile toplumsal olguları belirli yaklaşımlarla inceleyen (analitik yöntem, doğrudan gözlem, kantitatif analizler ve laboratuvar araştırmaları) ve ortama ait potansiyelleri, olanakları ve sorunları ortaya koyan, çağımızın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını anlayan bireyler yetiştirmektir. Bu eğitim ile insanın doğal ortam üzerindeki etkilerinden kaynaklanan sorunların çözülmesine yardımcı olmak hedeflenmiştir. Ayrıca çağdaş coğrafya araştırma teknikleri ile doğal ortamdaki değişim ve etkilerden başlayarak beşeri çevredeki sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal olaylara kadar uzanan çok çeşitli ve kompleks olayları çözümlemek bunların küresel etkilerini açıklamak hedeflenen diğer davranışlardır

Küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimine etkilerini anlamak coğrafya eğitiminin bütünsel bir analizini yapmak ve göz önünde bulunması gereken değişkenlerin belirlenmesi gerekmektedir.

Böylece küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimine etkisinin açıklanması hedeflenmiştir.

1.2. Çalışmanın Amaç ve Önemi

Araştırmanın amacı (küreselleşmenin gelişimi, analizi ve) Türkiye’de coğrafya eğitiminin değişiminde ve gelişiminde küreselleşmenin etkilerini saptamaktır. küreselleşmenin etkileri sonucunda ortaya çıkabilecek sorunlarla baş etmesini bilen bireylerin yetiştirilmesinde izlenmesi gereken yollar konusunda öneriler sunmaktır.

Bu amaçla cevaplandırılacak sorular şunlardır.

A.Üniversitelerin coğrafya bölümlerinde küreselleşme etkisi ile programlanmış ders türünden etkinlikler nelerdir? Bu etkinlikler, hangi tür, düzey ve içerik özelliklerine sahiptir? Bu amaçla programlanmış ders türünden etkinliklerden bazıları şöyledir:

1. Küreselleşme,
2. Küreselleşme ve coğrafya,
3. Küreselleşme ve çevre sorunları,
4. Küresel İklim Değişikliği ve Etkileri,
5. Uluslararası Göçler ve Türkiye.

B. Küreselleşme sürecinde Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi ile bireylere kazandırılmak istenen beceriler nelerdir? Doğa ve toplum bilim alanlarına göre, varsa, ortak ve özel yetenekler nelerdir? var olan uygulamalar ile, bu yeterlilikler ne ölçüde kazandırılmaktadır?

C. Değişen Dünya düzeni içinde küreselleşme yolunda ülkelerde bir çok değişimde kendini göstermiştir. Bu değişim etkisi ile Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümleri ile diğer ülke üniversiteleri coğrafya bölümleri arasında işbirliğinin boyutları ne düzeydedir?

D. Gelişmişlik ile coğrafya eğitimi arasında sıkı bir ilişki var mıdır?

Araştırma ile toplanacak verilerin özelliklerle;

1. Küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerindeki etkisini ortaya çıkarıp, üzerinde düşünme, tartışma ve yeni araştırma olanakları yaratacağı,
2. Coğrafya eğitiminde önemli farklılaşmalara yol açan, uygulamaların anlaşılması, aşılması için bir çerçeve oluşturmaya,
3. Coğrafya eğitim ve öğreniminde materyallerin zenginleşmesinin sağlanmasına,
4. Farklı ülkelerin coğrafya eğitim programlarını ülkemiz coğrafya eğitimi programları ile karşılaştırma sağlayacak böylece coğrafya eğitiminde küresel bir bakış açısına sahip olunmasına,
5. Farklı ülkeler coğrafya bölümleri arasında ilişkiler geliştirilip, bilgi alış verişinde bulunabilecek, coğrafi yöntem ve teknikler geliştirilebilmesine,

1.3. Problem cümlesi

Küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerindeki coğrafya eğitimi üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?

1.4. Alt problemler

1. Küreselleşme ile eğitim arasında önemli bir ilişki var mıdır?
2. Küreselleşme ile coğrafya eğitimi arasında önemli bir ilişki var mıdır?
3. Küreselleşmenin gelişmiş ülkelerde coğrafya eğitimi üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?
4. Gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin coğrafya eğitimi üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?
5. Türkiye’de coğrafyanın kuruluşu ve gelişmesi ile küreselleşme arasında önemli bir ilişki var mıdır?
6. Küreselleşmenin coğrafya bölümleri yapısı üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?
7. Küreselleşmenin ders programları ve ders içerikleri üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?

8. Küreselleşmenin akademik personel üzerindeki etkileri var mıdır?
9. Küreselleşmenin akademik yayınlar üzerinde önemli bir etkisi var mıdır?
10. Küreselleşmenin ders araç gereçleri üzerindeki önemli bir etkisi bulunmakta mıdır?
11. Küreselleşmenin öğrenciler üzerindeki etkisini var mıdır?
12. Küreselleşmenin coğrafya mesleği üzerindeki etkisi nasıl olmuştur?
13. 1980’li yıllardan bu yana küresel düzeyde egemen kılınmaya çalışılan yeni politikalar, küreselleşme çerçevesinde değerlendirildiğinde, bu sürecin Türkiye üniversitelerindeki coğrafya eğitimi üzerine etkisi açısından daha aydınlatıcı sonuçlara varılabilir mi?
14. Gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasında coğrafya eğitimi alanında görülen farklılıklar ve benzerlikler nelerdir? Varsa farklılık ve benzerliklerin önem derecesi nedir?
15. Avrupa Birliği eğitim programları ülkemizde coğrafya eğitiminin değişimine katkıda bulunabilir mi?
16. Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne entegrasyonu ülkemiz coğrafya bölümleri ile Avrupa Birliği ülkeleri coğrafya bölümleri arasında ilişkileri geliştirir mi?
17. İnternet kullanımının yaygınlaşması ülkemizde coğrafya eğitiminde niteliğini artırabilir mi?
18. Uluslararası ekonomik ve siyasi ilişkiler geliştikçe küreselleşmenin etkileri Türkiye’deki üniversitelerin coğrafya bölümleri üzerinde daha fazla etkili olabilir mi?

1.5. Sayıtlar (Varsayımlar)

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan (varsayımlardan) hareket edilecektir.

1. Küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkileri
 - Yönetmelik ve program türü belgelerden anlaşılabilir
 - Öğretim üyeleri ve doktora öğrencilerinin görüşleri ile değerlendirilebilir.
 - Yapılan alan çalışmaları ile değerlendirilebilir.
2. Bilimsel yöntem, bütün bilimsel alanlarda kullanılan bir problem çözme tekniği olup, araştırmacı yeterlilikler listesinin oluşturulmasında uygun bir başlangıç noktasıdır.
3. Küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi, bireysel ve toplumsal gelişmeyi önemli ölçüde etkileyen bir değişkendir.
4. Küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi, çevre sorunları , göç, küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi değişkenlerden anlaşılabilir.
5. Küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi, 1980’li yıllardan bu yana küresel düzeyde egemen kılınmaya çalışılan yeni politikalar ve küreselleşme çerçevesinde değerlendirildiğinde daha aydınlatıcı sonuçlara varılabilir.

6. Küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi; küreselleşmenin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerinden anlaşılabilir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma, önerinin hazırlandığı tarih itibarı küreselleşmenin Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenlikleri lisans bölümleri ile fen edebiyat fakültelerinin coğrafya lisans bölümleri üzerindeki etkileri ile sınırlıdır.

1.7. Kavramlar

Küreselleşme: ülkeler arasında ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkilerin gelişmesi ve iletişim ve bilişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı dönüşümlerin etkisiyle ülkele arasında karşılıklı olarak siyasi ve kültürel ilişkilerin ve mal-hizmetlerin niteliksel ve niceliksel olarak artış göstermesidir (Yüksel, 2001: 12)

Eğitim: Eğitilecek bireylere öğrenme yaşantılarını kazandırma planıdır. Planlı olarak bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla pozitif olarak yapılan değişim sürecine denilmektedir. Yani bireylerin davranışlarının planlı bir süreç dahilinde olumlu yönde değiştirmesine yönelik yapılan etkinlikleri kapsayan bir süreç olarak değerlendirilebilmektedir. Böylece bireyin yaşadığı topluma uyum sağlamasından, kendi hayatını sürdürebilmesini sağlamasına kadar tüm aşamaları kapsayan bir olgu olarak da tanımlanabilmektedir (Fidan ve Erden,1993'ten Akt., Erden ve Akman 2001: 14).

Öğretim: Öğrenmenin başlatılmasını, sürdürülmesini ve gerçekleşmesini kolaylaştıracak etkinliklerin düzenlenmesini ve bireyde istenen davranışların gerçekleşmesi için uygulanan planlı süreçlerin tümüne denir (Gürkan ve Gökçe, 1999: 4).

Öğrenmenin tanımının nasıl yapılacağı, öğrenmeye hangi açıdan bakıldığına göre değişir. Günümüzde öğrenmeyi açıklayan değişik kuramlar vardır. Bu kuramları davranışçı ve bilişsel olmak üzere iki grupta toplamak mümkündür. Günümüzde özellikle karmaşık insan davranışlarını anlamada bilişsel yaklaşım önem kazanmıştır.

Davranışçı açıdan öğrenme: Yaşantı sonucu gözlenebilen davranışlarda ortaya çıkan kalıcı değişiklik olarak tanımlanabilir. *Bilişsel açıdan öğrenme:* Bireylerin zihinsel yapılarında görülen değişimlerdir (Selçuk, 2000: 122).

Coğrafya eğitimi: Kendini geliştiren, Doğal ortam ve insan arasındaki ilişkiyi analiz edip, Yapıcı , yaratıcı, eleştirel düşünce yeteneğine sahip, edindiği bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanabilen, doğal çevre unsurları ile insan faaliyetleri arasındaki yakın ilişkiyi saptayan, doğal dinamikler ile toplumsal olguları belirli yaklaşımlarla inceleyen (analitik yöntem, doğrudan gözlem,

kantitatif analizler ve laboratuvar araştırmaları) ve ortama ait potansiyelleri, olanakları ve sorunları ortaya koyan, çağımızın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını anlayan bireyler yetiştirmek amacı ile yapılan eğitime denir.

1.8. Kısaltmalar

1. A&HCI: Arts and Humanities Citation Index
2. AAG: Association of American Geographer
3. AB: Avrupa Birliği
4. ABD: Amerika Birleşik Devletleri
5. AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
6. APEC: Asia-Pasific Economic Cooperation-Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği
7. AR-GE: Araştırma-Geliştirme
8. ASEAN: Association of Southeast Asian Nations-Güneydoğu Asya Uluslar Birliği
9. B.A.E: Bachelor of Education -Eğitim Derecesi
10. B.A: Bachelor of Art-Edebiyat Fakóltesi Lisans Derecesi
11. BDT: Bağımsız Devletler Topluluğu
12. BMİDÇS: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
13. BSc: Bachelor of Science-Fen Fakóltesi Lisans Derecesi
14. CBS/GIS: Coğrafi Bilgi Sistemleri (Geographical Information Systems)
15. DPT: Devlet Planlama Teşkilatı
16. DS: Diploma Supplement- Diploma Eki
17. DTCTF: Dil Tarih ve Coğrafya Fakóltesi
18. ECTS/AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System)
19. ECTSSI : Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Uluslararası Öğrenci Değişim Projesi
20. IGU: International Geographical Union-Uluslar Arası Coğrafi Birlik
21. IMF: International Money Found (Uluslararası Para Fonu)
22. ISI: Institute for Scientific Information-Bilimsel Bilgi Enstitüsü
23. İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi
24. KEİ: Karadeniz Ekonomik İşbirliği
25. MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
26. MMU: Market Model university
27. NAFTA: The North American Free Trade Agreement-Kuzey Amerika Serbest Ticaret Antlaşması
28. ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
29. OECD: Organisation For Co-Operation and Development-Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
30. OPEC: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (Organization of Petroleum Exporting Countries)
31. ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
32. RGS: Royal Geographical Society (With IBG)

33. SCI: Sciences Citation Index (Fen Bilimleri Atıf İndeksi)
34. SKHK: Sayılı Kanun Hükmünde Kararname
35. SPSS: Social Package For Social Scientist
36. SSCB:Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
37. SSCI: Social Sciences Citation Index (Sosyal Bilimler Atıf İndeksi)
38. STK:Sivil Toplum Kuruluşları
39. TCK: Türk Coğrafya Kurumu
40. TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
41. TUBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
42. TÜİK: Devlet İstatistik Kurumu
43. TUSİAD:Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği
44. TÜBA: Türkiye Bilimler Akademisi
45. TÜRKSOY: Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi
46. U.A: Ulusal Ajans
47. UA/RS: Uzaktan algılama (Remote Sensing)
48. ULAKBİM: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
49. UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim Ve Kültür Örgütü)
50. ÜAK: Üniversitelerarası Kurul
51. ÜDS: Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı
52. WB: World Bank (Dünya Bankası)
53. WOS: Web of Science
54. WTO: World Trade Organisation-Dünya Ticaret Örgütü
55. YAYKUR: Mektupla öğrenim yapan Açık Öğretim Dairesi
56. YDD: Yeni Dünya Düzeni
57. YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM II: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Konu ile ilgili doğrudan araştırmalar sınırlıdır. Derin bir literatür taramasından geçilerek seçilen, küreselleşme ve coğrafya eğitimi ilişkisine irdeleyen bu çalışmalar, araştırma ile ilgili temel düşüncelerin oluşumunda katkıları olan akademik çalışmalardır.

ERİNÇ, S. (1973), Cumhuriyetin 50. Yılında makalesinde Türkiye de coğrafyanın gelişimi aşamalarını şu şekilde belirtmiştir: Modern coğrafya öncesi: 1915'ten önceleri, modern coğrafyanın öncüleri ve ilk adımlar: 1915-1933, Türk coğrafyasının kuruluş ve teşkilatlanması 1933-1941, Türk coğrafyasının yükselişi 1942-1973. Makalenin sonuç kısmında Türkiye'de coğrafyada geline son nokta ve yeni sorunlar belirtilmiştir.

ÖZEY. R. (1998), Yazar çalışmasında, Türkiye üniversitelerinde bulunan coğrafya bölümleri ve anabilim dallarının kuruluşları, gelişmeleri, akademisyenleri ve akademik çalışmaları üzerinde durmuştur. Coğrafya bölümlerinde eğitim ve öğretim gören öğrencilerin sosyo-kültürel yapıları incelenmiştir. Türkiye üniversitelerinde coğrafya bölümleri ve anabilim dalları ile sosyal bilimler bölümleri ve anabilim dallarının geçmişten bugüne gelişimi ve geleceği konusunda görüşler belirtilmiştir.

KOÇMAN, A. (1999), Yazar Cumhuriyet Döneminde Yüksek Öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi ve Sorunları. adlı makalesinde, çağdaş coğrafyanın konusu ve amaçlarını açıklamış, Türkiye'de coğrafyanın kuruluşu ve gelişme dönemlerini belirtmiştir. Coğrafya eğitim ve öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerinde durulmuştur.

KAYAN, İ. (2000), Yazar Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi makalesinde, coğrafyayı tanımlayarak, günümüzde coğrafyanın önemini irdelemiş, Türkiye'de coğrafya biliminin gelişimi üzerinde durmuştur. Coğrafya bölümlerinin yapısı hakkında bilgi verdikten sonra, jeomorfolojideki özel gelişmeler üzerinde durulmuştur. 1981 sonrası (YÖK dönemi) hakkında bilgi verilmiştir. Eğitim fakülteleri ve coğrafya öğretmenliği değerlendirmeleri yapılmış ve fen edebiyat fakülteleri coğrafya bölümleri ile coğrafya öğretmenlikleri coğrafya mesleği açısından karşılaştırılmış ve edebiyat fakültesi mezunlarının öğretmenlik dışında iş imkanları yaratılması konusunda öneriler açıklanmıştır. Ayrıca çalışmanın sonuç kısmında Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitiminin yapısal

düzenlemeler, program ve çalışma yöntemleri konusunda gözden geçirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

TÜMERTEKİN, E. VE ÖZGÜÇ, N. (2000), Yazarlar Coğrafya adlı eserlerinde, toplumsal teori ve coğrafya ilişkisini açıklamışlardır. Coğrafyanın uzak geçmişi, akademik bir bilim dalı olarak coğrafyanın ortaya çıkışını belirtmişlerdir. Kurumlaşmış coğrafya: Emperyalizm çağında coğrafya dernekleri ve üniversitelerde coğrafya konusu Almanya, Fransa, İngiltere ve ABD ülkeleri bazında incelenmiştir. İnsan çevre ve bölgesel coğrafya konusunda determinizm ve posibilizmin coğrafya gelişimine etkisi vurgulanmıştır. Fiziki ve beşeri coğrafyanın ayrılığı/coğrafyanın bütünlüğü ile coğrafi araştırma ve sentezde bölgenin yeri çalışmada açıklanmıştır. Ayrıca, ampirik-analitik bilim olarak coğrafya, coğrafya ve tarihi-yorumlamacı bilim ile eleştirel bilim ve toplum konuları ele alınarak eleştirel bir coğrafyaya doğru konusunda çeşitli görüşler dile getirilmiştir.

ŞAHİN, A. (2001), Türkiye’de Coğrafya Öğretimi çalışmasında yazar, fakültelerdeki yanlış yapılanma üzerinde durmuş, coğrafya öğretiminde yapılan yanlış öğretim yöntemlerini örneklerle açıklamıştır. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim müfredat programı ile dershaneler ve üniversiteye giriş sınavlarında coğrafyanın yeri ve önemi belirtilmiş, çeşitli çözüm önerileri getirilmiştir.

ERSOY, H. ve ERSOY L. (2002). Küreselleşen Dünyada Bölgesel Oluşumlar ve Türkiye adlı çalışmasında yazarlar küreselleşme sürecine yönelik yaklaşımları inceleyerek küreselleşme sürecini askeri, ekonomik boyutlarını tartışmışlardır. Ayrıca Türkiye-İsrail örnek olayında orta doğuda küreselleşme süreci üzerinde durulmuşlardır. Bunun yanında bölgesel oluşum girişimleri üzerinde durularak orta doğuda siyasal yapılar ve uluslararası ilişkilerin karşılaştırmalı bir analizi Türkiye –İran ve Mısır örnekleri ile desteklenmiştir. Bunun yanında enerji kaynakları ve terör sorunu ayrı başlıklar altında incelen konulardan bazılarıdır.

KAZGAN, G. (2002). Küreselleşme ve Ulus devlet adlı çalışmasında yazar, ulus-devletle boy ölçüşen, kazanım ve tahribatlarıyla, dünya ekonomik düzeninin çerçevesini değiştiren küreselleşme gerçeğinin tartışmaktadır. Teknoloji devrimi, Yeni Ekonomik Düzen ve Ulus devlet, 2000 yılların başında dünya ekonomisinin yapısı, yeni ekonomik düzenin doğuşu ve gelişimi, yeni küresel düzenlemeler ve çevre gibi başlıklarla küreselleşme incelenmiştir. Bunun yanında, merkezde bölgeselleşme, küreselleşmeden ulus-devlete yansımalar, sermaye

hareketlerinin serbestleşmesi, tekelleşmenin teknolojik ve örgütlenme değerlerinin sosyal boyutu ulus-devletin daralan ekonomik ve toplumsal ilişkileri, yeni ekonomik düzenin yarını gibi başlıklar ile yazar küreselleşmeyi tartışması sürdürülmüştür. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, yeni bilgi çağı insanı, insan emeği ve bu emeğin değerindeki değişim yaşanmakta olan Kuzey-Güney çelişkisi, bunun yarattığı adaletsizlikler, sivil toplum ve uluslararası örgütlenmeler ile çok uluslu şirketlerin satranç tahtasını andıran yeni ilişkiler ağındaki rollerini irdelemektedir. Yazar bu çalışmasıyla zengin kuzey, yoksul güney, gelişmiş- gelişmekte olan ülkeler, Doğu-Batı, Merkez-Çevre karşıtlıklarını ve bu ilişkiler ağı içinde küreselleşme gerçeğini karşılaştırmalı bir perspektifle analiz etmektedir.

MUTLUER, M. / ÖLGEN, K. (2002), Yazarlar Türk Coğrafya Kurumunun 9-12 Temmuz 2002 yapılan Coğrafya Kurultayına sundukları “Türkiye’de Coğrafyanın Güncel Sorunları ve Yeni Eğilimler” adlı bildiride Türkiye’de coğrafyanın güncel sorunlarını belirterek coğrafya alanında ortaya çıkan yeni eğilimleri vurgulamışlardır.

SÖNMEZ, V. (2002). Küreselleşmenin Felsefi Temelleri adlı makalesinde yazar, Küreselleşmeyi, kapitalist ülkelerce daha doğrusu 385 finans kuruluşunca tüm dünyanın pazar haline getirilmesi çabaları ve uygulamaları olarak ele alınabilir şeklinde tanımlamıştır. Bu finans kuruluşlarının dünyayı kendileri için ortak bir pazar durumuna getirmek istediklerini belirten yazar bu nedenle öncelikle, ulus devletlerin zayıflaması ve giderek ortadan kalkması gerektiğini irdelemiştir. Ulus devleti ortadan kaldırmanın yolunun da yerelliği, alt kültürleri (etnisiti), geleneği, göreneği, masalı, efsaneyi, dini, farklı inançları, değerleri, göreceliği ön plana çıkarmak olduğunu vurgulamıştır. Bu özellikleri insan haklarıymış gibi göstererek ulus devletin fonksiyonunu yitirmesine azalmasına ve uluslararası işbölümünü, çok uluslu şirketleri, rekabeti, yani neo-liberalizmi kaçınılmaz bir son ve kurtuluş gibi sunma çabalarını tartışmıştır. Küreselleşmenin felsefi kaynaklarına değinerek küreselleşmenin stoa felsefesinden evrenselliği, pragmatizmden değişmeyi, yeniden yapılanmayı, göreceliği, Hegel’den liberal devlet anlayışını, Feyerabend’den yerelleşmeyi, alt kültürleri, her şey uyan (anything goes), akla ve yonteme hayırı aldığını belirtmiştir.

TURAL, N.K. (2002). Küreselleşmenin Üniversite Üzerindeki Etkileri adlı makalesinde yazar, küreselleşmenin, üniversitelerin yönetim biçimlerini ve akademisyenlerin gündelik yaşamlarını birçok biçimde etkilediğini belirtiyor. Bu makalede incelenmeye çalışılan farklı ülkelerdeki ve bölgelerdeki pek çok üniversitenin, benzer sorunları ve baskıları

yaşadığını vurgulamıştır. Üniversitelerin sorunları ülkelere göre değişmekle birlikte ülkelerin bu sorunlara yaklaşımlarının tarihlerinden, kültürden, demokratikleşme düzeylerinden gelen farklılıklar nedeniyle değişse bile, genelde üniversitelerin giderek daha çok piyasa yönelimli politikalar uygulamaya başladıklarını belirtmektedir. Bu bağlamda Yükseköğretimde küreselleşme ve rekabet, hesap verme yükümlülüğü, üniversite özerkliği, akademik özgürlük, yükseköğretim talebi, yükseköğretim finansmanı gibi konular küresel bir perspektifle analiz edilmeye çalışılmıştır.

YURDABAKAN, İ. (2002). Küreselleşme Konusunda Yaklaşımlar ve Eğitim adlı çalışmasında yazar, son dönemlerde önem kazanan "küreselleşme" kavramını tanımlamak, farklı bakış açılarını ortaya koymak ve bunun yanında küreselleşmenin etkileri sonucunda ortaya çıkabilecek sorunlarla baş etmesini bilen bireylerin yetiştirilmesinde izlenmesi gereken yollar konusunda öneriler sunmaktadır. Çalışmada küreselleşmeyi savunan “aşırı küreselleşmeciler” (Hyperglobalists), bunun yanında “kuşkucular” (Skepticists) olarak bilinen “küreselleşme karşıtları ve bu iki grubun dışında “dönüşümcüler” (Transformationalists) olarak düşün alanında küreselleşmenin etkileri ile ortaya çıkan başlıca düşünceler tartışılmış eğitime etkiler irdelenmiştir.

GÜNEY, A. (2003). Ulusal planlamadan küresel düzenlemeye Türkiye’de eğitim politikası adlı çalışmasında yazar, eğitimin son yıllarda geçirmiş olduğu değişim, toplumsal algılanışı, yeniden tanımlanışı ve toplumsal konumlandırılışı incelenmiştir. Eğitim politikalarının, 1980’li yıllardan bu yana küresel düzeyde egemen kılınmaya çalışılan yeni politikalar ve küreselleşme perspektifinde değerlendirildiğinde daha aydınlatıcı sonuçlara varılabilir vurgusu yapılmıştır. Ayrıca eğitimin kamusal bir hizmet olarak iktisadi bir metaya dönüşümü, ulusal planlamacı-kalkıncı bir zihniyetten, küresel düzenlemeci bir aşamaya sıçrayışı tartışılmıştır. Bu çalışma Türkiye’de eğitim sisteminin 20 yıllık macerasını farklı bir bakış açısıyla değerlendiren bir kuramsal ve kavramsal çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

BALAY, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim adlı makalesinde yazar küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim hakkında daha önce ortaya konan görüşlerin bir analizini yaparak ve son gelişmeler ışığında eğitimde yaşanan değişimleri irdelemektedir. Bu bağlamda küreselleşme, küreselleşmenin olumlu ve olumsuz yönleri, bilgi toplumu, eğitim sürecinde değişim, değişim sürecinde eğitim programları, okul, okul yöneticileri, öğretmen ve öğrenci konuları üzerinde yoğunlaşmış ve bunların eğitime yansısı biçimi tartışılmıştır.

ERDEM, A.R. (2004). Türkiye’de Yüksek Öğretim ve Değişimi adlı makalesinin birinci bölümünde yazar, yüksek öğretimin yönetimi, finansmanı ve bütçesi, yükseköğretimde özerklik, yükseköğretimin işlevleri, yükseköğretimde akademik personel gibi konuları irdelemektedir. İkinci bölüm ise Türk Yüksek Öğretiminde Değişim adını taşımakta ve Türk yüksek öğretim sisteminde toplumsal gelişmelere paralel olarak önemli değişmelerin meydana geldiği vurusu yapılmıştır. Bu gelişmeler sistem değişmesi, bölge üniversitelerinin kurulması ve belli işlevi yerine getirmek üzere üniversitelerin kurulması şeklinde sıralanmıştır.

TÜMERTEKİN, E. VE ÖZGÜÇ, N. (2005). Ekonomik Coğrafya, Küreselleşme ve Kalkınma adlı çalışmada yazarlar, ekonomik coğrafyanın değişen yapısını ticari coğrafyadan küreselleşmeye şeklinde incelemişlerdir. Ekonomik küreselleşmenin biçimlenmesi, dünya ekonomisinin kontrolü, uluslararası ticaret sektörü ekonomik küreselleşmenin kapsamında yazarlar tarafından incelenmiştir. Gelişmişlik ve az gelişmişlik kavramları incelenmiş ve gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki kalkınma farklılıkları açıklanmıştır. Küresel boyutta etkili olan başlıca ekonomik faaliyetler ayrıntılı olarak araştırılmıştır.

YAVAN, N. (2005). Yazar makalesinde 1945-2005 yılları arasında SCI VE SSCI Bağlamında Türkiye’nin Coğrafya Biliminde Uluslararası Yayın Performansının Karşılaştırmalı Analizi yapmıştır. Yazar makalede 1945-2005 döneminde Türkiye’de coğrafya’nın uluslararası yayın performansını atıf indekslerinde (SCI ve SSCI) taranan dergilerde yapılan yayınlara göre incelemektedir. ISI tarafından hazırlanan verilerin kullanıldığı bu çalışmada, fiziki ve beşeri coğrafyanın evrensel bilime katkı düzeyini saptamak ve Türk coğrafyasının yerini belirlemek amacıyla karşılaştırmalı bir analize başvurulmuştur. 60 yıllık araştırma döneminde coğrafyacılar indekse giren dergilerde toplam 83 yayın yapmış oldukları yazar tarafından belirlenmiştir. Yapılan yayınların %89’u İngilizce, %90’ı İstanbul, Ankara ve İzmir’deki üniversiteler ve kurumlar tarafından yapıldığı vurgulanmıştır. Yayınların %93’ünün fiziki coğrafya özellikle jeomorfoloji, kuaterner çalışmaları ve iklimle ilgili konularda yapılmış olduğu yazar tarafından saptanmıştır. Yayınların %34’ü coğrafya dergilerinde, %45’i yabancı ortakla özellikle de Anglo-saksonlarla ve % 62’si sadece yedi coğrafyacı tarafından yapılmış olduğu makalede belirtilmiştir. Yapılan yayınların kalitesinin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Özellikle Jeomorfologların coğrafya bilimine çok önemli

katkı yapmış oldukları vurgusu yapılmıştır. Küresel boyutta fiziki coğrafyayı jeologların, beşeri coğrafyayı da şehir ve bölge plancılarının coğrafyacılardan daha fazla temsil ettiğini yazarın yaptığı çalışmada görülmektedir. Türkiye'nin benzer gelişmişlik düzeylerine sahip Güney Kore, Polonya, Brezilya ve Yunanistan'a kıyasla, hem fiziki, hem de beşeri coğrafya alanında yayın performansı açısından bu ülkelerin çok gerisinde kaldığı yazar tarafında yapılan taramada ortaya çıkmıştır. Yazar makalesinin sonuç kısmında, Türk coğrafyasının küreselleşme düzeyini son derece düşük bulduğunu belirterek, son yıllarda kısmen de olsa olumlu bir sürecin başladığını belirtmektedir.

ARSLAN, M.M. ve BAHADIR, H. (2007). Bologna Süreci ve Türkiye adlı makalelerinde yazarlar, Bologna Sürecinin 1990'lı yılların sonlarına doğru Avrupa Birliği eğitim ve özellikle yükseköğretiminin bilgi çağı dinamiklerine cevap verme temposunun giderek hız kaybetmesi ve bununla beraber yükseköğretim sisteminin çıktıları olan öğrencilerin istihdam edilebilirliğine ivme kazandırma düşünceleri sonucunda ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Böylece AB'nin 2010 sonuna gücünü bilgi ve bilimden alacak olan bilgi toplumuna dönüştürme girişimlerinin başladığını vurgulamışlardır. 1999 yılında 29 Avrupa ülkesinin eğitimden sorumlu bakanlarının Bologna bildirgesini imzalamasıyla başlayan Bologna süreci ile Avrupa yüksek öğretiminde, birbirini anlayan ve karşılıklı güven duyulan bir platform oluşturulmak hedeflendiğini belirtmişlerdir. Avrupa'nın bu platformdaki etkileşimden enerjisini alan rekabet gücü yüksek ve bilgi temelli bir toplum oluşturmak amacıyla Avrupa yüksek öğretiminin geleceği planlandığını açıklamışlardır. Her iki yılda bir sürecin değerlendirilmesi amacıyla eğitim bakanları toplanacağı belirtilmiştir. Türkiye'nin bu toplantılara 2001 Prag'da atıldığını bu bağlamda Türkiye'nin, Bologna Süreci oluşumunun içinde yer alarak yükseköğretim bakımından dünyadaki yerini belirlemek istemekte olduğunun perspektifini tartışmışlardır.

KARATEPE, İ.D. (2007). Türkiye'de Üniversitelerin Yeniden Yapılandırılması adlı çalışmasında yazar, üniversitelerin Avrupa'da ortaya çıkışı, Osmanlıda ilk kurumsallaşmalar, üniversitelerin yaygınlaşması ve market model university, Türkiye üniversitelerindeki büyük dönüşüm başlıklarıyla Türkiye üniversitelerinin yeniden yapılandırılmasını küresel bir bakış açısıyla değerlendirmektedir.

ŞENSES, F. (2007). Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yüksek Öğretim Sistemi adlı makalesinde yazar, Türkiye yükseköğretim sistemine ilişkin tartışmalar çerçevesinde

sistemin temel yapısal özelliklerini ana hatlarıyla değerlendirmekte ve sistemin son yıllardaki hızlı genişlemesine ve karmaşık yapısına dikkat çekmektedir. Sistemin hedefleri arasındaki çelişkilere işaret edilmekte, karşılaştığı kimi temel sorunlar ana hatlarıyla incelenmekte ve çözümlerine yönelik olarak öneriler geliştirilmektedir. Sorunlar arasında, fırsat eşitsizliği, sistemin tek merkezden yönetilmesi, kendi içinde etkileşen bir akademik topluluk oluşturma güçlükleri ve araştırma gündeminin yerel anlamlılık yörüngesine oturtulamaması ön plana çıkarılmaktadır. Nicel hedeflere yönelimin nitelik üzerinde çeşitli alanlarda yarattığı olumsuz etkiler sistemin bugünkü hedeflerinin başlıca çelişkisi olarak değerlendirilmektedir. Yükseköğretim sistemini oluşturan kuruluşların hedefleri açısından farklılaştırılması, sistemin Bu farklılaşma doğrultusunda ve bugünkü karmaşık yapının ortaya çıkardığı yönetim güçlükleri karşısında yeniden yapılandırılması ve fırsat eşitliğine, akademik özgürlüklere duyarlı, toplumla daha yakından ilişkili, eğitim süreçleri işgücü piyasalarıyla, araştırma gündemi toplumsal sorunlarla daha yakından ilişkilendirilmiş bir akademik ortamın oluşturulması çalışmada geliştirilen öneriler arasında yer almaktadır. Yüksek öğretim sisteminin temel yapısal özellikleri, neoliberal küreselleşme ve yüksek öğretim sistemi, fırsat eşitsizliği, işgücü piyasaları- bilgi toplumu, kalite, yabancı dilde eğitim ile yüksek öğretim arasındaki ilişki açıklanmıştır. Araştırma-akademik atama ve yükseltme, araştırma merkezleri-bilimsel dergiler, akademik topluluk ve üniversitelerarası ilişkiler, yüksek öğretim sisteminin yeniden yapılandırılması gibi başlıklarla Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yüksek Öğretim Sistemi küresel bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3. 1. Araştırma Modeli

Araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi ile kazandırılmak istenen yeterlilikler ile bilimsel tutum ve davranışlar anketle saptanmaya çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma, üniversite düzeyindeki küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkisi önerinin hazırlandığı tarih itibarı Türkiye’deki üniversitelerin eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği bölümleri ile fen-edebiyat fakültelerinin coğrafya bölümlerine yöneliktir ve bu amaçla istenen yeterliliklerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Elde edilecek verilerin genellenmek isteneceği kurum ve elemanlar açısından araştırmada iki tür evrenden söz edilebilir. Bunlar seçilen üniversiteye bağlı eğitim fakültelerinin coğrafya öğretmenlikleri ile fen-edebiyat fakültelerinin coğrafya bölümleri; kaynak kişiler açısından ise bu kurumlarda çalışan akademisyenlerdir.

Küreselleşme sürecinin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerine etkinliklerinin belirlenmesinde, evrene giren tüm kurumlar ayrı ayrı taranmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma bir “alan çalışması” olarak gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırma uygulamalı bir çalışma olmuştur. Çalışmanın yapısını ortaya koymak amacıyla öncelikli olarak ikincil veriler üniversitenin kütüphane ve network olanakları içinde analiz edilip, değerlendirilmiştir. Daha sonra oluşturulan altyapıyı güçlendirmek amacıyla kişisel görüşme yöntemi ilgili üniversitenin akademisyen ve uzman kadrosu ile yapılandırılmış yüz yüze ve internet üzerinden online görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Buradan elde edilen veriler sonucunda, birincil verilerin sağlanmasına yönelik olarak yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır (EK 41). Anket hem yüz yüze hemde e-posta ile toplam 60 kişi ile yapılmıştır. Ankette kavramsal çerçevede yer alan faktörlerden yola çıkılarak ortaya konan değişkenlerle ilgili varsayımlara yönelik açık ve kapalı uçlu sorular sorulmuştur. Uygulama, hedef kitlenin çok büyük olmamasından dolayı ana kütleye doğrudan yapılmıştır. Anketten elde edilen bulgular bu araştırmanın sekizinci bölümünde sunulmuştur.

Değerlendirme Planı

- Araştırmanın analiz ve değerlendirmesinden araştırmacı sorumludur. Araştırma değerlendirmesi iki farklı strateji üzerine kurulmuştur. Bunlar niteliksel ve sayısal yöntemler bazında, şekillendirme ve sonuçlandırma değerlendirmeleri olarak ele alınmaktadır.
- *Şekillendirme Değerlendirmesi:* Bu aşamada, niteliksel yöntemlerden biri olan yapılandırılmış yüz yüze görüşme tekniği ile ilgili, akademisyen ve uzmanlardan veri toplanması hedeflenmiştir. Elde edilen verilerle, ikincil kaynaklardan sağlanan veriler birlikte değerlendirilip, sayısal değerlendirme çalışmasına ön hazırlık yapılmıştır. Ön hazırlık aşamasından sonra, uygulanacak olan anket çalışması tasarımlanmış geliştirmiştir. Ayrıca bir pilot anket çalışması uygulamaya geçirilmiştir. Araştırmacı düzenli olarak danışmanı ile şekillendirme değerlendirmesine ilişkin olarak bulgularını paylaşmış ve toplamıştır.
- *Sonuçlandırma Değerlendirmesi:* Bu aşamada kantitatif analize yönelik olarak dönen anket çalışmalarının sonuçları değerlendirmeye alınmıştır. Sonuçlandırma değerlendirmesi, veri toplama ve analiz aşamalarından sonra araştırmanın amaçları kısmında belirlenen amaç ele alınıp, analiz edilmesi ile tamamlanmıştır.

Toplanan veriler, bir kullanılabilirlik denetiminden geçirildikten sonra bilgisayara aktarılmıştır. Çözümlemeler Excel programlarından yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Haritaların elde edilmesinde Paint bilgisayar programı kullanılmıştır. Doküman incelenmesinde ise dokümanlara ulaşma ve orijinallerinin kontrol edilmesi, anlaşılmasının saptanması veri analizlerinin yapılması ve kullanılması aşamaları takip etmiştir.

BÖLÜM 4: KAVRAMSAL VE TEORİK ÇERÇEVE

4.1. Küreselleşme

Günümüzün en önemli güncel konularından biri de küreselleşme ve etkileridir. Küreselleşme çok boyutlu bir kavram olmasına rağmen konunun daha çok ekonomik boyutu ön plana çıkmakta diğer boyutlarına yeterince değinilmemektedir. Konunun ekonomik boyutu yanında kültürel boyutu önem kazanmaktadır. Eğitim küreselleşmenin kültürel boyutu içinde değerlendirilmektedir.

Küreselleşme, son yıllarda üzerinde en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Günümüzde küreselleşmenin etkileri hemen her alanda görülmektedir. Eğitim ve eğitim kurumları küreselleşmenin etkilediği en önemli sektörlerdendir. Özellikle küreselleşmeye yol açtığı veya küreselleşmeyi hızlandırdığı düşünülen teknoloji ve bilgi (Internet kullanımının gelişip yaygınlaşması gibi) kavramlarının eğitim üzerindeki etkisi önem kazanmaktadır. Bu nedenle bir eğitim kurumu olan üniversiteler bu gelişmelerden/ etkilerden en çok etkilenen kurumlar olmaktadır. 1980’li yıllardan itibaren gelişmekte olan ülkelerde uygulanan ekonomik istikrar politikaları, uluslararası ilişkilerin gelişmesi gibi faktörlerde küreselleşmenin etkilerinin eğitim kurumları üzerinde açık bir şekilde görülmesine neden olmuştur.

Globalleşmenin Türkçe karşılığı olarak kullanılan “Küreselleşme” denildiği zaman akla gelen kavramlar; dünyanın ekonomik olarak büyük bir pazar haline gelmesi, teknolojik gelişmelerin insan hayatına etkisi, kültürel değişimler, popüler kültür, uluslararası ilişkilerin yeni boyut kazanması, ekonomik ve siyasi entegrasyon ve benzeri kavramlardır.

Küreselleşme ile ilgili ortak bir tanıma ulaşılmamasına rağmen, giriş kısmında da belirtildiği gibi küreselleşme niceliksel ve niteliksel olarak tanımlanabilir. Niceliksel olarak küreselleşme, ticaret, sermaye akımları, yatırımlar ve insanların ülkeler arasındaki dolaşımından meydana gelen artışı ifade etmektedir. Niteliksel olarak küreselleşme politik, ekonomik ve sosyal süreçleri kapsar. Bugün küreselleşen dünya en azından entelektüel düzeyde tek bir dünya görünümündedir. Yine teknolojik değişimler ve hükümet politikaları üretim, ticaret ve finansmanda transnasyonal ağların kurulmasına imkan vermekte ve böylece “sınırlara tabi olmayan dünya ekonomisi” ortaya çıkmaktadır (UNESCO 2000’den akt. Tombul, 2002: 80; Kaçmazoğlu, 2002: 49)

Küreselleşme, uluslararası ilişkilerin arttığı, uluslararası siyasal, ekonomik v.b. alanlarda devletler yanında yeni siyasal aktörlerin (çok uluslu şirketler) sahneye çıktığı bilim

ve teknolojinin gelişip yaygınlaştığı ve beraberinde bir çok yeni gelişmelere neden olduğu bir dönemece girmiş bulunmaktadır. Bu gelişmelerle birlikte, küreselleşmede yaşanan hızlı değişim ile sermaye küresel ölçeğe ulaşmış, özellikle iletişim teknolojisinde yaşanan gelişmelerle dünya evrensel bir köye dönüşmüş, yerelliği canlandırmış, farklı alt kültürlerin kendini ifade edebilme olanaklarını arttırdığı, ulus devlet ve ulusal kimliklerin zayıfladığı bir dönüm noktasını da işaret etmektedir.

Levitt küreselleşmeyi, dünyayı bir noktaya doğru sürükleyen, birleştiren, yakınlaştıran, güçlü bir kuvvet olarak tanımlayarak, küreselleşme sayesinde izole yerlerle ilişki kurduğunu ve yoksullaşmış insanları modernitenin çekicilikleri için cesaretlendirdiğini belirtir (Levitt, 1983: 1). The Economist'e göre ise küreselleşme dünyanın dört bir yanında daha fazla veya daha az eş zamanlı pazarlama ve aynı mal ve hizmet satışıdır (The Economist, Web, 23.09.2009: 1).

Bunların yanında yeni sömürü mekanizmalarını ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yani küreselleşmede yaşanan yeni ve hızlı değişim doğrudan sömürgecilik yerine dolaylı yoldan sömürgecilik anlayışını da beraberinde getirmiştir. Örneğin gelişmekte olan ülkeler para, teknoloji vb. yardımında bulunmak, borçlarını ertelemek veya silmek, bu ülkeler doğrudan veya dolaylı yollardan yatırım yapmak bütün bunlara karşılık o ülkelerin doğal kaynakları ve ucuz enek gücü vb. den faydalanmak gibi yeni sömürgecilik anlayışları ortaya çıkmıştır. Böylece 1990'lardan sonra siyasi, ekonomik, teknolojik v.b alanlarda meydana gelen gelişmeler kısaca Yeni Dünya Düzeni (YDD) denilen oluşum ve gelişmelere neden olmuştur.

Siyasi, kültürel, teknolojik, ekonomik, askeri gibi çok sayıda faktör küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında rol oynamıştır. Küreselleşmenin ortaya çıkmasında bu kadar farklı alanların etkisinin olması, kişinin kendisini korumasının neredeyse imkansız olduğu bir dizi çevresel, politik, sosyal ve kültürel etki seline sebep olmuştur (Kralsen, 2002'den akt. Yılmaz ve Horzum, 2005: 107). Bu etki insanları standartlaşmaya zorladığı için küreselleşmenin en çok eleştirilen yanlarından biri olmuştur.

4.2. Küreselleşme Sürecinin Başlaması

Küreselleşme süreci tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. Bu konuda çeşitli görüşler olmasına rağmen küreselleşmenin ilk dinlerin ve imparatorlukların ortaya çıkışıyla birlikte etkilerini göstermeye başladığı söylenebilir. Ancak küreselleşme sürecinde yaşanan bazı önemli kırılma noktaları bulunmaktadır. Bunlardan birincisi 1500'lü yıllarda başlayan Coğrafi Keşifler İkincisi 1890'larda başlayan Sanayi Devrimi üçüncüsü ise 1990'da Doğu Bloku'nun ve 1991'de SSCB'nin dağılması ile soğuk savaşın sona ermesidir. Bu gelişmeler

küreselleşmenin ortaya çıkışı ve etkilerinin yeni olmadığını bugün yaşanan hızlı ve yoğun değişim ve gelişimin arka planında yukarıda belirtilen üç önemli kırılma noktasının yaratmış olduğu gelişmelerin önemli katkılarına olduğu bilinmektedir.

Ancak 1960'lı yıllarda kitle iletişim araçlarında meydana gelen gelişme ve yaygınlaşma, uluslararası alanda meydana gelen yakınlaşma, ekonomik gelişmeler v.b. dünyanın küresel köye dönüştüğünün göstergesiydi. Bu bağlamda 1964 yılında McLuhan'ın ortaya attığı "dünya küresel köye dönüştü" tezi önemli bir saptama olması yanında küreselleşmenin gelişimi açısından geldiği noktayı vurgulamak bakımından önemlidir. (Kızılcelik, 2003: 14).

1989 yılında soğuk savaşın sona ermesi ile (Doğu Blok'unun çökmesi, SSCB'nin 1991'de ortadan kalması, çift kutuplu dünyanın tek kutuplu hale gelmesi vb. gelişmeler) dünya çok hızlı ve yoğun bir politik askeri, ekonomik, teknoloji, kültürel değişim ve dönüşüm sürecini yaşamaktadır. Bu sürecin arka planında aşağıda kısaca özetlenen gelişmeler yatmaktadır:

1. 1500'li yıllardan itibaren başlayan coğrafi keşifler. Bu süreç, Avrupa kıtasında 1800'li yılların sonlarında başlayan sanayi devrimine kadar devam etmiştir. Bu süreçte Avrupa'da sermaye birikimi sağlanmış, sanayi devriminin gerçekleşmesi için gerekli bilimsel ve teknolojik altyapı kurulmuştur.
2. Küreselleşmenin etkilerinin ortaya çıkması ve hızlanmasında etkili olan en önemli odak noktalarından bir diğeri ise 1890'lı yıllarda başlayan sanayi devrimidir. Özellikle Batı Avrupa da yaşanan sanayileşme hareketleri ilk etapta Kuzey Amerika, Doğu Avrupa (Rusya)vb. alanlarda etkisini göstermeye başlamış daha sonra sanayi devriminin etkileri diğer alanlara yayılarak (Uzak Doğuda Japonya, Çin) ve Latin Amerika ile Asya kıtasının çeşitli alanlarında etkili olmaya başlamıştır. Bu süreç ile birlikte hammaddeye ulaşma ve üretilen ürünlerin pazarlara ulaştırılması ve var olan pazarların korunması ile yeni pazarlar elde etme çabaları özellikle Batı Avrupa ülkeleri arasında çıkar çatışmalarına neden olmuş, I. Dünya Savaşının çıkmasına zemin hazırlamıştır. Kısaca sanayi devrimi ile ortaya çıkan gelişmeler çeşitli biçimlerde dünyanın diğer alanlarında etkili olarak o günkü koşullar üzerinde etkili olmaya başlamıştır. Bunun yanında sanayi devrimi ile ortaya çıkan gelişmeler (çıkarcılıklar, rekabet uluslararası siyasi gerginlikler vb.) sömürge elde etme ve var olan sömürgeleri elinde tutma çabaları dünyayı o güne kadar görmediği kadar şiddetli bir yıkıma götüren I. Dünya Savaşının olmasının en önemli nedenlerinden birisi olmuştur.

3. Küreselleşmenin ortaya çıkışı ve hızı üzerinde etkili olan diğer bir gelişme ise özellikle 1980'lerde başlayan bilgi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin 1989 yılında Berlin Duvarı'nın yıkılması ve akabinde 1991'de SSCB'nin yıkılması ile yaşanan siyasi gelişmelerdir. Böylece soğuk savaş sona ermiş çift kutuplu dünya yerini tek kutuplu dünyaya bırakmıştır. Yaşanan bu siyasi gelişmelerle uluslararası alanda işbirliği ve işbölümü çalışmaları artmıştır. Yaşanan bu süreç ile birlikte özellikle bilgi ve teknolojik gelişmeler ile zamanın etkisi azaltılmış, devletlerarası siyasi sınırların varlığı tartışılır hale gelmiştir. Ticaret, kapital hareketler, bilgi ve teknolojinin gelişip yaygınlaşması, insan hareketleri (özellikle uluslararası işçi göçleri) ve siyasi alanda yaşanan gelişmeler ile dünya küçülmüş, zaman kısalmış ve sınırlar ortadan kalkmıştır.

Küreselleşmenin ortaya çıkışı ve tarihi konusunda yukarıda kısaca belirttiğimiz gelişmelerden üçüncüsü diğerlerinden farklılık göstermektedir. Çünkü bilgi ve teknoloji alanında yaşanan hızlı ve yoğun gelişmeler zaman ve mekan sınırı tanımaksızın yaşanan gelişmelerin hızlı bir şekilde anında dünyanın diğer taraflarına iletilmesini sağlamaktadır. Böylece yaşanan bu gelişme ve değişimlerden haberdar olmayan insanların bile kısa sürede etkilenmelerine neden olmakta hayatlarını yönlendirmektedir.

Ancak bütün bu gelişmelere rağmen küreselleşmenin ortaya çıkmasını sağlayan asıl gelişmeler ekonomik ve teknolojik alanda yaşanan gelişmelerdir. Gerçekten 1500'lerde başlayan coğrafi keşifler, 1890'da meydana gelen sanayi devrimi vb. Gelişmelerin arka planında hep ekonomik faktörler yatmaktadır. Yani yeni pazarların bulunması, sanayi için hammadde sağlanması ve daha fazla kar küreselleşme tarihinde ve küreselleşmenin gelişiminde önemli rol oynamaktadır Öte yandan özellikle 1950'li yıllardan sonra bilgi ve teknoloji alanında (özellikle kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması) meydana gelen hızlı değişim küreselleşmenin hız kazanmasında önemli etkileri olmuştur.

4.3. Küreselleşmenin Felsefi Kaynakları

Küreselleşmenin felsefesini çeşitli görüşlerden almıştır. İnsanın bağımsızlığı, bireysellik (individualizm), bireysel farklılıkların gelişimi, dünya yurttaşlığı düşüncesi, doğaya ve akla uygun yaşamak, sürekli değişim gibi çeşitli kavramlar küreselleşmenin felsefesinin oluşmasında etkili olmuştur ve bu etkiler günümüz düşün küresi, küresel ilişkiler, küresel bütünleşme, küreselleşmeye uygun toplum sisteminin yaratılması, insanlığın yaşadığı bu değişimin hızı, yönü, yoğunluğu ve etkisi üzerinde, tanımlama ve açıklama girişimleri üzerinde bireysel kimliklerin patlaması ve siyasallaşması, bireyin davranış kalıbını küresel bir

perspektif ve kültürel duruma göre ayarlaması ve merkezi kurum ve yapıların etkilerinin azaltılmasına yönelik eylemlerin dayatılması gibi daha bir çok alanda etkisini göstermektedir.

Stao felsefesinin ortaya koymuş olduğu felsefi yapılanma küreselleşmenin tarihsel gelişiminden günümüzde alt kültürlerin gelişme imkanı ve ortamı bulması, bireysel farklılıkların gelişimi için gerekli olan uygun ortamların bulunması bunun yanında bireyin kendine ve yaşadığı topluma yabancılaşması, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesine paralel olarak ticaret ve finansal hareketler ile uluslararası alanda meydana gelen işçi göçleri, tüm bunların yanında daha da önemlisi bilgi ve teknolojinin yaygınlaşması ile uluslararası siyasi sınırların yavaş yavaş önemini kaybetmeye başlaması v.b. küreselleşmenin Stoa felsefesine uygun bir şekilde yol almakta olduğunu göstermektedir. Sıraladığımız bu gelişmeler artık küresel düşünen bireylerin ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bilgi ve teknolojinin gelişip yaygınlaşması ile sınırların belli ölçülerde de olsa ortadan kalkması dünyayı ortak kullanılan bir coğrafi mekan haline getirmektedir (Sönmez, 2002: 1-4).

Özellikle 1989 yılında Berlin Duvarının yıkılması ve akabinde 1991 yılında SSCB'nin çökmesi ile iki kutuplu dünya sistemi sona ermiş ve liberal devletin önündeki en büyük engellerden biri ortadan kalkmıştır. SSCB'nin yıkılması ile sonuncu toplum biçiminin ortaya çıkması günümüze kadar gerçekleşmemiş, kutuplaşma artarak devam etmiştir. Preferiden merkeze sürekli sermaye akımını merkezi zenginleşirken çevreyi yoksullaştırmıştır. Bu durum merkez ülkeler ile çevre ülkeler arasında kaotik bir durumun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Başka bir ifade ile küresel bağımlılık denilen yeni sömürge biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Küreselleşmenin günümüzde değişik etnik ve bireysel farklılıkların ortaya çıkmasına neden olarak çağımızın adeta kimlik çağı olma özelliği kazanmasında etkili olmuştur. Bu oluşumların ortaya çıkması pragmatizmin ve Feyerabend'in savunduğu görüşlerin etkisi büyüktür. Bu görüşlerin bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişme ile hemen hemen bütün bireylere ulaştırılması yani bilgiye erişimin kolaylaşması bireyleri bu görüşlerin etkisinde kalarak bireysel özgürlük ve girişimcilik, barış ve dünya vatandaşlığı görüşlerinin etkisinde kalmasına neden olmuştur. Ayrıca, farklı etnik yapılara ait alt kültürlerin ortaya çıkmasında ve yerleşme hareketlerinin hız kazanmasında Küreselleşmeyi etkileyen görüşler etkili olmuştur.

4.4. Küreselleşmeye Yönelik Yaklaşımlar

Dünyanın küçülmesine kaynaklık eden küreselleşmenin etkileri nedeniyle küreselleşme ile ilgili değişik görüşler ortaya çıkmıştır. 1980’li yıllardan sonra dünya çapında toplumsal ilişkilerin yoğunlaşması, bilişim toplumu alanında yaşanan ilerlemeler, zihinsel üretimde meydana gelen değişim ve üretimim artması (bilimsel yayınlar alanında görülen nitel ve nicel artışlar v.b.), küresel ekonomik düzen, politika, terminoloji ve teknoloji alanında meydana gelen yoğun değişim ve gelişim ile daralan mekan, kısalan zaman ve yok olan sınırlar vb. gibi gelişmeler küreselleşmenin gelişimi üzerine düşün küresinde ortaya farklı görüşlerin kendisini ifade etme imkanı sunmuştur.

Bu görüşler; küreselleşmeyi savunan “aşırı küreselleşmeciler” (Hyperglobalists), bunun yanında “kuşkucular” (Skepticists) olarak bilinen “küreselleşme karşıtları ve bu iki grubun dışında “dönüşümcüler” (Transformationalists) olarak düşün alanında küreselleşmenin etkileri ile ortaya çıkan başlıca düşüncelerdir. Bu görüşler aşağıda özetlenecektir:

Bunlardan aşırı küreselleşmeciler (Hyperglobalists) göre küreselleşmenin etkilerinin artması ile ulus-devlet ve kurumları önemini kaybedecek, serbest piyasa ekonomisine göre yeni yapılanmaların ortaya çıkacağını savunmaktadırlar. Küreselleşmenin etkilerinin artmaya başlaması ile birlikte oluşacak küresel ekonomik düzen ile ulusların çok yönlü karşılıklı ilişkileri artacağını böylece yeni avantajların ortaya çıkacağını iddia etmektedirler. Bu şekilde küresel bir pazarın oluşması ile dünya küresel köye dönüşecek ve ulaşılamaz denilen hiçbir değer kalmayacağını savunmaktadırlar. Özellikle iletişim ve teknolojinin yaygınlaşması ile alt kültürler ait değerlerin ulaşılabilir hale gelmesini sağlayacaktır. Bu gelişmeler ile dünya çapında toplumsal ilişkiler yoğunlaşacak, küreselleşmeye uygun toplum biçimi ortaya çıkabilecektir.

Yaşanan hızlı teknolojik dönüşüm mekan ve zamanın kısalması, sınırların ortadan kalkması ile Küreselleşmenin etkileri her alanda belirginleşmiştir. Küreselleşmenin etkilerinin iletişim araçları ile hızlı bir şekilde bütün alanlarda kendisini göstermesi sonucunda küreselleşme karşıtı söylemlerde ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda küreselleşme ile ortaya çıkan görüşler adeta karşıtların savaşına dönüşmektedir.

Yukarıda açıklanan küreselleşme yanlılarının (Hyperglobalists) aksine küreselleşmenin kutuplaşmayı artıracığını, toplumlar arasında bütünleşme sağlamayacağını, egemen kültürün alt kültürler baskın gelerek kültürel farklılıkları ortadan kaldıracığını, insanı yabancılaştıracığını, preferiden merkeze sürekli sermaye transfer edileceğini, çevrenin merkezin sömürgesi haline geleceğini, çevre ile merkez arasındaki eşitsiz gelişmenin

toplumsal ve ekonomik eşitsizliklere neden olacağını, ortaya çıkan eşitsizliklerin ideolojik aşırı uçların güçlenmesine neden olacağını oluşan kaygan mekanın kaotik bir durum ortaya çıkacağını savunan görüşlerde yaygınlaşmaktadır.

Bu görüşleri savunanlara göre yukarıda belirtilen endişelere ek olarak dünyanın küresel bir Pazar haline getirilmeye çalışılması şirketlerin egemen olduğu bir yapılanmayı birlikte getirecek ve teknoloji tekelleri, finanssal akımları kontrol eden tekeller ile kitle iletişim ve medya tekelleri v.b. ortaya çıkacak, doğal kaynaklar tekeli kullanılacaktır. Böylece kendine yeterliliğin yerini küresel bağımlılığın alacağını iddia etmektedirler.

Küreselleşmenin etkilerini olumlu yönde yorumlayan aşırı küreselleşmeciler (Hyperglobalists) ve küreselleşmenin olumsuzluklarını daha çok ön plana çıkaran kuşkucuların (Skepticists) aksine dönüştürücüler (Transformationalists) ise küreselleşmeyi toplumsal değişme ve gelişmeyi sağlayan esas güç olarak görmektedirler. Transformationalistlere göre bilgi ve teknolojinin gelişip yaygınlaşması ile iletişimde yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası ilişkilerin gelişmesi ile küresel bütünleşme sağlanabilecektir. Dönüştürücüler bilgi, teknoloji ve iletişim alanında yaşanan hızlı gelişmelerin yanında finans sektöründe ortaya çıkan yeni gelişmelerin küresel pazarların yönetilmesi ve yönlendirmesi üzerinde önemli etkilere sahip olacağını iddia etmektedir. Bu şekilde küresel pazarların küresel bütünleşmeyi sağlayacağını ve toplumlar arasındaki eşitsizlikleri ortadan kaldıracaklarına inanmaktadırlar (Held, McGrew, Goldbaltt, Perraton ve Rose 1999'dan akt. Yurdabakan 2002 : 62-63).

Yukarıda belirtilen görüşler doğrultusunda bir değerlendirme yapıldığında küreselleşmenin aslında ticaret, kapital hareketler, insan hareketleri ile bilgi ve teknolojinin gelişip yayılması ile bugünkü gelişim ve yoğunluğa eriştiği söylenebilir. Fakat ortaya çıkardığı etkiler bakımından küreselleşmenin eşitsiz gelişmeye neden olması (gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında kutuplaşmaya neden olması), toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerin artması gibi etkileri küreselleşmeye karşı kuşkulu yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bunun yanında rekabetçi bir ekonomik sistemin gelişmesi, bilgi ve teknolojinin gelişip yayılması ile dünyanın küresel bir köye dönüşmesi (daralan mekan, kısalan zaman ve yok olan sınırlar), ulusların çok yönlü karşılıklı ilişkileri, gezegen çapında pazar alanlarının yaratılması çabaları, küreselleşmeye uygun yeni yapılanmaların ortaya çıkmasına ve gelişip büyümesine, bireysel kimliklerin patlaması ve siyasallaşması, bireyin davranış kalıbını küresel bir perspektif ve kültürel duruma göre ayarlaması ile merkezi kurum ve yapıların etkisinin azalması küreselleşmenin kaçınılmaz sonuçları olarak ortaya çıkmışlardır.

Burada asıl önemli olan küreselleşmeye karşı çıkmak veya karşı çıkmamak değildir. Asıl önemli olan bireylerin ortaya çıkan ve çıkacak fırsatları kendi ve toplum lehine kullanabilecek kapasiteye sahip olup olmamasıdır. Bu nedenle eğitim kurumlarında (özellikle yüksek öğretim kurumlarında) verilen eğitim ve öğretim bireylerin davranışlarında küresel bir perspektifin gelişmesinde etkilidir. Eğitim kurumlarının bireylere küresel bir davranış perspektifi kazandırması her şeyden önce bu kurumların küresel bir davranış perspektifi kazanmasına bağlıdır.

4.5. Küreselleşmenin Etkileri

Ortaya çıkardığı etkiler bakımından küreselleşme çok boyutludur. Dünyanın küçülmesi, zamanın kısılması ve sınırların ortadan kalkmaya başlaması ile uluslararası işbölümü artmış, dünya yurttışlığı düşüncesi yaygınlaşmış, alt kültürlerin (etnisity) kendini ifade etme olanakları çoğalmış, bireyselleşme (individualizm) ve bireysel farklılıklar önem kazanmıştır. Bunların yanında yeni bazı kavramların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin; küresel köy, sibercoğrafya, küresel medya, küresel ilişkiler, küresel bağımlılık, küresel şirketler, küresel bütünleşmeler gibi. Kısaca uluslararası ticaret, kapital hareketler, uluslararası işçi göçleri ile bilgi ve teknolojinin yaygınlaşması yanında uluslararası siyasi ilişkilerin gelişmesi v.b. faktörler dünyanın küresel bir köye dönüştüğünü göstermektedir.

Bu durum dünyanın yeniden yapılanma (reconstructionism) sürecine girdiğini göstermektedir. Çünkü sınırların ortadan kalkması, zamanın kısılması iletişim araçlarının gelişip yaygınlaşması ile meydana gelen herhangi bir olay anında dünyanın diğer köşelerine ulaşmakta ya da oluşan ekonomik ve siyasi bunalımlar etkilerini çok kısa mesafeler dahilinde göstermekte böylece bu ekonomik kriz ve siyasi bunalımlardan ilişkisi olmayan kişilerin bile etkilenmesine neden olmaktadır. Başka bir ifade ile küreselleşme dünyayı küçültmüş, devletlerin etkilerini azaltmış, çok uluslu şirketlerin etkilerini artırmış, bireysel hak ve özgürlüklerin artmasını sağlamış bunun yanında gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki uçurumu arttırmıştır.

Diğer taraftan dünyanın küçülmesi, zamanın kısılması ve sınırların ortadan kalkması gibi mekansal etkiler ulusal ve yerel motiflerin her alanda yok edilmeye çalışılmasına türdeş ve monist (tek) bir yaşam tarzı ve motiflerinin evrensel geçerli bir yaşam tarzı olarak sunulmak istemesi küreselleşmenin diğer etkileri arasında sayılmaktadır. Bu durum, küreselleşme sürecinin bu farklılıkların (bölgesel ve yerel) yok edilmesi üzerine inşa edildiği yorumuna neden olmaktadır. Bu bağlamda, ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel v.b. yaşantıların söz edilen gelişmelerle biçimlendirileceği, ulusal ve yerel olan her türlü motifin önemini

yitireceği böylece dünyanın küresel bir köye dönüşeceği öngörüsü güçlenmektedir. Böylece sınırlar ortadan kalkacak, ülkeler arasında insan para ve teknoloji akışı sürekli hale gelecektir. Ancak egemen kültür/ kültürler baskın geleceği için alt kültürlerin yok olmasına yani farklılıkların ortadan kalkmasına monist bir yaşam tarzının egemen olmasına da neden olacaktır.

Teknoloji alanında meydana gelen hızlı değişim ve yaygınlaşma ve ekonomik entegrasyon küreselleşmenin etkilerini kısa sürede bütün alanlarda görülmesine neden olmaktadır. Bu değişim ve bütünleşmenin etkisi küresel alanda dünyanın küçülmesini, sınırların öneminin azalmasını, zamanın kısılmasını, insan hareketlerinin (özellikle uluslararası işçi göçleri) daha hızlı ve yoğun yaşanmasını, finanssal hareketlerde meydana gelen değişimin bilişim ve iletişim alanındaki hızlı gelişmeler sayesinde anında dünyanın diğer alanlarında etkisini göstermesi şeklinde özetlenebilir.

Üçüncü sanayi devrimi olarak adlandırılan yukarıdaki gelişmelerin özellikle bilgi ve teknolojik gelişimin arkaplanında ABD'nin çabaları önemlidir. Bu alanda ABD öncü rol oynamaktadır. Eski Doğu Blok'unun ve SSCB'nin teknolojik alanda ABD'nin gerisinde kalmaları daha sonra tarihe karışmalarına neden olma nedenleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda bilişim ve iletişim alanında yeterince gelişme sağlamayan veya bu gelişmelerin etkisine kendini kapalı tutan devletlerin veya siyasi rejimlerin tarih sahnesinden silinmesine neden olabileceği gibi bu alandaki gelişmeleri yönlendiren ülkelerin ise küresel güç haline gelme nedenlerinden biri olabilmektedir (Kızılçelik, 2003: 14; Kazgan 2002: 22).

Günümüzde küreselleşmenin etkilerinin yoğun ve hızlı yaşanmasını etkileyen en önemli faktörlerden biri geçmişte sanayileşme alanında yaşanan gelişmelerde yatmaktadır. Zira, sanayide buhar makinesinin kullanılması ve akabinde yaşanan gelişmeler dünya pazarının oluşması için gerekli alt yapıyı hazırladı.

İçten patlamalı motorların icadı ve sanayi de kullanılmaya başlanması ikinci sanayi devrimi olarak adlandırılan gelişmelerin başlamasına önayak olmuştur. Ulaştırma ve haberleşmede yaşanan hızlı gelişmeler yanında sağlık alanında salgın hastalıkların önlenmesi için yapılan çalışmalar ve eğitim alanında yaşanan gelişmelerle kitlesel eğitimin yaygınlaşması ile daha sağlıklı daha iyi eğitilmiş kitleler yaratıldı. Böylece, daha iyi yaşam koşulları oluşturularak hayat standartları gelişti.

Yeni buluşların insan yaşamını kolaylaştırması yanında yeni pazarların bulunması ve bu pazarlara yönelik kitlesel üretim ile küreselleşmenin etkileri daha da artmıştır. İletişim ve ulaşım alanında yaşanan hızlı gelişmelerle daha o günlerden itibaren bugünkü yoğunlukta ve

hızda olmasa bile dünyanın küçülmesini sağlayarak uluslararası alanda yeni ilişkilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

O günkü şartlarda oluşan sanayi devrimi ile birlikte oluşan merkez-çevre ilişkisi günümüze benzer özellikler göstermektedir. Yani çevre bugün olduğu gibi merkezin ucuz işgücü ve hammadde kaynağı ile pazarı durumundadır. Yinede yukarıda belirtilen gelişmelerin zamanla merkezden çevreye transfer edilmesiyle çevrede yaşayanların da hayat şartlarında bir süre sonra azda olsa belli bir düzelme olmuştur. Fakat günümüzde üçüncü dünya ülkeleri olarak adlandırılan ülkeler yaşam şartları ortaçağ yaşam şartlarını aratmamaktadır. Bu nedenle sanayi devriminin etkileri küresel boyutuyla değerlendirildiğinde negatif yönlerinin oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Yukarıda kısaca tarihsel gelişimden bahsettiğimiz küreselleşmenin etkileri günümüzde finans, enerji, iletişim, teknoloji v.b. alanlarında yaşanan gelişmelerle iyice hissedilmektedir. Bu durum yeni bir küresel ekonomik düzenin ortaya çıkmasında, uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden düzenlenmesinde, rekabetçi bir ekonomik sistem ile küresel ilişkilerin- küresel bütünleşmelerin yoğunluk kazanması, kendine yeterliliğin yerini ulusların çok yönlü karşılıklı ilişkileri alması, kozmopolit üretim ve tüketim tarzının yaygınlaşması, küresel politikanın belirlenmesi ve uygulanması ile sermayenin rahat dolaşımı ile dünyanın küresel köye dönüşümü kaçınılmaz olmuştur. Böyle bir küresel durum haritasının ortaya çıkmasında küresel medyanın da önemi büyüktür.

Gezegen çapında pazar alanları yaratma çabaları, teknoloji ve finansal akımları kontrol eden tekellerin büyük bir kısmının merkez ülkelerde bulunması yanında doğal kaynakların tekellerin kullanımı, kitle iletişim ve medya ile teknoloji, kitle imha silahları üzerindeki tekeller hep merkez ülke kaynaklıdır ve bu tekeller sayesinde preferiden merkeze sürekli sermaye transfer edilmiştir. Bu durum eşitsiz gelişme, toplumsal ve ekonomik eşitsizliklere neden olurken, endüstriyel şirket ve hizmet aktivitelerinin coğrafi dağılımına işaret eder. Böylece, küreselleşme kaotik bir durum yaratarak risk toplumu, marjinalleşen modern dünya toplumu, küresel tabakalaşma, küresel bağımlılık, modern kutuplaşmaya neden olan sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Bunların en önemlilerinden biri şirketlerin egemen olduğu toplum aşaması ile küreselleşmeye uygun toplum sistemi oluşturmak çalışmalarıdır (Kazgan 2002: 22-27; Soyak, 2002: 9).

Bugünkü küresel durum haritasının ortaya çıkmasında etkili olan faktörler çeşitlidir. Yeni pazarların açılması, yeni aktörler, yeni normlar ve yeni kurallar, yeni ucuz ve hızlı iletişim araçları küreselleşmenin hızı, yönü ve yoğunluğu üzerinde etkili olmaktadır. Teknolojik ve

ekonomik düzeydeki bütünleşmenin mekan üzerindeki etkileri dünyanın küçülmesi, zaman kısılması ve sınırların ortadan kalkması şeklinde olmaktadır.

Küreselleşme sürecinin hız kazanmasın da yeni pazarların açılması, yeni aktörlerin ortaya çıkması, yeni normlar ve kuralların oluşturulması, yeni ucuz ve hızlı iletişim araçlarının üretilmesi gibi faktörler ile küreselleşme süreci daha da hız kazanmıştır (Tümertekin ve Özgüç, 2005: 33-34).

Her süreç ile birlikte bazı olum ve olumsuz özellikler ortaya çıkmakta ve etkileri çeşitli biçimlerde olmaktadır. Özellikle 1980’li yıllardan itibaren etkileri belirginleşen ve soğuk savaş döneminin sona ermesi ile 1990’lı yılların ortalarından itibaren etkileri iyice ortaya çıkan küreselleşmeye ilişkin olumlu ve olumsuz etkiler şöyle özetlenebilir.

4.5.1. Küreselleşmenin Olumlu Etkileri

- Küreselleşme ile zaman ve mekan sınırları yüzyıllar boyunca adım adım genişleyerek günümüze kadar gelmiş, dünyada olup biten her şey bütün insanlığa mal edilmeye başlanmıştır.
- İnsanlığın ortak değerleri oluşmaya başlamış, insan ve onun eserleri, yani kültür ve uygarlık yeni baştan anlamlandırılmıştır.
- İnsan hakları, özgürlük adalet ve eşitlik gibi kavramlar yaygınlaştıkça, insanlar yeni bir kişilik kazanmaya, kendine inanmaya ve güven duymaya başlamıştır. Kendini tanıyan ve giderek kendine güvenen insan, kendi değerini keşfetmiş, hiçbir kimseye ve kuruma kul köle olmaması gerektiğini anlamıştır.
- Her ülkenin sadece seçkin bir kesiminin eğitmenin çıkar yol olmadığı, kalkınma için halkın tabanına kadar ulaşan bir eğitim sistemiyle kitlesel olarak yetişmiş nitelikli nüfusa ihtiyaç olduğu gerçeği kavranılmıştır.
- Sağlık alanında bir çok hastalık ülkeler ile işbirliği ile yenilmiş, bebek ve çocuk ölümleri azalmış, insanların yaşam süreleri uzamış, sağlıklı yaşam olanakları genişlemiştir.
- Ülkeler arasında çeşitlenmiş işgücünün serbest dolaşımı sağlanmış, üretim ve tüketimde rekabet artmış, dünyanın neresinde olursa olsun insanlar birbirlerinin üretiminden faydalanmaya ve birbirlerinin ürünlerini tüketmeye başlamıştır.
- İnsanlar arasında yeni ve ortak yaşam biçimleri belirmeye başlamış, ortak eğitim politikaları yolu ile ülke vatandaşları arasında ortak kavrayış ve anlayışlar gelişmiştir.

Bir ülke ihracatı ekonomik büyümesini sürüklediği zaman, uluslararası ticaret ekonomik kalkınmasına yardımcı olur. İhracatsal büyüme zenginleşen Asya'nın endüstriyel politikanın merkezinde yer aldı ve orada milyonlarca insanın çok daha iyi yaşamasına neden oldu. Küreselleşme yüzünden dünyada bir çok insan şimdi öncelere göre daha uzun yaşıyor ve yaşam koşulları ise daha iyi şeklinde küreselleşme vurguları vardır (Stiglitz, 2002: 4).

4.5.2. Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri

- Küreselleşen dünyada güçlü devletlerle bütünleşmek zorunda kalan gelişmekte olan devletler ekonomik, siyasal ve kültürel açıdan büyük devletlerin açık etkisine maruz kalmışlardır. Bunun sonucunda bir tür bağımlılık durumu oluşmuş, ulusal sınırlar yok ayrılmış, milli egemenlik ve bağımsızlık gibi kavramların içi boşaltılmış, emperyalist amaçlar küreselleşme adı altında meşrulaştırılmaya çalışılmıştır.
- Küreselleşme toplumların bir birinden farklı ve hatta zıt olan iki yöne doğru çekmeye başlamıştır. Birinci yönde toplumlar daha da yakınlaşıp bütünleşirken, öteki yönde ulusalcılık, etnik ulusalcılık ile parçalanma sürecine sokulmuştur. Birbirine zıt bu iki durum, üye ülkeler için bir yandan küreselleşme sürecinin dışında kalmamak, öte yandan ulusal bütünlüğü korumak gibi bir ikilem yaratmıştır.
- Dünyadaki ülkelerin üretim gücü ve tüketim olanakları aynı değildir. Bu yönden sanayileşmesini tamamlamış ülkeler daha üstün durumdadır. Küreselleşme zenginleşmenin ve refahın dağılımı kadar, fakirlik ve sefaletin dağılımını da hızlandırmıştır.
- Dünyada eğitim sürecine katılan insanların sayısı giderek artmaktadır. Her kademedeki eğitim kurumları teknolojik imkanları kullanarak insanların bilgi ve beceri düzeylerini yükseltmektedir. Buna karşılık eğitimden yararlanmayanların sayısında bir azalma değil, artma olduğu illeri sürülmüştür.

Öte yandan, Soğuk Savaş Dönemini sona ermesini takiben, özellikle 1990'lı yılların ortasından itibaren başlayan süreci küreselleşme süreci olarak değerlendiren çalışmalarda mevcuttur. Buna göre:

1. Dünya ekonomisini kontrolü şirketlerin eline geçmiştir,
2. Sermaye uluslararası alanda dolaşıma girmiştir,
3. Dünya ticaret hacminde gelişmiş ülkelerin payı artmıştır,
4. Sivil toplum örgütleri önem kazanmıştır,
5. Uluslararası örgütlerin artması,

6. Özelleştirme ve pazar ekonomisi önem kazanmıştır,
7. Demokratikleşme ve insan haklarının benimsenmesi yaygınlaşmıştır,
8. Ucuz ve hızlı iletişim araçları yaygınlaşmaktadır,
9. Kültürel emperyalizm yaygınlaşmaktadır,
10. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki farklar artmaktadır (Atalay 2005: 385-388).

Popüler akıllılığın aksine, dünya ekonomisinin saçaklarından şirketler, global oyuncular olabilir. Özellikle çokuluslu şirketlerin küresel boyuttaki ağırlıklarının arttığı görülmektedir. Bu durum çok uluslu şirketlerin global oyuncular haline geldiğini göstermektedir (Bartlett ve Ghoshal 2000: 1).

Kısaca, 1990'lerden sonra bilgi ve teknolojinin hızla gelişip yaygınlaşması ile yaşanan hızlı değişim dünyanın küçülmesine, zamanın kısılmasına ve sınırların ortadan kalkmasına neden olarak yaşadığımız her alanda hızlı ve yoğun bir değişim ve dönüşüm başlatmıştır. Bu hızlı ve yoğun değişim ve dönüşümle birlikte bazı olumlu ve olumsuz etkilerde ortaya çıkmıştır. Olumsuz özelliklerden kaçınmak ve olumlu özelliklerden faydalanmak ancak bireylere verilen nitelikli bir eğitimle mümkün olabilmektedir. Bireye bu eğitimi verecek olan eğitim kurumlarının özelde üniversitelerin küreselleşmede yaşanan hızlı değişime ayak uydurmaları yani önce kendilerini gözden geçirmeleri gerekmektedir. Küreselleşmenin getirdiği olumsuz etkilere karşı cephe alabilecek olumlu etkileri ise özümseyen bireyler yetiştirmek ancak küreselleşmenin olumlu özelliklerini benimsemiş olumsuz özelliklerine karşı ise alternatifler sunan eğitim kurumları ile mümkün olabilecektir.

4.6. Küreselleşmenin Eğitim üzerindeki Etkileri

Eğitim, küreselleşmede yaşanan hızlı değişimden en fazla etkilenen sektörlerden biri olmuştur. Çünkü küreselleşme ile ortaya çıkan çok boyutlu ve karmaşık ilişkilerin algılanması, analizi ve doğru bir şekilde kullanımı ancak bireylerin aldığı eğitimle yani bireye verilen eğitimin nitelikleri ile çok yakından ilgili olmaya başlamıştır. Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan fırsatların ülke yararına en iyi şekilde değerlendiren ve yerel boyuttan ulusal boyuta, ulusal boyuttan küresel boyutta düşünen, analiz yapabilen bireyler yetiştirmek eğitim kurumlarının en önemli misyonlarından biridir. Ancak eğitim kurumları bireylere verdikleri eğitimle bireyin eğitim boyutunun tamamlandığı düşünülemez. Yukarıda belirtilen misyonun bireye kazandırılması bireylerin sorumluluk ve bilinçlerini arttıracığından önemlidir. Fakat belirtilen misyonunun bireylere kazandırmak isteyen eğitim kurumlarının öncelikle

küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan değişime göre kendilerini yeniden yapılandırmaları gerekmektedir.

Küreselleşmenin hızı, yönü, yoğunluğu ve etkisi nedeniyle yaşanan hızlı ve yoğun değişimin eğitim kurumlarının yaşadığı bu hızlı ve yoğun gelişmelere göre kendilerini yeniden yapılandırmaları gerekmektedir. Uluslararası ticari teknolojik bütünleşmeler, ülkelerarasında öğrenci ve öğretim üyesi değişim uygulamalarının yoğunluk kazanması, programlarının eşdeğerliliği için yapılan çalışmalar, uluslararası standardizasyon ve akreditasyon ile uluslararası normların yaratılması çabaları yanında, sekülerleşme, yeni kentli yaşam biçimi bilgi toplumu, kaliteli ucuz kitlesel üretim ve bunu pazarlara ulaştırma vb. alanlarında yaşanan hızlı ve yoğun değişim eğitim kurumlarının hızlı bir şekilde yaşanan gelişmeleri yakalaması ve bunları bireylere aktarması gereklidir. Bunun için değişim eğitim kurumlarından özellikle üniversitelerden toplumun diğer kesimlerine yayılmalıdır (Tezcan, 2002: 57-58; Claude, 1998'den akt. Doğan, 2002: 96).

Küreselleşen dünyada güncel eğitimin bütün özellikleri ve yapısı ile tam olarak bilinmemesi beraberinde bazı belirsizlikler taşımaktadır. Bu durum, uluslararası eğitim standardizasyonun net bir şekilde oluşmaması nedeniyle özellikle yüksek öğretim programlarının eşdeğerliliği alanlarında belirsizliklere neden olmaktadır.

Eğitim kurumlarının küreselleşmenin etkisi ile yeniden yapılandırma yapılarak eğitimcilerin rollerinin gözden geçirilmesi, sertifika sisteminin gözden geçirilmesi, eğitimin her düzeyinde sonuçları yeniden düşünmek gibi ilkelere önem verilmelidir. Böylece küresel ölçekte düşünen bireyler yetiştirilebilir ve eğitim kurumları küreselleşmenin olumlu özelliklerini kazanır olumsuz özelliklerine karşı alternatifler geliştirebilirler (Education et globalisation, 1998'den akt. Doğan, 2002: 96-97)

Küreselleşme bireyleri eğitecek olan eğitimcilerin kendilerini sürekli yenilemelerini ortaya çıkan gelişmeleri anında takip etmelerini adeta zorunlu kılmaktadır. Günümüzde bilgiye erişimin önündeki engellerin önemli bir kısmı yeni teknoloji gelişmelerin etkisi ile ortadan kalkmaktadır. Örneğin internet bağlantılı bir bilgisayar aracılığı ile bir eğitimci dil sorununu çözebilirse hemen hemen istediği materyale kavuşabiliyor. İnternet ile artık kütüphaneler (sanal kütüphaneler) sanal ortamda bir çok materyali bireylere sunabilmektedir. Bu şekilde kendini sürekli yenileyen eğitimciler bilgiye erişir, bulduğu bilgiyi analiz ederek paylaşır. Ancak bütün bunların yapılabilmesi belli bir ekonomik altyapı gerektirdiği için bu konuda eğitimcilere gerekli olan ekonomik destek sağlanmalıdır.

Küreselleşmede yaşanan hızlı ve yoğun değişim, nitelikli işgücüne olan ihtiyacı adeta körüklemiştir. Uluslararası ticari teknolojik bütünleşmeler, kaliteli ucuz kitlesel üretim ve

bunu pazarlara ulaştırma vb. gelişmeler nitelikli işgücüne olan ihtiyacı artırmıştır. Bu gelişmeler eğitim kurumlarında uluslararası bir standardizasyonunun sağlanması çabalarını arttırmıştır. Böyle bir gelişme uluslararası öğrencilerin serbestçe dolaşımını kolaylaştırabilir. Ayrıca çok uluslu şirketler ihtiyacı olan yeni ve nitelikli işgücünü de sağlayabilir. Eğitimde uluslararası normlar ile işgücünün niteliği artırılarak daha kaliteli ve ucuz üretim sağlanabilir. Bu nedenle uluslararası alanda programların eşdeğerliliği sorunu (diploma denkliği sorunu) çözümlenmelidir.

Görüldüğü gibi küreselleşmenin ekonomik, politik, askeri, kültürel vb etkileri olumlu ve olumsuz şekilde bir arada bulunmaktadır. Özellikle, yoğun bilgi birikimi ve teknoloji kullanımı sürecini başlatması eğitim başta olmak üzere bütün alanlarda yeniden yapılanmayı gerektirmiştir. Küreselleşme süreci sonucunda mevcut iş alanlarından bir kısmı önemsizleşip ortadan kalkması istihdam üzerinde olumsuz etki yaparken, diğer taraftan yeni iş imkanları yaratarak yeni istihdam olanakları ortaya koymaktadır.

Yukarı özet bilgilerden anlaşıldığı gibi küreselleşme olumlu ve olumsuz etkileri olan bir süreçtir. Bu sürecin olumlu etkileri pekiştirip yaygınlaştırmak, olumsuz etkilerini ise en aza indirmek gerekmektedir. Böylece bu süreçten en fazla fayda sağlanmış olacaktır. Özellikle küreselleşmenin olumsuz etkilerini minimum düzeye indirmede düzenleyici bir özelliği olan eğitim faktörü önem kazanmaktadır.

1980'lerden sonra günümüze kadar küresel ölçekte uygulamaya konulan yeni politikalar (neo-liberal politikalar) küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisini önemli ölçüde arttırmıştır. Küreselleşmenin eğitim üzerindeki etkisi sadece küresel ölçekte uygulamaya konulan bu yeni politikalarla sınırlı değildir. Özellikle bilim ve teknik alanındaki ilerlemeler, yeniden yapılanma süreci (devletçiliğe karşı serbest piyasa, planlamaya karşı özelleştirme gibi söylemler), iletişim sektöründe meydana gelen hızlı gelişmeler, Internet kullanımının yaygınlaşması gibi gelişmeler küresel ölçekte yeni eğitim politikalarının geliştirilmesine neden olmuştur.

1980'li yıllardan itibaren küresel ölçekte uygulanan yeni politikalar, ülkeler arasında işbirliğini artırmış ve geliştirilen politikalar sonucunda eğitim alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ülkeler arasında işbirliğinin artması ile birlikte uluslararası alanda eğitim kurumları arasında karşılıklı bilgi alış veriş, öğrenci değişimi, akademisyenlerin değişimi, yurt dışı yayınlarda artış, ders araç gereçlerinde çeşitlilik, ders programlarının yeniden düzenlenmesi ve ders programlarında küreselleşmenin etkilerine daha fazla yer verilmesi v.b. bu gelişmelere örnek verilebilir.

1980 sonrası uygulanmaya günümüze kadar uygulanmaya çalışılan neo-liberal politikalardan bütün kamu sektörleri etkilenmiştir. Eğitim sektörü bu sektörler içinde en çok etkilenen sektörlerden biridir. Özellikle anayasada belirtilen eğitimin parasız olduğu maddesi önem kaybetmiş eğitim hizmeti toplumsal içeriğinden yalıtılarak ele alınmasına neden olmuştur. Artık eğitim insani gelişiminin, insan özgürleştirmesinin olmazsa olmaz koşulu olmaktan çıkarılıp, piyasada alınıp satılan bir “meta” haline dönüştürülmüştür. Dolayısıyla bir çok diğer metada olduğu gibi eğitimin miktarı ve kalitesi arz ve talebe bağlıdır. Bunun sonucunda ekonomik durumu daha iyi olan kesim özel eğitim kurumlarında en iyi şartlarda eğitim görürken eğitim hizmetini satın alamayan satın alma gücü düşük geniş halk yığınları devlet okullarında kalabalık sınıflarda çoğu zaman ders araç gereçlerinden ve öğretmenden yoksun bir şekilde eğitim hizmetini almaya çalışmaktadır. Bu durum eğitimde büyük fırsat eşitsizliklerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Eğitim, tüm kamusal niteliklerden arındırılıp, piyasada alınıp satılan bir “meta” olarak ele alındığında, bireysel ve toplumsal özgürleşme aracı olmaktan çıkar. Başka bir deyişle eğitimin bireyleri ve toplumu dönüştürücü, bireyleri ve toplumu eğiterek yeni koşullara uyumlu hale getirmesi işlevi sona erer. Bu noktadan itibaren salt bireylere yükleyeceği “maliyet” kazandıracak fayda, işgücüne katacağı “değer” açısından değerlendirilir (ASI, 1984’ten akt. Güney, 2003: 8).

Gelişmekte olan ülkelerde uygulanan IMF(Uluslararası Para Fonu-International Money Found) ve WB (Dünya Bankası- World Bank) gibi ulus-aşırı örgütler istikrar ve yapısal uyum politikaları ile kamu harcamalarının düşürülmesi ve buna koşut olarak eğitimin özelleştirilmesi eğitime olan talebi olumsuz yönde etkiler. Çünkü eğitimde özelleştirme satın alma gücü düşük olan (dolar karşısında sürekli değer kaybeden ulusal para birimlerinin kişi başına düşen milli geliri etkilediğinden) gelişmekte olan ülkelerin geniş halk yığınlarını olumsuz etkiler. Bu durum aynı zamanda niteliksiz-vasıfsız bir toplumun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Sonuçta düşük ücretle çalışan yedek işgücüne dönüşen bireylerden oluşan bir toplum ortaya çıkar.

1980’lerden sonra IMF istikrar politikaları uygulandığı ülkelerde devletin kamu harcamaları için yapmış olduğu harcamalarda azalma olmuştur. Eğitim sektörü devletin bütçe de en az pay ayırdığı alanlardan bir olmuştur. Yani neo-liberal ekonomi politikaları ve IMF yapısal uyum politikalarının direktifleri doğrultusunda eğitim harcamalarında sürekli kesintiye gidilmiştir. Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu durum açık bir şekilde görülmektedir. Kamu Eğitim kurumlarına yeterli maddi imkanların sağlanmaması kamu eğitim kurumlarının birinci görevleri arasında sayılan bireyleri ve toplumu

dönüştürücü, bireyleri ve toplumu eğiterek yeni koşullara uyumlu hale getirmesi işlevi sona erer. Özellikle yüksek öğretim kurumlarının içinde bulunduğu maddi sıkıntıları gidermede devletin ayırdığı kaynaklar yetersiz kalmış ve araştırma-geliştirme projeleri v.b.için yeterli maddi kaynak sağlanmamıştır.

Diğer yandan, özellikle kamuya bağlı yüksek öğretim kurumları içinde bulundukları maddi sıkıntıları atlatmak için yeni yönelimler içine girmişlerdir. Örneğin bu kurumlara ait tesislerin özel sektöre kiralanması, öğrenci harçlarının arttırılması, ikinci öğretim uygulamalarının başlatılması v.b. gibi. Ayrıca bir çok akademisyenlerin yeni açılan ve daha iyi çalışma ortamı ve imkanları sağlayan özel üniversitelere geçmesi, kamu üniversitelerinde eğitimin kalitesinin düşmesine de neden olabilmektedir.

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle doğu ve batı kültürleri arasında bir geçiş noktası olması yanında, hassas siyasi dengeleri, ulusal ekonominin iç ve dış gelişmelerin etkisiyle ile yaşadığı kararsızlık durumu, genç ve aktif nüfusun fazlalığı yanında sosyal ve kültürel değerleri açısından doğu ve batı uygarlıkları özelliklerini bünyesinde barındırması ile kendine özgü ilginç özellikleri olan bir ülkedir.

Türkiye ekonomisi özellikle 1950'lerden itibaren yeni bir sürece girmiştir. Anılan tarihten itibaren devletçilik ilkesinden uzaklaşmaya başlanış, ekonominin küresel entegrasyonuna gidilmeye çalışılmıştır. Özellikle Marshall planı çerçevesinde Türkiye ekonomisinin küresel entegrasyonu sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece ekonomimizde sürekli dalgalanmaların krizlerin yaşandığı yeni bir sürece girilmiş olmaktadır.

Ekonomide yaşanan bu gelişmelerden özellikle eğitim sektörü çok etkilenmiş ve eğitim kalitesi açısından Türkiye'nin Dünya sıralamasındaki yeri alt basamaklara doğru kaymıştır. özellikle 1980'li yıllardan itibaren sıkıca uygulanan ekonomik istikrar programları eğitim alanında devletin çekilmesini, özel sektörün bu alana yatırım yapması için yasal düzenlemelerin yapılmasını (vergi indirimi, alt yapı hizmetlerinin tamamlanması, ucuz arsa v.b. gibi düzenlemeler yapması) ve desteklenmesini gerekli kılmıştır. Bunun sonucunda eğitim hizmeti alınıp satılan bir metaya dönüştüğü için eğitsel kalitede bundan etkilenmiştir.

Eğitim gibi bir sosyal hizmetin devletin elinden alınıp piyasanın dalgalanmasına bırakılması eğitimde plansızlaşmayı da beraberinde getirmiştir. Eğitimin serbest piyasa ekonomisine göre yeniden düzenlenmesi eğitim sisteminin bugün yaşadığı sorunların temel kaynaklarından biri olmuştur.

Burada yapılan kalkınma planlarının küresel ekonomi ile bütünleşmeye çalışan yerli sermayenin istekleri doğrultusunda düzenlenmesidir. Eğitimdeki düzenlemeler de belirtilen küresel ekonomi ile entegrasyon talepleri doğrultusunda yeniden yapılmıştır. Bu konuda

ulusal sermayenin temsilcisi olan TUSİAD'ın eğitimle ilgili değerlendirmesi oldukça önem kazanmaktadır (Güney, 2003: 8-13).

Bu açıklamadan şu sonuçlar çıkarılmaktadır:

1. Eğitim piyasada alınıp satılan bir meta olarak kabul edilmelidir.
2. Alınan eğitim, eğitimi gören kişilerin zihinsel ve fiziksel emeğin değerini arttıracaktır.

1980'li yıllardan itibaren küresel entegrasyon çabalarının bir sonucu olarak uygulanan neo-liberal ekonomi politikaları ile eğitimin hem kendisi pazarda alınıp satılan bir meta haline gelmiş, hem bir meta olarak emeğin değerini arttırıcı bir faktör olmuştur. Bu çerçevede ülkemiz eğitim alanında geliştirilen politikalar ve uygulamalar bu gelişmelerin etkisinde kalmıştır. 1980 sonrası uygulanan eğitim politikaları, bir yandan belli bir orta-üst kesim için emek kalifiyesinin arttırılmasına hizmet ederken, diğer yandan toplumun büyük kesiminin eğitimsiz ve niteliksiz işgücü olarak piyasaya itilmesine, yedek ve ucuz işgücü olarak çalıştırılmasına neden olmuştur. Böylece eğitimin bireyleri ve toplumu özgürleştirici, dönüştürücü gücü önemsiz hale getirilmiştir.

BÖLÜM 5: KÜRESELLEŞME VE COĞRAFYA EĞİTİMİ

Dünyanın giderek küresel bir pazar haline gelmesi coğrafya eğitimi üzerinde de etkili olmaktadır. Dünyanın siyasal alanda, ticari ürünlerde, hizmet sektöründe sermaye hareketlerinde, bilgi ve teknolojik gelişmelerde yaşadığı yoğun ve hızlı dönüşüm coğrafya biliminin kendisini yeniden gözden geçirmesini yeni bakış açısı ile olayları değerlendirmesini adeta zorunlu kılmıştır.

Coğrafyanın bir bilim dalı olarak ortaya çıkışı ile küreselleşme arasında yakın ilişki vardır. Özellikle coğrafi keşifler ve sonrasında Avrupa kıtasında meydana gelen Rönesans ve daha sonra sanayi devriminin gerçekleşmesi coğrafyanın gelişimi üzerinde de etkili olmuştur.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması ile soğuk savaş sona ererken küreselleşmenin hız kazanmasına ve her alanda yoğun değişim ve dönüşümlere neden olmuştur. Soğuk savaşın sona ermesi ile meydana gelen siyasal, ekonomik değişimler ile bilgi ve teknoloji alanında yaşanan yoğun değişim coğrafya biliminin yeni bir dönüşüm içine girmesine neden olmuştur. Değişen siyasal koşullara göre ulusal ekonomilerde yaşanan yeniden yapılanma süreci, dünya ekonomisinin küreselleşmesi ve gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında görülen kalkınmadaki farklılıkları coğrafyayı bir bütün olarak etkilemiştir.

Bilgi ve teknolojide yaşanan yoğun ve hızlı değişim dünyayı adeta küresel bir köye dönüştürmüştür. Bu gelişmeler sayesinde coğrafi zaman ve mekan etkisi azalmıştır. Bilgi ve teknoloji de yaşanan gelişmeler ile ulaşılamayan mekan kalmamıştır. Ayrıca teknolojik gelişmelerle zamanın etkisi adeta ortadan kaldırmıştır. Dünyanın herhangi bir alanında meydana gelen ekonomik-politik gelişmeler yanında başka gelişmeler de anında dünyanın diğer alanlarına ulaştırılmaktadır ve olay ile ilgisi olmayan kişileri de etkilemektedir. Örneğin 2009 ABD'de meydana gelen ekonomik kriz anında Türkiye'yi olduğu gibi dünyanın diğer ülkelerini de etkilemiş, sadece ABD ve diğer gelişmiş ülkelerle sınırlı kalmamıştır. Bu ve benzeri ekonomik-politik gelişmeler özellikle 1989'dan sonra artık zaman ve mekan sınırı tanımamaktadır.

Yeni pazarların açılması (sanayi ve tarımsal ürün pazarları yanında, bankacılık, sigortacılık, taşımacılık, eğitim özellikle yüksek öğretim küresel pazarları açılmış ve bu pazarlar sürekli büyümektedirler) özellikle ekonomik coğrafyanın inceleme alanlarını genişletmiş ve yeni inceleme alanlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun yanında çok uluslu şirketlerin, Dünya Ticaret örgütü'nün, IMF'nin, Dünya Bankası'nın ortaya çıkması ve etkilerinin giderek artması yanında bu kuruluşların ulusal hükümetleri etkilemesi ile

ekonomik gelişmeleri kontrol etmeleri ve yönlendirmeleri coğrafyanın ortaya çıkan gelişmeleri küresel bakış açısı ile değerlendirmesine neden olmaktadır

Küresel çevre kirliliği giderek artmakta, biyolojik farklılık azalmaktadır. Ozon tabakasının incilmesi, zararlı atıkların toplanması ve değerlendirilmesinde yaşanan sorunlar artmaktadır. Çölleşme ve iklim değişiklikleri, uluslararası artan göç (mülteci sorunlarının giderek artması ve mülteciliğin yaygınlaşması) gelişmekte olan ülkelerdeki aşırı nüfus artışı devam etmektedir. Turizm ve göçlerin uluslararası nitelik kazanmaktadır. Enerji arayışlarında küresel ölçekte yaşanan sorunların uluslararası alanda daha çok tartışılan güncel konular arasında yer alması coğrafya çalışmalarının küresel ölçekteki gelişmelere göre yeniden gözden geçirmesine neden olabilmektedir.

Küresel ölçekte yeni ucuz ve hızlı iletişim-ulaşım araçlarının yaygınlaşmaya başlaması (mobil telefonlar, faks makineleri, kara, deniz ve hava yolu taşımacılığında hızlı daha ucuz taşıma sistemlerinin gelişmesi ve kullanılmaya başlaması) coğrafyasının öneminin sürekli artmasına neden olmaktadır. İletişim ve ulaşım alanında meydana gelen hızlı gelişmelerle dünya küçülmüş , zamanın etkisi sınırlanmıştır.

Küreselleşmenin etkisi ile günümüz modern coğrafyasında Coğrafi Bilgi Sistemleri önemli oranda yer almaktadır. Coğrafi bilgi sistemlerinin (CBS/GIS) gelişip yaygınlaşması, CBS/GIS'in kent ve altyapı bilgi sistem uygulamalarında, arazi kullanımı ve planlamaya yönelik uygulamalarda, çevresel uygulamalarda, jeolojik uygulamalarda, ormancılık ve tarım uygulamalarında, ticari uygulamalarda, güvenlik amaçlı uygulamalarda vb alanlarda yoğun bir şekilde kullanılmasına neden olmaktadır.

Günümüzde gelişmiş ülkelerde coğrafi bilgi sistemlerine yönelik yoğun ilgi ve CBS/GIS'in yaygın kullanımı alanı olmasına karşılık gelişmekte olan ülkelerde CBS/GIS yeni öğretilmeye başlanılmakta, CBS/GIS kültürü ve alt yapısı yeni oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu konuda ortaya çıkan sorunların giderilmesi ve CBS/GIS kültürünün yerleşmesinin ancak bu alana yapılan yatırımlar ve CBS/GIS'in coğrafya eğitiminin ve uygulamalarında kullanılması ile bu eğitimi alan coğrafyacıların yetişmesi yetişen bu elamanların CBS/GIS'i toplum yararına kullanmasına ve yaygınlaştırmasına bağlıdır (Tümerterkin ve Özgüç, 2005: 73).

Böylece ilk çağlarda taşlar üzerine çizilmiş haritalar kullanılırken günümüzde bilgisayar ekranındaki haritalar günlük yaşantımızda ki yerini çoktan almış bulunmaktadır. Bilgisayara yazılımları ve grafik teknolojisindeki hızlı gelişmeler ekran haritalarının yaygın kullanılmasına ve kullanım alanı bulmasına neden olmuştur. Bu yolla coğrafi bilgilerin görselleştirilmesi ve eğitimde kullanılması coğrafi bilginin öğretimini kolaylaştırmıştır.

Ülkeler arasında lisans veya lisans üstü öğrenci ve öğretim elemanı değişim uygulamaları coğrafya alanında programların eşdeğerliliği, verilen eğitimin niteliği gibi sorunlarında coğrafyacılar arasında tartışılmasına neden olmakta, böylece uluslararası alanda coğrafya eğitimi konusunda bir standardizasyon ve akreditasyon sağlanabilme imkanları ortaya çıkabilmektedir.

Bilgisayar yazılım ve donanımlarının gelişerek yaygınlaşması, coğrafya eğitimini yeniden şekillendirmiştir. Örneğin SPSS, AUTOCAD, NETCAD v.b. gibi bilgisayar programları coğrafi çalışmaların vazgeçilmez unsurları haline gelmişlerdir ve coğrafi çalışmalarda yaygın bir şekilde kullanılmaktadırlar. Bilgisayar yazılım ve donanımı alanında meydana gelen hızlı gelişmeler sayesinde veri toplama ve değerlendirilmesi alanında yaşanan sorunlar en aza indirilerek araştırmacılar üzerindeki zaman baskısı azaltılıp büyük avantajlar sağlamıştır. Bunun yanında bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler coğrafyacılar arasında bilgi alışverişini kolaylaştırdığı gibi bilgiyi edinme ve var olanlar arasında en uygununu seçme ve başkalarıyla paylaşma gibi becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesine duyulan gereksinimi de gündeme getirmiştir.

Bilgisayar destekli tasarımların yaygınlaşması ve belkide en önemlisi küreselleşmenin etkilerini çok açık bir şekilde yaşamamıza neden olan internet'tin gelişip yaygınlaşması küreselleşmenin coğrafya üzerindeki etkilerini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Internet'in ortaya çıkması ve yaygın kullanım alanı bulması gelişmiş ülkelerde kısa sürede sanal eğitim kurumlarının kurulmasına ve yaygınlaşmasına neden olmuş coğrafyada bu gelişmelerden etkilenecek sanal coğrafya bölümleri açılmaya başlanmıştır. Böylece mekana gerek kalmadan herhangi bir Internet bağlantılı bir bilgisayara sahip bir kişi gerekli koşulları sağladığı takdirde sanal ortamda coğrafya eğitimi alabilmektedir.

Yukarıda ele alınan tüm bu gelişmeler dünyayı “küresel bir köy” haline getirmiştir. Belirtilen gelişmelerin etkisi ile mekan da değişmekte ve bu değişim aşağıda açıklanacak yollardan meydana gelmektedir.

1. *Dünyanın Küçülmesi*: hızla gelişen iletişim teknolojileri dünyayı derinden etkilemektedir. İletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim ve ilerleme sayesinde yerel düzeyde meydana gelen bir olay anında binlerce kilometre uzaklığındaki insanlara ulaştırılabilmektedir.

2. *Zaman kısalmıştır*: Teknolojik gelişme ve ilerleme zamanın etkisini adeta ortadan kaldırmaktadır. Belli bir alanda meydana gelen herhangi bir olumlu veya olumsuz gelişme uzaklarda yaşayan insanların yaşamları üzerinde etkili olabilmektedir.

3. *Sınırlar ortadan kalkmaktadır*: Küresel ölçekte meydana gelen hızlı değişim siyasi sınırların anlam yitirmesine neden olmaktadır. Ekonomik ve siyasi alanda yaşanan gelişmeler,

teknolojik ve bilişim sektörlerindeki hızlı gelişmeler siyasi sınırların önemini kaybetmesine ekonomik ve siyasi alandaki işbirliğinin önem kazanmasına neden olmaktadır. (Tümerterkin ve Özgüç, 2005: 34).

5.1. Coğrafya Bölümlerinin Yapısı Üzerindeki Etkileri

Avrupa Birliği ülkeleriyle gelişmiş ülkelerin üniversitelerinde coğrafya eğitimi “Coğrafi Bilimler”, “Coğrafya ve Yer Bilimleri”, “Coğrafya ve Çevre Bilimleri”, “coğrafya ve Planlama”, “Coğrafi ve Yaşam Bilimleri”, “Coğrafya ve Bölgesel Gelişme”, “Coğrafya ve Antropoloji”, “Coğrafya ve Kent Analizi”, “Coğrafya ve Global Çalışmalar”, “Coğrafya ve Meteoroloji” “Coğrafya ve Jeoloji”, “Coğrafya ve Kent Planlama”, “Kartografya ve Coğrafya”, “Politika ve Coğrafya”, “Coğrafya, Jeoloji ve Fizik”, “Coğrafya ve Arazi Çalışmaları”, “Coğrafya, Planlama ve Mimarlık”, “Coğrafya, Yönetim ve Tarih”, gibi çok sayıda değişik isimlerle anılan coğrafya bölümleri (Tablo 5.1) yanında sadece coğrafi bilgi sistemleri üzerine çalışan bölümler, örneğin, Institute for Geographic Information Science (ABD.) University of Maine (ABD.), National Center for Geographic Information and Analysis (NCGIA) (ABD.), University of Massachusetts at Boston, Geographic Information Technologies Program(ABD.), Kingston University, Centre for GIS (İngiltere) ile coğrafya enstitüleri örneğin Humboldt University of Berlin, Institute of Geography (Almanya), Université Joseph Fourier, Institut de Géographie (Fransa) ile sadece coğrafya fakülteleri şeklinde yapılanmalarda vardır. Örneğin, Moscow State University, Faculty of Geography (Rusya), Universitat de Barcelona, Facultat de Geografia (İspanya) gibi.

Sıra	Gelişmiş Bazı Ülkelerde Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler
1.	State University of New York at Buffalo College of Arts and Sciences Department of Geography New York Eyalet Üniversitesi Buffalo Fen ve Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
2.	Arizona State University, College of Liberal Arts and Sciences, School of Geographical Sciences
3.	California State University (Chico) Department of Geography and Planning (Bağlı Olduğu Fakülte Veya College Belirtilmemiş) Kaliforniya Eyalet Üniversitesi Coğrafya ve Planlama Bölümü
4.	State University of New York At Buffalo National Center For Geographic Information & Analysis (Ncgia) (Lisansüstü) New York Eyalet Üniversitesi Buffalo Ulusal Merkez İçin Coğrafi Bilgi ve Analiz.
5.	University of Cambridge, Physical Sciences, Department of Geography Cambridge Üniversitesi Fiziki Bilimler Coğrafya Bölümü
6.	University of Melbourne, Faculty of Arts School of Anthropology, Geography, and Environmental Studies, Department of Geography Melbourne Üniversitesi Edebiyat, Antropoloji, Coğrafya ve Çevresel Çalışmalar Fakültesi Coğrafya Bölümü
7.	Université de Paris IV - Sorbonne, department Geography and Urban Development (bağlı olduğu fakülte veya college belirtilmemiş) Paris Üniversitesi IV- Sorbonne Kent Gelişimi ve Coğrafya Bölümü
8.	J.W. Goethe University Frankfurt/Main, Institut Für Humangeographie (Institute of Human Geography) BA(Bachelor of Arts) J.W. Goethe Üniversitesi Frankfurt/Main Beşeri Coğrafya Enstitüsü
9.	W. Goethe University Frankfurt/Main.Institut Für Physische Geographie (Ipg), (Institute of Physical Geography (Ipg) J.W. Goethe Üniversitesi Frankfurt/Main Fiziki Coğrafya Enstitüsü

10.	Nihon University (Japonya) College of Humanities and Sciences Department of Geography Nihon Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
11.	St. Petersburg State University Faculty of Geography & Geo-Ecology Fakültesi St. Petersburg Devlet Üniversitesi Geo-Ekoloji Ve Coğrafya Fakültesi
12.	Moskow State University Faculty of Geography –Moskova Devlet üniversitesi Coğrafya fakültesi

Şekil 5.1: Gelişmiş Bazı Ülkelerde Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler.

Tablo, <http://www.findaschool.org/> 20.12.07 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Gelişmiş ülkelerden ABD’de coğrafya bölümleri college of arts and sciences (fen – edebiyat fakülteleri), coğrafi bilimler okulu, coğrafya ve planlama bölümleri, College of Liberal Arts and Sciences bünyelerinde veya sadece coğrafya bölümleri olarak örgütlenmişken, İngiltere’de Cambridge Üniversitesinde coğrafya fizik bilimler içinde, Almanya’da coğrafya enstitüleri şeklinde, Rusya’da coğrafya fakültesi olarak örgütlenmiştir. Avustralya’da edebiyat fakültesi bünyesinde, Japonya’da ise fen edebiyat fakülteleri bünyelerinde örgütlenmiştir. Fransa’da ise herhangi bir fakülte ve kolejle bağlı olarak değil de sadece coğrafya bölümleri şeklinde örgütlenme olduğu görülmektedir (Tablo 5.1).

Gelişmiş ülkelerde coğrafya, coğrafya bölümleri (Department of Geography) şeklinde örgütlendiği gibi coğrafi bilimler (Geographical Sciences), coğrafya ve planlama (geography and planing), coğrafya ve çevresel çalışmalar (Geography, and Environmental Studies) coğrafya ve kent gelişimi (Department Geography and Urban Development) şeklinde örgütlendiği görülmektedir (Tablo 5.1).

Gelişmiş ülkelerden Almanya ve Rusya’da ise coğrafya örgütlenmesi enstitü ve fakülte şeklinde ortaya çıkmıştır. Almanya’daki enstitü şeklinde örgütlenmeye başka ülkelerde görülmemektedir. Burada coğrafyanın hemen hemen bütün alt dallarına ait enstitüler bulunmaktadır. Örneğin fiziki coğrafya enstitüsü (Institut für Physische Geographie -Institute of Physical Geography), beşeri coğrafya enstitüsü (Institut für Humangeographie - Institute of Human Geography) gibi. Rusya’da ise coğrafyanın coğrafya fakülteleri şeklinde örgütlenmesi, bu fakültelerde coğrafyanın bütün alt dallarının ayrı birer bölüm şeklinde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin kartografya bölümü, biocoğrafya bölümü gibi (EK 12).

Ayrıca Coğrafya Bölümü şeklinde çok sayıda yapılanma mevcuttur. Örneğin; University of Sydney, Division of Geography (Avustralya), University of Tokyo Department of Geography (Japonya), Cambridge University, Department of Geography (İngiltere) gibi. Diğer taraftan, gelişmiş ülkelerde her coğrafya bölümü belirli alanlarda araştırma yapan kurumlar şeklinde örgütlenmişlerdir. Örneğin, University of Bamberg, Subdepartment of Physical Geography (Almanya) bölümü sadece paleontoloji (Paleoecology); Güney Amerika, Kuzey ve Merkezi Avrupa; Sediment and Pollen Analiz konuları üzerine yoğunlaşırken, University of Freiburg, Institute of Cultural Geography ise Bölgesel coğrafya: Şili, Botswana,

The Sahel, Laos ve siyasi coğrafya, İngiltere’de ki Kingston University, Centre for GIS: CBS üzerine yoğunlaşırken, University of Bristol School of Geographical Sciences ise beşeri ve fiziki coğrafya, uzaktan algılama hidrometeoroloji, klimatolojik çalışmalar için mikrodalga veri analizi (Microwave Data Analyses for Climatological Research); Cloud Liquid Water Retrieval; Land Cover Monitoring and Vegetation Assessment; Glaciological Applications of Remote Sensing Data konuları üzerinde yoğunlaşmıştır. Benzer şekilde yapılanma Amerika Birleşik Devletleri üniversiteleri coğrafya bölümlerinde görülmektedir.

Oysa bugün batı ülkelerinde coğrafya bölümleri farklı kentlerde ve çok farklı coğrafi konularla ilgilenen bölümler halindedirler. Söz gelimi bir coğrafya bölümünün çalışma konusu ağırlıklı olarak GIS iken bir başka kentteki coğrafya bölümü, jeopolitik, bir diğeri ise çevre konusunda uzmanlaşmış ve kadrolarını da bu çerçevede oluşturmuşlardır. Bu bölümler ihtiyaca göre yapılandırılmışlardır (Mutluer ve Ölgün, 2000: 5). Fransa ve Almanya’da ki bazı üniversitelerin coğrafya bölümlerinde bu durum açıkça görülmektedir (EK-6).

Gelişmekte olan ülkelere Özbekistan’da coğrafya, coğrafya fakültesi şeklinde, Çin’de çevre ve turizm fakültesi (Environment and Tourism College) bünyesinde, Brezilya’da Yer Bilimleri (Setor de Ciencias da Terra -The Earth Sciences) ve doğal bilimleri (Ciências Naturais -Natural sciences) bünyesinde bulunmaktadır. Yine gelişmekte olan ülkelere Arjantin’de Beşeri bilimleri fakültesinde (Facultad De Ciencias Humanas – Faculty of Human Sciences), Hindistan’da sosyal bilimler fakültesi (Faculty of Social Sciences Delhi School of Economics, Department of Geography M.A. in Geography), Mısır’da Edebiyat fakültesi (Faculty of Arts), İran’da ise Edebiyat Fakültesi (Faculty of Humanities) bünyelerinde coğrafya bölümleri bulunmaktadır (Tablo 5.2).

Sıra	Gelişmekte Olan Ülkelerde Bazı Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler – Collegeler
1.	National University of Uzbekistan (Özbekiston Milliy Universiteti) Fakultetlar <u>Geografiya</u> Özbekistan Milli Üniversitesi Coğrafya Fakültesi
2.	Capital Normal University (Beijing –China) Resources, Environment and Tourism College Education Plans for Undergraduates Majoring in Geography Science Kapital Normal Üniversite (Pekin- Çin) Kaynaklar, Çevre ve Turizm Fakültesi Coğrafya Bölümü
3.	Universidade Federal Do Parana (Brezilya) Setor de Ciencias da Terra (The Earth Sciences-Yer Bilimleri) Departamento De Geografia bacharelado Frderal Do parana Üniversitesi (Brezilya) Yerbilimleri Sektörü Coğrafya Bölümü (Barchelor derecesi)
4.	Universidad Nacional De La Pampa Facultad De Ciencias Humanas (Human sciences) Licenciatura En Geografía (Licenciatura In Geography) De La Pampa Ulusal Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya Bölümü
5.	Delhi University Kamla Nehru College Department of Geograph B.A. Delhi Üniversitesi Kamla Nehru Fakültesi Coğrafya Bölümü (B.A)
6.	University of Delhi Faculty of Social Sciences, Delhi School of Economics, Department of Geography Delhi Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Delhi Ekonomi Okulu, Coğrafya Bölümü
7.	<u>Minia University (Mısır) - Faculty of Arts</u> , Department of Geography Mina Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
8.	University of Ghana Faculty of Social Studies Department of Geography Resource and Development Gana Üniversitesi Sosyal Araştırmalar/Çalışmalar Fakültesi Coğrafi Kaynak ve Gelişme Bölümü.

9.	Addis Ababa University, College of Social Sciences Department of Geography and Environmental Studies undergraduate program (Bachelor of Arts degree) Addis Ababa Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya ve Çevresel Araştırmalar/Çalışmalar Bölümü Lisans Programı (Bachelor Of Arts Degree)
10.	Tarbiat Modares University Faculty of Humanities Department of Geographical Sciences Tarbiat Modares Universitetesi Edebiyat Fakültesi Coğrafi Bilimler Bölümü

Tablo 5.2: Gelişmekte Olan Bazı Ülkelerde Coğrafya Bölümlerinin Bağlı Bulunduğu Fakülteler

Tablo, <http://www.findaschool.org/> 20.12.07 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Ayrıca üçüncü dünya ülkeleri olarak adlandırılan ülkelere olan Gana ve Somali’de coğrafya sosyal bilimler fakültesi bünyesinde (Faculty of Social Studies) yer almaktadır (Tablo 5.2).

Eski SSCB ve Doğu Bloğu ülkelerinde coğrafyanın daha çok coğrafya fakültesi şeklinde yapıldığı görülmektedir. Örneğin Özbekistan Milli Üniversitesi Coğrafya Fakültesi (Tablo 5.1), Moscow State University Faculty of Geography-Moskova Devlet üniversitesi Coğrafya Fakültesi (EK 5), Geography Faculty, Bucharest University, Romania (Romanya Bükreş Üniversitesi Coğrafiya fakültesi) gibi.

Gelişmiş ülkelerde lisans seviyesinden doktora seviyesine kadar coğrafya eğitimi çeşitlilik kazanmıştır. Yani coğrafya eğitimi programları gelişmiş ülkelere bir çok bakımdan verilen dereceler açısından gelişmekte olan ülkelere tek düzeliği göstermemektedir. Gelişmiş ülkelere coğrafya eğitimi lisans seviyesinde BA (Bachelor of Art-Edebiyat Fakültesi Lisans Derecesi) BSc (Bachelor of Science-Fen Fakültesi Lisans Derecesi), B.A.E. (Bachelor of Education -Eğitim Derecesi), Minor in Geography (Coğrafyada yan branş), Honour degree (Onur Derecesi) gibi değişik dereceleri içermektedir. Aynı şekilde lisansüstü programlarda çeşitliliğin arttığı gözden kaçmamaktadır.

Akademik Programlar	
1.	Undergraduate –lisans
2.	Graduate(lisansüstü) : Masters (MA) Programları
	1. Environmental Modeling and Analysis-Çevresel Modelleme ve Analiz
	2. Geographic Information Systems- Coğrafi Bilgi Sistemleri
	3. Transportation and Business Geographics- Ulaşım ve İş Coğrafyaları
	<i>Concentrations requiring the completion of a research project (thesis) are (Bir araştırma projesinin tamamlamasını gerektiriyor olan konsantrasyonlar (Tez)'dir:</i>
	4. Geographic Information Systems
	5. International Business and World Trade- Uluslararası İş ve Dünya Ticareti
	6. International Business (Dual MBA-MA degree) Uluslararası Ticaret (Çift MBA-MA Derecesi)
	7. Physical Geography and Environmental Systems-Fiziki Coğrafya ve Çevre Sistemleri
	8. Urban and Regional Studies – Kent ve Bölgesel Çalışmalar
3.	Graduate : Doktora (PhD) Programları
	1. Geographic Information Systems (including Geographic Information Science) Coğrafi Bilgi Sistemleri (coğrafi bilgi bilimini kapsar)
	2. International Economic and Business Geographies –uluslararası ekonomi ve iş coğrafyaları
	3. Urban and Regional Studies - Kent ve Bölgesel Çalışmalar
	4. Physical Geography and Environmental Systems- Fiziki Coğrafya ve Çevre Sistemleri
4.	Graduate :Advanced Certificate –illeri sertifika Programları
	1. Geographic Information Science - Coğrafi Bilgi Bilimini

2. Transportation and Business Geographics (T&BG) Ulaşım ve İş Coğrafyaları

Tablo 5.3: New York Devlet Üniversitesi Buffalo Fen- Edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü Akademik Programları Tablosu (State University of New York at Buffalo College of Arts and Sciences Department of Geography). Tablo, <http://www.geog.buffalo.edu/> 19.09.07 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya lisans eğitim süresi genellikle üç ile beş yıl arasında değişmektedir. Avrupa Birliği ülkeleri ile Avustralya ve Yeni Zellanda gibi ülkelerde üç yıl olan coğrafya lisans eğitim süresi ABD, Kanada ve Japonya gibi gelişmiş ülkelerde dört yıldır. Türkiye’inde İçinde Bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin çoğunda coğrafya Lisans eğitim süresi ortalama dört yıldır (Tablo 5.4).

Ülke adı	Lisans süresi	Ülke adı	Lisans süresi
ABD	4 Yıl	Türkiye	5 Yıl
İngiltere	3 Yıl	Mısır	4 yıl
Kanada	4 Yıl	Çin	4 Yıl
Avustralya	3 Yıl	Hindistan	3 Yıl
Japonya	4 Yıl	Brezilya	4 Yıl
Almanya	3 Yıl	Türkiye	5 Yıl
Fransa	3 Yıl	Arjantin	4 Yıl
Yeni Zellanda	3 Yıl		
İrlanda	3 Yıl		

Tablo 5.4: Bazı ülkelerde lisans eğitimi süreleri

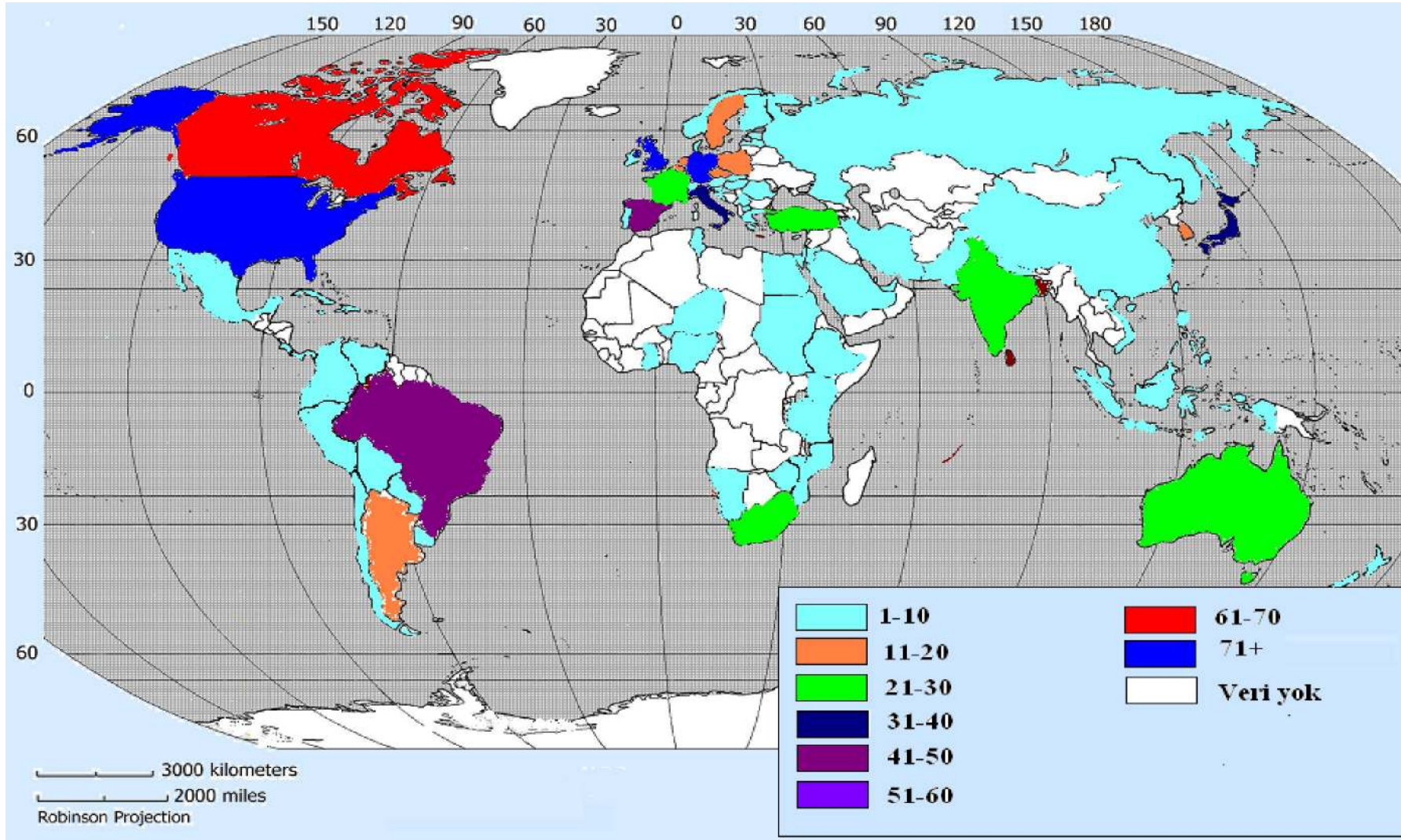
<http://www.icep.com.tr/universite/> 14.04.08 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 5.5 ve Şekil 5.1’de görüldüğü gibi coğrafya bölümlerinin büyük bir bölümü gelişmiş ülkelerde bulunmaktadır. Coğrafya bölümlerinin sayı itibarı ile özellikle Avrupa’da Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Fransa Hollanda, İngiltere, İspanya, İtalya, Polonya, İsviçre’de yoğunluk kazandığı Kuzey Amerika kıtalarında Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da yoğunluk kazandıkları görülmektedir. Bu durum değişen ve gelişen şartlara bağlı olarak coğrafya ya olan ihtiyacın arttığını ve coğrafya eğitiminin önem kazandığını göstermektedir

Sıra	Ülke	Coğrafya Bölüm Sayısı	Sıra	Ülke	Coğrafya Bölüm Sayısı
1.	Almanya	95	45.	Litvanya	1
2.	ABD	298	46.	Macaristan	4
3.	Arjantin	17	47.	Makedonya	1
4.	Avustralya	22	48.	Malezya	5
5.	Avusturya	13	49.	Malta	1
6.	Bangladeş	3	50.	Meksika	6
7.	Belçika	15	51.	Mısır	4
8.	Birleşik Arap	1	52.	Mozambik	1
9.	Brezilya	48	53.	Namibya	1
10.	Bulgaristan	4	54.	Nepal	1
11.	Burkina Faso	1	55.	Nijer	1
12.	Çek Cumh	16	56.	Nijerya	7
13.	Çin	10	57.	Norveç	8
14.	Danimarka	3	58.	Pakistan	6
15.	Dominik Cum	1	59.	Panama	1
16.	Ekvator	3	60.	Paraguay	1
17.	Endonezya	3	61.	Peru	5
18.	Estonya	1	62.	Polonya	17
19.	Etiyopya	2	63.	Portekiz	9
20.	Fiji	1	64.	Romanya	6

21.	Filipinler	1	65.	Rusya Federasyonu	9
22.	Finlandiya	9	66.	Sırbistan	2
23.	Fransa	23	67.	Singapur	2
24.	Gana	1	68.	Slovakya	9
25.	Güney Afrika	19	69.	Slovenya	4
26.	Hırvatistan	2	70.	Srilanka	1
27.	Hindistan	23	71.	Sudan	2
28.	Hollanda	13	72.	Suudi Arabistan	4
29.	Hong Kong	4	73.	Swaziland	1
30.	İngiltere	86	74.	Sweden (İsveç)	14
31.	İran	4	75.	Switzerland (İsviçre)	10
32.	İrlanda	6	76.	Şili	7
33.	İspanya	43	77.	Tayland	5
34.	İsrail	6	78.	Tayvan	6
35.	İtalya	31	79.	Trinidad and Tobago	1
36.	Jamaika	1	80.	Tunus	2
37.	Japonya	40	81.	Türkiye	26
38.	Kanada	63	82.	Uruguay	1
39.	Kenya	1	83.	Ürdün (Jordan)	1
40.	Kolombiya	10	84.	Venezuela	3
41.	G.Kore Cumh	15	85.	Vietnam	2
42.	Kosta Rika	2	86.	Yeni Zellanda	6
43.	Küba	2	87.	Yunanistan	5
44.	lesotho	1	88.	Zimbabwe	1
Toplam		964		Toplam	210
Genel Toplam		1174			

Tablo 5.5: Coğrafya bölümlerinin dünya genelinde dağılışı.(Geography Departments Worldwide'den <http://univ.cc/geolinks/index.html> 20.09.09'den yararlanılarak oluşturulmuştur).

Şekil 5.1: Coğrafya bölümlerinin dünya geneli dağılışı.

5.2. Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülke Üniversiteleri Coğrafya Lisans Programlarındaki Benzer ve Farklı Dersler

Coğrafya ders programları ve içerikleri öğrenim sürecinde öğrencilere başta doğal ortam ve insan arasındaki ilişkiyi anlamasına yardımcı olabildiği gibi problem çözme, karar verme, konuları değerlendirme ve başka değer yargılarına saygılı olma becerilerinin geliştirilmesi gibi öğrencilerin davranış, tutum ve ilgilerini çekmelerine katkı sağlamaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin coğrafya lisans ders programları incelendiğinde gelişmiş ülke coğrafya bölümleri lisans ders programlarında olduğu gibi derslerin genelden özele doğru bir diziliş gösterdiği görülmektedir. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi dersler zorunlu ver seçmeli derslerden oluşmakta ancak ders çeşitliliği azalmaktadır (EK 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 36, 37 ve 38). Bu durum, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin yüksek eğitim kurumları arasında işbirliğinin geliştirilmesi, eğitimde yeni teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması ve eğitimde sürekliliğin sağlanması konusunda gerekli adımların atılmasını zorunlu hale getirmektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan bazı ülkelerde coğrafya lisans programlarında okutulan ortak dersler aşağıda belirtildiği gibidir (Tablo 5.6).

Jeomorfoloji, klimatoloji, harita bilgisi ve kartografya, toprak coğrafyası, hidroğrafya, biyocoğrafya ve paleocoğrafya dersleri hemen hemen bütün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin coğrafya lisans ders programlarında okutulan ortak fiziki coğrafya dersleridir (Tablo 9).

Beşeri Coğrafyaya Giriş, Nüfus coğrafyası, Yerleşim Coğrafyası, Kırsal yerleşme coğrafyası, Şehir coğrafyası, Genel Ekonomik Coğrafya, Tarım coğrafyası, sanayi coğrafyası, ulaşım coğrafyası, enerji ve yer altı kaynakları, turizm coğrafyası, ticaret coğrafyası, siyasi coğrafya, Dünya Ekonomik Coğrafyası, Çevre Sorunları, doğal afetler coğrafyası, Coğrafya ve Bölge Planlaması, Sürdürülebilir Kalkınmanın Coğrafi Temelleri, Coğrafi Araş. ve İstatist. Yönt., Coğrafyada Alan Araştırmaları dersleri ise beşeri ve ekonomik coğrafya adı altında en çok okutulan ortak dersler arasındadırlar (Tablo 5.6).

Ülkeler coğrafyası, Avrupa ülkeleri, Rusya federasyonu, Avustralya coğrafyası, Yeni Zelanda ve Pasifik ülkeleri, Güney Doğu Asya:Genel, Doğu Asya:ülkeler ve bölgeler, Güney Asya: ülkeler ve bölgeler, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri:ülkeler ve böl., Ortadoğu genel coğrafyası, Kafkas ülkeleri: ülkeler ve bölgeler, Afrika ülkeler coğrafyası, Kuzey Amerika: ülkeler ve bölgeler, Orta ve güney Amerika ülkeleri coğrafyası, Akdeniz ülkeleri dersleri ülkeler coğrafyası kısmında en yaygın olan ortak derslerdir (Tablo 5.6).

Bilgisayar, Coğrafi bilgi sistemleri, CBS analiz, Uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri, Uzaktan algılama uygulamaları, CBS uygulamaları, bilgisayarda kartografya

uygulamaları dersleri coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama alanında yoğunluk kazanan ortak derslerdir (Tablo 5.6) .

Farklı ülkeler arasındaki ekonomik, siyasi, eğitim-kültürel, askeri ilişkilerin globalleşme ile gelişmesi yani farklı bölgeler arasında bağlantıların yaygınlaşması, yoğunlaşması, bu bölge ve ülkeler arasındaki süreç ve etkinliklerin artması ile küreselleşme sonucunda gelişmiş ve gelişmekte olan bir çok ülkede coğrafya lisans ders programlarında yukarıda belirtilen ortak noktalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Değişik ülkeler arasındaki süreç ve etkinliklerin artarak devam edeceği ve coğrafya lisans programlarında daha bir çok ortak noktanın ortaya çıkacağı günümüz küreselleşmenin dinamiği olan teknolojik gelişmeler, ülkeler arası siyasi ve ekonomik ilişkilerin gelişerek devam edeceği güncel gelişmelerden anlaşılmaktadır.

Fiziki Coğrafya 1. Jeomorfoloji 2. Klimatoloji 3. Harita Bilgisi Ve Kartografya 4. Toprak Coğrafyası 5. Hidroğrafya 6. Biyocoğrafya 7. Paleocoğrafya	Beşeri ve Ekonomik Coğrafya 1. Beşeri Coğrafyaya Giriş 2. Nüfus Coğrafyası 3. Yerleşim Coğrafyası 4. Kırsal Yerleşme Coğrafyası 5. Şehir Coğrafyası 6. Genel Ekonomik Coğrafya 7. Tarım Coğrafyası 8. Sanayi Coğrafyası 9. Ulaşım Coğrafyası 10. Enerji Ve Yer Altı Kaynakları 11. Turizm Coğrafyası 12. Ticaret Coğrafyası 13. Siyasi Coğrafya 14. Dünya Ekonomik Coğrafyası 15. Çevre Sorunları 16. Doğal Afetler Coğrafyası 17. Coğrafya ve Bölge Planlaması 18. Sürdürülebilir Kalkınmanın Coğrafi Temelleri 19. Coğrafi Araş. ve İstatist. Yönt. 20. Coğrafyada Alan Araştırmaları	Ülkeler Coğrafyası 1. Ülkeler Coğrafyası 2. Avrupa Ülkeleri 3. Rusya Federasyonu 4. Avustralya Coğrafyası 5. Yeni Zelanda ve Pasifik Ülkeleri 6. Güney Doğu Asya: Genel 7. Doğu Asya: Ülkeler ve Bölgeler 8. Güney Asya: Ülkeler ve Bölgeler 9. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri: Ülkeler ve Böl. 10. Ortadoğu Genel Coğrafyası 11. Kafkas Ülkeleri: Ülkeler ve Bölgeler 12. Afrika Ülkeler Coğrafyası 13. Kuzey Amerika: Ülkeler ve Bölgeler 14. Orta ve Güney Amerika Ülkeleri Coğrafyası 15. Akdeniz Ülkeleri
CBS/GIS 1. Bilgisayar 2. Coğrafi Bilgi Sistemleri 3. CBS Analiz 4. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri 5. Uzaktan Algılama Uygulamaları 6. CBS Uygulamaları 7. Bilgisayarda Kartografya Uygulamaları		

Tablo 5.6: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya lisans seviyesinde okutulan klasik (ortak-benzer) dersler.

Küreselleşmenin etkilerinden bütün ülkeler aynı oranda ve hızda etkilenmemektedir. Gelişmiş ülkelerde küreselleşmenin etkileri daha günceldir ve eğitim bu etkilerden en çok

etkilenen alanlardan biri olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde ise globalleşmenin etkileri gelişmiş ülkelere göre daha azdır. Ancak günümüz ekonomik, teknoloji, kültürel gelişmeleri gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin etkilerinin kısa süre içinde hızlı bir şekilde başta eğitim olmak üzere bütün alanlarda yayılmaya başlayacağını göstermektedir.

Bu durum küreselleşmenin etkilerinin en çok görüldüğü gelişmiş ülkelerde bile tek tip bir coğrafya programının ortaya çıkmasına neden olmamış tam aksine coğrafya küreselleşmenin etkilerinin iyice ortaya çıktığı gelişmiş ülkelerde daha çok çeşitlilik kazanmıştır. Asıl tek düzelik genellikle gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir.

Beşeri ve Ekonomik Coğrafya 1. Network and Location Analysis (Network ve Lokasyon analizleri) 2. Children's Urban Geography (Kent Çocuk Coğrafyası) 3. Post- Fordism and the new World order (Fordizm Sonrası Yeni Dünya Düzeni) 4. The impact of global cities (Küresel Kentlerin Etkisi) 5. Famine in the Modern World (Modern Dünya'da açlık) 6. Topographical barracks power theory (Topografik Kışla Güç Teorisi) 7. Geographical programming (Coğrafi Programlama) 8. Agricultural mountain village regional theory (Tarımsal Dağ Köylerinin Bölgesel Teorisi) 9. Introduction to anthropology and ethnology (Antropoloji ve Etnolojiye giriş) 10. Advertisement Geography (Reklam Coğrafyası) 11. Sports Geography (Spor Coğrafyası) 12. The technology and application of the multimedia (Teknoloji ve Mülmedya Uygulamaları) 13. Recreational Geography (Rekreasyonel Coğrafya) 14. Evolution of Geographical Thought (coğrafi düşüncenin gelişimi) 15. Univariate Statistics in Geography (Coğrafyada Tek Değişkenli İstatistik) 16. Multivariate Statistics in Geography (Coğrafya da Çok Değişkenli istatistik) 17. Advanced Spatial Statistics (Gelişmiş Mekânsal İstatistik) 18. Historical geography of the AIDS pandemic (AIDS'in Tarihsel Coğrafyası)	
Fiziki Coğrafya 1. Restoration Ecology (Yeniden Ekolojik Yapılanma) 2. Volcanology 3. Glacial environments Glasiyal ortamlar) 4. Quaternary environments (Kuaterner Ortamlar) 5. Introduction to Botany (Botaniğe Giriş) 6. Biogeography 7. Advanced Earth System Science (İlberi Yer Sistem Bilimi)	Ülkeler Coğrafyası 1. China in Transition (Çin'de Değişim) 2. The urban phenomenon in Southeast Asia-Güney Doğu Asya'da Kentleşme Fenomeni-görüngüsü 3. State, Land and Resources in Sub-Saharan Africa (Sahra-altı Afrika'da Devlet, Toprak ve Kaynaklar)
CBS/GIS Farklı Dersleri 1. GIS marketing (CBS Pazarlama) 2. Landscape Modeling with GIS (CBS ile Peysaj Modelleme) 3. GIS Algorithms and Data Structures (CBS Algoritmalar ve Veri Yapıları)	

Tablo 5.7: Gelişmiş ve gelişmekte olan bazı ülkelerde bazı üniversitelerde coğrafya lisans seviyesinde okutulan farklı dersler.

Küreselleşmenin bütün etkilerine rağmen farklı ülkelerdeki coğrafya lisans programları tek tipleşmemiş, küreselleşmenin etkilerinin en fazla olduğu ülkelerde bile örneğin ABD'de farklı üniversitelerin coğrafya bölümleri arasında aynı programlar, aynı

dersler uygulanmamakta coğrafya bölümleri bulunan her üniversitede küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan ortak dersler (örneğin GIS/CBS gibi) yanında farklı derslerde coğrafya lisan programlarında önemli yer kaplamaktadır. Özellikle beşeri ve ekonomik coğrafya alanında farklılığın daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 5.7). Küreselleşmenin etkileri gelişmiş ülkelere göre gelişmekte olan ülkelere doğru arttıkça coğrafya lisans programları derslerinde görülen farklılıklarda azalacaktır.

Sonuç olarak küreselleşme olumlu yada olumsuz yönleriyle devam eden bir süreçtir .Bu sürecin etkileri her ülkede aynı oranda etkili olmamasına rağmen coğrafya lisans programlarında görülen benzerlikler yanında önemli oranda farklılıklarında ortaya çıkmasına neden olmuş. Önemli olan bu farklılıkları bir zenginlik olarak değerlendirip faydalanmaktır.

5.3. Küreselleşme ve Coğrafya Eğitim Programları

Eğitim kurumlarında öğrenme öğretme süreçleri eğitim programı, öğretim programı veya ders programı şeklinde değişik kavramlarla ortaya çıkmaktadır. Ana hatlarıyla eğitim, bireye kendi isteği ile olumlu davranışlar kazandırmak ve olumsuz davranışların azaltılması veya sonlandırılması için sürdürülen sistematik çalışmalardır. Eğitimde pek çok faktör etkileşim halindedir. Bu nedenle bireyin gelişiminde yer alan eğitim kurumunun veya sosyal çevrenin, bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek için yürüttüğü tüm etkinlikler eğitim programı kapsamında yer almalıdır. Bunun için eğitim planlaması eğitim amaçlarının tam olarak gerçekleştirilmesine yönelik olmalıdır.

Eğitim programı, “eğitilecek bireylere, öğrenme yaşantılarını kazandırma planı” olarak tanımlanmaktadır (Saylor, Alexander ve Lewis 1981: 8’den akt. Demirel 2008: 2) . Yine eğitim programı okul sorumluluğunda öğrencilerin değerlerini, tutumlarını tavırlarını, değiştiren becerilerini geliştiren, bilgi ve anlayış kazanmalarını sağlayan hem süreç hem de içerik olarak tanımlanmış ve okulun kontrolünde öğrencilerin tüm yaşantılarının düzeni olarak görülmüştür (Ronald C. Doll, 1986: 8’den akt. Demirel 2008: 2)

Öğretim, bireyin bütün yaşamı boyu süren eğitimin okulda planlı ve programlı sürdürülmesi ve genellikle bir belge ile sonuçlanan eğitim aktivitelerini ifade etmektedir. Öğretim programı bütün öğrenme öğretme süreçlerini içermektedir.

5.3.1. Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Küreselleşmenin Coğrafya Eğitim Programları Üzerindeki Etkisi

Gelişmiş ve Gelişmekte olan ülkelere göre coğrafya bölümleri lisans eğitim programları incelendiğinde eğitim programlarının genellikle genel konulardan özel konulara doğru sıralandığı program akışlarından görülmektedir (EK.19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36,37 ve 38). Yani tümdengelim metodunun yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu durum coğrafya lisans programlarında Tyler Eğitim Programı modelinin küresel düzeyde bir boyuta ulaştığı söylenebilir (Tablo 5.8).

5.3.2. Program Tasarım Yaklaşımları Açısından

Program yaklaşımları açısından bakıldığında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya eğitim programlarında genellikle, Daimicilik (Prennializm) ve Esasicilik (Essentializm) eğitim felsefelerine dayanan, programın bütünü bir parçası olarak ele alındığı yani programın her bir unsuru bir bütün olarak değerlendirildiği eğitim öğretim faaliyetlerinde en çok kullanılan *konu merkezli program* tasarımı yaklaşımının yaygın olarak kullanıldığı incelenen coğrafya bölümü eğitim programlarından anlaşılmaktadır (EK.19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36,37 ve 38). Bu yaklaşımın konu tasarımı, disiplin tasarımı, geniş alanlı tasarım ve süreç tasarımı boyutlarını kapsadığı daha önce belirtilmişti.

Ancak, bazı Avrupa ülkeleri örneğin İngiltere’de Cambridge Üniversitesi coğrafya bölümü lisans eğitim programı incelenmesinden de anlaşıldığı gibi konu merkezli program tasarımı yerine toplumun yeniden yapılanması ile daha çok ilgilenen ve Yeniden kurmacılık (Reconstructionizm) eğitim felsefesi etkisiyle gelişen, bireylerin toplumsal sorunları, ihtiyaçları ilgi ve yetenekleri üzerinde yoğunlaşan, gerçek sorunlar ön planda olduğu ve bu nedenle kişinin durumu dikkate alındığı kültürel ve geleneksel değerlerin güçlenmesini sağlamak, toplumun şimdiye kadar karşılanmamış ihtiyaçlarını dikkate alarak oluşturulan *sorun merkezli program tasarımı* kullanılmakta olduğu eğitim programından anlaşılmaktadır (EK 18).

5.3.3. Eğitimde Program Geliştirme Modelleri Açısından

Yukarıda açıklanan eğitimde program geliştirme modelleri açısından bakıldığında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere göre coğrafya bölümleri lisans eğitim programları incelendiğinde eğitim programlarının genellikle genel konulardan özel konulara doğru sıralandığı program akışlarından görülmektedir. Yani tümdengelim metodunun yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu durum coğrafya lisans programlarında Tyler Eğitim Programı

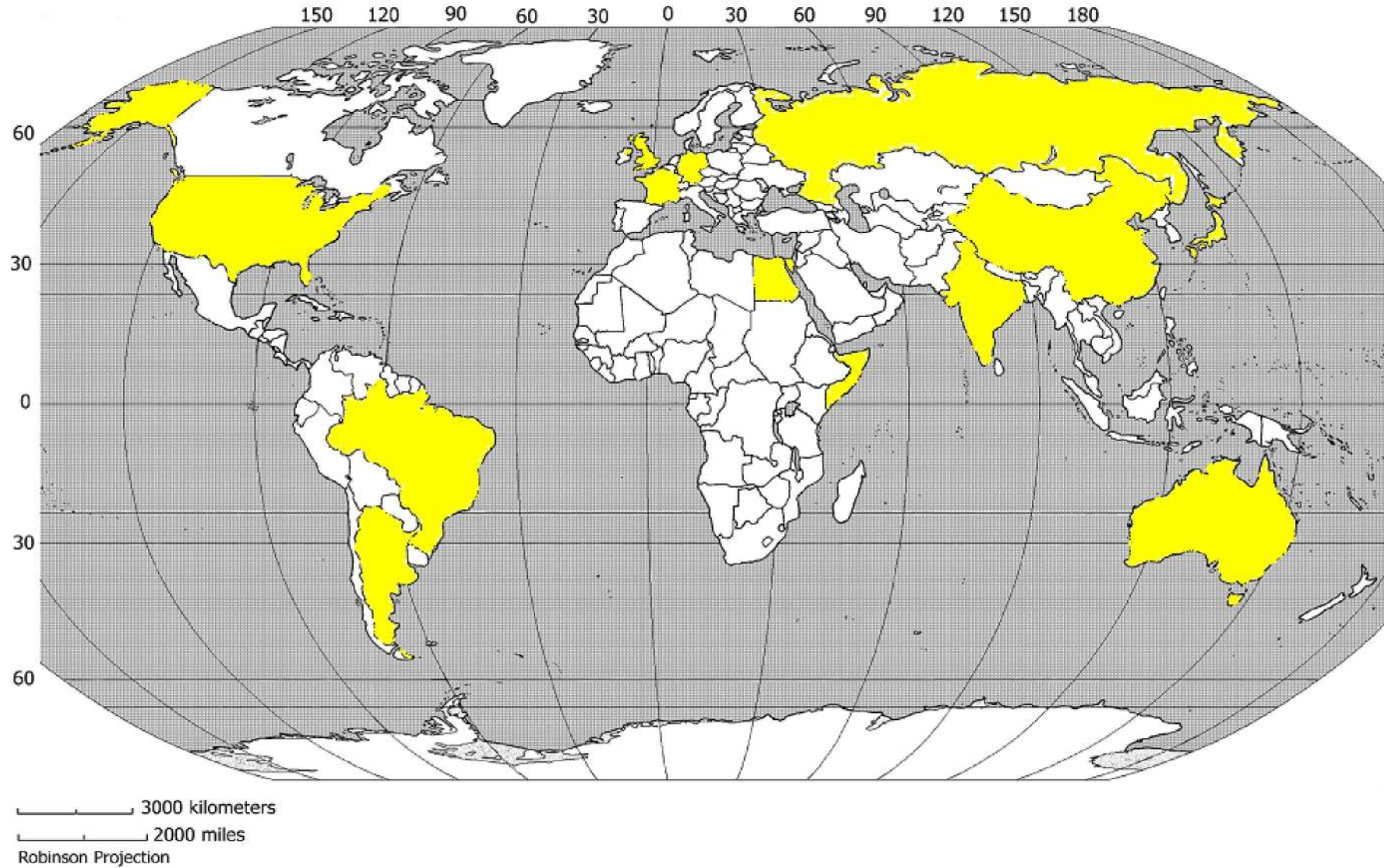
modelinin küresel düzeyde bir boyuta ulaştığı söylenebilir (Tablo 5.8). Yukarıda da kısaca belirtildiği gibi bu eğitim modelinde konular bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora, somuttan soyuta, genelden özele ve basitten karmaşığa göre düzenlenmektedir.

5.4. Bazı Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Bazı Ülke Coğrafya Eğitim Programlarının Karşılaştırılması

Coğrafya eğitim programlarının incelenmesinden anlaşıldığı gibi program tasarımları açısından olsun veya program geliştirme modelleri açısından olsun coğrafya eğitim programlarında global düzeyde ortak bir paydanın oluşmaya başladığı görülmektedir. Bu durum küreselleşme sürecinin eğitim alanında ortaya çıkardığı sonuçlardan sadece biridir. Tablo 5.8’de üzerinde çalışılan coğrafya bölümleri eğitim programları ve program geliştirme ve program tasarım yaklaşımlarına göre dağılımları ayrıca verilmiştir (Şekil 5.2).

	Coğrafya bölümleri	Program tasarım yaklaşımları açısından	Eğitimde program geliştirme modelleri açısından
1.	<u>State University of New York at Buffalo</u> College of Arts and Sciences Department of Geography	Konu Merkezli	Tyler Modeli
2.	<u>Arizona State University</u> , College of Liberal Arts and Sciences, School of Geographical Sciences	Konu Merkezli	Tyler Modeli
3.	<u>California State University</u> College of Behavioral and Social Sciences Department of Geography and Planning	Konu Merkezli	Tyler Modeli
4.	<u>University of Cambridge</u> , Physical Sciences, Department of Geography	Sorun Merkezli	Tyler Modeli
5.	<u>University of Melbourne</u> , Faculty of Arts School of Anthropology, Geography, and Environmental Studies Department of Geography	Sorun Merkezli	Tyler Modeli
6.	<u>The Sorbonne University (Paris IV)</u> Geography and Urban Development Department	Konu Merkezli	Tyler Modeli
7.	<u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt Am Main</u> Fachbereich Geographie Department Of Human Geography	Konu Merkezli	Tyler Modeli
8.	<u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt Am Main</u> Fachbereich Geographie Institut Für Physische Geographie (Ipg) Bsc Geographie	Konu Merkezli	Tyler Modeli
9.	<u>Nihon University (Japonya)</u> College of Humanities and Sciences Department of Geography (Nihon Üniversitesi fen-edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü)	Konu Merkezli	Tyler Modeli
10.	<u>St. Petersburg State University</u> Faculty of Geography & Geo-Ecology	Konu Merkezli	Tyler Modeli
11.	<u>Capital Normal University (Beijing –China)</u> Resources, Environment and Tourism College Education Plans for Undergraduates Majoring in Geography Science (normal)	Konu Merkezli	Tyler Modeli
12.	<u>Universidade Federal Do Parana (Brezilya)</u> Setor De Ciencias Da Terra Departamento De Geografia	Konu Merkezli	Tyler Modeli
13.	<u>Universidad Nacional De La Pampa</u> Facultad De Ciencias Humanas Profesorado en Geografía	Konu Merkezli	Tyler Modeli
14.	<u>Delhi University Kamala Nehru College</u> Department of Geography B.A. (Hons.) Geography	Konu Merkezli	Tyler Modeli
15.	<u>Minia University (Mısır) - Faculty of Arts</u> , Department of Geography	Konu Merkezli	Tyler Modeli
16.	<u>University of Ghana</u> Faculty of Social Studies Department of Geography Resource and Development	Konu Merkezli	Tyler Modeli
17.	<u>Addis Ababa University</u> , College of Social Sciences Department of Geography And Environmental Studies	Konu Merkezli	Tyler Modeli

Tablo 5.8: İncelenen Coğrafya Bölümleri eğitim programlarının Program tasarım yaklaşımları açısından ve Eğitimde program geliştirme modelleri açısından karşılaştırılması tablosu.

Şekil 5.2: Küresel ölçekte çalışmada taranan coğrafya bölümlerinin yer aldığı ülkeler.

Küreselleşmenin etkilerinin bütün ülkelerde aynı derecede etkili olduğu söylenemez. Siyasal, ekonomik teknoloji ve bilimsel gelişmeler ülkelere göre farklılık göstermektedir. Küreselleşmenin etkilerinin özellikle gelişmiş ülkelerde daha etkili bir şekilde ortaya çıktığı yani merkezden çevreye doğru yayıldığı bilinen bir gerçekliktir. Hatta küreselleşmenin etkileri gelişmiş veya gelişmekte olan her hangi bir ülkenin içindede bölgesel farklılıklar (gelişmiş ülkelerin az gelişmiş bölgelerinde) nedeniyle bile farklı etkileri olmaktadır. Ülkelerin daha gelişmiş bölgelerinde küreselleşmenin etkileri daha etkili bir şekilde hissedilirken daha az gelişmiş bölgelerinde daha az etkili olabilmektedir. Ancak günümüzde teknoloji ve iletişim alanında yaşanan hızlı gelişmeler ve dönüşümler söz edilen farklılıkların en aza indirilmesine veya tamamen ortadan kalkmasına neden olmuştur. Bu nedenle dünyanın herhangi bir bölgesinde meydana gelen ekonomik, siyasi v.b gelişmelerde olduğu gibi eğitim ve coğrafya eğitimi alanında oluşan gelişmelerden dünyanın geri kalan bölümleri anında haberdar olabilmektedir. Bu durum coğrafya öğretimi alanında görülen ortak dersler yanında konu yaklaşımları ve program modellerinin uygulaması açısından da değerlendirilebilir.

Mevcut bilgilerimize göre her ne kadar dünyada üzerinde uzlaşmış bir coğrafya program geliştirme modeli olmamasına rağmen eğitimde program geliştirme modelleri açısından gelinen noktada coğrafya öğretiminde tümdengelim metodunun kullanıldığı Tyler eğitim modelinin yoğun bir şekilde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum küresel ölçekte gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya eğitim programlarının felsefi, psikolojik, ekonomik ve sosyal temelde ülkelerin uzak, genel ve özel hedefleri bağlamında şekillenmesine karşılık kullanılan program modellerinde küresel bir noktada birleştikleri görülmektedir. Bu bağlamda günümüzde küreselleşme sürecini etkileri ile coğrafya eğitim programları düzenlenmesinde konuların genelden özele doğru sıralandığı böylece ortak bir paydada buluştuğu söylenebilir.

BÖLÜM 6 : KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNE ETKİSİ

6.1. Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinin Tarihsel Gelişimi Üzerine Etkisi

Küresel ölçekte üniversite sisteminin yaşadığı değişim çeşitli aşamalardan geçerek günümüze kadar ulaşmıştır. Gelişmiş Batı ülkelerinin üniversitelerin gelişiminde üç aşama görülmektedir: Ortaçağa özgü kilise merkezli üniversite, ulus-devletler sisteminin üniversitesi, mülti-versite şeklinde tanımlanan üniversite modeli.

Kilise merkezli üniversite: Bu üniversiteler XI. Yüzyılın sonlarında oluşmaya başlamış, kimi özelliklerini Rönesans ve Aydınlanma çağlarında da sürdürmüştür. XVII. ve XVIII. yüzyıllar, bu modelin yeni ve çağdaş bilim anlayışına daha yakın bir üniversite modeline doğru evirildiği yüzyıllar olmuştur (Türel, 2003: 3)

XVIII. yüzyıl sonlarındaki siyasal ve ekonomik gelişmelerin tetikleyici gücü ve aydınlanma felsefesinin etkisi ile ortaya çıkan *ulus-devletler sisteminin üniversitesi* diğer bir deyişle *Von Humboldt üniversitesi*. Türel'e göre bu üniversite modeli XIX Yüzyıl ve XX yüzyılın ilk üç çeyreğine ağırlığını koymuş ve XIX. yüzyılın başlarında bilimsel bilgi üretimine odaklanan Alman üniversiteleri ile Napolyon'un oluşturduğu *Grandes Ecoles*, aynı "doğum" sürecinin parçalarıdır (Türel, 2003: 3).

XX. yüzyılın son çeyreğinden günümüze kadar olan süreçte küreselleşme sürecinin etkilerinin daha belirgin olarak yaşanmasına bağlı olarak ortaya çıkan *mülti-versite* üniversite modeli. Bu yüksek öğrenim modeli genellikle ABD. üniversitelerinde yaygın olan bir modeldir. İkinci dünya savaşından sonra ortaya çıkmış olan bu model 1970'li yıllardan sonra yaygınlaşmıştır.

Tablo 6.9'dan da anlaşıldığı gibi Von Humboldt ve mülti-versite örgütlenme, karar alma mekanizması, yönetim anlayışı, finansman kaynağı, finanssal kaynak denetimi, akademik insan gücü ve bilimsel üretim, eğitimin nitelikleri, araştırma geliştirme özellikleri gibi konularda Von Humboldt üniversitesi modeli ile mülti-versite modeli özellikleri birbirlerinden farklıdır. Ama ülkemiz üniversitelerinin yapılanmasında bu her iki model de etkili olmuştur.

	Von Humboldt Üniversitesi	Müti-versite
Örgütlenme	Tipleştirmeye yatkın örgütlenme modelleri	Değişik işlevler doğrultusunda farklılaşma
Karar alma mekanizması	Otonomi	Üniversite dışı örgütlerin karar alma süreçlerine artan katılımı
Yönetim anlayışı	Meslektaşça (collegial)	Kısmen meslektaşça, giderek artan ölçüde “girişimci” ekipler eliyle yönetim
Finansman kaynağı	Büyük ölçüde devlet	Devlet, öğrenciler ve iş çevreleri
Finanssal kaynak denetimi	Ulusal ve yerel bütçeler aracılığı ile	AR-GE için kaynak sağlayan iş çevreleri ve mezunlar ağının dolaylı denetimi
Akademik insan gücü ve bilimsel üretim	Bölüm/disiplin temelinde örgütlenmiş, “zenaatkârca”, fakat sosyalleşmiş bilim üretimi	“Araştırmacı” akademisyenlerin farklılaşma ve “takım”dan kopma eğiliminde güçlenme.
Eğitimin nitelikleri	Seçkinci/ Müfredat esaslı/ Tek disiplin temelinde/ Yaş kuşağı eğitimi/ Ulusal alanda geçerli diploma	Yığınsal/ İş piyasasında geçerli beceri kazandırmaya dönük/ Çok disiplinli ve modüler olmaya eğilimli/ “Hayat boyu” eğitim/ Uluslararası denkliği hedefleyen diploma
Araştırma & Geliştirme öncelikleri	“Merak”la güdülenen yaklaşım (“bırakınız araştırsınlar”)	Toplum ve iş çevrelerinin yönlendirdiği araştırma ve geliştirme

Tablo 6.9: Von Humboldt Üniversitesi ve Müti-versite karşılaştırma tablosu. Tekeli (2003: 53, akt: Türel, 2003. 6)’den yararlanılarak hazırlanmıştır.

Müti-versite modeli ile üniversiteler ile sanayi/iş dünyası arasında doğrudan bağ kurulmakta büyük özel şirketler giderek artan oranda üniversite karar mekanizmasında yer almakta ve finanssal kaynak sağlamaktadırlar. Bu durum üniversitelerin akademik yapıları üzerinde etkili olduğu gibi AR-GE çalışmalarının özel sektör bağımlısı haline gelmesine de neden olmaktadır.

Uluslararası alan çalışmalarında, Amerikan üniversite modeli sıklıkla “market model university” (MMU) olarak kavramlaştırılır. Çağdaş bir şirket modeline göre tasarlanan MMU modelinin amacı ‘kârı maksimize etme’ kuralına uygundur. Bu kapsamda öğrenci üniversite ilişkisi, üniversite-toplum ilişkisi ve en önemlisi akademik içerik bu kurala göre yapılandırılmıştır (Karatepe, 2007: Web erişim 09.02.09).

1980 sonrası özellikle soğuk savaşın sona ermesi ile merkez ülkelerde refah devleti anlayışının yeniden tanımlanması ile liberal, siyasi ve iktisadi politikaların yeniden

düzenlenmesi süreci başlamıştır. Uygulamaya konulan yeni liberal politikaların en temel özelliği, devletin küçültülmesi, kamu harcamalarının kısıtlanması, rekabetçi pazar sisteminin yaşamın her alanına müdahale etmesinin sağlanması, girişimci, şeffaf, sivil inisiyatif ve yönetim (governance) anlayışının önem kazandığı siyasal ve toplumsal bir yaşam tarzının geliştirme çabaları olarak sıralanabilir.

1980 'li yılların başlarından itibaren uygulamaya konulan bu yeni siyasal ve ekonomik süreç üniversiteleri elit kesimin eğitim gördüğü eğitim kurumlarında kitlesel eğitim yapıldığı kurumlara dönüştürmüştür. Böylece üniversitelerde hem yapısal hemde yönetsel değişim ve dönüşümler oluşmaya başlamıştır. Böylece üniversiteler çok fonksiyonlu, kitlesel eğitimve öğretimin yapıldığı, rekabetin önem kazanmaya başladığı eğitim kurumları haline gelmeye başlamışlardır. Yönetsel (governance) olarak ise öğretim üyelerinin yönetim kurulları ile idare ettikleri kurumlara olmaktan çıkıp, girişimciliğin ve rekabetin önem kazandığı, toplum ve iş çevrelerinin yönlendirdiği araştırma ve geliştirme, Üniversite dışı örgütlerin karar alma süreçlerine artan katılımı ile yönetimde işletmecilik ilke ve kaygılarının önem kazandığı eğitim kurumları olmaktan kurtulamadılar (Tekeli, 2002: 159-170).

Ekonomik, teknolojik, sosyal v.b. gelişmelerin ekseninde yer alan üniversitelerin yeniden yapılandırılması sürecinde ülkemizde de özellikle 1980'den sonra multi-versite modeli giderek önem kazanmaya başlanmıştır. Tablo 6.9'de verilen özelliklere bakıldığında günümüzde ülkemizde Von Humboldt üniversitesi modeli yerine multi-versite modeli gittikçe yaygınlaşmakta ve ülkemiz üniversite sistemini derinden etkilemektedir. Bu süreci aşağıda Cumhuriyet öncesi ve sonrası olarak değerlendirmek daha uygun olacaktır.

6.1.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye'de Yüksek Öğretim

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle bütün alanlarda olduğu gibi eğitim alanında köklü değişiklikler yapılmıştır. Eğitim alanında yapılan reformlar yüksek öğretimi de etkilemiştir. Türkiye yüksek öğretimini geçmişten günümüze değerlendirdiğimizde medreseden üniversiteye uzanan bir gelişimi görülmektedir. Bu bağlamda batılı anlamda ilk yüksek öğretim kurumlarının kuruluşu Osmanlı imparatorluğunun son dönemlerine gerçekleşmiştir.

Osmanlı Devleti, 19. yüzyılda gerileme sürecine girmiş ve bu kapsamda bir çok yönetsel ve toplumsal reform başlatmıştır. Bu reformlar kapsamında ihtiyaç duyulan nitelikli insan gereksinimi, batılı ülkelerin benzeri bir yüksek öğretim sistemi oluşturulmasını zorunlu kılmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nde yüksek öğretim sisteminin kurumsallaşabilmesi 20. yüzyılın başlarında gerçekleşebilmiştir. Yüksek Öğretim sistemi Cumhuriyet döneminde bu temel üzerinde şekillenmiştir.

Yukarıda görüldüğü gibi Batı tarzı yüksek öğretim kurumları Osmanlı Devletinde 19. yüzyılda oluşmaya başlamış ve cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra bu kurumlarda yapılan bazı düzenlemelerle yüksek öğretim faaliyetlerine devam edilmiştir. Bu bağlamda yüksek öğretimin faaliyetlerinin günümüze kadar erişme sürecinde 19. yüzyılda Osmanlı devletinde yapılan atılımlar yanında asıl önemli gelişmelerin cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra ortaya çıkan süreçte yaşandığı bilinmektedir (Erdem 2004: web erişim 13.02.09, Sargın, 2007: 134-136).

Cumhuriyetin ilanından sonra yüksek öğretim sisteminde meydana gelen gelişmeleri dönemler itibariyle farklı başlıklar altında toplayıp değerlendirilmesi daha uygundur.

6.1.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle bugünkü yüksek eğitim kurumlarına kadar uzanan yeni bir süreç başlamıştır. 1933, 1946, 1973, 1981 yılları ve sonrası yüksek öğretim sistemimizde dönüm noktaları olmuştur. Kurtuluş savaşının zaferle sonuçlanmasından sonra 1923 yılında cumhuriyetin ilan edilmesiyle önemli siyasal, ekonomik, hukuki, kültürel değişimler ve gelişmeler yaşanmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ekonomik, sosyal, kültürel v.b alanlarda yaşanan değişim ve gelişmelerin geniş halk kitlelerine benimsetilmesinde eğitimin oynayabileceği rolün önemi ortaya çıkmıştır. Bu nedenle her zamankinden daha fazla eğitime önem verilmeye başlanılmıştır. Bunun sonucunda 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) kanunu ile tüm okullar Maarif Vekaletine bağlanmış ve medreseler kaldırılmıştır. Eğitim laik ve demokratikleştirilmiştir. 24 Kasım 1928 yılında Latin alfabesi kabul edilmiş her kesimi kapsayan bir eğitim seferberliği başlatılmıştır. Bu gelişmeler yanında yüksek öğretim alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Bu gelişmelerin doğal sonucu olarak, eğitim alanında ortaya çıkan gelişmeler yüksek öğretime de yansımıştır. Ancak bu gelişmeler dönemler itibariyle farklılıklar göstermiştir. Eğitimciler ve eğitim tarihi üzerine çalışan aydınlar tarafından farklı şekillerde ele alınsalar da, Türk yüksek öğretiminde belirgin yapısal değişiklikleri de ifade etmekte olan bu dönemler genellikle, 1923-1946 dönemi; 1946-1981 dönemi ve 1981 sonrası dönemi yüksek öğretim, şeklinde sınıflandırılmıştır (Sargın, 2007: 136).

Yüksek öğretim sistemimizde dönemler itibariyle görülen gelişmeleri yukarıda belirtildiği gibi 1923-1946, 1946-1981 ve 1981 ve sonrası yüksek öğretim şeklinde sınıflandırarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

6.1.2.1. 1923-1946 Döneminde Üniversiteler

Cumhuriyetin ilanından sonra başlatılan yenilik hareketlerinin başarıya ulaşması ve ülkenin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması amacıyla yapılan çalışmalardan biride çeşitli reform hareketleri ile Osmanlı Devleti yüksek öğretim kurumları değişime uğratarak yeni yüksek öğretim kurumları oluşturulmasıdır. Bu amaçla yüksek öğretim kurumlarını arttırmak ve yurt geneline yayma düşünceleri önem kazanmaya başlamıştır. 31.5.1933 ve 2252 sayılı yasa ile 1933 yılında yapılan üniversite reformu, 12.6.1946 gün ve 4936 sayılı üniversiteler kanunu bu amaçları gerçekleştirmek için yapılan düzenlemelerdir. 31.5.1933 ve 2252 sayılı yasa ile İstanbul Üniversitesi, 1944 yılında yürürlüğe giren 4619 sayılı kanun ile İstanbul Teknik Üniversitesi, 12.6.1946 gün ve 4936 sayılı üniversiteler kanunu ile Ankara üniversitesi kuruluşu sağlanmış ve diğer üniversitelerin tek çatı altında toplanması sağlanmıştır.

1923-1946 dönemi yüksek öğretim sistemimiz küresel gelişmelerin de etkili olduğu bir süreçte şekillenmiştir. Bu dönemdeki en önemli küresel gelişmeler 1929 dünya Ekonomik Bunalımı ve 1939-1945 yılları arasında yaşanan II. Dünya Savaşıdır. Nitekim 1929 Dünya ekonomik Buhranı Kuzey Amerika ve Avrupa merkezli olmasına rağmen dünyanın geri kalanında yıkıcı etkiler yaratmıştır. II. Dünya Savaşı öncesi Almanya'dan Türkiye'ye gelen çoğu Musevi asıllı yabancı profesörlerle 1933'te İstanbul üniversitesi kuruldu. II. Dünya savaşının yıkıcı etkilerinin devam etmesine rağmen 1944'te İstanbul Teknik Üniversitesi ve 1946'da Ankara Üniversitesi açılmıştır. Böylece, Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllarda ülkemizde yüksek öğretim kurumu olarak sadece İstanbul Darülfünunu vardı. 1933 yılında TBMM'si İstanbul Darülfünunu kaldırarak yerine İstanbul üniversitesini kurmuştur. 1933-1946 yılları yüksek öğretim kurumlarının ülke sathına yavaş yavaş yayılmaya başladığı yıllar olmuştur. 1943'te Ankara Üniversitesi, 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesinin kurulması ile üniversite sayısı üçe yükselmiştir (Şekil 6.3).

1933 üniversite reformu ile eski akademik unvanlar yerine bugün de kullanılan akademik unvanlar kullanılmaya başlanılmıştır.

12.6.1946 gün ve 4936 sayılı yasa ise Üniversitelerarası Kurul adıyla yeni bir kuruluş getirmekte (md. 13), Milli Eğitim Bakanını üniversitelerin başı kabul etmekte ve bakana üniversitelerle bağlı kuruluşları denetleme yetkisi vermektedir. Milli Eğitim Bakanının benzer yetkilerinin 1933'den beri varolduğu bilinmekle beraber, Üniversitelerarası Kurul'un üniversitelerarası işbirliğini sağlaması, üniversitelerin ortak sorunlarını çözmesi bakımından önemli bir yenilik olduğu kabul edilebilir (Korkut, 2003: 7)

Yukarıdaki gelişmelere rağmen üniversitelerin İstanbul ve Ankara dışına yayılması, bölge üniversitelerinin kurulması çalışmaları 1950'li yıllarının ikinci yarısından itibaren hız

kazanmıştır. 1946'lı yılları izleyen yıllarda meydana gelen küresel ve ulusal siyasal, ekonomik, askeri ve sosyal gelişmeler yüksek öğretimin yurt geneline yayılması gerektiğini ortaya koymuştur.

6.1.2.2. 1946-1981 Döneminde Üniversiteler

1950'li yıllardan sonra küresel ve ulusal ölçekte meydana gelen gelişmeler yüksek öğretimin yurt çapında yaygınlaştırması gerektiğini ortaya koymuştur. Gelişmekte olan ülkemizin hem kamu hemde özel sektörün yetişmiş işgücü ihtiyacını karşılama baskısı, toplumun değişen ve gelişen sosyal ve ekonomik gereksinimleri nedeniyle yeni yüksek öğrenim kurumlarının zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle Von Humboldt üniversite modeli tarzında başta bölge merkezleri olan kentler başta olmak üzere yeni üniversiteler kurulmuştur. 1955 yılında izmirde Ege Üniversitesi'nin kurulması, 1957 yılında Erzurumda Atatürk Üniversitesi'nin kurulması buna örnektir.

1960'dan sonra planlı dönemin başlamasıyla, yüksek öğretimin dengeli bir şekilde yurt düzeyine yayılması fikri önemini gittikçe artırmaya başlamış, birkaç büyük kent üniversitesinin çeşitli illerde fakülteler açarak illerde bu illerde kurulacak üniversitelerin çekirdeklerini oluşturmuştur (Korkut, 2003: 15).

1950 yılına kadar Türkiye'de yüksek öğretim kurumu olarak sadece üç üniversite, İstanbul Üniversitesi (1933), Ankara Üniversitesi (1946) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (1944) bulunmaktadır (Şekil 6.3). Bu tarihten sonra 1955 yılında İzmir'de Ege üniversitesi, Trabzon'da ise Karadeniz Teknik Üniversitesi kurulmuştur. 1950'li yılların sonlarına doğru 1957 yılında Erzurum'da Atatürk Üniversitesi, 1959'da Ankara'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi açılmıştır (Şekil 6.4). Açılan bu yeni üniversiteler ile Türkiye'de yıllarında üniversite sayısı yediye ulaşmıştır.

1967 yılında kurulan Hacettepe üniversitesi dışında 1960'lı yıllar da yüksek öğretim alanında yeni yüksek öğretim kurumu kurulmamış olduğu şekil 6.3'den de anlaşılmaktadır.

Kentleşme oranında görülen artış kentlerde (1950 yılında kentleşme oranı % 25 iken bu oran 1970 yılında %38,5'e çıkmıştır) eğitime olan talebi arttırmıştır. Özellikle sanayi ve hizmet sektörleri başta olmak üzere yetişmiş nitelikli eleman ihtiyacına olan talebin artması nedeniyle büyük kentlerde yüksek öğretim kurumlarında artış olmuştur. 1950'li yıllarda açılan üniversitelerin daha çok ulusal ve bölgesel alanda çekim merkezi olan merkezlerde odaklanmasında bu gelişmelerinde etkisi vardır. Bu durum Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik yapısında önemli değişimlere neden olmuştur.

1970'li yılların Türkiye'de yüksek öğretim alanında yeni üniversitelerin kurulduğu yıllar olduğu gözden kaçmamaktadır. 1971 yılında Boğaziçi Üniversitesi, 1973 yılında

Anadolu Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi ve Dicle Üniversitesi aynı günde kurulmuştur. 1974 yılında Cumhuriyet üniversitesi, 1975 yılında ise İnönü Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesinin kurulduğu görülmektedir. 1970’li yılların sonlarına doğru, 1978 yılında Erciyes üniversitesi kurulmuştur. 1970’li yıllar da kurulan bu yeni üniversiteler ile Türkiye’de üniversite sayısı on dokuz’a ulaşmıştır (Şekil 6.3). 1970’li yıllarda açılan üniversitelerin de daha çok ulusal ve bölgesel alanda çekim merkezi olan merkezlerde odaklandığı dikkati çekmektedir.

1970’li yıllarda ortaya çıkan petrol krizi ve 1974’de Kıbrıs askeri müdahalesi ile Türkiye hem ulusal hem uluslararası alanda zor günler geçirmesine neden olmuştur. Petrol krizi ve Kıbrıs’a askeri müdahale sonrası ülkemize uygulanan ambargo önemli oranda döviz sıkıntısına neden olmuş, yatırımları durma noktasına getirmiştir. Bu gelişmelerin etkisiyle de ülkede siyasal ve toplumsal karışıklar meydana gelmiştir. Ancak bütün bu olumsuz gelişmelere rağmen yüksek öğretim alanında on yeni üniversite kurulmuştur.

6.1.2.3. 1981 ve Sonrası Yüksek Öğretim

1980 yılları itibari ile ülkemiz hızlı bir ekonomik, sosyal, kültürel vb. değişim sürecine girmiştir. Bu gelişmelerden en önemlilerinden birisi 1981 tarihli ve 2547 sayılı yasa ile yüksek öğretim sistemimizin yeniden yapılandırılmasıdır. Bu yasa ile Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kurulmuş, fakülte-akademi ve yüksek okullar üniversite çatısı altında toplanarak yeni bir çok üniversite açılmış ve daha bir çok akademik yenilik yürürlüğe girmiştir.

12 Eylül Hareketinden sonra, daha önce girilen yasa çalışmaları hızlandırılmış ve 4 Kasım 1981 tarihli ve 2547 sayılı yeni yüksek öğretim yasası yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile getirilen düzenleme Atatürk’ün 1933 reformu ve 1956’da ODTÜ’nün kurulmasından sonra, bu alanda ülkemizde yapılan en köklü yasal düzenleme olarak görülmektedir. Özellikle Anglo-Sakson ülkelerinde eşdeğeri bulunan YÖK adıyla bir ara kuruluş oluşturulmuştur. Bunun yanında rektörlerin ve dekanların atanması, akademik yapının bölümlere göre düzenlenmesi, enstitüler, yardımcı doçentlik unvan kademesi, asistanlığın araştırma görevliliğine dönüştürülmesi, doçentlik tezinin kaldırılması ve profesörlüğe terfi için uluslararası düzeyde yapmış olan ve bu yayınlara başkalarınca yapılmış atıfların bulunması, araştırma fonlarının kurulması, vakıf üniversitelerinin kurulması gibi, gerçekten reform niteliğindeki yenilikler getirilmiştir (Gürüz, 2001: 305’ten akt. Korkut, 2003: 18).

1980-1990 yılları arasında toplam sekiz üniversite kurulmuştur. Bunlardan yedisi 1982 yılında kurulan Akdeniz Üniversitesi (Antalya), Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir), Gazi Üniversitesi (Ankara), Marmara Üniversitesi (İstanbul), Mimar Sinan Güzel Sanatlar

Üniversitesi (İstanbul), Trakya Üniversitesi (Edirne), Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul) ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van) dir. Bu üniversiteler yanında 1987 yılında Gaziantep'te Gaziantep üniversitesi kurulmuştur (Şekil 6.3). Bu üniversitelerin kurulduğu yerler dikkate alındığında yine bölgesel ve ulusal gelişme- çekim gücü olan merkezlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Bu yıllarda dikkatimizi çeken diğer bir özellik ise Türkiye'de vakıf üniversiteleri temellerinin bu dönemde atıldığıdır. 1984 kurulan *Bilkent Üniversitesi* ile özel sektörün yüksek öğretime atılımı sağlanmıştır (Şekil 6.3).

Bu üniversitelerle birlikte Türkiye'deki üniversite sayısı yirmi yediye ulaşmıştır (Şekil 6.3). Daha önce üniversiteye sahip olan kentsel merkezlerde (İstanbul'da Marmara Üniversitesi, Ankara'da Gazi Üniversitesi, İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi gibi) yeni üniversitelerin kurulması dikkat çeken diğer bir unsurdur. Kurulan bu yeni üniversitelerin çoğunun de daha öce kurulmuş olan üniversitelerin birimleri oldukları (Ege Üniversitesi-Dokuz Eylül üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi-Gaziantep Üniversitelerinde olduğu gibi) ve bunları yeni bir isim altında toplanmak istediği anlaşılmaktadır. Böylece kurulan bu üniversitelerin hazır alt yapıları olduğu için gelişmeleri daha kolay olmuştur.

1980-1990 döneminde Türkiye'de ilk kez bir kanunla bu kadar sekiz yeni üniversitenin kurulması dikkat çekicidir. Çünkü bu tarihe kadar bir kanunla bu kadar çok üniversite kurulmamıştır. Bu durumun ortaya çıkmasında ulusal ve küresel gelişmelerinde önemli etkisi vardır. Bu gelişmeler özet bir şekilde aşağıda verilmeye çalışılmıştır.

Kırsal kesimden kentlere olan göç nedeniyle ilk kez kentsel nüfus oranı kırsal nüfus oranını geçmiştir. 1985 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusumuzun % 53'ü (26 865 757) kentlerde, % 47'si (23 798 701) köylerde yaşamaktaydı. Nüfusun büyük bölümünün kentlerde toplanması yetişmiş nitelikli işgücüne olan ihtiyacı artırmış, böylece yüksek öğretim önemi daha da artmıştır.

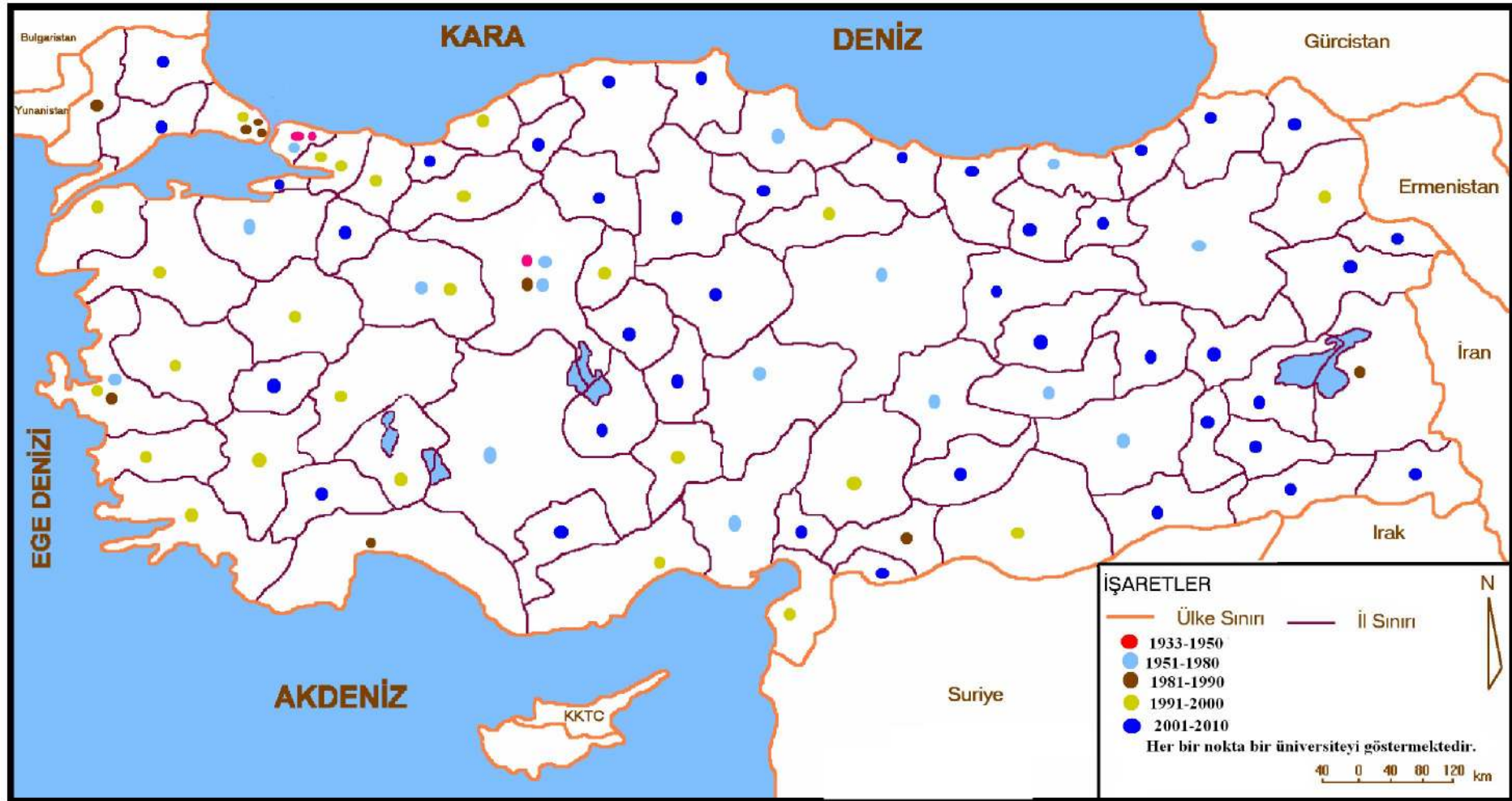
Yukarıda kısaca özetlenen gelişmelere yaşanırken ülkemizde yüksek öğretimi alanında, 1981'de 2547 sayılı Yüksek Öğrenim Yasası çıkmıştır. 1982'de 2547 sayılı yasa ile tüm yüksek öğrenim kurumları Yüksek Öğretim kuruluna bağlanarak yüksek öğretimde yeniden yapılanma aşamasına girilmiştir. 20.07.1982 gün ve 41 SKHK (2809 S.K) ile sekiz yeni üniversite, 27.06.1987 gün ve 3389 Sayılı Kanun bir yeni üniversite Kurulmuştur. Ayrıca 1984 yılında ilk kez bir özel üniversite kurularak yüksek öğretim alanında yeni açılımlar yapılmaya çalışılmıştır.

Yüksek öğretim kurumları arasında koordinasyonu sağlayacak bir birimin olmayışı, 1960-1980 yılları arasında ülkemizdeki siyasi ve ekonomik bunalımlardan olumsuz

etkilenmeleri yine bu yıllara da yüksek öğretim birimlerinin nicel artışı yanında çeşitlilik kazanmaları yanında öğrenci sayısında görülen artışlar nedeniyle bir merkezden kontrol edilmelerini adeta zorunlu hale getirmiştir.

Bütün bu gelişmeler nedeniyle 1980-1990 yılları Türkiye’de yüksek öğretim sisteminin küresel gelişmelerin etkisiyle de ülkemizin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve siyasal koşullara bağlı olarak yeniden şekillenip geliştiğini göstermektedir.

1990-2000 yıllarında sayısal olarak Türkiye üniversitelerinde büyük bir gelişme yaşanmış yeni kurulan yirmi beş üniversite ile birlikte üniversite sayısı elli bir’e ulaşmıştır (Şekil 6.3). Üniversitedeki sayısal artış açısından 1992 yılının ön plana çıktığı görülmektedir. 1990-2000 yılları arasında kurulan yirmi beş üniversitenin yirmi üçü 1992 yılında 11.07.1992 Gün ve 3837 sayılı kanun ile bir günde 23 üniversite kurulmuştur. Böylece 1992 yılında bir günde yirmi üç üniversite gibi cumhuriyet tarihinde rekor sayılabilecek sayıda üniversitenin kurulduğu görülmektedir. Şekil 6.3’ünde anlaşıldığı gibi kurulan bu yeni üniversitelerin çoğununda daha önce kurulan üniversiteler bağlı birimler olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin Pamukkale üniversitesini oluşturan akademik birimler 1992 yılına kadar Dokuz Eylül Üniversitesi’ne bağlı akademik birimlerdi. 1992 yılında 11.07.1992 Gün ve 3837 sayılı kanun ile yapılan düzenleme ile bu birimler Pamukkale Üniversitesi çatısı altında toplatılmıştır.

Şekil 6.3: Kuruluş yıllarına göre devlet üniversitelerinin Türkiye’de dağılışı

1990-2000 yıllarının Türkiye’de yüksek öğretimde atılım yılları olduğunun bir diğer göstergesi vakıf üniversiteleri sayısında görülen artıştır. Daha önce 1984 yılında kurulan Bilkent üniversitesi dışında 1992 yılına kadar Türkiye’de özel üniversite bulunmazken 1992-1999 yılları arasında toplam 19 özel üniversite kurulmuştur. Yeni kurulan bu özel üniversiteler ile Türkiye’de üniversite sayısı 1999 yılı itibariyle yetmiş ikiye ulaşmıştır. (Şekil 6.4).

Koç üniversitesi (1992), Başkent üniversitesi (1994), Fatih Üniversitesi (1996), İstanbul Bilgi Üniversitesi (1996), Sabancı Üniversitesi (1996), Yeditepe Üniversitesi (1996), Atılım Üniversitesi (1997), Doğuş üniversitesi (1997), Maltepe üniversitesi (1997) ve Bahçeşehir Üniversitesi (1998) 1992-1998 yılları arasında kurulan özel üniversitelerden bazılarıdır (Şekil 6.4).

Özel üniversitelerin kuruluşunun 1996-1997 yıllarında yoğunluk kazandığı görülmektedir. 1996’da 07.06.1996’da 4142 sayılı kanun ile toplam beş özel üniversite kurulurken 1997 yılında 15.07.1997’de 4281, 4282 sayılı kanunlar ve 30.05.1997’de 4263 sayılı kanun ile bu rakam daha da artarak toplam sekiz özel üniversite kurulmuştur (Şekil 6.4).

1990-2000 yılları küreselleşmenin etkilerinin iyice belirginleşmeye başladığı yıllardır. Bu dönemde hem ulusal hem de uluslararası alanda meydana gelen gelişmeler diğer alanda olduğu gibi yüksek öğretim alanında da etkisini göstermiştir. Nitekim uluslararası alanda izlenen liberal politikalara paralel olarak Türkiye’de daha önce bir olan özel üniversite sayısı 1990-1999 döneminde hızla artarak on dokuza ulaşmıştır. Bu dönem özel üniversitelerin yoğun bir şekilde kurulduğu yıllar olmakla birlikte devlet üniversitelerinde önemli oranda sayısal artışlar olmuştur. Bu nedenle bu dönem yüksek öğretim açısından büyük önem taşımaktadır.

Bilindiği gibi Türkiye 1987 yılında Avrupa Topluluğu’na tam üye olmak gayesiyle başvurmuş ancak bu başvuru, ekonomik nedenler öne sürülerek kabul edilmemiş, ancak 1996 başından itibaren ise Türkiye Avrupa Birliği ile gümrük birliği antlaşmasını imzalayarak Avrupa Birliği ile entegrasyonunu bir adım daha ilerliye taşımıştır.

Günümüzde globalleşen Dünyamızda küreselleşmenin etkileri, ülke içinde uygulanan iktisat politikalarına da tesir ederek özelleştirme, doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve borç olarak yabancı sermaye girişlerini etkilemiştir. IMF ile yapılan Stand-By anlaşmaları da uygulanan iktisat politikalarının belirleyicisi haline gelmiştir. Ancak uygulanmak istenen iktisat politikalarında bu ve benzeri değişikliklere rağmen temelde, rekabet şartlarını ve serbest piyasa ekonomisini hâkim kılmaya yönelik iktisat politikalarının uygulanmak istendiği gözlenmektedir (Gökçen, 2009: 1).

Kırsal kesimden kentlere olan göç nedeniyle kentlerde nüfus artmaya devam etmiştir. 1990 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusumuzun % 59’u kentsel, % 41’i kırsal nüfustan

oluşmaktaydı. Nüfusun kentlerde toplanma eğilimi göstermesi yüksek öğretime olan talebi arttıran gelişmelerden biridir.

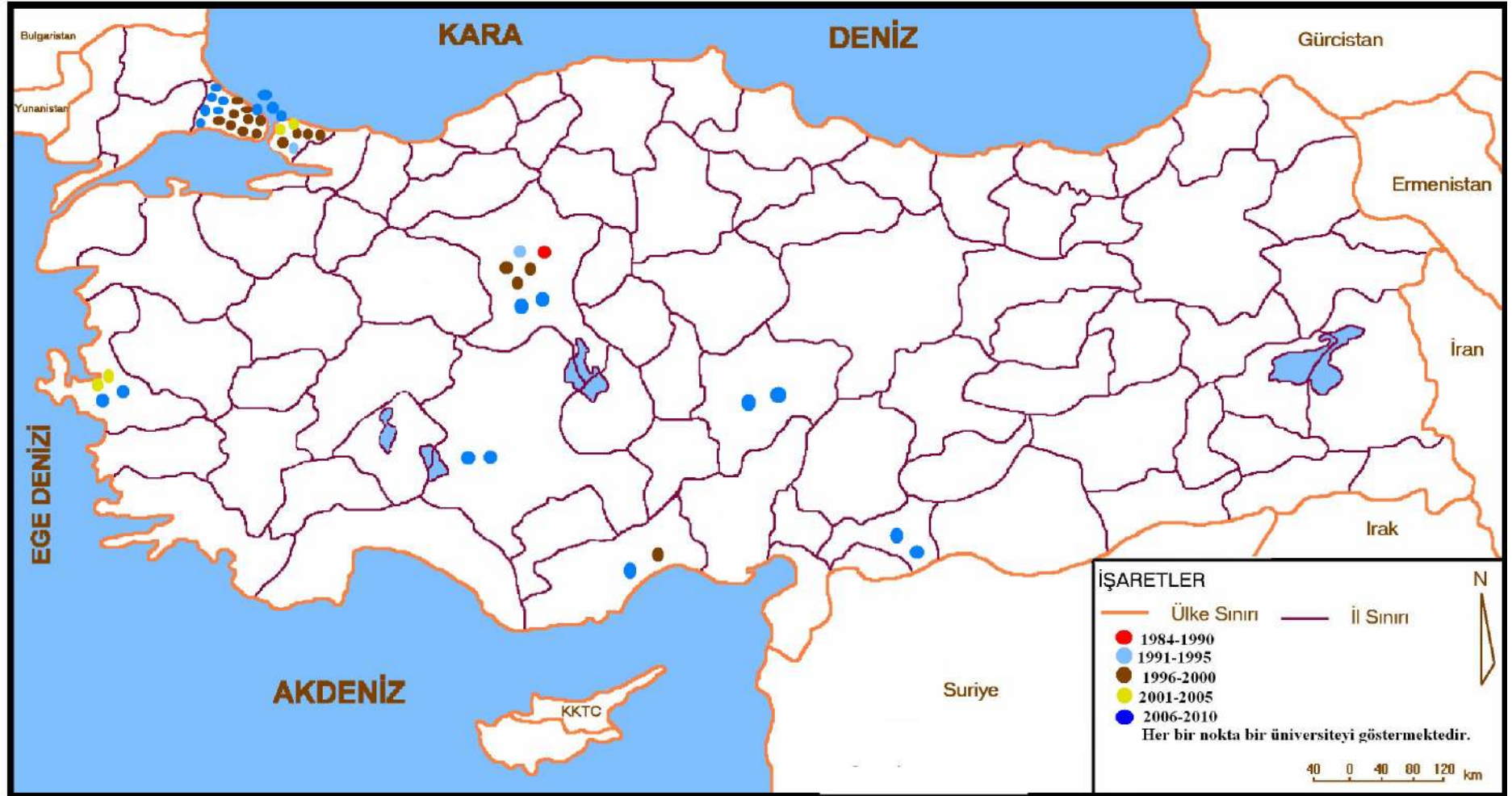
Yukarıda kısaca değinilen küresel ve ulusal ölçekli gelişmeler nedeniyle ülkemiz yüksek öğretiminde önemli nitel ve nicel gelişmeler meydana gelmiştir. Kurulan yeni özel ve devlet üniversiteleri ile nicel olarak artış sağlanırken, aynı zamanda özel üniversiteler ile yüksek öğretimde verilen eğitim kalitesi arttırılmaya çalışılmıştır. Böylece bu dönemden başlayarak izlenen liberal ekonomik politikalarla devletin yüksek öğretim alanındaki tekeline son verilmiştir. Özel yüksek öğretim kurumlarının yoğun bir şekilde kurulması ile Türkiye yüksek öğretim sisteminin yeniden bir yapılanma sürecine girdiği söylenebilir.

2000 ve sonrası yılları 1992 yılı gibi Türkiye’de yaygın bir şekilde üniversitelerin kurulduğu ve sayısal olarak artışın sağlandığı yıllar olmuştur. Özellikle 2006, 2007, 2008 yılları sayısal artış açısından dikkati çeken yıllar olmuştur. Bu yıllarda kurulan kırk bir yeni üniversite ile Türkiye’de devlete ait üniversite sayısı doksan dörde ulaşmıştır. Yeni kurulan bu kırk bir üniversitenin onbeşi 2006’da, onaltısı 2007’de on’u 2008’de kurulmuştur (Şekil 6.3). Daha önce belirtildiği gibi kurulan bu yeni üniversitelerin büyük kısmının daha önce kurulan üniversiteler bağlı birimler olduğu görülmektedir. Örneğin 2006 da kurulan Giresun Üniversitesi daha önce Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı, 2007’de kurulan Muş Alparslan Üniversitesi Fırat Üniversitesine, 2008’de kurulan Ardahan Üniversitesi Kafkas Üniversitesine bağlı akademik birimlerden oluşuyordu. Daha sonra sırasıyla 17.03.2006’da 5467 Sayılı Kanun, 29.05.2007’de 5662 Sayılı Kanun ve 22.05.2008 tarih ve 5765 Sayılı Kanun ile bu üniversiteler kuruldu (Şekil 6.3).

2000 ve sonrası yıllarında Türkiye’de devlet üniversitelerinde görülen nicel artışın benzeri özel üniversitelerde de görülmüş daha önce 1999 yılına kadar kurulan yirmi özel üniversiteye ek olarak on beş yeni özel üniversite daha kurularak özel üniversite sayısı otuz beşe Türkiye’deki toplam üniversite sayısı ise yüz otuz’a ulaşmıştır (Şekil 6.4).

2000 ve sonrası yıllarda özel üniversite kuruluşunun 2007 ve 2008 yıllarında yoğunluk kazandığı görülmektedir. 2000-2009 yılları arasında kurulan toplam on beş özel üniversitenin yedisi 2007 yılında, beşi 2008 yılında kurulmuştur (Şekil 6.4).

İstanbul Ticaret Üniversitesi (2001), İzmir Ekonomi Üniversitesi (2001), Yaşar Üniversitesi (2001), TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (2003), İstanbul Bilim Üniversitesi (2006), Acıbadem Üniversitesi (2007), İzmir Üniversitesi (2007), Gazikent Üniversitesi (2008) ve Gediz Üniversitesi (2008) 2000-2009 yılları arasında kurulan özel üniversitelerden bazılarıdır (Şekil 6.4).

Kırsal alanlardan kentlere özellikle büyük kentlere yoğun göç nedeniyle bu dönemde de kentlerde nüfus artmaya devam etmiştir. 2000 yılı genel nüfus sayımına göre ülkemizde kentsel nüfus % 65'e, % 35'e ulaşmıştır. TÜİK'in (Devlet İstatistik Kurumu) adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 31 aralık 2008 tarihi itibarıyla Türkiye nüfusu 71.517.100 kişidir. Ülke nüfusunun % 75 i il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır (TÜİK, 2009, Web erişim: 15.03.2009). Bu göstergeler nüfusumuzun dörtte üçünün kentlerde yaşamaya başladığını ve ilköğretim, ortaöğretim kurumlarına olduğu kadar yüksek öğretim kurumlarına olan ihtiyacın arttığını göstermektedir. Nitekim her yıl üniversite sınavına giren öğrenci sayısında görülen artış kentlerde yüksek öğretime olan toplumsal talebin arttığını kanıtlamaktadır.

2008'de kurulan yeni devlet üniversiteleri ile üniversitesi olmayan ilimiz kalmadı. Kurulan bu yeni yüksek öğretim kurumları ile yüksek öğretim bütün kentlerimizde ulaşılan bir hizmet haline geldi. Yüksek öğretim kurumlarının yurt çapında yaygınlaşmasına karşın yüksek öğretim kurumlarının akademik ve fiziki altyapı eksiklikleri v.b. nedenlerle yüksek öğretime olan yüksek talebi karşılayamamaktadır. Daha öncede vurgulandığı gibi kurulan yeni devlet üniversitelerinin tamamı daha önce çeşitli üniversitelere bağlı yüksek okul veya fakültelerden oluşmaktaydı. Yapılan düzenlemelerle bu kurumlar üniversite çatısı altında toplatılmaya çalışılmıştır.

Bugüne kadar, yüksek öğretimde sağlıklı bir planlama yapılmadığı için, ihtiyaç-istihdam dengesi, ülkenin yakın ve uzak gelecekteki ihtiyaçları, sosyal talep gibi faktörlerden çok, ucuz maliyet ve politik baskı ölçütlerinin ön plana geçmesi, yeni üniversitelerin önemli bir kısmını tabula üniversitesi olma talihsizliğine uğratmıştır (Korkut, 2002: 65'ten Akt. Korkut, 2003: 18).

Öte yandan, yükseköğretime talep konusu daha ince bir ayrıntıda incelendiğinde, yeni üniversiteler kurulması talebinin önemli bir kısmının ciddi akademik etmenler yerine, kentlin yatırımcılar için bir çekim merkezi olması ve kent ekonomisinin canlanması gibi ekonomik unsurlardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır (Işık, 2008: 159-176, Şenses, 2007: 3)

Üniversitelerin kentsel fonksiyonların gelişmesi ve kentlerin alansal büyümeleri üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Üniversite kurulan kentlerde mevcut kent nüfusuna öğrenci ve akademisyen nüfusun katılmasıyla ekonomik faaliyetlerde artış olmakta, konuta olan ihtiyaç ise giderek artmaktadır. Bu nedenle üniversiteler kentlerin gelişmesi üzerinde önemli etkiye sahiptirler. Üniversitelerin kentlerin gelişimi üzerindeki etkileri günümüzde daha iyi anlaşıldığından bütün illerimizde üniversite kurulmuştur. Böylece hem ekonomik faaliyetlerde canlılık sağlanmakta hemde kentlerin sosyal kültürel değişim ve dönüşümünde

önemli rol oynamaktadır. Üniversitelerin Kentleşme Üzerindeki Etkileri Işık tarafından 2008’de yapılan araştırmada ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Bu dönemde meydana gelen en önemli gelişmelerden biri Türkiye’nin 2001 Prag’da Bologna Sürecine dahil olmasıdır. Türkiye Bologna sürecine katılmakla yüksek öğretim alanında küresel ölçekteki gelişmelerden daha fazla etkilenme aşamasına girmiştir.

1990’lı yılların sonlarına doğru Avrupa Birliğinde yüksek öğretimi yeniden yapılandırma, yüksek öğretimin bilgi çağı dinamiklerine uyum sağlama konusunda görülen problemler yanında yüksek öğretim mezunlarının istihdam edilebilirlik sorunları gibi nedenlerle yeniden yapılandırılma, sürecine girilmesi olayına Bologna süreci denilmektedir. Bu süreç ile birlikte 2010 sonunda kadar AB’nin gücünü bilimden ve bilgidен alacak olan bilgi toplumuna dönüştürmesi hedeflenmektedir.

1999 yılında 29 Avrupa ülkesinin eğitimden sorumlu bakanlarının Bologna bildirgesini imzalamasıyla başlayan Bologna süreci ile Avrupa yüksek öğretiminde, birbirini anlayan ve karşılıklı güven duyulan bir platform oluşturulmak hedeflenmiştir. Avrupa’nın bu platformdaki etkileşimden enerjisini alan rekabet gücü yüksek ve bilgi temelli bir toplum oluşturmak amacıyla Avrupa yüksek öğretiminin geleceği planlanmaktadır. Her iki yılda bir sürecin değerlendirilmesi amacıyla eğitim bakanları toplanmaktadır. Türkiye bu toplantılara 2001 Prag’da dahil olmuştur. Türkiye Bologna süreci oluşumunun içinde yer alarak yüksek öğretim bakımından dünyadaki yerini belirlemek istemektedir (Arslan ve Bahadır, 2007: 222).

2000 yıllarda Türkiye’nin AB’ne katılma çabalarının yoğunlaştığı yıllar olmuş ve nihayetinde Türkiye 3 Ekim 2005’te AB ile tam üyelik müzakerelerine başlamıştır. Üyelik müzakerelerinin ilk aşamasını oluşturan tarama süreci bilim ve araştırma alanında düzenlenen tanıtıcı tarama toplantısı ile başlaması bilim ve araştırma ve dolayısıyla bilim ve araştırma kurumları olan yüksek öğretim kurumlarımızın Küresel gelişmelerden hızlı bir şekilde etkilendiğini göstermektedir.

2009 yılı verileri itibari ile yapılacak bir değerlendirme ile Türkiye yükseköğretim sisteminin son çeyrek yüzyılda ve özellikle son on sekiz yılda dünyada eşine az rastlanan bir genişleme ve yapısal değişim sürecine girdiği gözden kaçmamaktadır. Bu dönemde devlet üniversitelerinin sayısı 1981 yılında sadece 19 iken 1982’de 27’ye, 1992’ de büyük bir sıçrama göstererek o yıl kurulan 21 üniversite ve iki yüksek teknoloji enstitüsünün katılmasıyla 51’e ve Mart 2006’da kurulan 15 yeni üniversite eklenerek 68’e yükselmiştir. Bu sayıya 29.05.2007’de 5662 Sayılı Kanun ile 16 yeni üniversite eklenmiş ve devlet üniversitelerinin sayısı 84’e ulaşmıştır. En son 22.05.2008 tarih ve 5765 Sayılı Kanun ile 10 yeni üniversite kurularak 2008 itibari ile 94 devlet üniversitesine ulaşılmıştır (Şekil 6.3).

Vakıf üniversitelerinin sayısı da hızla ve sürekli bir biçimde artarak 1984 yılında 1'den, 1994'de 3'e, 07.06.1996'da 4142 Sayılı Kanun ile kurulan yeni beş üniversite ile 8'e, 1997'de 16'ya, 1999'da 20'ye, 2001'de 23'e 2006'da 25'e ve 18.05.2007'de 5656 Sayılı Kanun ile kurulan altı yeni üniversite ile Mayıs 2007 itibariyle de 31'e yükselmiş, 2008'de kurulan 5 yeni vakıf üniversitesi ile 36'ya ulaşmış ve toplam sayısı 130'u bulan üniversitelerimiz içinde önemli bir konuma ulaşmıştı (Şekil 6.4).

22.03.09 tarihi itibari ile Türkiye üniversitelerinde toplam 648 meslek yüksek okulu, 282 yüksek okul, 765 fakülte ve 389 enstitü bulunmaktadır. 648 meslek yüksek okulunun % 94,90'nı devlet (615'ü) %5,10'nu (36'sı) vakıf, 282 yüksek okulun % 86,52'si (244'ü) devlet % 13,48'i (38'i) vakıf, 765 fakültenin % 78,82'si (603'ü) devlet % 21,18'i (162'si) vakıf ve 389 enstitünün %77,38'i (301'ü) devlet, %22,62'si (88'i) vakıf üniversiteleri bünyesinde bulunmaktadır (Tablo 7.13).

1981 sonrası meydana gelen küresel ve ulusal ölçekli gelişmeler yüksek öğretim sistemimizin şekillenmesi üzerinde önemli rol oynamıştır. Bu dönemde küresel ve ulusal düzeyde uygulanan liberal ekonomik politikalar ile devletin yüksek öğretim alanındaki görevi daraltılmaya, özel sektörün yüksek öğretime yatırım yapma önündeki engeller kaldırılma politikaları izlenmeye devam edilmiştir. Bunun yanında Türkiye'nin Bologna Sürecine katılım ile yüksek öğretimde küresel ölçekte meydana gelebilecek gelişmelerden etkilenmek istediği görülmektedir.

6.2. Üniversitelerimizin Dünyadaki Yeri ve Sıralaması

Soğuk savaşın sona ermesi ile uluslararası alanda siyasi, ekonomik, kültürel v.b alanlarda ilişkilerin daha fazla gelişmeye başlaması her alanda olduğu gibi yüksek öğretimi de önemli ölçüde etkilemiştir. Ancak yüksek öğretim sistemlerinin ülkelere göre farklı yapılması bu alanda çeşitliliğe de neden olmaktadır. Küreselleşme sürecinin etkilerinin artması ile birlikte özelleştirme çalışmalarının hız kazanması ve bunun getirdiği yabancılaşma, vakıf üniversitelerinin yaygınlaşması, yabancı üniversitelerle işbirliği imkanlarının artması, öğrenci-akademisyen değişim programlarının yaygınlaşması, yabancı dilde eğitimin önem kazanması araştırma, akademik ve yükseltmelerde yeni kriterlerin getirilmesi, araştırma merkezleri ve bilimsel dergilerin yaygınlaşması gibi gelişmeler yüksek öğretim alanında yeni yeniden yapılanma hareketlerinin başlamasına neden olmaktadır.

Vakıf üniversitelerinin kurulup yaygınlaşması ile yüksek öğretim para ile satın alınan hizmet haline gelmiştir. Bunun yanında devlet üniversitelerinde de yüksek öğretim ikinci öğretim, tezsiz yüksek lisans, yaz okulları v.b. uygulamalarla satın alınarak ulaşılan bir hizmet

haline gelmiştir. Bu ve benzeri gelişmeler son yıllarda küreselleşme etkisiyle uygulanan liberal ekonomik politikalarla yüksek öğretimde yapılan özelleştirmelerin boyutunu göstermektedir.

Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan çok boyutlu ilişkiler ile uluslararası alanda ilişkilerin gelişmeye başlamasıyla özellikle gelişmiş ülkelerin önde gelen üniversiteleri gelişmekte olan ülkeler üniversiteleri ile işbirliği yaparak yüksek öğretim alanında yatırımlar yapmaktadırlar. Bu durum gelişmiş ülkelere eğitim ihracatı (education export) algılanmaya neden olmaktadır. Bu girişimler sonucunda ülkemizde bir çok üniversite genellikle özel üniversiteler ile Batı Avrupa ve ABD önde gelen üniversiteleri arasında zamam zaman işbirliğinin yapıldığını göstermektedir. ABD'nin önde gelen üniversitelerinden Columbia Üniversitesi Teachers College (Eğitim Fakültesi) ile Bahçeşehir üniversitesi arasında 08.02.2009 tarihinde İstanbul'da birlikte fakülte açmak için antlaşma imzalanması bu duruma örnek gösterilebilir. Böylece küreselleşen dünyada kampüslerin sınırlarının öneminin kalmadığı görülmektedir.

Erasmus gibi AB yüksek öğretim Araştırma, proje odaklı ve diğer bilimsel işbirlikleri ile öğrenci ve öğretim üyesi değişim programlarına katılımın artmaya başlaması küreselleşmenin üniversitelerimiz üzerindeki boyutu ve etkisini göstermesi açısından önemlidir.

Küresel alanda günümüzde yabancı dil vazgeçilmez unsurlardan biridir. Özellikle küresel gelişmelere yön veren gelişmiş ülke dilleri günümüzde gittikçe önem kazanmaktadır. Bunlardan İngilizce uluslararası alanda çalışma hayatının vazgeçilmez yabancı dili olmaktadır. Özellikle dışa açılan sektörlerde yabancı dil daha da önem kazanmaktadır. Bunun yanında ülke içindede de yabancı dile verilen önemim artmaya başladığı bilinmektedir. Bu nedenle üniversitelerimizin lisans programlarının önemli bir bölümünde yabancı dil (genellikle İngilizce) hazırlık sınıfları bulunmaktadır. Lisansüstü programlarda ise zaten zorunludur. Ancak yabancı dille eğitim daha çok vakıf üniversitelerinde çekici bir unsur olarak önem kazanmaktadır. Uluslararası alanda yabancı dilin önem kazanmasının bir sonucu olarak üniversitelerimizde de yabancı dilde eğitim çalışmaları artmaya başladığı görülmektedir. Böylece uluslararası gelişmeleri (bilimsel teknolojik v.b) zamanında ve daha kolay anlayan, yorumlayan ona göre önlem alan bireyler yetiştirme isteği, mezunlarına başka ülkelerde veya kendi ülkesinde daha kolay iş bulabilme, yabancı öğrenci çekerek gelirlerini arttırma gibi nedenlerle üniversitelerin yabancı dille eğitime yöneldikleri anlaşılmaktadır

Yabancı dilde eğitimi savunanların ön plana çıkardıkları bir nokta, İngilizce'nin hızla uluslararası bilim dili olmaya ve birçok ülkenin üniversite sistemi içinde yaygınlık kazanmaya başlamasıdır. Gerçekten de başta Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede yabancı dil

ağırlıklı programların sayısı önemli boyutlara ulaşmıştır. Örneğin, Almanya’da 1976 lisansüstü programın 250’sinde eğitim tümüyle İngilizce olarak verilmektedir. Ana dilin korunması konusundaki geleneksel duyarlılığına karşın Fransa’da da, başta işletme yüksek lisans programları olmak üzere İngilizce program sayısında artış görülmektedir. Bu noktada göz ardı edilmemesi gereken bir durum bu ülkelerde yabancı dilde eğitimin lisans eğitimi yerine lisansüstü eğitimde yoğunlaşmasına karşın Türkiye’de lisansüstü eğitim yanında lisans eğitiminin de yabancı dilde yapılması eğiliminin hakim olmasıdır (Şenses, 2007: 16).

2001 yılında üniversitelerarası kurulun (ÜAK) akademik atama ve yükseltmelerde ölçütleri değiştirmesi ile akademisyenlikte en önemli aşamalardan biri olan doçentliğe geçiş için SCI-E, SSCI, AHCI’ye giren dergilerde 1’i araştırma makalesi en az 3 yayın yapma zorunluluğu getirmesi, dil koşulu (uluslararası geçerliliği olan İngilizce, Fransızca, Rusça, Arapça gibi yabancı dillerden biri), yabancı dilde Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı (ÜDS) Sınavında 65 puan barajı, gibi kriterler akademik atama ve yükseltmelerde küreselleşmenin etkileri olarak ön plana çıkmaktadır.

Son yıllarda bilimsel dergilerin yaygınlaşma olmakla birlikte özellikle doçentlik sınavında başarılı olma koşullarından biri olan SCI-E, SSCI, AHCI’ye giren dergilerde 1’i araştırma makalesi en az 3 yayın yapma zorunluluğu yurtdışı makale sayısında önemli artışlara neden olmuştur. Bunun yanında ulusal dergilerimiz uluslararası alanda tanınmak için yurtdışı indekslerde yer almak için çabalarını artırmışlardır.

Yukarıda bahsedilen durum EK 45’den de anlaşılmaktadır. EK 45 istatistiklerinin de gösterdiği gibi yayın sayısındaki artışa rağmen etki değerine yeterince ulaşamamış. Bu durum yukarıda bahsedilen risklerin ortaya çıkmasına yayın sayısı ile birlikte atıf sayısının artmadığını gösteriyor. Bu da Türkiye bazlı uluslararası alanda yayınlanan makalelerin etki derecesini azalmaktadır. Yüksek etki derecesine sahip dergilerde makale yayınlamak hem bilimsel çalışmada bulunan hem de ülke için gurur kaynağı olmalıdır. Bu nedenle etki faktörü sıralamasında üst sıralarda yer alan dergilerde Türkiye adresli makalelerin yeterince yer almaması niteliksel sorunların olduğunun göstergesidir. Bilimsel makale sayısındaki artış aynı zamanda yukarıda da belirtildiği gibi bilimsel alanda değerlendirmelerin daha çok uluslararası yayınla ölçülmek istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında bazı kurumların bilimsel yayınları ekonomik olarak teşvik etmesi de uluslararası alanda yayınlanan makale sayısının artmasına neden olan diğer bir faktördür.

Üniversitelerin dünyadaki yerleri konusunda son yıllarda sıralamalar yapılmaktadır. Webometrics Ranking of the World Universities, 2004’ten beri üniversitelerin web sıralaması <http://www.webometrics.info/index.html> adı altında yılda iki kez (Ocak ve Temmuz’da)

yayınlanmaktadır. Bu sıralama 16.000 yüksek öğretim kurumu ile dizinde dünyanın en büyük kapsamına sahiptir. Üniversitelerin durum etkinlik ve etkilerini gösteren kılavuzlardan biridir. Sıralama, üniversitelerin genel performansını özetliyor aday öğrenciler ve akademisyenler için bilgi sağlamak ve bilimsel bilginin yayılmasını taahhüdünü yansıtmaktadır.

Cybermetricslab Ocak 2009 sonuçlarına göre ilk 1000 Üniversitenin Kıtalar Göre Dağılışı Kuzey Amerika (ABD, Kanada) ilk 200 içinde 121, ilk 500 içinde 206 ve ilk 1000 içinde ise 392 üniversite ile ilk sırada yer almaktadır. Avrupa kıtası ise sırasıyla 60, 223 ve 412 üniversite ile ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'nin de içinde değerlendirildiği Asya kıtası ise sırasıyla 10, 40 ve 118 üniversite ile üçüncü sırada yer almaktadır. Dördüncü sırada Okyanusya, beşinci sırada Latin Amerika altıncı sırada Arap Dünyası ve yedinci sırada Afrika yer almaktadır Afrika kıtası ve Arap dünyasına üniversitelerin ilk 200 içinde bulunmaması dikkat çekici bir durumdur (Tablo 6.10).

Kıta	İlk 200	İlk 500	İlk 1000
1. Kuzey Amerika (ABD, Kanada)	121	206	392
2. Avrupa	60	223	412
3. Asya	10	40	118
4. Okyanusya	6	15	35
5. Latin Amerika	3	13	36
6. Arap Dünyası		2	2
7. Afrika		1	5

Tablo 6.10: Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre ilk 1000 Üniversitenin Kıtalar Göre Dağılışı http://www.webometrics.info/Distribution_by_Country.asp 25.03.09

Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre bazı ülkelerin yüksek öğretim kurumları açısından dünyadaki durumuna bakıldığında ilk sıralarda gelişmiş batı ülkeleri görülmektedir. Buna göre ilk on içinde sırasıyla birinci sırada ABD, ikinci sırada Almanya, üçüncü sırada Kanada, dördüncü sırada İngiltere, beşinci sırada Avustralya, altıncı sırada Hollanda, yedinci sırada İspanya, sekizinci sırada İsveç, dokuzuncu sırada Japonya ve onuncu sırada İsviçre yer almaktadır (EK 41).

Türkiye ise Macaristan, Yunanistan, Slovenya gibi Avrupa Birliği ülkelerini geride bırakarak otuz birinci sırada yer almaktadır. Ancak Türkiye gibi gelişmekte olan Tayvan (12. sırada), Brezilya (13. sırada), Çin (21. sırada) ve Meksika (25. sırada) gibi ülkelerin ise gerisinde yer almaktadır. Bu durum ülkemiz üniversitelerinin her açıdan giderek geliştiğini göstermektedir (EK 41).

Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre dünya genelinde ilk 50'de bulunan üniversiteler (Birinci lig) içinde Türkiye'den üniversite bulunmamaktadır. EK 42 incelendiğinde ağırlıklı olarak ABD üniversitelerinin yer aldığı görülmektedir. Özellikle ilk 23'te ABD üniversitelerinin bulunması dikkat çekmektedir. Tabloda yer alan

üniversiteler arasında Meksika'ya ait bir üniversite dışında gelişmekte olan ülkelere ait üniversitelerin bulunmaması dikkat çeken diğer bir özelliktir ((EK 42).

Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması Türkiye'yi Asya kıtası kapsamında değerlendirilmiştir. Bu sıralamada özellikle doğu Asya ülkelerinin önemli oranda yer aldığını görmekteyiz. Başta Japonya olmak üzere Çin, Tayvan, Güney Kore, Tayland gibi ülkelerin ön plana çıktığı görülmektedir. EK 43 verilerine göre Asya kıtasındaki ilk 100 üniversite içinde Türkiye'den altı üniversite bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla 40'ıncı sırada bulunan Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 41'inci sırada bulunan Bilkent Üniversitesi, 49'uncu sırada bulunan Boğaziçi Üniversitesi, 76'ıncı sırada bulunan Ankara Üniversitesi, 91'inci sırada bulunan İstanbul Teknik Üniversitesi ve 100'üncü sırada bulunan Hacettepe Üniversitesidir. Diğer üniversitelerimiz bu sıralamaya girememişlerdir (EK 43).

Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralamasına göre dünyanın ilk 500 üniversitesi içine ülkemizden sadece üç üniversite girebilmektedir. Bunlar 428 sıra ile Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 430 sıra ile Bilkent Üniversitesi ve 489 sıra ile Boğaziçi Üniversitesidir (EK 44). Dünyada ki ilk 500 üniversite içinde ülkemizden üç üniversitenin bulunması önemlidir.

Eğitim bilim ve AR-GE yatırımları pahalı yatırımlardır. Ülkemiz üniversiteleri sınırlı kaynaklarıyla eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Ekonomik olarak büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Sadece ekonomik güçleri açısından değerlendirildiğinde bile gelişmiş ülke üniversite bütçeleriyle ülkemiz üniversite bütçeleri arasında büyük bir fark olduğu görülmektedir. Özellikle ekonomik kaynak sıkıntısı yaşayan üniversitelerimizden eğitim, bilim ve AR-GE'ye yeterince kaynak ayırmaları beklenmemelidir. Üniversitelerimizin dünya sıralamasında daha önde yer almamalarının en önemli sebeplerinden biriside budur. (Güçlü, 2008:1).

İlk 1000 üniversite içinde Türkiye'den dört üniversite bulunmaktadır. Bunlardan Ankara Üniversitesi 733'üncü sırada, İstanbul Teknik Üniversitesi 812'inci sırada, Hacettepe Üniversitesi 852'inci sırada, Ege Üniversitesi 960'ıncı sıradadır (EK 44).

Coğrafya bölümleri bu bu ilk 1000 üniversite sıralamasına giren üniversiteler içinde sadece Ankara ve Ege üniversitelerinde bulunmaktadır.

İlk ikibin üniversite sıralaması içinde yer alan üniversitelerden Gazi, İstanbul, Dokuz Eylül, Selçuk ve Süleyman Demirel üniversiteleri kapsamlarında beş coğrafya bölümü bulunmaktadır.

Dünya sıralamasına giren 3000 üniversitelerden Marmara, Çanakkale Onsekiz Mart, Karadeniz Teknik, Afyon Kocatepe, Fatih ve Sakarya üniversiteleri bünyesinde toplam yedi coğrafya bölümü bulunmaktadır.

Dünya sıralaması içinde ilk 4000 içinde yer alan üniversitelerimizden Balıkesir, Atatürk, On Dokuz Mayıs, Kahraman Sütcü İmam,Yüzüncü Yıl, Dicle, Fırat Üniversiteleri bünyesinde toplam yedi coğrafya bölümü bulunmaktadır.

Geriye kalan üç coğrafya bölümü (Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü, Harran Üniversitesi Fen-edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü, Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü) ilk 4000'den sonraki sıralamada yer alan üniversitelerde yer almaktadır. İlk dörtbinden sonraki üniversitelerin listeleri yayınlanmadığı için bunları ancak isim olarak belirtebiliyoruz.

Tablolardanda anlaşıldığı gibi coğrafya bölümlerinin büyük bir kısmı (ondört bölüm) ilk üç bin ile dört bin sıralaması içinde yer alan üniversitelerde yer almaktadır. Bu durum üniversitelerde coğrafya eğitim ve öğretimini hakkında bilgi sahibi olmamız konusunda bir fikir verebilmektedir. Başka bir deyişle üniversitelerin durum etkinlik ve etkilerini gösteren Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre coğrafya bölümlerimizin büyük bir kısmı üniversitelerin yaşamış olduğu başta ekonomik kaynak yetersizliği olmak üzere bütün sıkıntıları yaşadığı görülmektedir. Aksi halde bu üniversitelerimiz daha iyi bir sıralamada ve dolayısıyla coğrafya bölümleride daha iyi durumda olurdu.

Sonuçta Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralamasına göre dünya genelinde ilk 4000 üniversite içinde Türkiye'den altmış üniversitenin yer alması oldukça önemlidir. Çünkü Cybermetricslab'da 15.000 üniversite sıralanmakta ve ülkemizde bulunan 130 üniversitenin 59'u bu sıralamada ilk 4000 içinde yer alması yüksek öğretim kurumlarımızın bir çok sorunlarına rağmen nicel ve nitel anlamda çok kötü olmadığını göstermektedir.

BÖLÜM 7: KÜRESELLEŞMENİN TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDEKİ COĞRAFYA EĞİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

7.1. Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminin Tarihsel Gelişimi Üzerine Etkisi

Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitim ve öğretimi Osmanlı Devletinden (özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından) günümüze kadar sürekli bir gelişim içinde olmuştur. Osmanlı Devletinde yer adları saymak ve istatistiksi bilgiler vermek şeklinde anlaşılan coğrafya eğitim ve öğretimi günümüzde bir çok kişi tarafında da benzer şekilde algılanmaktadır. Ancak Cumhuriyetin kurulması ile her alanda olduğu gibi eğitim dolayısıyla coğrafya eğitim ve öğretimi alanında önemli değişim ve gelişmeler yaşanmıştır. Ülkemizde modern coğrafyanın kuruluşu 1933 ve sonrasında meydana gelen gelişmeler ile başlamıştır. Akademik bir disiplin olarak Türkiye üniversitelerinde coğrafyanın kuruluşu ve gelişme dönemleri cumhuriyet öncesinden başlamak üzere içinde bulunulan dönemlerin ekonomik, sosyal, siyasal ve küresel v.b. etkilere göre farklılık göstermektedir. Ancak bu konuda 1915'den önceleri, 1915-1933, 1933-1941, 1941-1981, 1981 ve sonrası tarihleri coğrafya eğitim ve öğretiminin gelişimi açısından ön plana çıkan tarihler olduğu görülmektedir.

Türkiye'de coğrafya öğretiminin geçirmiş olduğu evreler, başlama ve bitiş tarihlerine göre aşağıdaki şekilde ayırt edilmektedir:

1. Modern coğrafya öncesi: 1915'den önceleri
2. Modern coğrafyanın öncüleri ve ilk adımlar:1915-1933
3. Türk coğrafyasının kuruluş ve örgütlenmesi: 1933-1941
4. Türk coğrafyasının yükselişi: 1941-1981
5. Türk coğrafyasının yaygınlaşması ve nitelikte kayıplar: 1981'den bu yana (Koçman, 1999: 5).

7.1.1. Modern Coğrafya Öncesi : 1915'ten Önceleri

1915 öncesi Osmanlı Devletinde coğrafya eğitim ve öğretimi ilk ve orta öğretime denk gelen öğretim kurumlarında ve dönemim yüksek öğretim kurumları olan medreselerde yapılmaktaydı. Ancak coğrafya eğitim ve öğretimi yer adları saymak ve bazı istatistiksi bilgileri bilmek şeklinde verilmiştir. Kavram ve metot bakımından yeterli gelişme gösterememiştir. Bu konuda değişik çalışmalar bulunmaktadır.

Coğrafya istatistiksel kuru bilgiler yığını değildir. Akarsuların uzunlukları, dağların yükseklikleri, ülkelerin yüzölçümleri, nüfusu, yetiştirilen tarım ürünleri, kentlerin nüfus

miktarları gibi istatistiki bilgilerden ibaret değildir. Coğrafya olayları doğal ortam insan ilişkisi temelinde sebep sonuç ve dağılış ilkelerine göre inceleyen bir bilim dalıdır. Bu bağlamda cumhuriyet öncesi Osmanlı devletinde özellikle XIX yüzyılda verilen verilen coğrafi bilgilerin büyük kısmının istatistiki bilgilerden ibaret yer adları ezberlemek, akarsu uzunluklarını bilmek, ezbere harita çizmek v.b. şeklindedir. Bu coğrafi anlayış coğrafyanın gerçek bilimsel anlamda anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Ancak ancak askeri düşüncelerle çeşitli seviyelerdeki okullarada coğrafya eğitime geniş yer ayrıldığı bu amaçla yurt dışından coğrafyacıları getirildiği bilinmektedir. Bunun yanında 1875 yılında Paris, 1895 yılında Londra'da toplanan uluslararası coğrafya kongrelerine katılım sağlandığı ve çoğu asker olan katılımcılara tarafından bazı ilginç coğrafi eserlerin yayınlandığını da olumlu gelişme olarak kaydetmek gerekir. Bu durum küreselleşmenin ülkemiz coğrafya eğitime etkisinin zayıfta olsa Osmanlı devletinin son yıllarında başladığını göstermektedir (Erinç, 1973: 5-6, Koçman: 1999: 5).

Osmanlı yüksek öğretim kurumları olan medreselerde coğrafya eğitim ve öğretiminin verildiği Özey (1996) tarafından belirtilmiştir. Özey'e göre Osmanlı Devleti bütün olumsuz siyasi ve ekonomik durumuna rağmen coğrafya eğitim ve öğretimine gerekli önemi vermiş ve coğrafyanın yaygınlaşmasına çalışılmıştır. Ancak Erinç (1973) ve Koçman'ın (1999) çalışmasına göre Osmanlıda verilen coğrafya eğitim ve öğretimi bilimsel altyapıdan yoksun istatistiki bilgileri ezberlemek ve yer adları öğrenmek şeklindedir.

Ancak her iki çalışmadan anlaşıldığı gibi Osmanlı devletinde coğrafya eğitim ve öğretimi verilmekteydi. Özellikle coğrafi keşifler ve savaşlarda coğrafi bilginin önem kazanmaya başlaması coğrafyanın önemini küresel ölçekte arttırmıştır. Bunun sonucunda Avrupa'da coğrafya alanında önemli bilimsel gelişmeler meydana gelmiş, bilimsel bilgiye verilen önem artmış ve buna bağlı olarak coğrafyada önemli oranda gelişme kaydederek bilimsel bir temele oturtulmuştur.

Bütün bu gelişmeler Osmanlı Devletinde 18. yüzyıldan başlayarak özellikle askeri liselerde coğrafya eğitim ve öğretiminin değer kazanmasına coğrafi bilgi altyapısının oluşmasına ve coğrafyanın gelişimi ve yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Osmanlı Devletinde ilk üniversite (Darülfunun) açılması alt yapı çalışmaları sürdürülürken halka açık olarak verilen konferanslarda fizik, kimya, astronomi bilimleri yanında coğrafya bilimine de yer verildiği görülmektedir. Böylece Osmanlı Devleti ilk üniversitesi kuruluşunda yer verilen bilim dalları arasında coğrafyanın da bulunmuş olması bugün ki coğrafi altyapının oluşmasına katkıda bulunması açısından önemlidir.

Erdoğan'a göre 1863 yılında fizik, kimya, astronomi, coğrafya ve jeoloji gibi konularda halka açık olarak başlatılan konferanslarda ilk üniversitenin (Darülfunun) temelleri atılmış oldu ve 1869 Maarif-i Umumiyesi'nde bölümleri ve çalışma şekli ortaya konmuş olan Darülfunun 1870 yılında kendi binasında törenle açıldı. Ekim 1919 Nizamnamesi ile "ilmi muhtariyet'e kavuşan Darülfununa 1924 yılında da "tüzel kişilik" tanındı (Erdoğan, 2004'ten akt. Sargın, 2007: 3).

Buna rağmen Osmanlı Devletinde verilen coğrafya eğitim ve öğretiminin küresel gelişmelerden yeterince etkilenmediği görülmektedir. Batı Avrupa ülkeleri coğrafi bilgileri kullanıp yeni keşifler yapıp zenginleşirken Osmanlı Devleti elverişli coğrafi konumunu iyi değerlendirememiştir. Bunun sonucunda batıda coğrafi keşiflerle birlikte bilimsel ve teknolojik gelişmeler yaşanmış, Rönesans ve reform hareketleri başlamış, sanayi devrimi ile üretim-dağıtım ve tüketim ilişkileri yeniden şekillenmişken Osmanlı Devleti bütün bu gelişmelerin gerisinde kalmış ve dolayısıyla coğrafya eğitim ve öğretimi istenilen düzeye ulaşamamıştır.

Küresel ölçekte meydana gelen bu gelişmeler Osmanlı Yönetimi tarafından yeterince anlaşılmadığı için coğrafya eğitim ve öğretimi yukarıdaki alıntılardan da anlaşılacağı gibi dönemin yüksek öğretim kurumlarında verilmesine rağmen daha çok askeri bir disiplin olarak önem kazanmıştır. Çünkü yaşanan savaşların genellikle yenilgi ile sonuçlanması coğrafi bilginin önemini artırmıştır. Bunun sonucunda coğrafya alanında önemli çalışmalar yapanların genelde asker kökenli oldukları görülmektedir.

Sonuçta özellikle 1500'lü yıllardan itibaren coğrafi bilgilerden faydalanılıp coğrafi keşiflere girişilmesi, dünyanın bilinmeyen coğrafi bölümlerine gidilmesi yeni bilimsel ve teknolojik gelişmeler sonucunda coğrafyanın önem kazanarak gelişmesi sağlanmıştır. Ancak Osmanlı devleti bütün bu gelişmelerin içinde yeterice yer almadığı için coğrafya eğitim ve öğretimi ezber bilgi, yer adları bilmek, bazı istatistiki bilgileri öğretmek şeklinde olmuştur. Fakat Osmanlı Devletinin savaşlarda önemli oranda toprak kaybetmesi coğrafi bilginin önemini arttırmış bunun sonucunda askeri okullarda 19'uncu yüzyıldan itibaren coğrafyanın vazgeçilmez dersler arasında yer aldığı görülmektedir.

7.1.2. Modern Coğrafyanın Öncüleri ve İlk Adımlar: 1915-1933

Bu dönemde batılılaşma çalışmalarının hız kazanmaya başladığı aynı zamanda I. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, 1929 dünya ekonomik bunalımı gibi küresel ve ulusal gelişmelerin etkileri altında coğrafya eğitim ve öğretimi şekillenme çalışmaları sürdürülmüştür.

1915 yılında İstanbul'da Darülfünun kurulması ve Darülfünun edebiyat fakültesinde edebiyat, felsefe ve tarih birlikte coğrafya bölümünün kurulması ülkemiz coğrafya tarihi ve gelişimi açısından dönüm noktalarından biridir. Ayrıca, kurulan coğrafya bölümü akademisyen ihtiyacının bir bölümünün yabancı (Almanya ve Fransa gibi) ülkelerden karşılanması ve yurtdışına modern coğrafyayı öğrenmek için çeşitli tarihlere coğrafyacıların gönderilmesi küreselleşmenin coğrafya eğitim ve öğretimine etkisi açısından önemlidir.

“Türk coğrafyasının evriminde önemli yeri olan bu safha, bizde modern bilimsel coğrafyanın kurulması yolunda esaslı hazırlıkların yapıldığı ve ilk adımların atıldığı bir dönem olarak temayüz eder. Fakat dönemin başlangıcı olarak 1915 ve bitiş tarihi olarak 1933'ün seçilmesini gerektiren sebep, sözü geçen yıllarda İstanbul Darülfünunu coğrafya bölümünün köklü reorganizasyonlara uğramış olmasıdır. Bu bölümün Türkiye'de modern coğrafyanın kuruluş ve gelişmesinde başlıca rolü oynamak, uzun yıllar boyunca yegane coğrafi araştırma merkezi olmak ve yüzlerce coğrafyacı yetiştirmek suretiyle iktisab ettiği müstesne mevki dikkate alınacak olursa, bu tarihlendirmenin isabeti münakaşa edilmeyecek bir şekilde ortaya çıkar (Erinç, 1973: 9).”

Bu dönemde, yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi batı ülkelerinden akademisyenlerin davet edilmesi batı tarzı modern anlamda coğrafya eğitim ve öğretiminin ülkemizde verilmeye başlandığını göstermektedir. Bu durum aynı zamanda küresel etkilerin ülkemiz coğrafya eğitimi üzerindeki etkisini göstermektedir. Çünkü gelen yabancı akademisyenler ülkemizde bilimsel coğrafyanın temellerini atmış, önemli alansal çalışmalar yapmış, deneyim ve bilgilerini ülkemiz coğrafyacılarına aktararak modern coğrafyanın ülkemizde gelişimine katkıda bulunmuşlardır.

“Modern coğrafyanın öncüleri ve ilk adımlar” olarak tanımlanan bu dönemde, Türk coğrafyası Batı ülkelerinin araştırmaya dayanan bilimsel coğrafyası ile sıkı teması olmuş ve çağın coğrafyasından etkilenmiştir. Bu bağlamda Chaput, jeomorfoloji konusunda alan çalışmalarını getirmiş ve Türk coğrafyacılarının yetişmesine yardımcı olmuştur. Öte yandan, İ. Hakkı Akyol, özellikle fiziki coğrafya ve jeoloji öğretimine ağırlık kazandırmıştır. Buna karşılık, Hamit Sadi Selen ve Macit Arda beşeri coğrafya alanında öğretim yapmışlardır. Ancak, adı geçen bu iki değerli bilim adamı dönemin sonuna doğru bölümden ayrılmışlardır (Koçman, 1999: 6).

Bütün bu gelişmeler sonucunda ülkemizde modern coğrafyanın gelişimi konusunda özellikle Alman ve Fransız coğrafyacılarının büyük etkilerinin olduğunu söyleyebiliriz. Böylece günümüze göre etkileri daha az olmasına rağmen küreselleşmenin Cumhuriyetin kurulmasından sonra önceki döneme göre coğrafya eğitim ve öğretimi üzerinde daha fazla etkili olduğu görülmektedir. Bu durum Cumhuriyet kurulduktan sonra eğitim ve öğretime verilen önemi de ortaya koyması açısından son derece önemlidir. Çünkü bütün olumsuzluklara rağmen bir çok alanda İnkılaplar gerçekleştirilmiş ve ülkemizde modern kurumların kurulması için yurtdışına akademisyenlerin gönderilmesi yanında yurtdışından akademisyenlerin davet edilmesi eğitim ve öğretime verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır. Bunun sonucunda ülkemizde modern anlamda coğrafyanın temelleri atılmıştır.

7.1.3. Türk Coğrafyasının Kuruluş ve Örgütlenmesi: 1933-1941

1933-1941 yılları Türkiye’de modern anlamda coğrafyanın kurulması için çalışmaların yoğunlaştığı yıllar olmuştur. Uluslararası düzeyde eğitim –öğretim yapan iki coğrafya bölümünün kurulması ile ülkemizde modern anlamda coğrafya biliminin gelişip yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Yine bu dönemde I. Coğrafya Kongresinin toplanması ve ve bu kongrede alınan kararlar coğrafyanın coğrafi çalışma ve araştırmaların coğrafi terminolojiye göre yapılmasında önem arz etmektedir. Ayrıca uluslararası kongre ve sempozyumlarda türk coğrafyacılarının katılım sağlaması önem kazanmıştır. Bunun yanında yurtdışından ülkemiz coğrafya bölümlerine akademisyenlerin davet edilmesi ve yurt dışına coğrafi bilgi ve becerilerini artırmak üzere coğrafyacıların gönderilmesi gibi gelişmeler küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerindeki etkilerini göstermektedir.

Bu dönemde, 1933 yılında yapılan üniversite reformu ile İstanbul Darülfünun üniversiteye çevrilmiştir. 1935 yılında Ankara’da Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinin kurulması ve coğrafya bölümünün açılıp 1936 yılında faaliyete başlaması bu dönemdeki önemli gelişmelerdir (Şekil 7.5).

Bu dönemin sonlarında I. Coğrafya kongresinin toplanması ve bu kongrede alınan kararlar ayrı bir öneme sahiptir. Türk Coğrafya Kurumunun kurulması, Türk Coğrafya Dergisinin çıkarılması kararı, Türkiye Coğrafi Bölgelerinin belirlenmesi kararı I. Coğrafya kongresinin önemini arttırmaktadır. Bu kongre ile modern coğrafya biliminin ülkemizde kuruluş ve örgütlenmesi alanında önemli adımlar atılmıştır. Yine bu dönemde yurt dışından akademisyenlerin coğrafya eğitim ve öğretiminde yer alması yanında yurtdışına coğrafya alanında coğrafi bilgi ve becerilerini arttırmak üzere akademisyenler gönderilmesi, uluslar

arası kongre ve sempozyumlara coğrafyacıların iştirak etmesi küreselleşmenin coğrafya eğitim ve öğretimi üzerindeki etkileri arasında gösterilebilir (Erinç, 1973:17)

Öte yandan, 1933 üniversite reformu ile çağdaş eğitime başlayan Ankara Üniversitesi'nin Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi bünyesinde 1935 yılında Coğrafya Bölümü kurulmuştur. Bu bölümün kuruluş kadrosunda Almanya'dan davet edilen H. Louis (Müdür), İstanbul Coğrafya Bölümü'nden Cemal Arif Alagöz, Danyal Bediz, Reşat İzbirak ve Niyazi Çıtakoğlu öğretim üyesi olarak görev almışlardır. Türkiye'de bilimsel coğrafya alanında araştırma ve yayınlarla büyük hizmetler veren bu bölümde "Fiziki Coğrafya ve Jeoloji, Beşeri ve İktisadi Coğrafya ve Ülkeler Coğrafyası" olarak adlandırılan üç ayrı kürsüde coğrafya eğitim-öğretimi verilmiştir.

Bu dönemde yukarıdaki alıntıdan anlaşıldığı gibi ulusal ve uluslararası ilişkilerin coğrafya bilim dalının gelişmesine katkısı somut bir şekilde ortadadır. Coğrafya bölümleri gelişiminde uluslararası ve özellikle Avrupa boyutu ile yakından ilgili olduğu görülmektedir. Akademik ve idari kadronun seçilmesinde Avrupa Ülkelerinde coğrafya eğitim ve öğretimi görmüş kişilere yer verilmesi bu durumu pekiştirmektedir. Böylece bu dönem mevcut coğrafya bölümleri altyapısı oluşturulma çalışmalarında uluslararası ilişkilerin (siyasi ve ekonomik v.b.) etkili olduğu açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bilgi, akademisyen ve teknoloji transferi ile mevcut coğrafi altyapı güçlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun sonucunda ülkemizde modern coğrafyanın kurulması için gerekli altyapı imkanları ortaya çıkmıştır.

1933-1941 coğrafya örgütlenmesinin sonunda 1941 yılında I. Coğrafya kongresi gerçekleşerek coğrafya alanında yaşanan sıkıntıların, eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunulmuştur. Nitekim 1941'de toplanan I'inci coğrafya kongresi sonucunda Türk coğrafyacıları arasında koordinasyonu sağlayacak Türk Coğrafya Kurumu'nun oluşturulması, yapılan bilimsel çalışmaların yayınlanabilmesi için Türk coğrafya Dergisinin yayın hayatına başlayabilmesi, coğrafya terimleri listesinin hazırlanması ve Türkiye Coğrafya Bölgelerinin belirlenmesi birinci coğrafya kongresi ile alınmış olan kararlardır. Bu kararlar sonucunda 1942 yılında ülkemizde coğrafyanın örgütlenmesi ve kurumsallaşması açısından önemli olan Türk Coğrafya Kurumu kurulmuş ve bilimsel coğrafi araştırma ve incelemelerin yayınlanabilmesini sağlayan Türk Coğrafya Dergisi yayın hayatına başlamıştır.

7.1.4. Türk Coğrafyasının Yükselişi: 1941-1981

1941-1981 yılları Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitim ve öğretiminin yükselişe geçtiği yıllar olarak bilinmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu dönemin hemen başında 1941 yılında yapılan birinci coğrafya kongresinde alınan kararlar gereği 1942 yılında Türk Coğrafya Kurumu oluşturulmuş yine aynı yılda Türk Coğrafya Dergisi faaliyete başlamıştır. Bu dönemde coğrafya bölümleri ve coğrafya dergileri sayısında da artış sağlanmıştır.

Bu dönemin başlıca özellikleri, Türk coğrafyasında her bakımdan kendini gösteren ilerleme, gelişme ve yükseliştir. Bu dönemde, bir önceki dönemde var olan coğrafya bölümlerine yenileri eklenmiştir. Yurt içinde ve yurtdışında yetiştirilen yeni akademisyenlerin coğrafya bölümlerine katılmasıyla coğrafya bölümlerimizin akademisyen sıkıntısı önemli ölçüde giderilmiş ve araştırma-inceleme faaliyetleri önemli ölçüde artmıştır.

Bunun yanında araştırma konuları o zamana kadar Türk coğrafyacıları tarafından hemen hemen hiç ele alınmamış saha ve konuları da kapsamak üzere genişlemiş coğrafya bölümlerinin bünyelerinde araştırma enstitüleri kurulmuş, bilimsel yayın organlarının sayısı artmıştır. Türk coğrafyacıları yabancı dergilerde de yayınlara başlamış, milletlerarası toplantılarda ve kurumlarda söz sahibi olmuş, Türk coğrafyasında kendine özgü karakter gittikçe daha kuvvetli ve daha hakim bir hal almış, kısacası Türk coğrafyası uluslararası düzeyde, hatta bazı bakımlardan bu düzeyin de üstüne çıkmıştır (Erinç, 1973: 27, Koçman, 1999: 8).

Nitekim, bu durum 1960'lardan Avrupa Konseyinin Avrupa üniversitelerinde coğrafya öğretimi ile ilgili olarak yaptırdığı mukayeseli bir incelemede de açıkça ifade edilmiş ve hatta Türk üniversitelerindeki coğrafya öğretim ve araştırma sistemi, bütün Avrupa üniversiteleri için ideal bir örnek olarak nitelenmiştir. Gene bu gelişmenin tabii bir sonucu olarak bu dönem içinde bazı yabancı coğrafya lisansiyelerinin doktora yapmak üzere İstanbul ve Ankara Coğrafya bölümlerine kaydolduklarını ve bunlardan bazılarının başarılı tezler hazırlayarak tahsillerini tamamlayıp yurtlarına döndüklerini, bu suretle coğrafya bölümlerimizin artık yurt dışında da coğrafya bilimine katkıda bulunmaya başladıklarını kaydetmek gerekir (Erinç, 1973: 27-28)".

Bu dönemde var olan coğrafya bölümlerinden başka yeni coğrafya bölümleri açılmıştır. 1974 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, 1979 tarihinde ise Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesinde coğrafya bölümü kurulmuştur. Yeni kurulan bu iki coğrafya bölümü ile Türkiye'de coğrafya bölümlerinin sayısı dörde yükselmiştir (Tablo 7.12, Şekil 7.5).

1941-1981 coğrafya açısından ulusal ve küresel ölçekli gelişmelerin etkili olduğu yıllar olmuştur. Şöyle ki ulusal düzeyde yeni bölümler açılarak coğrafya eğitim ve öğretimi yurt çapında yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Bunun yanında daha önce var olan dergilere ek

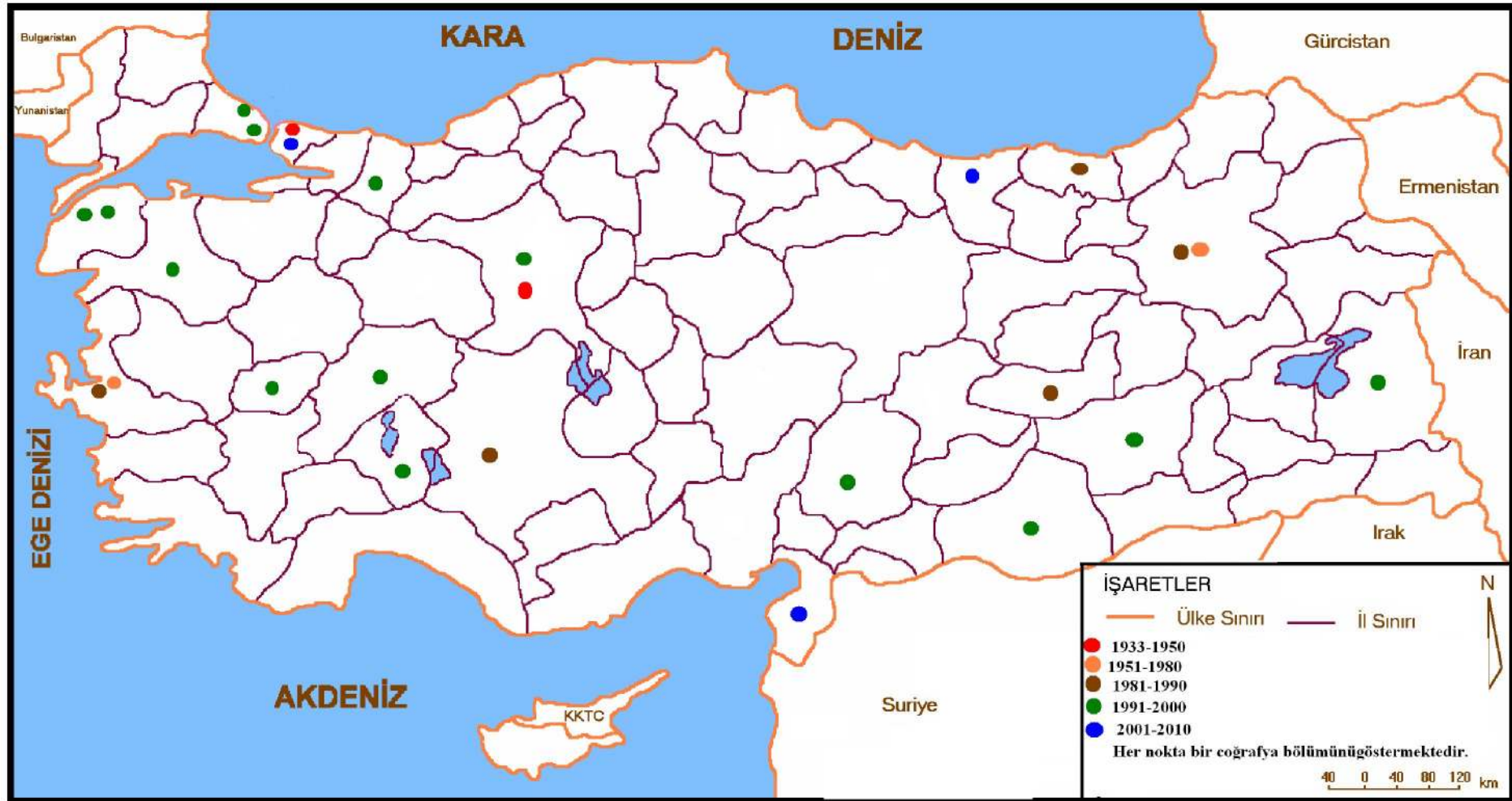
olarak yeni dergilerin yayın hayatına başlaması ulusal düzeyde coğrafya biliminin gelişimi açısından önemlidir.

Bu dönemde küresel gelişmelerinde ülkemiz coğrafya eğitim ve öğretimi gelişimi üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Özellikle bölümlerin akademisyen ihtiyaçlarının giderilmesi için hem yurtdışından akademisyenler davet edilmiş hem de yurt dışına coğrafya bilgi ve becerisini arttırmak için akademisyen gönderilmesi küreselleşmenin etkilerini göstermektedir.

7.1.5. Türk Coğrafyasının Yaygınlaşması ve Nitelikte Kayıplar: 1981'den Günümüze

1981 yılında YÖK'ün kurulması ile ülkemizde yüksek öğretim alanında yeni bir dönemece girmiştir. 1981 yılında 2547 sayılı yasa ile bütün yüksek öğretim kurumları YÖK çatısı altında toplanarak yüksek öğretimde yeniden yapılanma sürecine gidilmiştir. Akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Yeni üniversiteler de kurularak yüksek öğretim yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda yeni coğrafya bölümlerinin açıldığı ve coğrafya eğitim ve öğretiminin yaygınlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu süreçte yeni coğrafi araştırma ve inceleme dergilerinin de yayın hayatına başladığı görülmektedir.

Tablo 7.12'den de anlaşılacağı gibi 1981 yılına kadar Türkiye'de sadece dört coğrafya bölümü bulunurken 1982'den itibaren yeni bölümlerin açılmasıyla bu sayı günümüzde 26'ya ulaşmıştır. 1982 yılında Atatürk Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Selçuk Üniversiteleri eğitim fakültelerine bağlı coğrafya öğretmenliği bölümlerinin açılması ile daha önce dört olan coğrafya bölüm sayısı sekize ulaşmıştır (Şekil 7.5).

Şekil 7.5: Kuruluş yıllarına göre coğrafya bölümlerinin Türkiye’de dağılışı (Öğrenci alımı yapan bölümler esas alınmıştır)

1990 yılına kadar yeni bölüm açılmamıştır. 1990 yılında Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesine bağlı coğrafya bölümünün açılması ve 1991 yılında Dicle üniversitesi eğitim fakültesine bağlı coğrafya öğretmenliği bölümünün açılması ile coğrafya bölümleri sayısı 10'a yükselmiştir (Tablo 7.12, Şekil 7.5).

1993'te dört yeni coğrafya bölümü açılmıştır. Gazi Üniversitesi Eğitim fakültesine bağlı coğrafya öğretmenliği bölümü, Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi, K. Maraş Şütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesine bağlı coğrafya bölümlerinin açılmasıyla Türkiye'de üniversitelerde coğrafya bölümü sayısı 14'e ulaşmıştır (Tablo 7.12, Şekil 7.5).

1994 yılında yeni dört coğrafya bölümünün açılması ile coğrafya bölümü sayısı 18 olmuştur. Açılan bu yeni bölümler şunlardır: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesine bağlı coğrafya öğretmenlikleri bölümleri ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi ile Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı coğrafya bölümleridir (Tablo 7.12, Şekil 7.5).

1996 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi ile Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı coğrafya bölümlerinin sayısı yirmiye ulaşmıştır. 1999 yılında iki yeni coğrafya bölümü daha açılarak bölüm sayısı 22'ye ulaşmıştır (Tablo 7.11). Bunlar Sakarya ve Uşak Üniversiteleri Fen-Edebiyat Fakültelerine bağlı coğrafya bölümleridir (Tablo 7.12, Şekil 7.5).

2000 yılında Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı bir coğrafya bölümü, 2001 yılında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, 2008 yılında ise Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı bir coğrafya bölümü, 2009 yılında ise Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi'ne bağlı bir coğrafya bölümü açılarak var olan bölüm sayısı yirmi yediye ulaşmıştır (Tablo 7.12, şekil 7.5).

Şekil 7.6 : ÖSYM 2009'a göre coğrafya öğretmenlikleri, coğrafya bölümleri ve ikinci öğretim veren coğrafya bölümlerinin Türkiye genelinde dağılışı.

1981 yılında YÖK'ün kurulmasıyla yüksek öğretim sistemimizde köklü değişiklikler yapılmıştır. Buna göre eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine çevrilmiştir. YÖK kararıyla eğitim yüksek okulları ve yüksek öğretmen okulları da dört yıllık daha sonrada beş yıllık eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Eğitim fakültelerinde orta öğretim sosyal alanlar eğitimi bölümü Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı ve Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı şeklinde yeniden yapılandırılmıştır. Ayrıca, günümüzde eğitim fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Eğitim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı programlarında da coğrafya öğretimine yer verilmektedir.

Böylece Türkiye'de coğrafya öğretimi yaygınlaştırılmış ve akademik kadroların genişletilmesi yoluna gidilmiştir. YÖK uygulamaları ile ülke sathında yaygınlaştırılan coğrafya eğitim-öğretimi, Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okullarının fakülteye dönüştürülmesi ve bağımsız coğrafya bölümlerinin oluşturulması coğrafya alanında araştırma faaliyetlerini arttırmış ve özellikle yerel araştırmaların kolaylıkla yapılabilmesine göreceli olanaklar sağlanmıştır. Burada belirtelim ki, bu iyi niyetli girişimler istenildiği ölçüde ve düzeyde yürütülememiştir (Koçman,1999: 8).

Coğrafya bölümlerinin 1982 yılından itibaren yurt çapında yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir. Özellikle 1990-1999 yılları arasında bölüm sayısında daha önceki yıllara göre kıyaslanmayacak ölçüde sayısal bir artışın olduğu görülmektedir. 1990 yılına kadar sekiz olan coğrafya bölüm sayısı 1990-1999 yılları arasında yeni on dört bölümün açılmasıyla yirmi ikiye ulaşmıştır. Bu durum 1981 yılında YÖK'ün kurulmasıyla yurt genelinde yüksek öğretim kurumlarının yaygınlaştırılması politikasıyla yakından ilgilidir. Yurt genelinde yüksek öğretim kurumlarının yaygınlaştırılmasıyla coğrafya bölümleri sayısal olarak büyük artış göstermiştir.

Bunun yanında küresel düzeyde meydana gelen gelişmelerinde etkisi ile de Türkiye'de ilk kez bir özel üniversiteye bağlı coğrafya bölümü açılmıştır. Yukarda da belirtildiği gibi 1996 yılında vakıf üniversitesi olan Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde coğrafya bölümü açılmıştır. Bu gelişme küreselleşmenin Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi üzerindeki etkisini daha belirgin hale getirmektedir. Böylece ülkemizde coğrafyanın gelişiminde devlet üniversiteleri yanında özel üniversitelerinde devreye girmesi coğrafya biliminin gelişmesine katkıda bulunacaktır (Tablo 7.11).

Küresel gelişmelerin etkisi ile bazı coğrafya bölümlerinde var olan imkanlarını kullanarak ikinci öğretim sistemine geçmişlerdir. Toplam dokuz coğrafya bölümü ikinci öğretim programını sürdürmektedir. Bunlar: Atatürk üniversitesi Edebiyat fakültesi, Afyon Kocatepe, Balıkesir, Harran, K. Maraş Sütçü İmam ve Uşak üniversiteleri Fen-Edebiyat Fakültesi, Samsun Ondokuz Mayıs ve Hatay Mustafa Kemal Paşa üniversiteleri Fen-Edebiyat Fakülteleri Coğrafya Bölümleridir (Tablo 7.11, Şekil 7.6).

Yukarıdaki alıntıdan anlaşılacağı gibi coğrafya bölümlerinin sayısal olarak arttırılması coğrafya biliminin gelişmesine katkıda bulunmasına rağmen yeni açılan coğrafya bölümlerindeki altyapı ve akademisyen eksiklikleri coğrafya eğitimi ve öğretiminde niteliksel kayıplara neden olmaktadır. Başta yetişmiş akademisyen yetersizliği yanında var olan akademisyenler üzerindeki zaman-mekan ve öğrenci sayısından kaynaklanan artış nedeniyle önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu durum daha sonraki bölümlerde ayrıca vurgulanacaktır.

Ayrıca, Adıyaman, Mehmet Akif Ersoy, Karabük Üniversiteleri Fen-Edebiyat fakülteleri ile Balıkesir ve Muğla Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri bünyelerinde akademik kadro olmasına rağmen öğrenci almayan coğrafya bölümleri de bulunmaktadır (Şekil 7.6).

Sonuçta Türkiye’de coğrafya eğitim ve öğretiminin gelişip yaygınlaşması 1950’li yıllardan sonraya denk gelmektedir. Özellikle 1980’den günümüze kadar gerek ulusal gerek küresel düzeyde meydana gelen gelişmeler coğrafya bölümlerinin ülkemizde yaygınlaşması ve gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Sıra	Bölümler	
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
2.	Ankara Üniversitesi DTCE Coğrafya Bölümü	
3.	Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
7.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
11.	Fatih Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
12.	Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
14.	Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
15.	Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
19.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
20.	Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
22.	19 Mayıs Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
23.	Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi	
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
26.	Uşak Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İkinci öğretimi var
27.	Yüzüncü Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	

Tablo 7.11: 2009 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna Göre Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri ile İkinci Öğretim Veren Coğrafya Bölümlerinin Üniversite ve Fakültelere Göre Dağılışı (öğrenci alımı yapan bölümler esas alınmıştır).

<http://212.175.138.10/osyspuanlari/2009%20ÖSYS%20EN%20KÜÇÜK%20VE%20EN%20BÜYÜK%20PUANLAR%20TABLO4.pdf> erişim 31.08.09.

Sıra	Üniversite	Kuruluş Tarihi
1.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1915
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	1935
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1974
4.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1979
5.	1. Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1982
6.	2. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1982
7.	3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1982
8.	4. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1982
9.	Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1990
10.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1991
11.	1. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1993
12.	2. Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1993
13.	3. K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1993
14.	4. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1993
15.	1. Çanakkale 18 Mart Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1994
16.	2. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1994
17.	3. Marmara Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1994
18.	4. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1994
19.	1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1996
20.	2. Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1996
21.	1. Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1999
22.	2. Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1999
23.	Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2000
24.	Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2008
25.	Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2001
26.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
27.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2008

Tablo 7.12: Kuruluş Tarihine Göre Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Bölümleri (öğrenci alan coğrafya bölümleri esas alınmıştır)

Kaynak http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ erişim 11.04.09 ve Özey 1998

7.2. Küreselleşmenin Coğrafya Bölümleri Yapısı Üzerindeki Etkileri

Ülkemiz yüksek öğretim sistemi son yıllarda hızlı bir genişleme ve yapısal değişim sürecine girmiş bulunmaktadır. 1981 yılında sadece 19 üniversite bulunurken 1982 yılında bu rakam 27'ye ulaşmıştır. 1992'de büyük bir sıçrama göstererek yeni kurulan üniversitelerle üniversite sayısı 51'e ulaşmıştır. 2006'da kurulan yeni 15 üniversite ile bu sayı 68'i bulmuştur. 2007'de 16 ve 2008'de ise 10 yeni üniversite kurularak devlet üniversitesi sayısı 94 olmuştur (Şekil 6.3).

Devlet üniversitelerinde görülen bu gelişme küresel gelişmelerin etkisiyle de izlenen politikalar sonucu 1984 yılında ilk vakıf üniversitesi açılmış daha sonraları 1990'lı yıllar boyunca yoğun bir şekilde vakıf üniversitelerinin kuruluşu devam etmiştir. 1992 yılında 1, 1994 yılında 1, 1996 yılında 5, 1997 yılında 8, 1998 yılında 2, 1999 yılında 2, 2001 yılında 3, 2007 yılında 6 yeni vakıf üniversitesi kurularak Türkiye'deki üniversite sayısı 130'u bulmuştur (Şekil 6.4).

Özellikle 1980’li yıllardan itibaren uluslararası alanda uygulanan neo-liberal politikalar ve 1989 yılında Berlin duvarının yıkılması ve akabinde SSCB’nin çökmesi ile soğuk savaşın sona ermesi son yıllarda meydana gelen önemli küresel gelişmelerdir. Bu gelişmelerin etkisi ile ülkemizde de neo-liberal politikalar uygulama çalışmaları başlamış ve bütün sektörlerde olduğu gibi eğitim sektöründe bu politikalar uygulama alanı bulmuş ve yeni kurulan devlet üniversiteleri yanında özellikle 1990’lı yıllarda çok sayıda vakıf üniversitesi kurularak yüksek öğretim alanında devlet tekeline son verilmiştir. Böylece yüksek öğretim alanında hem nitelik hem de niceliksel değişim ve dönüşümler başlamıştır. Coğrafya alanında bunun en önemli örneği ise 1996 yılında bir vakıf üniversitesinde kurulan coğrafya bölümüdür.

Türkiye’de ilk öğretimin yeniden yapılandırılması ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek hale getirilmesine yönelik çalışmalar sonucunda 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren ilk öğretimde sekiz yıllık zorunlu temel eğitime geçilmesi coğrafya eğitim ve öğretimi üzerinde de etkili olmuştur. Bu yeniden yapılandırma sürecinde küresel boyutta ilk öğretimde öğrenim süresinin genellikle sekiz yıl olması ancak ülkemizde beş yıl olması yanında diğer dinamikler etkili olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda üniversiteler ilköğretimdeki ihtiyacı karşılayacak şekilde eğitim fakültelerinde yeniden yapılanarak sosyal bilgiler öğretmenliği bölümleri açılmaya başlanmıştır.

7.2.1. Eğitimin Yapısı Fakülteler ve Bölümler

Yukarıdaki kısa açıklamalardan da anlaşıldığı gibi ülkemizde şu an devlet ve vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 130 üniversite bulunmaktadır. Coğrafya lisans eğitim öğretim faaliyetleri bu üniversitelerimizin Edebiyat Fakülteleri, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil, Tarih Coğrafya Fakültesi ile Eğitim Fakülteleri bünyesinde sürdürülmektedir. Coğrafya lisansüstü eğitimi ise üniversitelerin sosyal bilimler enstitüleri ile eğitim bilimleri enstitülerinde devam edilmektedir.

Mevcut üniversitelerimizin bünyesinde 389 enstitü, 765 fakülte, 282 yüksekokul ve 648 meslek yüksek okulu bulunmaktadır (Tablo 7.13).

Enstitülerin 8’i eğitim bilimleri, 122’si ise sosyal bilimler enstitülerinden oluşmaktadır. Eğitim bilimleri enstitülerinin %37,5’inde (3), sosyal bilimler enstitülerinin %17,1’inde (21) coğrafya lisansüstü eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir (Tablo 7.13).

765 toplam fakülte içinde 111 fen-edebiyat, 70 eğitim fakültesi, 3 edebiyat fakültesi, 1 Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesi bulunmaktadır. Fen –edebiyat fakültelerinin %71,18’i (79) devlet üniversiteleri, % 28,82’si (32) vakıf üniversiteleri bünyesinde, edebiyat fakülteleri ile DTCF fakültesi devlet üniversiteleri kapsamında bulunmaktadır. Toplam 26 coğrafya

bölümünün %57,70'i (15) fen-edebiyat fakültelerinde, %30,76'sı (8) eğitim fakülteleri, %7,70'i (2) edebiyat fakültesi, %3,84'ü (1) DTCF bünyesinde bulunmaktadır (Tablo 7.14, şekil 7.8).

Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenliği ile sınıf öğretmenliği bölümlerinde de coğrafya dersleri eğitim öğretim müfredatında yer almaktadır. Ülkemiz üniversiteleri eğitim fakülteleri bünyesinde toplam kırk üç (43) sosyal bilgiler öğretmenliği ve 60 sınıf öğretmenliği bölümü bulunmaktadır. İkinci öğretim programlarıyla birlikte bu sayı sosyal bilgiler öğretmenliğinde 64'e, sınıf öğretmenliği bölümlerinde ise 101'e ulaşmaktadır (Tablo 7.14).

	Meslek Yüksek Ok Sayı %		Yüksek Okul Sayı %		Fakülte Sayı %		Enstitü Sayı %	
Devlet Üniversitesi Toplam	615	% 94, 90	244	% 86, 52	603	% 78, 82	301	% 77, 38
Vakıf Üniversitesi Toplam	33	% 5, 10	38	% 13, 48	162	% 21, 18	88	% 22,62
Genel Toplam	648	% 100	282	% 100	765	% 100	389	% 100

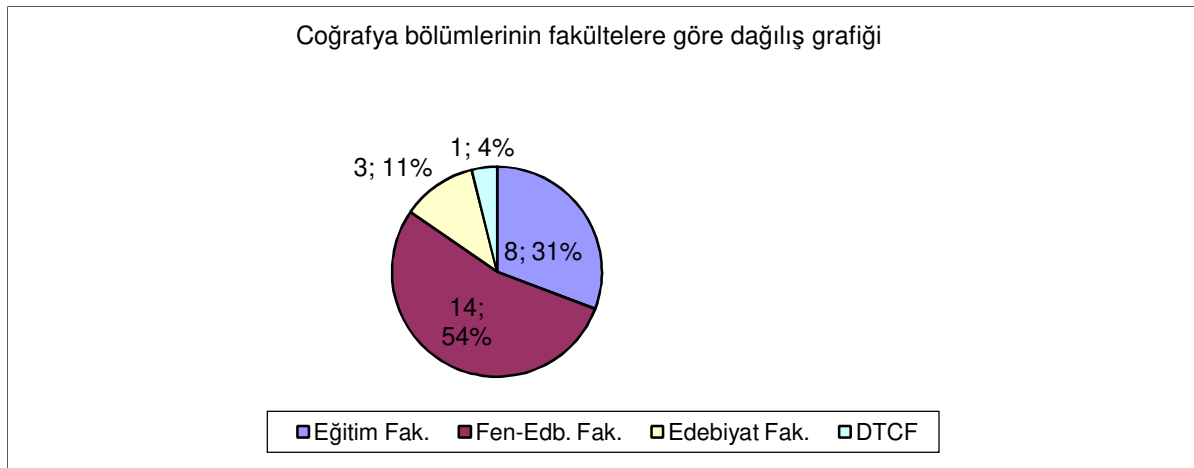
Tablo 7.13: Meslek yüksek okulu, yüksek okul, fakülte ve enstitülerin devlet ve vakıf üniversitelerine göre dağılımı. Kaynak: <http://www.yok.gov.tr/istatistikler/istatistikler.htm> erişim 21.03.09

	Fen-Edb. Fak Sayı %		Eğitim Fak. Sayı %		Edebiyat fak Sayı %		DTCF Sayı %		Eğt. bil. Enst. Sayı %		Sos. enst. Sayı %	
Devlet Üniversitesi Toplam	79	71,18	64	91,42	3	100	1	100	5	62,5	90	73,77
Vakıf Üniversitesi Toplam	32	28,82	6	8,58					3	37,5	32	26,23
Genel Toplam	111	100	70	100	3	100	1	100	8	100	122	100
Coğrafya bölümlerinin dağılışı	15	13,51	8	11,43	2	66,67	1	100	3	37,5	21	17,21
Sos. Bil. Öğr			43	61,43								
Sınıf öğrt.			60	85,71								
Toplam coğ böl. Sayısı (fen-edeb. Fak.	15	57,70										
Toplam coğ. Öğretmenliği	8	30,76										
Edebiyat fak coğ. Böl	2	7,70										
DTCF coğ bl	1	3,84										
Toplam	26	100,00										

Tablo 7.14: Coğrafya bölümlerinin fen-edebiyat, eğitim fakültesi, DTCF, eğitim bilimleri ve sosyal bilimler enstitülerine göre dağılışı

Ülkemizde coğrafya eğitim ve öğretimi fakülte ve bölümler itibari ile gelişiminde küreselleşme ve ulusal dinamiklerin rol oynadığı görülmektedir. Özellikle, küresel düzeyde serbest piyasa ekonomisine geçişten sonra izlenen politikalar ile eğitim sektörü küresel gelişmelerden en çok etkilenen sektörler arasında yer almaya başlamıştır. İzlenen ekonomik politikaların etkisiyle de İkinci öğretim programlarının yoğun bir şekilde 1990'lı yıllardan sonra kurulduğu görülmektedir.

Coğrafya eğitim öğretim faaliyetlerinin büyük oranda Fen-Edebiyat fakülteleri kapsamında yapıldığı görülmektedir. Bunun yanında eğitim fakültelerinin de önemli paya sahip olduğu görülmektedir. Hem coğrafya öğretmenliği hemde sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği bölümleri eğitim fakülteleri bünyesinde bulunmaktadır. Coğrafya bölümlerinin dağılışı açısından bakıldığında Edebiyat fakülteleri ile DTCF fakültelerinde sayısal olarak daha az coğrafya bölümünün bulunduğu görülmektedir (Tablo 7.11,12,13 ve Şekil 7.6,7).

Şekil 7.7: 2009 ÖSYS Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzuna Göre Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği bölümlerinin fakültelere göre dağılışı grafiği.

Coğrafyanın bu ikili yapısını en iyi gösteren örneklerden biri, birçok ülkede (ABD ve İngiltere gibi) coğrafya bölümlerinin bazı üniversitelerde sosyal bilimler veya edebiyat fakülteleri (College/Faculty of Social Science, College/Faculty of Liberal Arts, College/Faculty of Arts yada Faculty of Letters) içerisinde yer alırken, bazı üniversitelerde fen fakültesi (College/Faculty of Science) bazen ve daha nadir şekilde her ikisinin birlikte olduğu fakülteler bünyesinde (College of Arts and Science gibi) ya da çevre ve yer bilimleri fakülteleri (College of Environments and Earth Science, College of Earth and Mineral Science) gibi tamamen farklı bir fakülte içerisinde yer alabilmesidir. Hatta Avustralya ve Yeni Zelanda gibi bazı Anglo-Sakson ülkelerinde genç kuşak coğrafyacılarının düşüncelerini yansıtabilecek şekilde fiziki ve beşeri coğrafyanın iki ayrı bölüm şeklinde iki ayrı fakülte bünyesinde oluşturulduğu üniversitelere de sıkça rastlanmaktadır. Keza benzer durumlara

İskandinav ve Doğu Avrupa ülkelerinde de rastlanmaktadır. Nihayet ülkemizde de aynı eğilimin 1930'lardaki Üniversite Reformu sırasında gündeme geldiği, hatta Reform Komisyonu'nun coğrafyayı önce ikiye ayırarak fiziki coğrafyayı fen fakültesine, beşeri coğrafyayı edebiyat fakültesine bağlamayı düşündüğü, ancak son anda bu uygulamadan vazgeçilerek coğrafyanın eskiden olduğu gibi edebiyat fakültesi içinde kaldığı görülmektedir (Akyol, 1943c: 274 ve Johnston, 1994: 312'den akt.Yavan, 2005: 38, Erinç, 1973:19).

Türkiye'de coğrafya bölümleri içindeki anabilim dallarının oluşturulması bölümden bölüme değişmekle birlikte genellikle ülke gereksinimleri ve küresel gelişmelerin etkileri dikkate alınmadan yapılmış olduğu görülmektedir. Coğrafya genelde fiziki coğrafya ve beşeri - ekonomik coğrafya anabilim dallarına ayrılmaktadır. Gelişmiş ülke coğrafya bölümlerinde de bu durum görülmektedir. Ancak küresel gelişmeler ve ülke gereksinimlerine göre yeni anabilim dalları açılabilen ve ders programları da bu şekilde hazırlanmaktadır. Türkiye'de de bazı coğrafya bölümlerinde fiziki ve beşeri-ekonomik coğrafya anabilim dallarına ek olarak yeni anabilim dallarının oluşturulduğu görülmektedir. Örneğin, Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü, Atatürk ve İstanbul Üniversiteleri Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Balıkesir, Giresun, K.Maraş Sütçü İmam, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversiteleri Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümlerinde coğrafya; Fiziki coğrafya anabilim dalı, Beşeri ve İktisadi coğrafya anabilim dalı, Türkiye coğrafyası anabilim dalı ve Bölgesel coğrafya anabilim dalı şeklinde yapılandırılmıştır.

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Çanakkale 18 Mart, Sakarya ve Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümlerinde ise Fiziki coğrafya anabilim dalı, Beşeri ve İktisadi coğrafya anabilim dalı biçiminde anabilim dallarına ayrılmıştır.

Gelişmiş batılı ülkelerde coğrafya bölümleri içindeki anabilim dallarının oluşturulması, bilimsel gelişmeler çerçevesinde ve o ülkenin gereksinimleri doğrultusunda olmaktadır. Örneğin İngiltere'de bazı üniversitelerde Çevre Sorunları Coğrafyası Anabilim Dalı kurulmuştur. Bu yapılırken coğrafya ya yeni bir bölümün eklendiği iddiasıyla ortaya çıkılmamış, güncel sorunlara coğrafi çözüm bulma yolunda coğrafi çalışmalara yen bir bakış açısı kazandırılmıştır (Şahin, 2001: 41).

Coğrafya alanında lisansüstü eğitim sosyal bilimler enstitüleri ile eğitim bilimleri enstitülerinde yapılmaktadır. Coğrafya lisansüstü eğitiminde ağırlığın sosyal bilimler enstitülerinde olduğu görülmektedir.

Bölgümlere göre eğitim sürelerine bakıldığında Fen-Edebiyat, Edebiyat, DTCF fakültelerinde coğrafya bölümlerinin eğitim sürelerinin dört yıl olduğu görölmektedir. 1998 yılına kadar eğitim fakültesi bünyesinde bulunan coğrafya öğretmenliğı bölümlerinin eğitim süreleri de dört yıl idi. Ancak, hazırlıkları 1996 yılında başlayan ve 1998 yılında sonuçlandırılarak uygulamaya konan ‘Hizmet Öncesi Öğretmen İhtiyacının Yeniden yapılandırılması’ kapsamında eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programları yeniden düzenlenmiştir. 1998 den itibaren YÖK, MEB, ve Dünya Bankasının işbirliğı ile eğitim fakülteleri yeniden yapılandırıldı ve lisans eğitim süreleri beş yıla çıkarıldı. Böylece coğrafya öğretmenliklerinin eğitim süreleri de beş yıla çıkmış oldu (Şekil 7.6).

Yeniden yapılandırma ile eğitim fakültelerinde ilköğretimin II. kademesine öğretmen yetiştiren bölüm ve programlar açılmış, ortaöğretim alan öğrencilerinin öğretmenlik formasyonu ve alan bilgisi yönünden daha donanımlı hale gelmeleri için "Tezsiz Yüksek Lisans" programları başlatılmış, uygulama okulları ve Milli Eğitim Bakanlığı ile ilgili ilişkiler artırılmış, öğretmenlik formasyonu dersleri yeniden düzenlenmiş ve eğitim fakültelerinde akreditasyon çalışmaları başlatılmıştır. Tüm bu girişimlerin temel amacı ülkenin ihtiyaçlarına cevap verecek daha nitelikli öğretmenler yetiştirmektir (Kızılçaoğlu, 2005: 134).

Sonuçta fakülte ve bölümlerin yapısı açısından bakıldığında coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetlerinin ülkemizde önemli oranda Fen-Edebiyat fakülteleri ile eğitim fakültelerinde, lisansüstü eğitimin ise özellikle sosyal bilimler enstitülerinde yoğunlaştığı görölmektedir. Bunun yanında 1998 yılında YÖK, MEB ve Dünya Bankası işbirliğı ile eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve lisans eğitim-öğretim süresinin beş yıla çıkarılması küreselleşme etkisini boyutunu göstermektedir.

7.3. Küreselleşmenin Ders Programları ve Ders İçerikleri Üzerindeki Etkileri

Küreselleşmenin ders programları üzerindeki etkileri açısından bakıldığında ülkemizde oluşturulan coğrafya ders programlarının Tyler modeline uygunluk gösterdiği görölmektedir.

Tyler modelinde eğitim öğretim faaliyetleri genelden özele, yasalardan olaylara doğru olan tümdengelim metodunu önermektedir. Bu öğretim modelinde ders konuları bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora, somuttan soyuta, genelden özele ve basitten karmaşıklığa doğru sıralanır.

Ülkemiz coğrafya ders programları incelendiğinde Tyler modelinin etkisi açık olarak görölmektedir. Ülkemiz coğrafya ders programları ve konuların Tyler modeline uygun bir şekilde tümdengelim metoduna uygun olarak bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora, somuttan soyuta, genelden özele ve basitten karmaşıklığa doğru düzenlendiğı görölmektedir. Bu durum daha önce belirttiğimiz bazı ülkelerin izlemiş olduğu coğrafya lisans ders programı

ile uyuşmaktadır. Yani coğrafya ders programlarının oluşturulmasında küresel bir uyumun olduğu söylenebilir.

Ülkemiz coğrafya lisans programları incelendiğinde birinci yıldan son yıla kadar verilen konuların tüm dengeli metoduna uygun olarak düzenlendiği görülmektedir. Örneğin birinci yılda Jeomorfolojinin İlkeleri, Klimatoloji-I, Nüfus Coğrafyası-I, Genel Coğrafya, Genel Fiziki Coğrafya, Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya gibi derslerin verildiği, verilen bu temel üzerinde diğer yıllara ait derslerin inşa edildiği görülmektedir (EK 36,37,38).

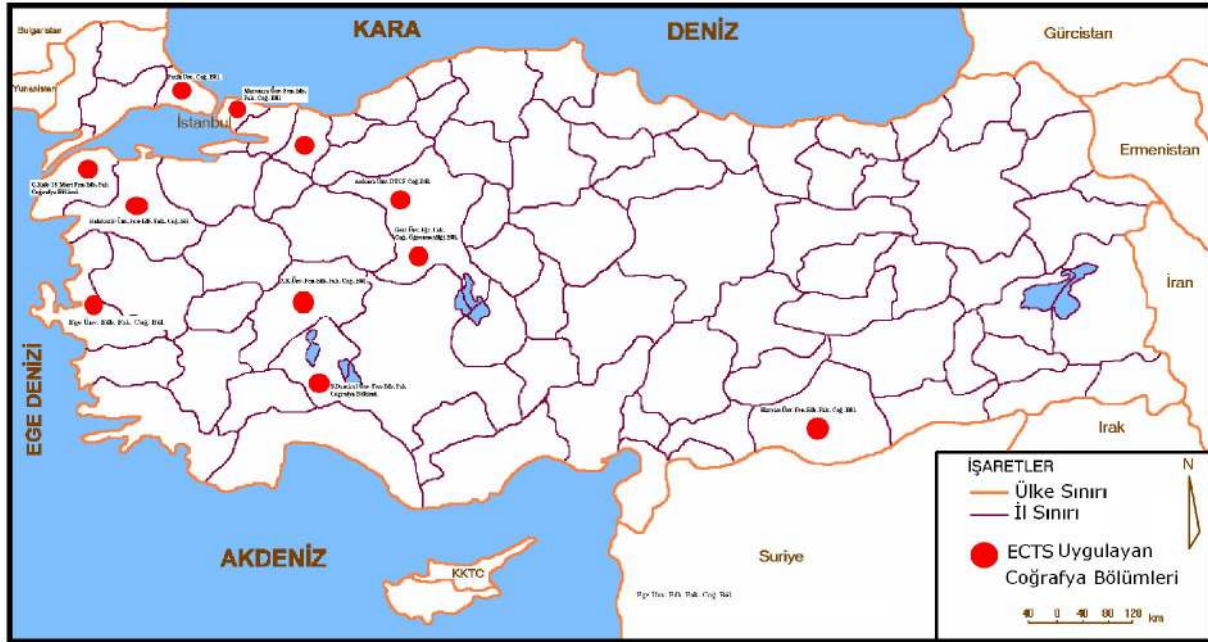
Konunun daha iyi anlaşılması açısından Ege üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Lisans Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilim dalı ile Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü lisans programları incelenmiştir (EK 36,37,38).

Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü lisans programı düzenlemesi Avrupa Birliği ülkelerine uyumlu bir şekilde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)- European Credit Transfer System'ine (ECTS) sistemine uygun olarak yapılmış olması küreselleşmenin ülkemiz üniversitelerindeki coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerine örnektir (EK 38). Bu sistem öğrencilerin kendi ülkeleri dışındaki öğretim kurumlarında belli bir süre eğitim görmelerine olanak sağlayan bir notlandırma sistemidir. Ülkemizdeki 26 coğrafya bölümlerinden dokuzu lisans eğitim programlarında ECTS uygulamasına yer vermektedir. Bu bölümler Tablo 7.15'te ve Şekil 7.8'de gösterilmiştir.

Sıra	Bölümler	ECTS (AKTS)
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
3.	Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Uygulanıyor
7.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
11.	Fatih Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
12.	Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Uygulanıyor
14.	Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
15.	Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
19.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
20.	Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
22.	19 Mayıs Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
23.	Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Uygulanıyor
26.	Uşak Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
27.	Yüzüncü Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	

Tablo 7.15: ECTS (AKTS)Uygulayan Coğrafya Bölümleri (öğrenci alımı yapan bölümler esas alınmıştır).

Kaynak: http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang_tr_TR/08.05.09

Şekil 7.8: ECTS (AKTS) Uygulayan Coğrafya Bölümleri

Ders programları ve ders içerikleri açısından eğitim fakülteleri ile fen-edebiyat, edebiyat ve DTCF fakülteleri arasında coğrafya dersleri açısından büyük oranda benzerlik taşımaktadır. Ancak eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenlikleri bölümleri coğrafya alan dersleri yanında öğretmenlik uygulaması ve pedagojik boyutun önem kazandığı görülmektedir. Bu durum eğitim fakültelerinin asıl amacı olan öğretmen yetiştirme politikasından kaynaklanmaktadır. Fen-Edebiyat fakülteleri coğrafya bölümleri ise coğrafya alanında bilimsel ve temel araştırma yapma etkinlikleri nedeniyle coğrafya öğretmenliği için gerekli olan pedagojik derslere lisans programlarında yer vermemektedir.

Sonuçta ülkemiz coğrafya bölümleri lisans ders programları ve içerikleri incelendiğinde dünyadaki benzerleri gibi ders programları ve içeriklerinin düzenlendiği görülmektedir. Özellikle Tyler Modeli'nin küresel ölçekte yaygınlık kazandığı görülmektedir. Bu model ülkemiz üniversiteleri coğrafya lisans programlarını önemli ölçüde etkilemiştir.

7.4. Küreselleşmenin Akademik Personel Üzerindeki Etkileri

Küreselleşme yüksek öğretim eğitim kurumlarının bütün birimlerinde etkisini belirleyici bir şekilde göstermektedir. Bu etkilerden biriside coğrafya bölümleri akademik personel üzerindeki etkisidir. Küreselleşmenin coğrafya bölümleri akademik personeli üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri olmuştur. Küreselleşmenin etkilerinin iyice artması ile akademik personelin uzmanlığını arttıracak yeni bilimsel faaliyet ve araştırma yapma imkanları ortaya çıkmıştır. Ancak alt yapı ve ekonomik kaynakların yetersizliği akademik personelin bilimsel faaliyet ve araştırma yapma etkinliklerini sınırlandıran faktörlerdir. Bunun yanında akademik

atama ve yükseltmelerde getirilen kriterler küreselleşmenin akademisyenler üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

Üniversiteler arası işbirliği çalışmaları, küresel boyutta oluşturulan sempozyum, kongre ve konferanslar akademik personelin bilimsel faaliyet ve araştırma yapmasını kolaylaştırmaktadır. Ülkeler arası siyasi ekonomik, kültürel v.b. ilişkilerin gelişmesi ile bilimsel alanda üniversiteler arasında işbirliği imkanlarını arttırmıştır. Bu durum Avrupa Birliği ERASMUS programında açık bir şekilde görülmektedir. ERASMUS programı ile öğretim elamanı değişimi sayesinde değişik ülke akademisyenlerinin uzmanlık, bilimsel araştırma ve faaliyetleri için büyük fırsat ortaya çıkmıştır.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı değişim akademik personel üzerinde de etkisini göstermektedir. Bilgisayar ve İnternet teknolojisinde yaşanan hızlı dönüşüm ve gelişmeler akademisyenlere alanlarındaki bilgilere daha kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmalarını sağlamıştır.

Ancak akademisyenlerin bilimsel faaliyet ve araştırma yapmaları önünde önemli engellerde bulunmaktadır. Özellikle altyapı ve ekonomik kaynakların sınırlı olması bu konuda yaşanan sıkıntıları artırmaktadır. Bu durum akademisyenlerin bilgiye erişim, bilgi ve düşünce alışverişi, çalışma ortamlarından kaynaklanan sorunlar gibi bir çok sorunla mücadele etmesine dolayısıyla bilimsel çalışmalarının niteliği ve niceliğini de etkilemektedir.

Akademik atama ve yükseltmelerde Üniversiteler Arası Kurulun getirmiş olduğu kriterler küreselleşmenin akademik personel üzerindeki etkisini daha açık ortaya koymaktadır. Örneğin Doçentlik başvurusunda bulunabilmek için kendi alanında akademik bakımdan ilerlemesini sağlayan ve uluslararası geçerliliği bulunan dillerden birini bildiğini, ÖSYM tarafından yapılan merkezi yabancı dil seviye belirleme sınavından en az altmış beş puan alarak, belgelemesi gerekir. Ayrıca, uluslar yayın ve atıfların daha fazla önem kazanması (SSCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış tam makale) küreselleşmenin akademik personel üzerindeki etkilerini göstermektedir. Konuya örnek olması açısından Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ege Üniversitesi akademik atama ve yükseltmelerdeki kriterleri aşağıda verilmiştir. Bu kriterlerde küreselleşmenin etkisi açık bir şekilde görülmektedir (EK 39, 40).

Bilimsel performans değerlendirme süreci ile ilgili farklı ülkeler farklı uygulamalar yürütmüşlerdir. Bazıları kantitatif göstergelere daha fazla vurgu yaparken, bazı ülkeler kalitatif performans göstergelerini ön plana çıkarmışlardır. Ancak ortak olan kriter uluslararası yayın ve araştırma etkinliklerinin hem üniversitelerin, hem de bilim insanlarının performansının değerlendirilmesinde ön plana çıkmasıdır. Bu gelişme ile birlikte uluslararası dergilerde yayınlanan makale sayısı, yayınların yapıldığı bilimsel dergilerin indekslerce

taranmakta olması ve seçkinlik düzeyi ile bu yayınlara yapılan atıfların sayısı özellikle fen bilimleri alanında bilim insanlarının performansının değerlendirilmesinde üç temel ölçüt haline gelmiştir. Buna karşın sosyal bilim insanlarının performansının değerlendirilmesi bir çok ülkede sorun olarak algılanmakta ve fen bilimleri için kullanılan ölçütlerin sosyal bilimler için kullanılması her durumda mümkün olmamakta ve bir çok sakınca yaratmaktadır (Denkel vd., 1999; Şenses, 2003'den akt. Yavan, 2005: 31-32, Tekeli, 2002: 159-170).

Ayrıca, gelişmekte olan ülkelere doğru olan beyin göçünde son yıllarda önem kazanmaya başlamış ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin beyin göçü yolu ile yetişmiş nitelikli insanlarını kaybetmeleri ülkemiz açısından büyük kayıplar doğurmaktadır. Beyin göçü konusunda coğrafya alanında ülkemizden gelişmiş ülkelere sınırlı bir şekilde beyin göçü olduğu düşüncesindeyiz.

Akademik personelin coğrafya bölümlerine dağılışı tablosu incelendiğinde ise sayısal yetersizliği daha net ortaya çıkmaktadır (Tablo 7.16 ve Şekil 7.10). Bazı coğrafya bölümlerinde akademik personel sayısı son derece yetersiz durumdadır. Örneğin, İstanbul Üniversitesi Edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü 26 akademisyen sayısı ile en fazla akademik personel bulunduran coğrafya bölümüdür. Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü 16 akademik personel ile ikinci, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ile Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ise on beşer akademik personel ile üçüncü en fazla akademik personel bulunduran bölümlerdir (Tablo 16 ve Şekil 7.10).

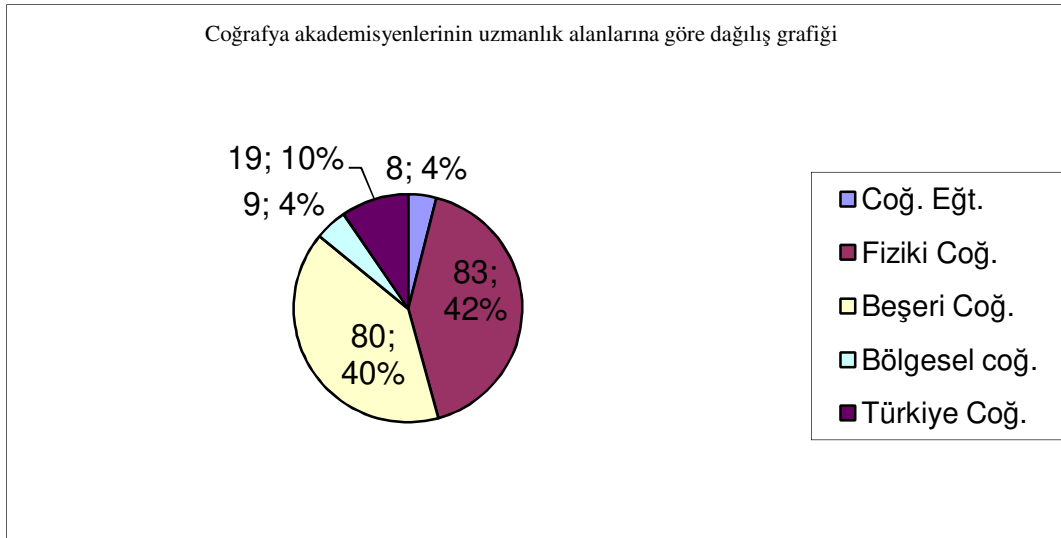
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ile Marmara Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Coğrafya Eğitimi Anabilim dallarında dörder akademisyen ve Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü dört akademisyen ile en az akademisyen bulunduran bölümlerdir (Tablo 16 ve Şekil 7.10).

Coğrafya bölümleri akademisyenlerin uzmanlık alanları dağılışına bakıldığında uzmanlık bilgisine ulaşılan toplam 191 akademisyenin %41,7'si (83) fiziki coğrafya, %40,2'si (80) beşeri ve ekonomik coğrafya, %9,6'sı (19) Türkiye Coğrafyası %4,5'i (9) bölgesel coğrafya ve %4,0'ı (8) coğrafya eğitimi alanında eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Yoğunluğun ise fiziki coğrafya ile beşeri ve ekonomik coğrafya alanlarında toplandığı görülmektedir. Bu durum anket verileriyle de uyusmaktadır (Tablo 7.17 ve Şekil 7.9).

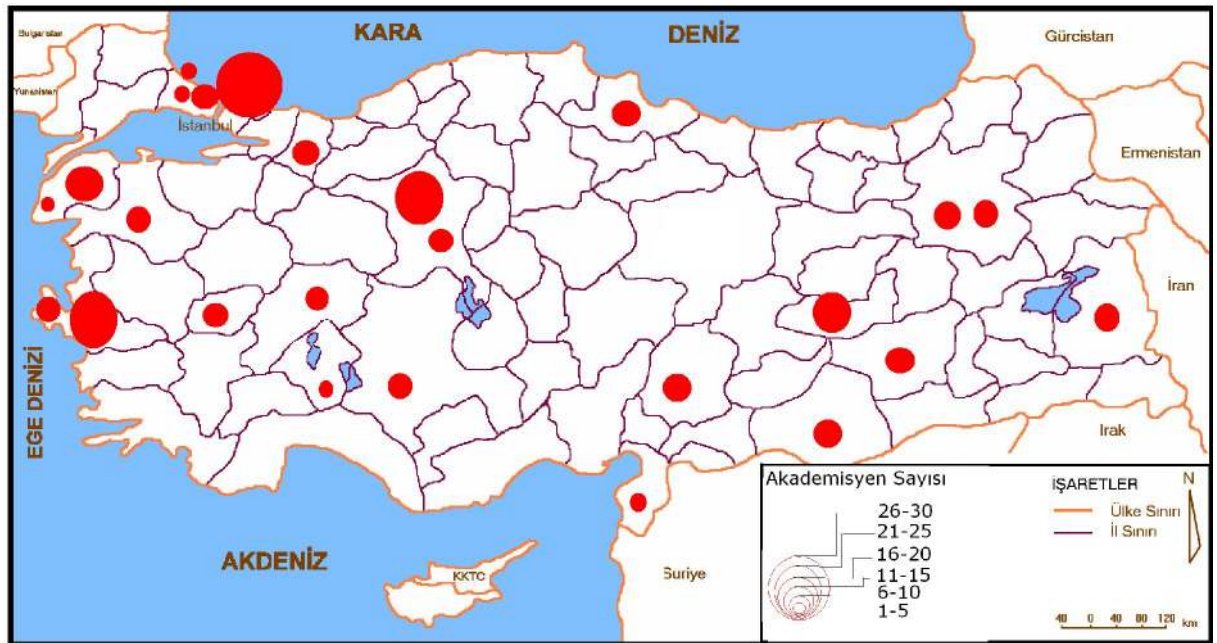
Her geçen gün gittikçe önem kazanan coğrafya eğitimi alanına ise yeterli ilginin gösterilmediği ortaya çıkmaktadır. Coğrafya eğitimi konusunda Marmara üniversitesi eğitim fakültesi coğrafya eğitimi anabilim dalı ile Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi coğrafya eğitimi anabilim dallarının öne çıktığı görülmektedir (Tablo 7.17 ve Şekil 7.9).

Sıra	Coğrafya Bölümleri	Prof.	Doç.	Yrd. Doç	Dr.	Araşt. Görv.	Toplam
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1	1	4	0	4	10
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	6	3	2	3	2	16
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	3	2	5	0	0	10
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	2	1	3	0	3	9
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1	3	3	0	1	8
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	3	2	4	0	3	12
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	1	2	0	1	4
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1	1	3	0	1	6
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1	0	4	0	2	7
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	4	3	3	0	6	16
11.	Fatih Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	0	4	0	1	5
12.	Fırat Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1	2	9	0	3	15
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	2	3	1	2	8
14.	Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	0	0	0	0	0
15.	Harran Ü. Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	1	5	0	1	7
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	5	7	8	2	4	26
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	1	5	0	3	9
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	0	0	0	0	0
19.	Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	3	2	2	0	1	8
20.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1	0	1	1	1	4
21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	0	2	0	0	2
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2	4	2	0	0	8
23.	Sakarya Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1	0	5	0	4	10
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	0	5	0	2	7
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	1	3	0	0	4
26.	Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	0	5	0	3	8
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2	0	3	0	4	9
	Toplam	37	37	95	7	52	228

Tablo 7.16: Akademisyenlerin unvanlarına göre coğrafya bölümlerine dağılışı (Öğrenci alan bölümler esas alınmıştır). Tablo, http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang.tr_TR/ 14.05.09'den yararlanılarak oluşturulmuştur.

Şekil 7.9: Coğrafya akademisyenlerinin uzmanlık alanlarına göre dağılışı

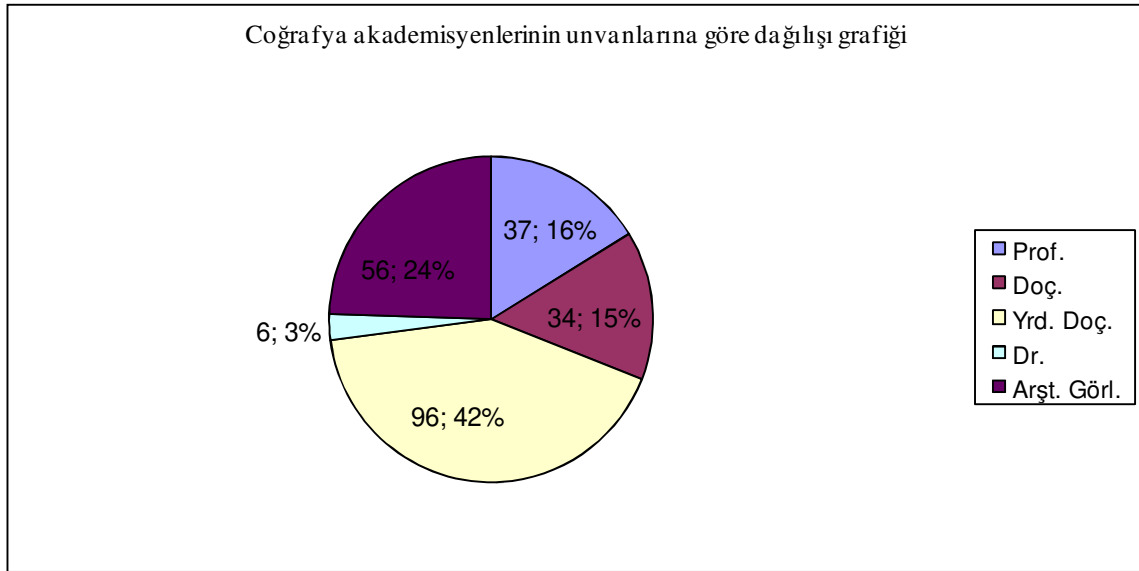
Şekil 7.10: Akademisyenlerin Coğrafya Bölümlerine Dağılışı Haritası.

S ıra	Coğrafya Bölümleri	Coğrafya eğitimi	Fiziki Coğrafya	Beşeri ve eko. Coğ	Bölgesel Coğrafya	Türkiye Coğrafyası	Toplam
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	5	1	0	1	7
2.	Ankara Üniversitesi DTCE Coğrafya Bölümü	0	7	6	1	2	16
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	1	7	0	4	12
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	3	4	0	1	8
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	3	4	1	0	8
6.	Ç.Kale 18 Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	7	2	0	1	10
7.	Ç.Kale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	2	1	1	0	0	4
8.	Dicle Ü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	2	3	0	0	5
9.	Dokuz Eylül Ü Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	4	3	0	0	7
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	7	8	0	0	15
11.	Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	1	4	3	0	0	8
12.	Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	4	5	2	4	15
13.	Gazi Ü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	1	1	3	0	0	5
14.	Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	0	0	0	0	0
15.	Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	1	4	0	1	6
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü	0	9	10	4	3	26
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	4	3	0	1	8
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	0	0	0	0	0
19.	Marmara Ü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	2	1	0	0	3
20.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	4	0	0	0	0	4
21.	Mustafa Kemal Üniv. Fen-Edb. Fak Coğrafya Bölümü	0	0	0	0	0	0
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	3	1	0	0	4
23.	Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	4	4	0	0	8
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	0	3	3	0	1	7
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	2	2	0	0	4
26.	Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü (9)	0	0	0	0	0	0
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	0	6	2	1	0	9
	Toplam	8	83	80	9	19	199
	%	4,0	41,7	40,2	4,5	9,6	100,0

Tablo 7.17: Coğrafya bölüm akademisyenlerinin uzmanlık alanına göre dağılışı

http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ 14.05.09

Açıklama: akademisyenler uzmanlık alanlarına göre sınıflandırılmamış. Tarafımızdan uzmanlık alanları online olarak araştırılarak oluşturulmuştur (öğrenci alan coğrafya bölümleri esas alınmıştır).

Şekil 7.11: Coğrafya akademisyenlerinin unvanlarına göre dağılışı

Coğrafya bölümleri akademisyenlerinin unvanlarına göre dağılışlarına bakıldığında toplam 229 akademisyenin % 16,2'si (37) Profesör, %14,8'i (34) Doçent, %41,9'u (96) Yardımcı Doçent, % 2,6'sı (6) Doktor ve % 24,5'i araştırma görevlisi olarak görevini sürdürmektedir. Özellikle Yardımcı Doçentlik ve Araştırma Görevlisi Kadrolarında yığılmanın olduğu görülmektedir. Yardımcı Doçentlikte yığılma olmasının nedeni küreselleşme değil YÖK'ün (küreselleşmenin etkisiyle) yabancı dil dayatmasıdır (Tablo 7.16 ve Şekil 7.11).

Sonuçta küreselleşme ülkemiz üniversiteleri coğrafya bölümleri akademik personeli üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Bu durum özellikle akademik atama ve yükseltmelerde daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında bilgisayar ve internet teknolojisindeki hızlı değişim ve gelişim bilgiye erişimi daha kolaylaştırdığı için akademik personelin akademik faaliyet ve çalışmaları için gerekli olan bilgiye en kısa sürede ulaşmalarına imkan vermekte, bilgi ve düşünce alış verişi gibi etkinliklerin önündeki engeller geçmiş yıllara göre daha azdır. Ayrıca uluslararası ilişkilerin gelişmesiyle akademik personel değişim programları akademisyenlerin bilgi ve becerilerinin artmasına neden olmaktadır.

7.5. Küreselleşmenin Akademik Coğrafya Yayınları Üzerindeki Etkisi

Akademik dergiler özgün bilimsel çalışmaların yayınlanmasında ve bilimsel bilginin paylaşılmasında önemli rol oynayan araçlardır. Bunun yanında bilim insanlarının çalışmalarını kalıcı kılması nedeniyle önemlidirler. Ülkemizdeki akademik coğrafya yayınlarının önemli araçlarından olan akademik coğrafya dergilerindeki sayısal artışın küreselleşmenin etkilerinin artmaya başladığı 1950'li yıllardan sonra olması dikkat çekicidir. Günümüzde bilgisayar ve Internet'in hızlı gelişimi sayesinde artık e- coğrafya dergileri hızlı bir şekilde çoğalmaktadır. Böylece hem bilimsel çalışmaların daha kolay ve hızlı bir şekilde yayınlaması sağlanmakta hemde bilimsel bilginin paylaşımı daha kolay sağlanmaktadır. Bunun yanında posta ve kirtasiye masraflarında da büyük oranda tasarruf sağlanarak ekonomik sorunlar azaltılabilmektedir. Ayrıca son yıllarda SSCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış makalelerin önem kazanması küreselleşmenin etkilerini belirgin bir şekilde ortaya koymaktadır.

Küreselleşmenin akademik personel üzerindeki etkisi yukarıda kısaca belirtilmişti. Bunun yanında akademik personelin yenileme, yöntem, indeksler ve yayınları üzerinde de etkisi vardır.

Gelişen bilgi teknolojileri ile akademik personelin kendisini yenilemesi, uyguladığı metotlar ve benzeri üzerinde etkili olmaktadır. Şöyle ki, bilgisayar ve Internet teknolojisindeki hızlı gelişmeler sayesinde dil sorunu çözümlendiği takdirde dünyanın herhangi bir ülkesine Internet ortamında kolay bir şekilde ulaşılabilir. Bu durum akademisyenlerin hem bilgiye erişimini kolaylaştırmakta hem de meslektaşları ile fikir alış verişinde bulunarak kendisini yenilemesine yeni teknik ve yöntemleri öğrenmesini kolaylaştırmıştır. Bu durum hem zaman hem de mekândan tasarrufu sağlayarak dünyanın küresel bir köye dönüştüğünü akademisyenlere önemli fırsatlar ortaya çıkardığını göstermektedir.

Diğer yandan ülkeler arası gelişen siyasi, ekonomik, kültürel v.b. ilişkiler sonucunda üniversiteler arası ilişkiler gelişmeye başlamış, uluslararası kongre, sempozyum gibi bilimsel etkinlikler artmıştır. Böylece üniversiteler arasında hem öğrenci hem de akademisyen değişim programları uygulanmaya başlamıştır. Bu değişim programlarına ve uluslararası kongre ve sempozyumlara katılan akademisyenler bilgi ve becerilerini arttırarak yeni yöntem ve teknikler öğrenerek kendilerini geliştirme imkânlarını yakalamış olmaktadır.

Bilimsel yayın göstergelerini gösteren Tablo 7.18 incelendiğinde, yapılan yayın sayısı, katkı oranı, toplam atıf sayısı ve etki değeri değerlerinden de anlaşılacağı gibi gelişmiş ülkelerde bilimsel çalışmalar gelişmekte olan ülkelere göre kıyaslanmayacak derecede illeri durumdadır. Bu durum uluslararası ilişkilerde gündemi belirlemede de bu ülkelere önemli avantajlar sağlamaktadır. Diğer bir deyişle küresel ölçekte gündemi belirleyen ülkeler aynı zamanda bilimsel göstergelerde de ilk sıralarda yer almaktadırlar. Ancak tablodan da anlaşılacağı gibi bazı gelişmekte olan ülkelere yayın sayısı nicelik olarak gelişmiş ülkelerin ulaştığı rakamın üzerine çıktığı görülmektedir. Örneğin Çin Halk Cumhuriyeti yayın sayısı açısından Avustralya, Hollanda, İsveç, İsviçre ve İsrail gibi ülkelerin ilerisinde bulunmaktadır. Fakat Çin Halk Cumhuriyeti yayın sayısı fazlalığına rağmen toplam atıf

sayısı ve etki değerleri açısından adı geçen ülkelerin çok gerisinde kalmaktadır. Yani niteliksel olarak adı geçen ülkelerin konumundan oldukça uzakta bulunmaktadır

Benzer durum ülkemiz içinde geçerlidir. Tablo 7.18 verilerine göre 21. sırada olmamız ülkemiz bilimsel yayıncılığı açısından önemli olmakta birlikte yapılan yayın sayısı açısından, Yunanistan, Portekiz gibi Avrupa Birliği üyesi ülkelerin önlerinde olmamıza rağmen, toplam atıf sayısı ve etki değerleri açısından bu ülkelerin gerisinde olduğumuz görülmektedir. Bu durumda niceliksel olarak yayın sayısında artışa rağmen kaliteli yayın açısından hala sorunların olduğunu göstermektedir. Bu durum da Türkiye’de politik, dini ve kültürel etnisitenin rolünü ön plana çıkarmaktadır.

Sıra	Ülkeler	Yayın sayısı	Katkı oranı (%)	Toplam atıf sayısı	Etki değeri
1.	ABD	5.861.1401	36,01	123.847.576	21,13
2.	İngiltere	1.443.131	8,87	24.893.165	17,25
3.	Japonya	1.371.470	8,43	16.530.172	12,05
4.	Almanya	1.318.796	8,1	18.496.102	14,02
5.	Fransa	956.196	5,81	13.466.609	14,08
6.	Kanada	771.300	4,74	12.680.206	16,44
7.	İtalya	588.009	3,61	7.558.269	12,85
8.	Çin Halk Cumhuriyeti	478.737	2,94	2.524.807	5,27
9.	Avustralya	428.358	2,63	6.109.868	14,26
10.	Hindistan	405.785	2,49	2.008.846	4,95
11.	Hollanda	383.149	2,35	6.840.392	17,85
12.	İspanya	375.133	2,3	3.832.993	10,22
13.	İsveç	308.197	1,89	5.722.457	18,57
14.	İsviçre	274.392	1,69	5.658.730	20,62
15.	İsrail	197.446	1,21	2.903.772	14,71
16.	Polonya	190.683	1,17	1.352.491	7,09
17.	Brezilya	168.022	1,03	1.181.837	7,03
18.	Finlandiya	137.856	0,85	2.135.932	15,49
19.	Avusturya	130.651	0,8	1.710.202	13,09
20.	Norveç	100.975	0,62	1.447.127	14,33
21.	Türkiye	98.196	0,6	428.642	4,37
22.	Yunanistan	86.7110	0,53	688.794	7,94
23.	Meksika	77.747	0,48	585.358	7,53
24.	Arjantin	72.574	0,45	586.039	8,08
25.	Portekiz	49.039	0,3	425.462	8,68
26.	Şili	37.388	0,23	351.619	9,4
27.	İran	24.995	0,15	95,205	3,85
28.	Venezüella	16.678	0,1	141.474	8,48
29.	Latin Amerika	406.234	2,5	3.106.577	7,65
30.	Asya-Pasifik (Japonya hariç)	1.840.399	11,31	14.441.698	7,83
31.	Asya-Pasifik	3.161.514	19,42	30.461.688	9,64
32.	Avrupa Birliği	5.904.142	36,27	82.003.203	13,89
33.	OECD ülkeleri	12.833.766	78,85	207.511.166	16,17
34.	Dünya Toplamı	16.276.861	100	235.101.933	14,44

Tablo 7.18: Türkiye dahil 28 ülke ve Latin Amerika, Asya-Pasifik ((Japonya dahil), Asya-Pasifik (Japonya hariç), Avrupa Birliği, OECD ülkeleri ve bütün ülkelere ait (Dünya toplamı), 1981-2006 yılları arasındaki toplam yayın sayısı (YS), Katkı oranı (KO), Toplam atıf sayısı (TAS) ve etki değerleri (ED) verileri. Tablo, http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/yayin/tbyg_1981-2006/16-17.pdf 27.09.08 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Sonuçta gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin etkisi ile meydana gelen teknolojik, politik ve ekonomik gelişmeler akademik süreli yayıncılığı hem nitelik hem de nicelik olarak etkilemiş e- dergi gibi yeni model dergilerle yapısal dönüşüme uğratması yanında yüksek öğrenim ve onun yayıncılık politikasında da değişim ve dönüşümlere neden olmuştur. Gelişmekte olan ülkelerin küresel ortama entegrasyon çabaları bu ülkelerin kaliteli akademik yayınlarının önemli bir bölümünün gelişmiş ülkelerde yayınlanmasına, yurt dışında yayınlanması kabul edilmeyen akademik yayınların yurt içinde ulusal süreli dergilerde yayınlanmasına böylece ulusal süreli yayınların kalitenin azalmasına neden olmaktadır. Bu sorunların yaşanmaması için uluslararası süreli yayınlar yanında ulusal süreli yayınlarında akademik atama ve yükseltmelerde önemli bir değerlendirme ölçeği olarak göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Küreselleşmenin etkilerinin 1990'lı yıllardan itibaren iyice artmaya başlaması ile birlikte yayınlar ve indeksler üzerinde de etkileri görülmeye başlamıştır. Bunun sonucunda SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index) ve SCI-Expanded gibi alan endeksleri gelişmeye başlamıştır. Bu endekslerde taranan dergilerde yayınlanmış makaleler akademik atamalarda önem kazanmaktadır. Bu nedenle son yıllarda bu endekslerce taranan dergilerde coğrafya akademisyenlerinin önemli çalışmaları mevcuttur. Ancak bu yayınların sayısı yetersizdir (Tablo 7.19).

2007 yılında tüm üniversitelerde SCI+SSCI+AHCI'te yayınlanan yayınların öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre sıralaması tablosundan da anlaşılabileceği (EK 45) gibi yayınların özellikle SCI'da yoğunlaştığı görülmektedir. SCI'da 17788, SSCI'da 1006 ve AHCI'da 95 yayın bulunmaktadır. Toplam 34076 öğretim üyesinin 18331 yayını bulunmakta ve bu yayınların oranı da 0, 54'dür. Toplam 18331 yayın içinde coğrafyacılar için yayın sayısı 9 gibi düşük bir rakamdır (Tablo 7.19, EK 45).

Öğretim üyesi ile yayın sayısı arasındaki oranın hesaplanması sonucu TOOB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi 1,46 oranı ile birinci olurken Bozok Üniversitesi 1,32 oranı ile ikinci, başkent Üniversitesi 1,30 oranı ile üçüncü sırada yer almaktadır. Köklü üniversitelerimizden Ortadoğu Teknik Üniversitesi 0,95 oranı ile altıncı, İstanbul Teknik Üniversitesi 0,67 oranı ile on altıncı sırada, Ankara Üniversitesi 0,60 oran ile yirmi sekizinci, Ege üniversitesi 0,57 oran ile otuz üçüncü, İstanbul üniversitesi 0,55 oran ile otuz yedinci sırada yer almaktadır. Bu konuda dikkat edilmesi gereken noktalardan biri üniversite öğretim üyesi sayısı arttıkça üniversitenin yayın sıralamadaki yerinin daha alt sıralara kayması gerçeğidir (EK 45).

Türkiye'de sosyal bilimler ile fen bilimleri arasında yayın ve atıf sayıları bakımından gözüken performans farklılıklarını inceleyen Denkel vd. (1999) farkın temelde iki nedenden

kaynaklandığını ortaya koymuştur. İlki, anadili İngilizce olmayan ülkelerde sosyal bilimler alanında yapılan İngilizce yayınların sınırlı kalması; diğeri, fen ve sosyal bilimler arasındaki yayın sayısı farkının genelde ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile ters orantılı olmasıdır. Bundan başka, sosyal bilimlerde kitapların bilimsel araştırmalarda ve bilimin gelişmesinde çok önemli bir yeri olmasına karşın, atıf indekslerinde kitaplar taranmamaktadır. Ayrıca sosyal bilim makalelerinin daha uzun ve ileri düzeyde karmaşık bir dil kullanımını gerektirmesi, dergilerin makale kabul oranlarının fen bilimlerinden daha düşük olması, yayınlarının yerel/bölgesel özellik taşıması ile siyasal süreç ve paradigma değişikliklerinden etkilenmesi de bu farklılıkta rol oynamaktadır (Erdoğan, 2004; Şenses, 2003; Yurtsever vd. 2001'den Akt. Yavan, 2005:30).

Şenses (2003'ten akt. Yavan, 2005:30) ve Tekeli'ye göre (2002: 159-170) Türkiye'de sosyal bilimcilerin akademik performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler yanlıştır. Her iki araştırmacıda, YÖK ve TÜBA'nın yanı sıra üniversitelerin atama ve yükseltmelerde uluslararası indekslere giren yabancı dildeki yayına Türkçe yayın karşısında ayrıcalık tanınmasını Türkiye'de sosyal bilimlerin gelişmesi açısından sakıncalı bulmaktadırlar. Akademisyenlerin mesleki verimlilikleri ve bilimsel çalışmalara yaptıkları katkı önemli olmasına rağmen her iki çalışma, SSCI'da yayınlanan bir makalenin yurtiçinde yayınlanan bir makaleden her zaman daha kaliteli olduğunu söylemek güçtür. Bunun yurt dışında öğretim görmüş elemanlar lehinde bir durum yarattığını, akademik performansın sadece yayın sayısı ile özdeş tutulamayacağı, bunun yayında eğitim-öğretim ve idari görevlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmektedir. Uluslararası yayınlar ülkelerin gelişmişlik durumunu göstermesi yanında ülkelere küresel boyutta büyük saygınlık kazandırmaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde ülkemizin uluslararası yayın sayısının hem nitelik hem de niceliksel olarak arttırılması ülkemize büyük avantajlara sağlayacaktır.

Ancak akademik atama ve yükseltmelerde yaşanan sorunların üstesinden gelebilmenin en iyi yollarından biri parklı parametreler kullanılsa da dahi nesnel bilimsel üretimi esasa alan bir değerlendirme sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir. Böylece, akademik yaşamın çok ciddi bir sorunu olan akademisyenlerin akademik atama ve yükseltmeleri sırasında ortaya çıkan engeller önemli ölçüde azaltılmış olur.

2006 yılında üniversitelerde SCI+ SSCI+ AHCI'te yayınlanan yayın istatistiklerinin fakülte/ bölüm bazında dağılım tablosu incelendiğinde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen –Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü 4 yayın, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü 1 yayın, Harran Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü 2 yayın ile yer almaktadır (Tablo 7.19). Toplam 26 coğrafya bölümünden sadece üçünün bu yayın indekslerinde bulunması Türkiye coğrafyası gelişimi açısından düşündürücüdür ve

ayrıca değerlendirilmelidir. Bu durum, akademisyenlerin yurtdışı bağlantıları ve lisansüstü eğitimlerinin yurtdışında yapanların yetersiz olduğunu göstermektedir.Çünkü yurtdışı bağlantıları güçlü olan ve lisansüstü eğitimini yurtdışında tamamlayan akademisyenler yurtdışı yayınları konusunda daha avantajlı bir konuma gelebilmektedirler.

	Üniversite Fakülte ve Bölüm	Tam zamanlı Öğr. Üye. Say.	Toplam Yayın sayısı
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	4	0
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	-	-
3.	Atatürk Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	9	0
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	26	0
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-	-
6.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	5	2
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Fen -Edebiyat Fak. Coğrafya Bölümü	7	4
8.	Dicle Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	-	-
9.	Dokuz Eylül Üniv.Buca Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	14	0
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	5	1
11.	Fatih Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	3	0
12.	Fırat Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-	-
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	37	0
14.	Giresun Üniversitesi Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	-	-
15.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	19	0
16.	Harran Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	7	2
17.	K. Maraş Şütcü İmam Üniv. Fen -Edebiyat Fak. Coğrafya Bölümü	4	0
18.	Karadeniz Teknik Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt.	-	-
19.	Marmara Üniv. Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt. Coğ. Öğretmenliği	-	-
20.	Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-	-
21.	Mustafa Kemal Üniv. Fen-Edb. Fak Coğrafya Bölümü	-	-
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-	-
23.	Sakarya Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-	0
24.	Selçuk Üniv. Eğitim Fak Orta Öğ. Sos. Al. Eğt. Coğ. Öğretmenliği	-	-
25.	Süleyman Demirel Üniv. Fen -Edebiyat Fak. Coğrafya Bölümü	-	0
26.	Uşak Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	2	0
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen -Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	7	0
	Toplam	149	9

Tablo 7.19: 2006 yılında üniversitelerde SCI+ SSCI+ AHCI’te yayınlanan yayın istatistiklerinin fakülte/ bölüm bazında dağılımı

kaynak: http://www.yok.gov.tr/content/view/634/lang,tr_TR/01.05.09

AÇIKLAMA

1. Çalışmamızda kullanılan yayın sayıları; ISI Web of Science veri tabanında yer alan indekslerdeki dergilerde yayımlanan tam makalelere ait sayılardır.
2. Yayımlanan makaleler Üniversite adreslidir.
3. Yayınlar, Üniversitelerin tam zamanlı öğretim üyelerince (yayın yapan öğretim elemanları, hatta idari personel sayıları dahil edilerek) yapılmıştır.
4. İndeksler tarafından taranan dergilerde yayımlanan makaleler tek yazara ait değilse, farklı bölümdeki öğretim üyelerince hazırlanmışsa, her bölüme 1 yayın ilave edilecektir. Bundan dolayı Bölüm bazında yayın sayısı toplamı, Üniversitenin net toplam sayısından daha yüksek çıkacaktır.
5. Üniversitelerin SCI+SSCI+AHCI İndekslerinde yer alan dergilerde yayımlanan makalelere ait net yayın sayıları 15 Ağustos 2006 tarihinde “Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından Duyurular” kısmında açıklanmıştır.

Ülkemizde akademik coğrafya yayınları arasında önemli yer tutan coğrafya dergilerinin tarihsel gelişimi coğrafya bölümlerinin gelişimine paralel bir seyir izlemiştir. 1941-1981

döneminde toplam dört dergi coğrafya alanında yayınlanmıştır. Bu dönemde bilimsel coğrafi araştırma ve incelemelerin yayınlanabilmesini sağlayan coğrafya dergileri şunlardır. 1941 yılında yapılan Birinci Coğrafya Kongresinde alınan kararla çıkarılması kararlaştırılan ve 1942 yılında Türk Coğrafya Kurumu tarafından çıkarılan Türk Coğrafya dergisi, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü tarafından 1951 yılında çıkarılan İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi yine 1954 yılında İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü tarafından çıkarılan Review ve Ankara üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümünün 1966 yılında çıkardığı Coğrafya Araştırmaları Dergisi sayılabilir (Tablo 7.20).

1981'den günümüze ise coğrafya alanında yeni akademik dergilerin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu dergiler şunlardır: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü tarafından 1983 yılında çıkarılan Ege Coğrafya Dergisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü tarafından 1985 yılında çıkarılan Coğrafya Dergisi, Atatürk K.D.T.Yüksek Kurumu Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu tarafından 1989 yılında çıkarılan ve faaliyetine 1996 yılında son veren Coğrafya Araştırmaları dergisi, Ankara Üniversitesi DTCTF Coğrafya Bölümü Türkiye Coğrafyası Araştırmaları ve Uygulama Merkezinin 1992 yılında çıkardığı Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (bu dergi yerine 2003'te coğrafi bilimler dergisi yayınlanmıştır), Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilimdalı tarafından 1995'te çıkarılan Doğu Coğrafya Dergisi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Anabilimdalı tarafından 1997'de çıkarılan Marmara Coğrafya Dergisi sayılabilir (Tablo 7.20).

Ayrıca İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü'nün çıkardığı Bülten ve Türkiye Jeomorfologlar Derneği'nin çıkarmış olduğu Jeomorfoloji Dergileri de coğrafya araştırma ve çalışmaların yayınlanmasını sağlamaktadır. Ancak, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü'nün çıkardığı Bülten Dergisi 1992'de yayın hayatına tarihinde son vermiştir (Tablo 7.20).

Coğrafya dergileri coğrafya bölümleri kadar yaygınlaşmamış, genelde büyük kentlerimizdeki üniversitelerimizin coğrafya bölümleri tarafından yayınlanmışlardır.

Fakat günümüzde artık küreselleşmenin etkilerinin iyice belirginleşmesi ile akademik coğrafya yayınları özellikle dergiler sanal ortamda yayınlanmaya başlamıştır. Böylece dergilerin yayınlanmasından dolayı ortaya çıkan kırtasiye masrafları, posta dağıtım masrafları gibi ekonomik sorunlar ortadan kalkmıştır. Bu durum, yayınlanan coğrafi bilimsel çalışmaların ve bilimsel bilginin paylaşımını önemli ölçüde kolaylaştırmıştır.

Daha önceki bölümlerde küresel ölçekte ki bir çok coğrafya dergisinin artık sanal ortamda yayınlarına devam ettiklerini belirtmiştik. Bu dergilerin bir kısmını EK 35'de

gösterilmiştir. Ülkemizde de bu konuda örnekler vardır. İstanbul Üniversitesi edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünün çıkardığı İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi (e-dergi) de bu örneklerden biridir.

Küreselleşmenin etkilerinin artmasıyla birlikte akademik coğrafya yayınlarından olan makaleler, bildiriler, kitaplar, yüksek lisans ve doktora tezleri, araştırma projeleri ve raporlarda artış ve çeşitlilikte yaşanmıştır.

ISI (Institute for Scientific Information-Bilimsel Bilgi Enstitüsü) SCI (Science Citation Index), SSCI (Social Science Citation Index) ve AHCI (Arts and Humanities Citation Index) tarafından taranan dergilerde yetersiz olmasına rağmen coğrafya akademisyenlerine ait makalelerin yer alması önemlidir. 2006 yılında üniversitelerde SCI+ SSCI+ AHCI’te yayınlanan yayın istatistiklerinin fakülte/ bölüm bazında dağılımı tablosunda bu durum açıkça görülmektedir (Tablo 7.19).

Yavan (2005) tarafından yapılan “SCI ve SSCI Bağlamında Türkiye’nin Coğrafya Biliminde Uluslararası Yayın Performansının Karşılaştırmalı Analizi: 1945-2005” adlı çalışmada 1945-2005 döneminde Türkiye’de coğrafya’nın uluslararası yayın performansını atıf indekslerinde (SCI ve SSCI) taranan dergilerde yapılan yayınlara göre incelemektedir. ISI tarafından hazırlanan verilerin kullanıldığı bu çalışmada, fiziki ve beşeri coğrafyanın evrensel bilime katkı düzeyini saptamak ve Türk coğrafyasının yerini belirlemek amacıyla karşılaştırmalı bir analize başvurulmuştur.

60 yıllık araştırma döneminde coğrafyacılar indekse giren dergilerde toplam 83 yayın yapmışlardır. Yapılan yayınların %89’u İngilizce, %90’ı İstanbul, Ankara ve İzmir’deki üniversiteler ve kurumlar tarafından yapılmıştır. %93’ü fiziki coğrafya özellikle jeomorfoloji, kuaterner çalışmaları ve iklimle ilgili konularda yapılmıştır. %34’ü coğrafya dergilerinde, %45’i yabancı ortakla özellikle de Anglo-saksonlarla ve %62’si sadece yedi coğrafyacı tarafından yapılmıştır. Yapılan yayınların kalitesi Türkiye ortalamasının üzerindedir. Jeomorfologlar coğrafya bilimine çok önemli katkı yapmışlardır. Uluslararası arenada fiziki coğrafyayı jeologların, beşeri coğrafyayı da şehir ve bölge plancılarının coğrafyacılaradan daha fazla temsil ettiği görülmektedir. Türkiye benzer gelişmişlik düzeylerine sahip Güney Kore, Polonya, Brezilya ve Yunanistan’a kıyasla, hem fiziki hem de beşeri coğrafya alanında yayın performansı açısından bu ülkelerin çok gerisinde kalmaktadır. Sonuç olarak, Türk coğrafyasının uluslararasılaşma düzeyi son derece düşük olmakla beraber, son yıllarda kısmen de olsa olumlu bir sürecin başladığını belirtmek gerekir (Yavan, 2005:27).

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin ortaya çıkarmanın en önemli araçlarından biriside uluslararası bilimsel atıf indekslerinde (SCI, SSCI, AHCI) yer alan yayın sayısıdır. Ülkelerin

dünya bilimsel üretimine katkıları genellikle bu indekslerde yer alan makale sayısı ve bunlara yapılan atıflarla tespit edilebilmektedir. Atıf indeksleri ülkelerin bilimsel performanslarını üretimlerini ortaya koymalarından başka akademisyenlerin ve çeşitli disiplinlerin değerlendirilmesinde de başvurulan önemli göstergelerdendir.

Atıf indeksi göstergeleri son yıllarda ülkemiz bilim dünyasında gündemde olan ve giderek önem kazanan araştırma, inceleme ve tartışma konulardan biridir. Bilim dünyasında bir kişinin yapmış olduğu bilimsel üretimin en önemli göstergelerinden biri yapmış olduğu bilimsel yayınlardır. Günümüzde gittikçe önem kazanan yayın sayısı neredeyse bilimsel içerik ve etkisinden daha fazla önemsenir bir düzeye ulaşmıştır. Akademik yükseltmelerde yayın sayısı kadar hatta daha fazla önemsenen bir diğer gösterge üretilen bilimsel yayınlara yapılan atıf sayısıdır. Bu nedenle yapılan bilimsel yayınların başkalarından aldığı atıf sayısı o yayının önem ve etki derecesini ortaya koymaktadır. Bu durum akademik atama ve yükseltmelere önem kazanmaktadır.

Atıf indeksinin Türkiye’de yoğun tartışmalara neden olmasının en önemli nedenlerinden biri, YÖK’ün 2001 yılından itibaren merkezi doçentlik sınavı ile akademik atama ve yükseltmelerde atıf SCI ve SSCI gibi atıf indeklerine giren dergilerde yayın yapmayı zorunluluk haline getirmesi yanında, uluslar arası yayınları ulusal akademik dergilerde yayınlanan bilimsel yayınlara göre daha yüksek bir puanlama avantajı sağlaması nedeniyledir. Bu bağlamda son yıllara Türkiye kaynaklı yurt dışı yayınlarda önemli artışların olması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu durum Tablo 7.18 ve EK 45’den de anlaşılmaktadır.

Diğer neden ise, Türkiye Bilim ve Teknoloji Politikası 1993-2003 kararları doğrultusunda, 1993 yılından itibaren Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu’nun (TÜBİTAK) Fen Bilimleri Atıf İndeksine (SCI), 1995’ten itibaren Türkiye Bilimler Akademisi’nin (TÜBA) Sosyal Bilimler Atıf İndeksine (SSCI) ve söz konusu iki kurumun yayın teşvik programından ilham alarak pek çok üniversitenin atıf indekslerine giren uluslararası yayınları teşvik programı ile bilim insanları ve araştırmacıları maddi destek sağlayarak özendirilmesi ve bu kurumlar tarafından verilen ödül, burs ve projelerde indekse giren yayınlara öncelik tanınmasıdır (TÜBA, 2005; TÜBİTAK, 2005’ten Akt. Yavan, 2005: 28).

Küresel ölçekte yapılan yayınların ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi verdiği gibi yayınlanan makalelerin etki faktörü (impact faktor) yüksek olan dergilerde yayınlanması da önemlidir. Atıf indeksi ve etki faktörü yapılan coğrafya yayınlarının küresel ölçekte karşılaştırma imkanları vermektedir. Ayrıca ulusal ve uluslararası alanda üniversitelerin bilimsel performanslarını belirleme ve karşılaştırmada önemli parametrelerdir. Uluslararası

atıf indeksine kayıtlı bilimsel coğrafya dergileri coğrafya bölümlerinin diğer disiplinler içindeki yeri, küreselleşmeden etkilenmeleri hakkında da yorum yapmamıza yardımcı olmaktadır.

Atıf indeksinin coğrafyacılar arasında en fazla kullanıldığı yer ise fiziki ve beşeri coğrafya dergilerinin disiplin içindeki yerini belirleme, etki faktörlerinin analiz edilmesi, diğer disiplinlerle karşılaştırılması, dergilerin uluslararasılaşma derecesi, dil ve yayın yapma koşullarının belirlenmesi ile ilgili olmuştur (Brunn, 1997; Ferguson, 2003; Gatrell ve Smith, 1984; Gutierrez ve Lopez-Nivea, 2001; Johnston, 2003; Lee ve Evans, 1984, 1985; Levia ve Underwood, 2004; Martin, 1998, 2001; Short vd., 2001; Smith, 2003; Turner, 1988; Wheeler, 2001; Whitehand, 1984; Wrigley, 1983'ten Aktaran Yavan, 2005: 29).

Yukarıdaki alıntı ülkemizde sosyal bilimler alanında yer alan Coğrafyanın küresel yayın performansı hakkında da genel bir bilgiye sahip olmamızı sağlamaktadır. Coğrafi yayınlar açısından ülkemiz coğrafyasının yeterince küreselleşmediği gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu durum coğrafya akademisyenlerin SCI ve SSCI'da indekslenen dergilerde yaptığı yayın sayısının az olmasıyla da ortaya çıkmıştır. Ayrıca, SCI ve SSCI'da indekslenen coğrafi dergileri içinde ülkemizden hiçbir coğrafya dergisinin bulunmaması (Tablo 7.21, 22 ve Şekil 7. 12, 13) da küreselleşmenin etkileri konusunda ayrıca bir fikir vermektedir.

ISI, JCR veritabanı kullanılarak, 2009 yılı Mayıs ayı itibari ile SCI indeksinde 33 fiziki coğrafya dergisi (Tablo 7.20), SSCI indeksinde ise 71 beşeri coğrafya dergisi (Tablo 7.21) olmak üzere toplam 104 coğrafya dergisi tespit edilmiştir. Science Citation Expanded'deki Fiziki Coğrafya Dergileri Listesinde ABD 13, İngiltere 9, Hollanda 7, Almanya 2, Kanada 1 ve Fransa'ya ait 1 adet dergi bulunmaktadır (Tablo 7.21, şekil 7.12).

Social Sciences Citation Expanded'deki Beşeri Coğrafya Dergileri Listesinde İngiltere 29, ABD 18, Almanya 7, Fransa 3, İspanya'ya ya ait 2 dergi bulunurken Kanada, Yeni Zellanda, Slovenya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Hollanda, Avustralya, Avusturya, Norveç, Singapur, Güney Afrika ve Polonya'ya ait birer dergi bulunmaktadır (Tablo 7.21, şekil 7.13).

Tablo 7.21 ve 22'den, şekil 7.12, 13'den de anlaşıldığı gibi bu dergilerin büyük kısmı Batı Avrupa ile Kuzey Amerika ülkelerine aittir. Ülkemizden bu listede yer alan herhangi bir coğrafya dergisi yoktur. Bu durum ülkemiz yüksek öğretim coğrafyasının yeterince küreselleşmediği anlamına gelmez. Ancak, bu listelerde yer alan coğrafya dergileri ülkelerinin bilimsel çalışmalarına önemli oranda saygınlık katmaktadır. Bu listelerde yer almak için kriterleri ise ISI'ya Türkiye'den Türkçe dergiler danışmanı ULAKBİM belirlemektedir.

ISI'ya önerilecek dergiler, temel bilimsel ve süreli yayıncılık standartlarını sağlayarak ULAKBİM ulusal veri tabanında yer alan akademik ve bilimsel dergiler arasında seçilmektedir. Veri tabanları kurulları tarafından yapılan değerlendirmeler sırasında dergilerin hakemli olması, düzenli ve zamanında yayınlanması, ağırlıklı olarak araştırma makalesi içermesi, İngilizce öz, başlık ve

anahtar kelime içermesi ve tarafsız olması vb. temel kriterler göz önünde bulundurulmaktadır (ULAKBİM, 2009, Web erişim: 14.05.09).

Ayrıca TUBİTAK'a bağlı ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal Bilimler Veri Tabanına Giren Dergi listesinde akademik coğrafya dergilerinden sadece Doğu Coğrafya Dergisi, Coğrafi Bilimler Dergisi ve Marmara Coğrafya Dergisi bulunmaktadır.

Ortaya çıkan sonuç küreselleşmenin genel anlamda global düzeyde gelişmiş ülkelerdeki coğrafya yayınları üzerinde önemli ölçüde etkili olduğu görülmektedir. Ancak, ülkemiz akademik coğrafya yayınları açısından aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Ülkemizde çok kökleşmiş coğrafya dergileri bulunmasına karşın bu dergilerin hiç birinin uluslararası alandaki SCI ve SSCI indeklerinde yer almaması uluslararası standartlara uygun olmadıklarını, bu konuda alınması gereken epey yol olduğunu göstermektedir. Türkiye ile benzer gelişme düzeylerine sahip Polonya ve Slovenya gibi ülkelere ait coğrafya dergilerinin SSCI İndeksinde yer alması bu duruma örnektir. Ayrıca SCI ve SSCI tarafından indekslenen dergilerde ülkemiz coğrafya akademisyenlerine ait yayın sayısının azlığı küreselleşmenin akademik coğrafya yayınları alanında yeterince etkili olmadığını göstermektedir (Tablo 7.19). Ancak ülkemizde cumhuriyetin kurulmasından sonraki süreçte özellikle küreselleşmenin etkilerinin arttığı 1950'li yıllardan itibaren ulusal ölçekte coğrafya akademik yayınlarının artmaya başladığı coğrafyanın hemen her alanında önemli ve çok sayıda araştırma ve incelemelerin yapıldığı gerçeği de göz ardı edilemez.

Sıra	Kurumun adı	Derginin adı	İlk sayısının yayınlandığı yıl	Yayınlanan son sayılar no. ve yılı
1.	Türk Coğrafya Kurumu	Türk Coğrafya Dergisi	1942	53-2009
2.	İstanbul Coğrafya Enstitüsü	İstanbul Coğrafya Enstitüsü Dergisi	1951	23-1980
3.	İstanbul Coğrafya Enstitüsü	Review	1954	17-1980
4.	Ankara Ün. DTCF Coğrafya Bölümü	Coğrafya Araştırmaları Dergisi	1966	12-1996
5.	Ege Ün. Coğrafya Bölümü	Ege Coğrafya Dergisi	1983	18-2008
6.	İstanbul Ün. Coğrafya Bölümü	Coğrafya Dergisi	1985	17-2008
7.	İstanbul Coğrafya Bölümü	Review	1986-87	4-1997
8.	Atatürk K.D.T.Yüksek Kurumu Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu	Coğrafya Araştırmaları Dergisi	1989	4-1996
9.	Ankara Ün. DTCF Coğrafya Bölümü Türkiye Coğrafyası Arş. ve Uygulama Merkezi	Türkiye Coğrafyası Arş. ve Uygulama Merkezi Dergisi	1992	8-2001
10.	Ankara Ün. DTCF Coğrafya Bölümü Türkiye Coğrafyası Arş. ve Uygulama Merkezi	Coğrafi Bilimler Dergisi	2003	Cilt IV, Sayı:1, 2006
11.	Atatürk Üniversitesi K.K.Eğitim Fakültesi	Doğu Coğrafya Dergisi	1995	24-2010
12.	Marmara Ün. Atatürk Eğitim Fakültesi	Marmara Coğrafya Dergisi	1997	21-2010
13.	İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü	Bülten	1984	1992

Tablo 7.20 : Üniversitelerimizde ve diğer kurumlarda yayınlanmış ve yayınlanmakta olan coğrafya meslek dergileri (Koçman 1999'dan yararlanılarak oluşturulmuştur).

Sıra	Dergi Adı	Yayın Sıklığı	Ülke
1.	Antarctic Science	Quarterly	İngiltere
2.	Arctic	Quarterly	Kanada
3.	Arctic Antarctic And Alpine Research	Quarterly	ABD
4.	Boreas	Quarterly	ABD
5.	Earth Surface Processes And Landforms	Monthly	İngiltere
6.	Erde	Quarterly	Almanya
7.	Geodinamica Acta	Bimonthly	Fransa
8.	Geografiska Annaler Series A-Physical Geography	Quarterly	ABD
9.	Geoinformatica	Quarterly	Hollanda
10.	Geomorphology	Biweekly	Hollanda
11.	Giscience & Remote Sensing	Quarterly	ABD
12.	Global And Planetary Change	Monthly	Hollanda
13.	Global Ecology And Biogeography	Bimonthly	ABD
14.	Holocene	Bimonthly	İngiltere
15.	IEEE Journal of Selected Topics In Applied Earth Observations And Remote Sensing	Quarterly	ABD
16.	International Journal of Geographical Information Science	Bimonthly	İngiltere
17.	Isprs Journal of Photogrammetry And Remote Sensing	Quarterly	Hollanda
18.	Journal of Biogeography	Monthly	ABD
19.	Journal of Coastal Research	Bimonthly	ABD
20.	Journal of Glaciology	Quarterly	İngiltere
21.	Landscape And Urban Planning	Bimonthly	Hollanda
22.	Landscape Ecology	Bimonthly	Hollanda
23.	Mountain Research And Development	Quarterly	ABD
24.	Palaeogeography Palaeoclimatology Palaeoecology	Semimonthly	Hollanda
25.	Permafrost And Periglacial Processes	Quarterly	İngiltere
26.	Photogrammetric Engineering And Remote Sensing	Monthly	ABD
27.	Photogrammetric Record	Quarterly	ABD
28.	Physical Geography	Bimonthly	ABD
29.	Progress In Physical Geography	Quarterly	İngiltere
30.	Quaternary International	Monthly	İngiltere
31.	Quaternary Research	Bimonthly	ABD
32.	Quaternary Science Reviews	Monthly	İngiltere
33.	Zeitschrift Fur Geomorphologie	Quarterly	Almanya

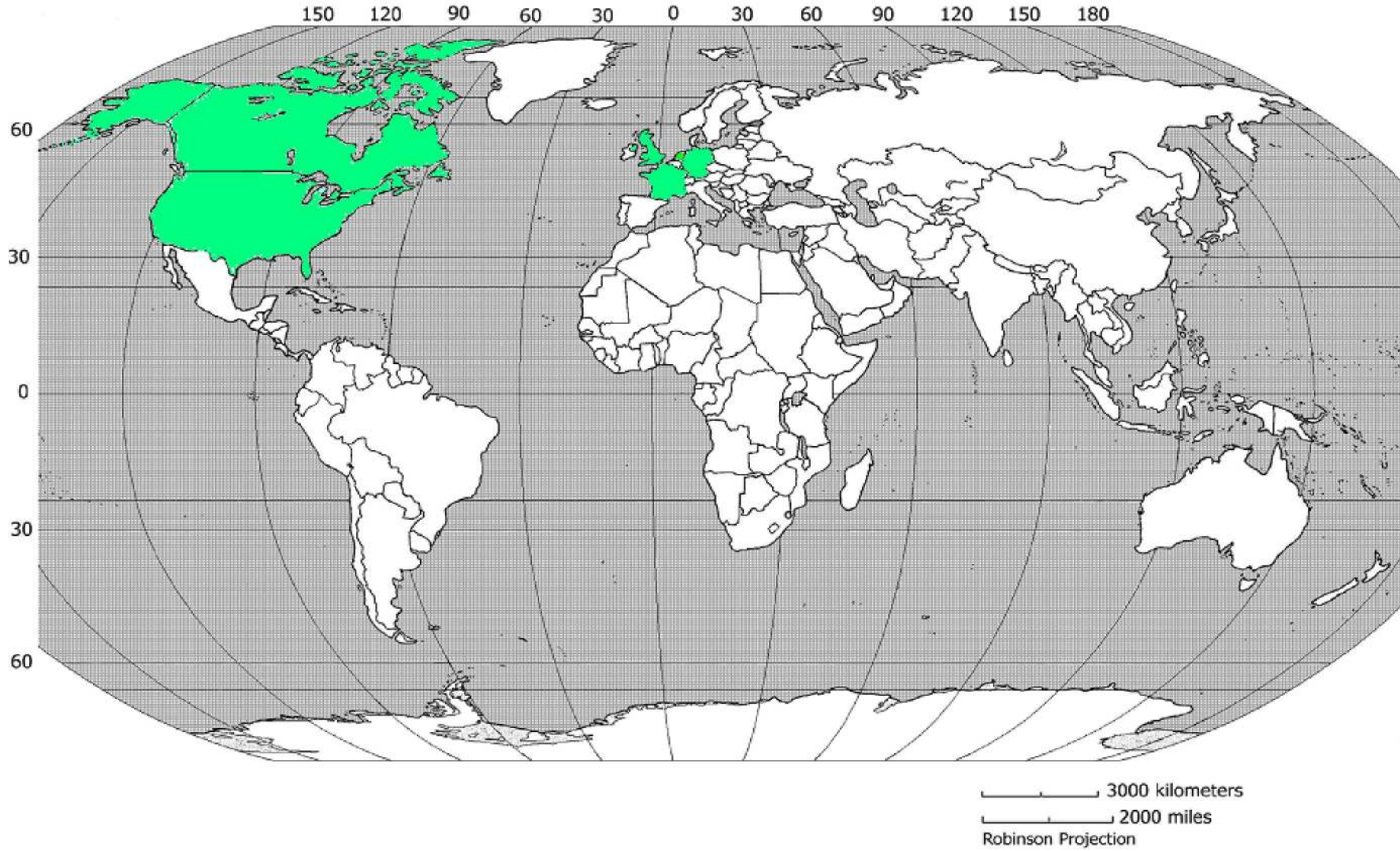
Tablo 7.21: Science Citation Expanded'deki Fiziki Coğrafya Dergileri Listesi

<http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi> 22.05.09

Quarterly: üç ayda bir çıkan dergi

Monthly: aylık dergi , Bimonthly :iki ayda bir çıkan dergi

Biweekly: iki haftada bir yayınlanan dergi , Semimonthly: onbeşgünde bir çıkan dergi

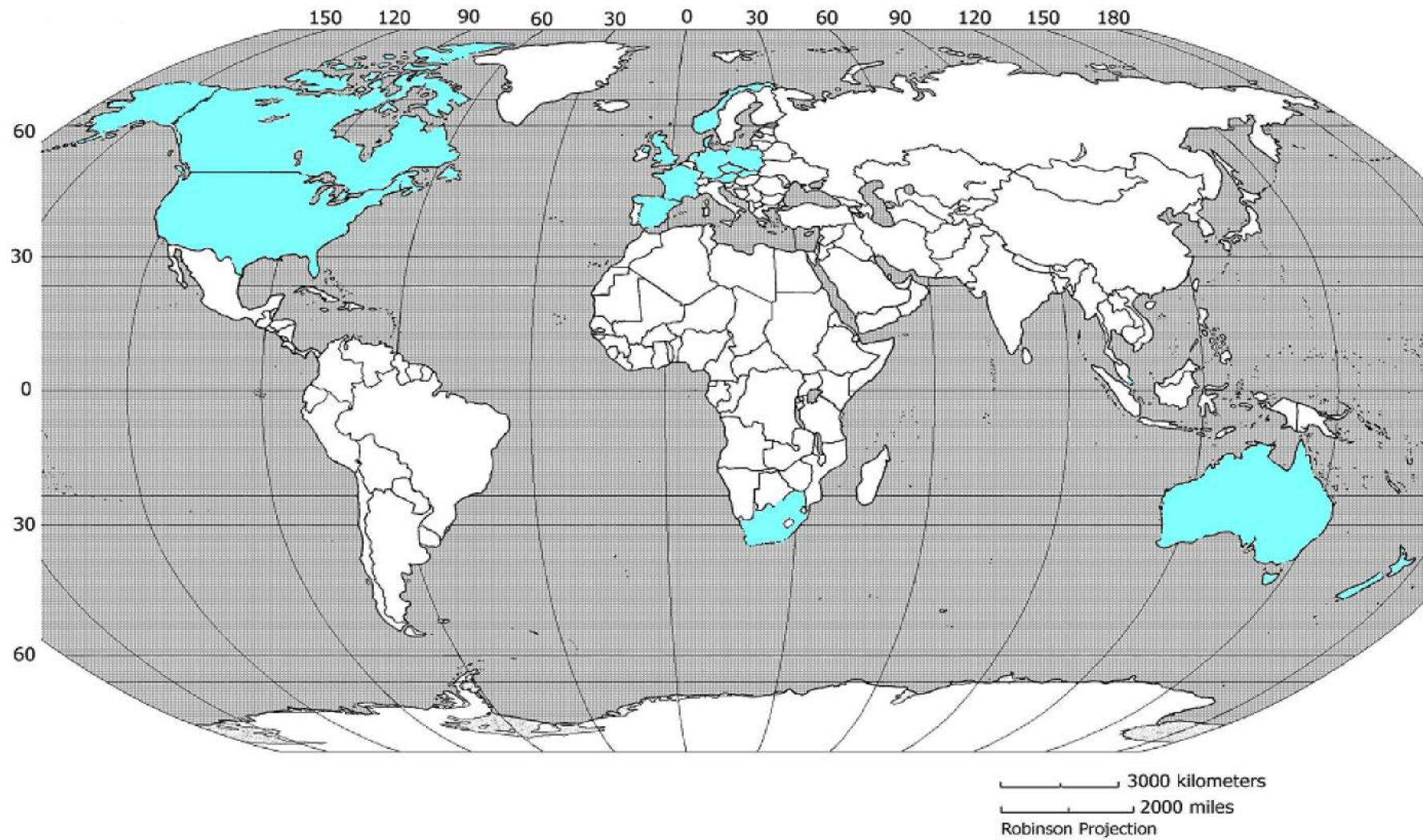
Şekil 7.12: Science Citation Expanded'deki Fiziki Coğrafya Dergilerinin ülkelere göre dağılışı

Sıra	Dergi Adı	Yayın Sıklığı	Ülke
1.	Annales de Geographie	Bimonthly	Fransa
2.	Annals of Regional Science	Quarterly	ABD
3.	Annals of The Association of American Geographers	Quarterly	İngiltere
4.	Antipode	Bimonthly	ABD
5.	Applied Geography	Quarterly	İngiltere
6.	Area	Quarterly	ABD
7.	Asia Pacific Viewpoint	Tri-Annual	ABD
8.	Australian Geographer	Tri-Annual	Avustralya
9.	Boletin De La Asociacion De Geografos Espanoles	Semiannual	İspanya
10.	Bulletin of The American Geographical Society of New York	Monthly	ABD
11.	Canadian Geographer-Geographe Canadien	Quarterly	Kanada
12.	Cartographic Journal	Semiannual	İngiltere
13.	Computers Environment And Urban Systems	Bimonthly	İngiltere
14.	Cultural Geographies	Quarterly	İngiltere
15.	Economic Geography	Quarterly	ABD
16.	Environment And Planning A	Monthly	İngiltere
17.	Environment And Planning D-Society & Space	Bimonthly	İngiltere
18.	Erde	Quarterly	Almanya
19.	Erdkunde	Quarterly	Almanya
20.	Eurasian Geography And Economics	Bimonthly	ABD
21.	European Planning Studies	Bimonthly	İngiltere
22.	Gender Place And Culture	Quarterly	İngiltere
23.	Geodetski Vestnik	Quarterly	Slovenya
24.	Geoforum	Quarterly	İngiltere
25.	Geografie	Quarterly	Çek Cumh.
26.	Geografisk Tidsskrift-Danish Journal of Geography	Semiannual	Danimarka
27.	Geografiska Annaler Series B-Human Geography	Quarterly	ABD
28.	Geographical Analysis	Quarterly	ABD
29.	Geographical Journal	Quarterly	ABD
30.	Geographical Research	Quarterly	ABD
31.	Geographical Review	Quarterly	ABD
32.	Geographical Teacher	-	İngiltere
33.	Geographische Zeitschrift	Quarterly	Almanya
34.	Geography	Tri-Annual	İngiltere
35.	Geopolitics	Quarterly	İngiltere
36.	Global Environmental Change-Human And Policy Dimensions	Quarterly	İngiltere
37.	Global Networks-A Journal of Transnational Affairs	Quarterly	ABD
38.	International Journal of Geographical Information Science	Bimonthly	İngiltere
39.	International Journal of Urban And Regional Research	Quarterly	ABD
40.	Journal of Economic Geography	Quarterly	İngiltere
41.	Journal of Geographical Systems	Quarterly	Almanya
42.	Journal of Geography	Bimonthly	ABD
43.	Journal of Geography In Higher Education	Tri-Annual	İngiltere
44.	Journal of Historical Geography	Quarterly	İngiltere
45.	Journal of The American Geographical Society of New York	Bimonthly	ABD
46.	Journal of Transport Geography	Bimonthly	İngiltere
47.	Landscape And Urban Planning	Bimonthly	Hollanda
48.	Landscape Research	Quarterly	İngiltere
49.	Mitteilungen Der Osterreichischen Geographischen Gesellschaft	Annual	Avusturya
50.	New Zealand Geographer	Tri-Annual	Yeni Zelanda
51.	Norsk Geografisk Tidsskrift-Norwegian Journal of Geography	Quarterly	Norveç
52.	Papers In Regional Science	Quarterly	ABD
53.	Petermanns Geographische Mitteilungen	Quarterly	Almanya
54.	Petermanns Mitteilungen	Monthly	Almanya
55.	Politikal Geography	Bimonthly	İngiltere
56.	Population Space And Place	Bimonthly	İngiltere
57.	Professional Geographer	Quarterly	İngiltere

58.	Progress In Human Geography	Quarterly	İngiltere
59.	Regional Studies	Monthly	İngiltere
60.	Revue De Geographie Alpine-Journal of Alpine Research	Quarterly	Fransa
61.	Scottish Geographical Journal	Quarterly	İngiltere
62.	Scottish Geographical Magazine	Tri-Annual	İngiltere
63.	Scripta Nova-Revista Electronica De Geografia Y Ciencias Sociales	Irregular	İspanya
64.	Singapore Journal of Tropical Geography	Tri-Annual	Singapur
65.	Social & Cultural Geography	Quarterly	İngiltere
66.	South African Geographical Journal	Irregular	G. Afrika
67.	Sud-Ouest Europeen	Semianual	Fransa
68.	Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie	Bimonthly	Polonya
69.	Transactions of The Institute of British Geographers	Quarterly	İngiltere
70.	Urban Geography	Bimonthly	ABD
71.	Zeitschrift Fur Wirtschaftsgeographie	Quarterly	Almanya

Tablo 7.22: Social Sciences Citation Expanded'deki Beşeri Coğrafya Dergileri Listesi
<http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=SS&SC=KU> 22.05.09

Quarterly: üç ayda bir çıkan dergi , Monthly: aylık dergi , Bimonthly :iki ayda bir çıkan dergi
Biweekly: iki haftada bir yayınlanan dergi , Semimonthly: onbeşgünde bir çıkan dergi
Tri-Annual: üç yılda bir , Annual: yılda bir , Irregular: düzensiz, Semiannual : altı ayda bir

Şekil 7.13: Social Sciences Citation Expanded'deki Beşeri Coğrafya Dergilerinin Ükelere Göre Dağılışı.

7.6. Küreselleşmenin Coğrafya Ders Araç Gereçleri Üzerindeki Etkisi

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle tüm dünyada, başta bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin yer aldığı ve ürün üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerinden hizmet üretimine, iletişimden savunmaya, eğitime sağlığa kadar yaşantımızın her alanını etkileyen tarihsel ve toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel v.b. açıdan çok önemli bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Bu değişim eğitim –öğretim ortamlarının vazgeçilmez unsurları olan ders araç ve gereçlerinde de hızlı bir şekilde kendisini göstermektedir.

Ders araç gereçleri daha etkili bir eğitim için vazgeçilmez kaynaklara arasındadır. Sınıf ortamında, kitap, defter ve yazı tahtası uzun süre eğitimin-öğretim faaliyetlerinin temel enstrümanı olmuştur. Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler eğitim öğretimde bu unsurların dışında da bir takım araç gereç kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bütün öğretim kurumlarında öğrenmeyi kolaylaştıracak ders konularıyla ilgili haritalar, filmler, şeritler, slaytlar ile bunları göstermeye yarayan sinema ve projeksiyon makineleri, tepegözler vb. öğretim araç-gereçleri devreye girmiştir.

Öğretim faaliyetlerini kolaylaştıracak her araç ders araç gereci olarak tanımlanabilir. Günümüzde küreselleşmenin etkilerinin artması ile bilgisayarlar, Internet, ses donanım sistemleri, video gösterileri, CD’ler, laboratuvar cihazları ve ekipmanları, TV’ler ders araç gereçlerinin ayrılmaz unsurları arasında yer almaktadırlar. Ayrıca son yıllarda bilgisayar ve Internet’in yaygınlaşmasıyla ve ucuzlamasıyla bilgisayar ve Internet’te yoğun bir şekilde ders araç ve gereci olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bunların yanında CBS laboratuvarları da yaygınlaşmaya başlamıştır.

Öğrencide istenilen olumlu davranışların gerçekleştirilebilmesinde görsel ve işitsel yöntemlerin bir arada kullanılması olumlu katkı yapar. Görsel ve işitsel yöntemlerin bir arada kullanılması gösteri öğretme yöntemi tekniğinin kullandığı argümanlar arasında yer almaktadır. Gösteri yöntemi öğretilecek konunun gösterinin bir parçası olduğu ve konunun öğrencilerin önünde gösterilmesi yoluyla yapılan öğrenme tekniğidir. Fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafya ders konularının öğretilmesinde gösteri yöntemi kullanılması kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli yere sahiptir. Coğrafya ders konularının öğretilmesinde ders araç ve gereçlerinin kullanılması gösteri yöntemi ile sağlanır. Coğrafya ders konularının haritalar, şekiller, grafikler, tablo, fotoğraflarla sunulması öğretilen konuların anlaşılır hale gelmesinde büyük öneme sahiptir.

Zaman sabit tutulmak üzere insanlar okuduklarının % 10'unu, işittiklerinin % 20'sini, hem görüp hem de işittiklerinin % 50'sini, söylediklerinin % 70'ini ve yapıp söyledikleri bir şeyin ise % 90'ını hatırlar. Öğretimde görsel ve işitsel araçlar kullanıldığında öğrenme hem daha çabuk ve hem de daha kalıcı olur. Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı gibi bir öğretim etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme o kadar iyi gerçekleşir (Güngördü, 2003: Web erişim 27.05.2009).

Bilgi ve bilgiyi kullanma eskiden olduğu gibi günümüz de önemini korumaktadır. Ancak ders araç gereçleri sayesinde bilgi ve bilgiyi kullanma etkili bir şekilde bireylere aktarmaya yarayan unsurlardandır. Bilgiyi üretme ve bilgiye erişimin en önemli yollarından biri de ders araç gereçlerini etkili bir şekilde kullanmaktır. Bu şekilde yetiştirilen bireylerin, bilgi üretimi, paylaşımı, bilgiyi düzenleme, sunma ve iletişim kurma becerileri daha fazla gelişebilmektedir. Bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler ders araç gereçleri konusunda değişimin kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

Görsel-işitsel araçlar; zamandan ve sözden ekonomi sağlar, belli bir fikrin göz önünde canlandırılmasına yarar, karmaşık fikirleri basite indirgeyerek açıklar, işlemleri basitleştirir, fikir, işlem ve süreçlerin sırasını gösterir, öğretimi canlı ve açık hale getirir, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini artırır, öğrenme arzusu yaratır, öğrenilecek konu üzerinde pratik yapma imkanı sağlar, öğretimi zenginleştirir, yaparak, yaşayarak, algılamada ve öğrenmede etkinlik sağlar (Yılmaz, 2008: Web erişim 26.05.2009).

Öğretme sürecini hızlı gelişebilmesi için eğitim ve öğretim süreçlerinde hem göze hem de kulağa hitap edecek teknolojik araç ve gereçlerin kullanılması gereklidir. Bu şekilde öğrenme daha kalıcı olabilmektedir. Ders araç gereçleri kullanımı, öğretmene etkili bir öğretim ortamı yarattığı gibi, verimliliği artırarak eğitimde niteliksel kazanımların yükselmesine de neden olabilmektedir. Ayrıca öğrencilerin bilgiyi ezberlemeleri yerine ders konularını görerek, duyarak ve yaparak öğrenmelerini sağlayarak kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olur. Bunun yanında bazı sıkıcı geçen konularda öğrencilerin dikkatlerinin toplanmasına da katkıda bulunmaktadır. Böylece öğrenci başarısı üzerinde etkili olabilecektir.

Coğrafya eğitiminden beklenen amaçların gerçekleştirilmesi; coğrafya eğitim ve öğretiminde laboratuvar ve ders araç-gereç olanaklarının en iyi şekilde kullanılması ile mümkün olacaktır. Eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan ders araç gereçleri görsel, işitsel ve görsel –işitsel olarak sınıflandırılmaktadır.

Küreselleşmenin etkisiyle de coğrafya eğitim ve öğretiminde kullanılan ders araç-gereçlerinde önemli değişim ve dönüşüm meydana gelmiştir. Coğrafya eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılan ders araç gereçleri şunlardır:

Görsel araçlar

Kitaplar, haritalar, yazı ve gösterim tahtaları, resimler, gerçek eşyalar ve modeller, projektörler (Yansıtıcılar),

İşitsel araçlar:

Radyo, teyp, ses bandı ve CD'ler,

Görsel ve işitsel araçlar

Film makinesi ve hareketli filmler, kapalı devre televizyon, teleteks, video, etkileşimli (enteraktif) video, iletişim uyduları (uydu aracılığı ile ses, görüntü ve veri iletişimi aynı anda gerçekleştirebilmektedir).

Türkiye üniversitelerinde bulunan 26 coğrafya bölümleri ders araç gereçleri Internet'te online olarak taranmış ve coğrafya bölümlerimizde görsel ve işitsel ders araç gereçleri yönünden çok az eksikliğe rağmen yeterli oldukları görülmektedir. Ancak, küreselleşme ile birlikte gittikçe önem kazanan coğrafi bilgi sistemleri ve CBS laboratuvarları konusunda önemli oranda eksikliklerin olduğu saptanmıştır. Bunun yanında coğrafya konularının işleneceği ve çeşitli analizlerin yapılacağı laboratuvarlar, laboratuvar cihazları ve ekipmanları konusunda eksiklikler oldukça fazladır (Tablo 7.23).

Yaptığımız online tarama sonucunda altı coğrafya bölümümüz CBS laboratuvarına sahiptir. CBS laboratuvarlarına sahip coğrafya bölümleri şunlardır: Ankara üniversitesi DTCF coğrafya bölümü, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi Coğrafya bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Fatih Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Sakarya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü (Tablo 7.23, şekil 7.14).

Ayrıca, 18 Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat fakültesi Coğrafya bölümü bünyesinde Jeomorfolojik analiz laboratuvarı, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü bünyesinde Alüvyal Jeomorfoloji laboratuvarı, Fatih Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü bünyesinde Fiziki coğrafya ve Genel Coğrafya laboratuvarları bulunmaktadır (Tablo 7.23).

Yukarıda belirtildiği gibi çeşitli coğrafi konuların uygulama ve analizlerinin yapıldığı coğrafi laboratuvarlar konusunda ülkemiz coğrafya bölümlerinin önemli oranda eksiklikleri bulunmaktadır.

Sıra	Üniversite	CBS LAB	Kartografya ve Çizim Lab.	Jeomorfoloji Laboratuvarı	Koleksiyonlar
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	Coğrafi bilgi sistemleri ve kartografya salonu			
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Teknoloji Sınıfı			
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Coğrafi bilgi sistemleri ve veri analizi laboratuvarı	Kartografya ve çizim laboratuvarı	Jeomorfolojik analiz laboratuvarı	
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü				
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	CBS/GIS laboratuvarı	Kartografya ve çizim laboratuvarı		Taş ve fosil koleksiyonu
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Coğrafi bilgi sistemleri laboratuvarı		Alüvyal Jeomorfoloji laboratuvarı	
11.	Fatih Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Coğrafi bilgi sistemleri laboratuvarı	Fiziki Coğrafya Laboratuvarı	Genel Coğrafya laboratuvarı	
12.	Fırat Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Teknoloji sınıfı	Kartografya ve çizim odası		Taş ve fosil koleksiyonu
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü				
14.	Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
15.	Harran Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				Taş ve fosil koleksiyonu
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü				
19.	Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
20.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü				

21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
23.	Sakarya Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Coğrafi bilgi sistemleri laboratuvarı	Kartografya ve çizim odası	-	-
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü		Kartografya ve çizim odası		
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
26.	Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü				

Tablo 7. 23: CBS ve diğer laboratuvarların ülkemiz coğrafya bölümlerine dağılışı.

Kaynak: <http://www.yok.gov.tr/content/view/532/lang,tr/> 30.05.09 üzerinden üniversitelerin web sitelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Şekil 7. 14: CBS laboratuvarların ülkemiz coğrafya bölümlerine dağılışı.

7.7.Küreselleşmenin Öğrencileri Üzerindeki Etkileri:

Küreselleşmeni etkilerinin artmaya başlaması ile global ölçekte yapısal dönüşüm her alanda olduğu gibi eğitim alanında da başlamıştır. Eğitim sektörünün önemli bileşenlerinden olan öğrenciler küresel gelişmelerden en fazla etkilenenler arasında yer almaktadırlar. Dünyanın çeşitli üniversiteleri arasında yapılan öğrenci değişim antlaşmaları, İkinci öğretimin yaygınlaşması, yurtdışında eğitim imkanlarının artması, mesleki alanda yeni fırsatların ortaya çıkması, bilgisayar ve Internet kullanımının yaygınlaşması ile uzaktan eğitim olanaklarının artmaya başlaması, ulusal ve uluslararası sempozyum ve kongrelere katılma imkanlarının eskiye oranla yaygınlaşması, yeni öğrenme yöntem ve tekniklerinin küresel ve ulusal boyutta hızlı bir şekilde yayılması, sınıf ortamları ve ders araç gereçlerinde meydana gelen değişimler v.b. gibi gelişmeler küreselleşmenin öğrenciler üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri arasında yer almaktadır.

20. yüzyılda meydana gelen hızlı gelişmeler eğitim-öğretim faaliyetlerinin küreselleşmesinde önemli rol oynamıştır. Özellikle Avrupa Birliği, ABD ve OECD ülkelerinin eğitim alanında yapmış oldukları düzenlemeler eğitimin her alanında olduğu gibi öğrenciler üzerinde ve dolayısıyla coğrafya bölümü öğrencileri üzerinde de etkili olmaya başlamıştır. Özellikle Bologna süreci kapsamında yapılan düzenlemeler öğrenciler üzerinde doğrudan etkili olabilmektedir.

Bologna süreci ile özellikle öğrenci değişim programları ile öğrencilerin değişik kültürleri tanımaları ve özgüvenlerinin artması sağlanabilmektedir. Aynı zamanda öğrenciler diğer bir ülkenin programına katılarak, programların uyumluluklarını/farklılıklarını değerlendirme şansında bulmaktalar. Bologna süreci ile kolay anlaşılır ve karşılaştırılabilir dereceler verilmesi ile AB içersinde bir yüksek öğrenim kurumundan mezun olan öğrencinin AB içersinde bir başka üniversitede bir üst dereceye devam etmesi kolaylaşmış oluyor. Böylece mezun olan öğrencinin her hangi bir AB ülkesinde iş bulma ve çalışma durumu artmaktadır.

Özellikle Bologna Süreci ile yapılan düzenlemeler ile kolay anlaşılır ve karşılaştırılabilir dereceler, Temel olarak üç seviyeli yüksek öğrenim: lisans, yüksek lisans, doktora, Ortak Kredi sistemi (ECTS: European Credit Transfer System), Diploma Eki (DS: Diploma Supplement), Öğrenci/Öğretim üyesi hareketliliği, Kalite güvencesi, yaşam boyu öğrenim, Yüksek öğrenim kurumları ve öğrencilerle işbirliği sağlanması çalışmaları öğrenciler üzerinde küreselleşmenin etkilerine örnektir.

Değişik ülke üniversiteleri arasında yapılan öğrenci değişim antlaşmaları ile öğrenciler yüksek öğretimlerinin bir bölümünü yurt dışında antlaşmalı üniversite de sürdürmektedir. Ülkemizde bu konuda Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünün başta

ABD ve Avrupa olmak üzere dünyanın pek çok ülkesindeki üniversitelerin coğrafya bölümleri ile yapmış olduğu uluslararası işbirliği antlaşmaları gösterilebilir. Ayrıca ülkemizde Avrupa Birliği ECTS ders programını uygulayan coğrafya bölümleri (Tablo 7.15) öğrencileri öğrenimlerinin bir bölümünü Avrupa ülkelerinin değişik üniversitelerine bağlı coğrafya bölümlerinde sürdürebilme imkanına sahiptirler.

Üniversitelerimizin uluslararası üniversite ve kuruluşlarla işbirliğini sürekli arttırmaktadır. Avrupa ve Amerika'daki bir çok üniversite ile birlikte ortak eğitim-öğretim ve öğrenci değişim programları ile öğrencilerin eğitimleri süresinde dış dünyayı tanımaları ve küresel düşünce yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Üniversitelerimiz, özellikle Avrupa'da yaşanmakta olan Bolonya sürecinin iyi anlaşılması ve uygulamaları konusunda önemli çalışmaları yerine getirmişlerdir. Bu kapsamda, Diploma Ekleri ve Avrupa Kredi Transfer Sistemi, eğitim programlarında yaygınlaşmaya başlamıştır. Diğer taraftan bir çok üniversitelerimiz, Avrupa Birliği içerisinde öğrenci hareketliliğini desteklemekte önemli bir program olan ERASMUS programı içerisine seçilme başarısını göstermiş ve bu kapsam içerisinde bir çok öğrenci öğrenimlerinin bir kısmını Avrupa Üniversitelerinde yapabilmek imkanına kavuşmuştur.

Küreselleşmenin üniversitelerimizdeki coğrafya eğitim ve öğretimi faaliyetleri üzerindeki en büyük etkilerinden biri pek çok coğrafya bölümümüzün ikinci öğretim uygulamalarına başlamalarıdır. Böylece ekonomik sıkıntı içindeki üniversitelere kaynak bulunmakta hem de coğrafya eğitim ve öğretiminden yararlanmak isteyenler için yeni bir fırsat ortaya çıkmıştır. İkinci öğretim veren coğrafya bölümleri tablo 7.11'de gösterilmiştir.

Yurt dışındaki eğitim imkanlarına ulaşmak artık daha kolaydır. Bu nedenle bir çok alanda olduğu gibi coğrafi bilgi ve becerilerini arttırmak isteyenler çeşitli üniversiteler arasındaki işbirliği, kamu ve özel burslarla veya tamamen kendi imkanlarıyla yurtdışı üniversitelerin coğrafya bölümlerine kayıt yaparak coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetlerine katılabilmektedir.

Küreselleşmenin etkilerinin iyice artması coğrafya bölüm mezunlarına yeni fırsatlar yaratmıştır. Bu konu küreselleşmenin coğrafya mesleği üzerindeki etkileri kısmında daha ayrıntılı bir şekilde belirtilecektir.

Bilgisayar ve Internet'in kullanımının yaygınlaşması ile uzaktan eğitim başta olmak üzere global ölçekte eğitim-öğretim faaliyetleri yaygınlaşmıştır. Coğrafya ders konuları için gerekli olan her türlü araştırma-inceleme malzemesi, ulusal ve uluslararası yayınları takip etmeye kadar geniş bir alanda öğrenciler için gerekli olan bilgi ve belgeler kolay ulaşılabilir

hale gelmiştir. Özellikle coğrafi bilgi sistemleri uygulamaları için gerekli olan uydu verilerine Internet üzerinden ulaşılabilir olması büyük avantaj sağlamaktadır.

Teknolojinin küreselliği ve sağladığı etkileşimlilik eğitimde bir yandan uzaktan eğitim sisteminin bilinen avantajlarını korurken, bir yandan da geleneksel eğitimin yüz yüze sağladığı etkileşimi “sanal ortamda” gerçekleştirebilmektedir. Bu yönü ile sistem, bilgi çağının hızlı değişim ortamında, bireyin araştırmacı bir yaklaşımla, aktif olarak öğrenme sürecine katılmasını da sağlayarak, geleneksel sistemin “ezberci” yetiştirme zaafını da büyük ölçüde ortadan kaldıracığa benzemektedir (Karasar, 1999: 145).

Küreselleşmede bilişim ve iletişim teknolojileri giderek önem kazanmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerini üretmek ve kullanmak bilgi çağının gereklerindendir. Yeni teknolojik araç-gereçlerle birlikte yeni öğrenme yöntem ve süreçleri, teknik ve stratejileri güncel yaşam alanlarımızda hızlı bir şekilde yerini almaktadır. Bilgisayarlar, Internet ağları, her yerden konuşulabilen mobil telefonlar, yerel, ulusal ve global basın-yayın ağı, iletişim uyduları sayesinde yapılan naklen yayınlar, ürün tanıtıcı reklamlar v.b. sayesinde üretilen bilgi ve bilgi akışı kısa bir sürede kitlelere ulaştırılabilmektedir. Bu araç-gereçler aynı zamanda bilgi toplumunun bilişim ve iletişim araç gereçleridir. Günümüzde bilişim ve iletişim teknolojilerinin okur yazarlığını bilmek, anlamak ve kullanmak küreselleşme sürecinin yaşamsal koşullarından ve değerlerindendir. Bu nedenle özellikle coğrafya alanındaki bilişim araç gereçlerinin kullanımını öğrenmek coğrafi eğitim öğretim faaliyetlerinde büyük kolaylık sağlar. Bu durum aynı zamanda öğrencilere önemli avantajlar da sağlamaktadır. Örgün öğretim ortamları sonrasında da gereksinimleri doğrultusunda öğrenmeye devam edebilecektir.

Bu bağlamda eğitim sistemleri de değişmekte ve gelişmektedir. Bu radikal gelişimlere ve sürekli bilgi akışına paralel olarak eğitim ve öğretim kavramları yeniden yapılanmakta ve sistemlerinde fonksiyonel değişimlere neden olmaktadır. Çünkü bireyler, gelişen teknolojik eğitim-öğretim araç-gereçleri ile her zaman, her yerde ve her şekilde eğitim olanaklarıyla eğitim-öğretimlerini sürdürebilmektedirler. Bu olanakları da ancak gelişmiş ülkeler kendi bireylerine sunmaktadır. Diğer bireyler bu olanaklara bilgisayar ve Internet ağı ile ulaşırsalar bile belli bir aşamadan sonra kapitalizmin öngörülerini ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Zaten küreselleşmenin kapitalist gelişme süreci ile sıkı bir bağı olduğunu savunanlar da bulunmaktadır (Duman, 2002: 44).

Yeni öğrenme yöntem ve teknikleri ile sınıf ortamı ve ders araç gereçlerinde meydana gelen gelişmeler öğrenciler üzerinde doğrudan etkili olabilmektedir. Küreselleşmenin etkilerinin hızla arttığı günümüzde sürekli öğrenmenin önemini bilen, bilgiyi, nerede araştırıp ve nasıl kullanacağını öğrenen, problemlerin üstesinden gelebilen ve çözümler üretebilen,

bireysel ve grupla öğrenmesini bilen, kendi öğrenmesini, etkinliklerini ve davranışlarını izleyerek kontrol eden, işbirliğine dayalı çalışma ilkelerine uyum sağlayan modern bireylerin eğitim ve öğretimi önem kazanmıştır.

Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler küreselleşmenin etkilerinin yaygınlaşmasında önde gelen gelişmelerdendir. Öğrenciler global gelişmelerden en fazla etkilenen kitleler arasındadır. Özellikle coğrafya eğitim öğretim faaliyetlerinde, üretken, yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi, bireylere sunulacak eğitim yakın ilişkilidir. Özellikle yaşam boyu öğretmeyi temel alan bir öğretim coğrafi alanda piyasalardaki rekabet ortamına uyum sağlayabilen ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesine katkıda bulunacaktır.

7.8. Küreselleşmenin Coğrafya Mesleği Üzerindeki Etkileri

Küreleşme sürecinde coğrafya mesleği de diğer meslekler gibi küresel gelişmelerden etkilenmektedir. Ülkemizde coğrafya mesleği coğrafya öğretmenliği ile özdeşleşmiştir. Oysaki coğrafya bölümü mezunları gelişmiş ülkelerde coğrafya öğretmenliği dışında geniş bir alanda çalışma olanaklarına sahiptir. Ülkemizde Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakülteleri coğrafya bölümleri coğrafyacı, eğitim fakülteleri Coğrafya eğitimi Bölümleri ise Coğrafya Öğretmeni yetiştirmektedir. Ancak, coğrafya bölümü mezunlarının istihdam edilmesindeki sorunlar nedeniyle problemler yaşanmaktadır.

Küreselleşmemenin etkilerinin artması ile bireylerin günümüz koşullarına cevap verebilecek bilgi ve beceri ile donatılmış olması gerekmektedir. Bunun yanında ana dilinden başka uluslararası alanda geçerli en az bir yabancı dil bilmesi bireye büyük avantajlar sağlamaktadır. Böylece birey geçerli bir mesleğe sahip olarak küresel düzeyde rekabet koşullarına kendisini uydurabilecektir.

Bireyin küreselleşmesi çağdaş bilgi ve beceriye sahip olması kendi dışındaki insanlarla “rekabet” edebilecek düzeye gelmesidir. Ülke ve ülke dışında adını ve şanını bilmediği insanlarla rekabet edebilmek için insanın şu özelliklere sahip olması gerekir (Doğan, 2002: 71):

§Çağa uygun eğitim görmüş olması,

§Geçerli bir meslek sahibi olması. Bunun yanı sıra ikincil meslek ve becerilerle donatılmış olması,

§Sorunların çözümünü araştırmada arayan bir karakter geliştirmesi,

§Toplumsal ilişkilerinde gerekli entelektüel ve duygusal derinliğe ulaşmış olması,

§Ana dili dışında geçerli bir yabancı dili iyi bilmesidir.

Bu niteliklere sahip insanların meydana getirdiği toplum, “Bilgi Toplumu”dur. Bilgi toplumu odağında yer alan rekabet düzeyi yüksek insan modeliyle küresel gelişmelere adapte olmakta güçlük çekilmez.

Küreselleşme ile birlikte iş alanlarının dağılımı da değişmekte, beceri sahibi olmadan iş sahibi olunmamaktadır. Birey artık “her işi yapabilirim” sloganıyla iş bulamamaktadır. Süregelen iş geleneği değişmiştir. Özetle çalışma yapısal değişim göstermektedir. Küreselleşme sürecinde dünyada değişen koşullara uyum, rekabet, insan kaynaklarının geliştirilmesi, küresel piyasanın dinamik olarak izlenmesi, örgüt yapılarında esneklik ve maliyet kontrolü gibi önemli olgular olarak yaşamımızı etkilemektedir (Çolakoğlu, J, 2002: 129).

Ülkemizde coğrafyanın yeri ve öneminin yeterli anlaşılmaması nedeniyle Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakülteleri coğrafya bölümleri mezunlarının büyük bölümü kendi alanlarında istihdam edilmemektedir. Bu nedenle coğrafya bölümü mezunlarının büyük kısmı coğrafya öğretmenliği için tezsiz yüksek lisan programını bitirdikten sonra coğrafya öğretmeni olarak atanabilmektedir. Eğitim fakülteleri Coğrafya eğitimi bölümleri mezunları ise doğrudan coğrafya öğretmeni olarak atanabilmektedir.

Zamanla sayıları artan üniversitelerde yıllık mezun sayısı arttıkça öğretmen atamalarında sıkıntı yaşanmaya başlanmıştır. Bunun üzerine, Eğitim Fakültelerinin kaliteli öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumları olarak yerini daha net belirlemek için düzenlemeler yapılmış, 1997 yılında yürürlüğe giren yönetmenlik değişiklikleri ve ekleriyle doğrudan öğretmen olma hakkı eğitim fakültelerinden mezun olanlara verilmiştir. Edebiyat Fakültelerini (Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakülteleri ile birlikte) bitirenlerin öğretmen olabilmeleri ise öğrenimleri sırasında değil, mezuniyetlerinden sonra alacakları ayrı bir eğitim (üç yarıyıllık tezsiz yüksek lisans) şartına bağlanmıştır (Kayan, 2000: 18-19).

Ülkemiz coğrafya bölümleri ve coğrafya eğitimi bölümleri yabancı dil öğretimi açısından bireyleri yeterli bilgi ve beceri konusunda donatmamaktadır. Ancak, her geçen gün gittikçe önem kazanan yabancı dil (uluslararası geçerli bir yabancı dil, özellikle İngilizce) konusunda yetersiz kalmaktadır (Tablo 7.24). Diğer önemli bir sorun ise gelişen bilgisayar teknolojisi ve yazılımı ile coğrafya eğitim ve öğretiminin ayrılmaz bir parçası haline gelen Coğrafi Bilgi Sistemi konusunda yaşanan eksikliklerdir. Özellikle bu iki eksiklik giderilmediği sürece coğrafya mesleğine sahip bireyler küreselleşmenin merkezinde yer alan rekabet düzeyi yüksek insan modeliyle küresel gelişmelere ve dolayısıyla bilgi toplumuna uyum sağlamada büyük sorunlaraşar.

Üniversite Fakülte ve Bölüm	Hazırlık sınıfı
1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
2. Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	Yok
3. Atatürk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
4. Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
5. Balıkesir Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
6. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
7. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
8. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
9. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
10. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Var
11. Fatih Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Var
12. Fırat Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
13. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
14. Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
15. Harran Ü. Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
16. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
17. K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
18. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	
19. Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
20. Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
21. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	
22. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
23. Sakarya Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
24. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Yok
25. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
26. Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok
27. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Yok

Tablo 7.24: Yabancı dil hazırlık sınıfı olan coğrafya bölümleri

Kaynak: http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ 27.06.09

Burada asıl sorunlardan biri Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakülteleri coğrafya bölümü mezunlarının mezun oldukları alanda açıkta kalma sorunudur. Oysaki coğrafya multidisipliner bir bölüm olduğu için coğrafyacı kimliği ile mezun olanların bir çok alanda istihdam edilmesi gerekmektedir. Ancak, ülkemizde coğrafyanın önemi konusunda yeterli bilinç oluşmadığından bu sorunlar ortaya çıkmaktadır. Oysa, gelişmiş ülkelerde coğrafya bölümü mezunları coğrafya öğretmenliği dışında, bölge planlamacısı, CBS uzmanı, toprak bilimci, şehir planlamacısı, yer bilimci, Rekreasyon kaynakları planlamacısı vb. gibi alanlarda istihdam edilmektedirler.

Coğrafya bölümü mezunlarının ülkemizde ve yurt dışında çalışmakta olduğu mesleklerden bazıları aşağıda sunulmuştur (<http://geography.fatih.edu.tr/?bolum> 07.06.09):

§ Arazi gözlemcisi	§ Harita kütüphanecisi,	§ Su kaynakları uzmanı,
§ Arazi kullanım planlamacısı,	§ Havafotoğrafi yorumlayıcısı	§ Şehir planlamacısı,
§ Bölge planlamacı,	§ Kartograf,	§ Tehlikeli atıkmadde uzmanı,
§ CBS uzmanı,	§ Öğretmen,	§ Toplum uzmanı,
§ CBS veri tabanı yöneticisi,	§ Pazarlama analizcisi,	§ Toprak bilimci,
§ CED uzmanı,	§ Rekreasyon kaynakları	§ Ulaşım planlamacısı,
§ Çevre bilimci,	planlamacısı,	§ Yerbilimci
§ Harita editörü,	§ Sağlıkkoruma planlamacısı,	

Günümüzde hızla gelişen ve değişen dünyamızda coğrafya gittikçe önem kazanmaktadır. Ancak, ülkemizde coğrafyanın öneminin yeterince anlaşılmaması nedeniyle coğrafya bölümleri mezunları gerçek anlamda mesleklerini icra edememekte ve coğrafya mesleğinin coğrafya öğretmenliği gibi dar bir kalıba girmesine neden olmaktadır. Küresel gelişmeler sonucunda küresel rekabet gittikçe önem kazanmaktadır. Bunun yabancı dil öğretimi önem kazanmakta ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Coğrafyanın vazgeçilmez kaynakları arasında yerini almaktadır. Ülkemiz coğrafya bölümleri mezunlarının mesleklerini küresel gelişmelere uygun bir şekilde icra edebilmeleri için yabancı dil ve CBS öğretimi konusunda yeterince donatılmaları gerekmektedir. Bu konuda yaşanan yetersizlikler, Ülkemizin coğrafya mesleği alanında küresel gelişmelerden yeterince etkilenmediğini göstermektedir. Bu sorunun aşılması için coğrafya bölümü mezunlarına coğrafya öğretmenliği dışında istihdam edebilecekleri alanlar oluşturmak ve coğrafya mesleğini yapacak kişilerin küresel gelişmelerin bir sonucu olarak yabancı dil ve CBS konusunda özellikle donatılmaları gerekmektedir.

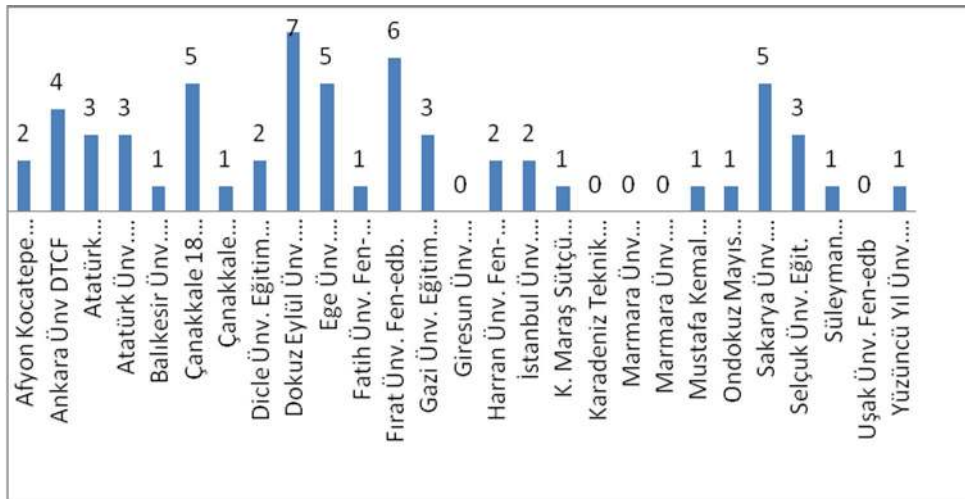
BÖLÜM 8: ARAŞTIRMA BULGULARI

Küreselleşme ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel vb. alanlarda etkili olmakta ve hayatımızı etkilemekte pek çok değişime neden olmaktadır. Günümüzde küreselleşme dünya çapında etkileşimi ifade eden bir kavram haline gelmiştir. Global boyutta çeşitli alanlarda karşılıklı bağımlılığın artmasına neden olmuştur. Hızla gelişen teknolojik ve bilimsel gelişmeler ile bilginin daha hızlı yayılması ve uluslararası alanda üniversitelerarası ilişkilerin karşılıklı gelişmesi bölümler üzerinde etkilerini göstermesi küreselleşmenin en önemli etkilerindendir.

Bu nedenle küreselleşmenin etkilerini daha iyi öğrenebilmek için, bilgi üretimi ve paylaşımı konusunda toplumun en üst kademesinde bulunan akademisyen görüşleri her alanda olduğu gibi küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerindeki Coğrafya Eğitimi Üzerindeki Etkileri konusundaki önem kazanmaktadır. Bu amaçla tarafımızdan coğrafya bölümü akademisyenlerine uygulanan anketten (EK 46) aşağıdaki değerlendirmelere ulaşılmıştır.

8.1. Ankete Katılımın Üniversitelerin Coğrafya Bölümlerine Göre Sayısal Dağılışı

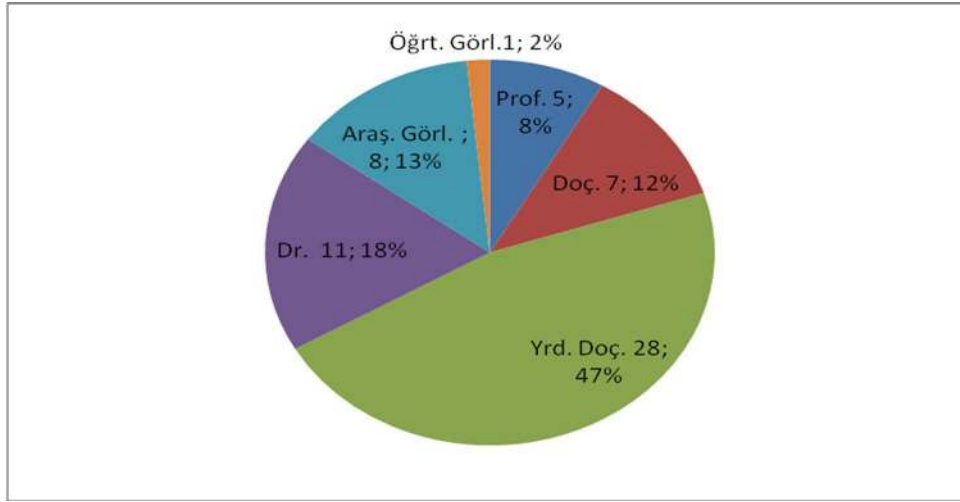
Ankete en fazla katılım yedi kişi ile Dokuz Eylül Üniversitesi'nden en az katılım ise bir kişi ile Balıkesir, Çanakkale Onsekiz Mart (Eğitim Fakültesi), K. Maraş Şütçü İmama Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri Coğrafya Bölümleridir. Giresun Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi (Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakülteleri Coğrafya Bölümleri) ve Uşak Üniversitesi Coğrafya Bölümlerinden ise katılım olmamıştır (Şekil 8. 15).

Şekil 8.15: Ankete katılımın üniversitelerin coğrafya bölümlerine göre sayısal dağılışı

8.2. Ankete Katılan Akademisyenlerin Akademik Unvanlarına Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin, % 47'si (28) Yardımcı Doçent, %18'i (11) Doktor, % 13'i (13) Araştırma Görevlisi, % 12'si (7) Doçent, % 8'i (5) Profesördür (Şekil 8.16).

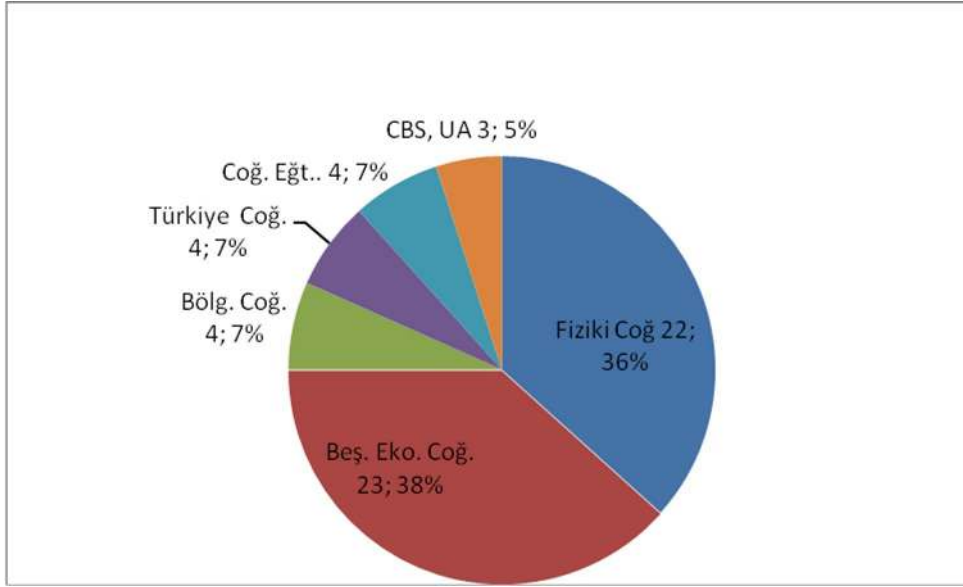

Şekil 8.16: Ankete katılan akademisyenlerin akademik unvanlarına göre dağılışı

Ankete katılımın yardımcı doçentlik kadrosunda bulunan akademisyenlerde daha fazla olduğu görülmektedir. Ankete katılımın yardımcı doçentlik kadrosunda bulunan coğrafya akademisyenleri arasında daha yaygın olması bu akademik kadro da yığılmanın fazla olduğunu göstermektedir. Bu durum tablo 7.16 ve şekil 7.11'den de anlaşılmaktadır. Yardımcı doçentlik kadrosunda yığılma olmanın nedenlerinden biri akademik atama ve yükseltmelerde getirilen kriterlerin küresel gelişmelere paralellik göstermesinden kaynaklanmaktadır.

8.3. Ankete Katılan Akademisyenlerin Uzmanlık Alanlarına Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin % 38'inin (23) uzmanlık alanı beşeri ve iktisadi coğrafya iken, % 36'sının (22) uzmanlık alanı fiziki coğrafyadır. Bunun yanında akademisyenlerin % 7'si (4) bölgesel coğrafya, % 7'si (4) Türkiye Coğrafyası, % 7'si (4) coğrafya eğitimi ve % 5'i (3) coğrafi bilgi sistemler (CBS) ve uzaktan algılama (UA) uzmanlık alanına sahiptir (Şekil 8.17).

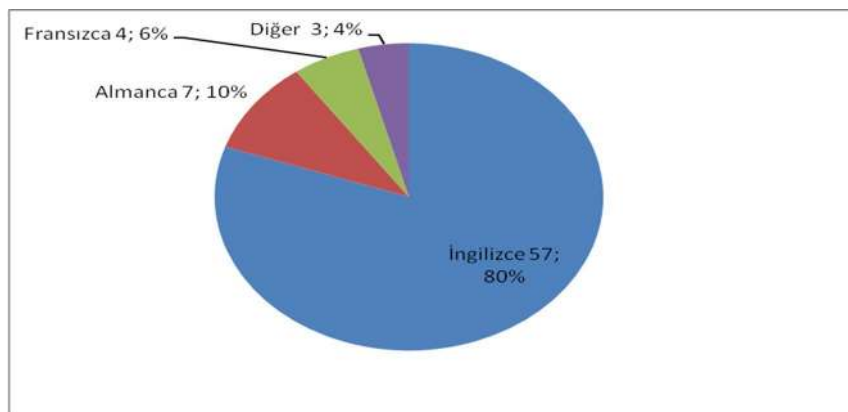

Şekil 8.17: Ankete katılan akademisyenlerin uzmanlık alanlarına göre dağılışı

Bu durum bölüm 7 tablo 7.17 coğrafya bölüm akademisyenlerinin uzmanlık alanına göre dağılışına da paralelik göstermektedir. Şöyle ki dünya genelinde coğrafya konusunda akademik uzmanlaşma gittikçe yaygınlaşmaktadır. Ülkemiz coğrafya alanında akademik uzmanlaşma hem tablo 7.17'den hemde şekil 8.17'den de görüldüğü gibi gittikçe yaygınlaşmaktadır. Genelde yoğunluğun beşeri ve ekonomik coğrafya ile fiziki coğrafya da olmasına rağmen CBS/GIS, coğrafya eğitimi, Türkiye coğrafyası, bölgesel coğrafya gibi alanlarda uzmanlaşmanın başladığı görülmektedir. Ancak CBS/GIS gibi küresel boyutta önem kazanan alanlarda yoğunluğun az olması Türkiye coğrafyacılarının bir eksiği olarak değerlendirilmelidir.

8.4. Ankete Katılan Akademisyenlerin Bildiği Yabancı Dile Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin % 80'i (57) İngilizce, % 10'u (7) Almanca, %6'sı (4) Fransızca bilmektedir. Ankete katılan akademisyenlerin % 4'ü (3) ise diğer (Rusça ve Bulgarca ve Osmanlıca) yabancı dilleri bildiğini belirtmiştir (Şekil 8.18).

Şekil 8.18: Ankete katılan akademisyenlerin bildiği yabancı dile göre dağılışı.

Küresel ölçekte meydana gelen gelişmeler yabancı dil öğrenmeyi adeta zorunlu hale getirmiştir. Özellikle teknoloji ve iletişim alanında meydana gelen gelişmeler, uluslararası siyasi ve ekonomik gelişmeler, eğitim, kültür ve bilimsel alanda yapılan çalışmalar, yabancı dil konusunun önem kazanmasına neden olmuştur.

Şekil 8.18'den de anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin ankette belirtilen dillerden en az birini bilmektedir. Akademisyenler arasında özellikle İngilizcenin yaygın olduğu ve önem kazandığı görülmektedir (Ankete katılan akademisyenler arasında İngilizce % 80 ile en çok bilinen yabancı dil olmuştur). Bu durum küreselleşmenin coğrafya bölümleri üzerindeki etkisini göstermesi açısından önemlidir. Çünkü akademik atama ve yükseltmelerde yabancı dil puanı önem kazanması yanında yapılan uluslararası yayınlarda yayın dilinin çoğunlukla İngilizce olması akademisyenler arasında İngilizcenin yaygınlık kazanmasına neden olmuştur.

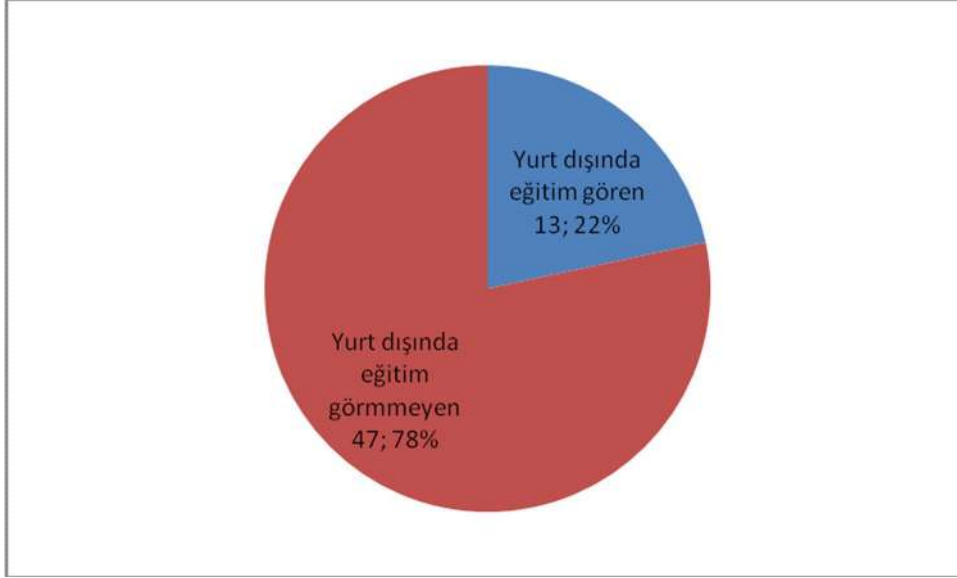
Uluslararası ulaşım ve güvenlikte kullanılan kısaltmalar yine İngilizce kökenlidir. Bilimsel araştırmalar çoğunlukla bu dilde yapıldığından ya da bu dile çevrildiğinden eğitimde de bilgiye erişmek amacıyla kullanılan dil İngilizcedir. Ayrıca bilginin en kolay erişildiği ve iletişimin en yaygın olarak kullanıldığı internette ortak dil yine İngilizce kabul edilmektedir (Crystal,1997: 64'ten akt. İlhan, M, 2009: 3).

Ankete katılımın yardımcı doçentlik kadrosunda bulunan akademisyenlerde daha yoğun olduğu görülmektedir. Coğrafya bölümü akademisyenlerinin yardımcı doçentlik kadrosunda yığıldığını göstermektedir. Bu durum tablo 7.16'dan da anlaşılmaktadır. Tablo 7.16'de de görüldüğü gibi coğrafya akademisyenlerinin önemli bir kısmı yardımcı doçentlik kadrosunda (%42) bulunmaktadır. Yardımcı doçentlik kadrosunda yığılma olmasının önemli nedenlerinden biri de 2001 yılında itibaren ÜAK'un akademik atamalar ve yükseltmelerde getirmiş olduğu yabancı dilden 65 puan alma zorunluluğudur.

Bu durumda anket verilerinden de anlaşıldığı gibi küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerindeki en önemli etkilerinden biri yabancı dil öğrenmenin gittikçe önem kazanmasıdır. Global ölçekte eğitim, bilim, iletişim, teknolojik gelişmelerin önemli bir kısmının İngilizce ile özdeşleşmesi sonucunda İngilizcenin küresel düzeyde önem kazanmasına neden olmuştur. Bu durum ankete verilen yanıtlarla da pekişmektedir. Yani akademisyenlerimiz arasında yabancı dil öğrenmenin yaygınlaşması ve bu yabancı diller içinde İngilizcenin önem kazanması aynı zamanda küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz ve coğrafya eğitimi üzerindeki etkisini de göstermesi açısından önemlidir.

8.5. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurtdışında Eğitim Görme Durumlarına Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin % 78'i (47) yurt dışında eğitim görmediğini, % 22'si (13) yurt dışında eğitim gördüğünü belirtmiştir (Şekil 8.19).

Şekil 8.19: Ankete katılan akademisyenlerin yurtdışında eğitim görme durumlarına göre dağılışı.

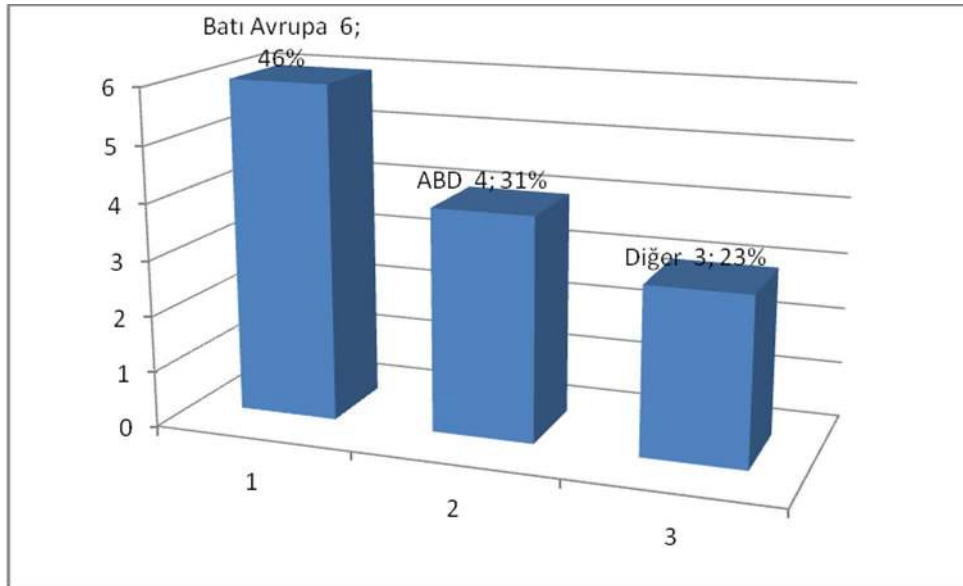
Günümüzde başarılı olabilmenin ve dünyaya uyum sağlayabilmenin en önemli yolu eğitimden geçiyor. Bu nedenle her yıl çok sayıda kişi yurt dışı eğitim olanaklarından faydalanmak için genellikle gelişmiş ülkelere sürekli veya geçici olarak göç etmektedir. Bu göç aynı zamanda ülkelerin yetişmiş insanlarını kapsadığından gittikçe önem kazanmaktadır. Ancak burada konumuz kapsamı gereği yurt dışı coğrafya eğitimini alıp tekrar üniversitelerimiz coğrafya bölümleri bünyesine dönen akademisyenler üzerinde durulacaktır.

Şekil 8.19'dan da anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin ancak % 22'si (13) yurtdışında eğitim görmüştür. % 78'i (47) gibi büyük bir oranının ise yurt dışında eğitim görmediği anlaşılmaktadır. Başta dil sorunu olmak üzere, ekonomik ve idari sorunlar nedeniyle yurt dışında eğitim görmeyenlerin oranının fazla olduğunu düşünmekteyiz.

Fakat yine de ankete katılan akademisyenlerin % 22'sinin (13) yurt dışında eğitim görmesi küreselleşmenin etkilerini bölümlerimiz üzerindeki etkilerini göstermesi bakımından değerlendirilmesi gerekir. Bu oran gelecek yıllarda, uluslararası ekonomik ve siyasi ilişkiler geliştikçe dil sorunu ve ekonomik sorunlar çözümlendikçe artacaktır.

8.6. Ankete Katılan Akademisyenlerden Yurtdışında Eğitim Görenlerin Coğrafi Dağılışı

Ankete katılan ve yurt dışında eğitim gören toplam on üç akademisyenden %46'sı (6) Batı Avrupa'da, % 31'i (4) ABD ve %23'ü diğer (Avustralya, Balkan Ülkeleri ve Güney Kore) ülkelerde yurt dışı eğitim gördüklerini belirtmişlerdir (Şekil 8.20).

Şekil 8.20: Ankete katılan akademisyenlerden yurtdışında eğitim görenlerin coğrafi dağılışı

Şekil 8.20'den de anlaşıldığı gibi yurt dışında eğitim gören toplam on üç akademisyenin önemli bir kısmının (% 46) Batı Avrupa ülkelerinde yurtdışı eğitim aldıkları görülmektedir. Batı Avrupa hem coğrafi olarak yakınlık hem de cumhuriyetin kurulması ile Türkiye'nin bilimsel çalışmaları ile örnek aldığı coğrafi bölgedir. Bunun yanında ülkemizin Avrupa Birliğine katılma çalışmaları Batı Avrupa ülkeleri ile olan siyasi ekonomik ve bilimsel ilişkilerinde gelişmesine katkıda bulunmuştur. Bu nedenle Batı Avrupa coğrafya bölümlerimiz üzerinde cumhuriyetin kurulduğu yıllardan biri önemli bir etkiye sahiptir.

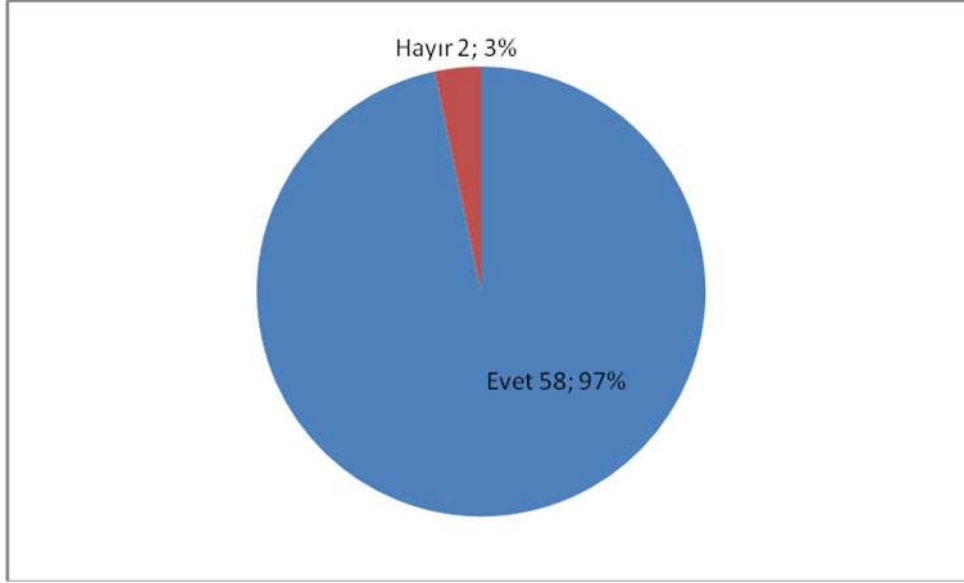
Ankete katılan akademisyenlerin % 31'inin (4) ABD de yurt dışı eğitim aldıkları görülmektedir. ABD ile ülkemiz arasında özellikle 1950'li yıllardan itibaren ilişkilerin gelişmeye başlaması ile bilimsel alan da bu ülke ile ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Günümüzde bir çok akademisyen ya kendi imkanları ile veya çeşitli kurumların desteği ile özellikle dil ve ekonomik sorunları aşabildiği taktirde ABD gibi gelişmiş ülkelerde yurt dışı eğitim alabilmektedir.

Anketi yanıtlayan akademisyenlerin % 23'ü (3) Avustralya, Balkan Ülkeleri ve Güney Kore gibi ülkelerde yurt dışı eğitim gördüklerini belirtmişlerdir. Bu durun alınan yurtdışı eğitimde Batı Avrupa ve ABD'ye karşı yeni alternatiflerin ortaya çıktığını göstermektedir. Böylece küreselleşme ile gelişen süreçte yurt dışı eğitimin coğrafya bölümleri

üzerinde etkili olmaya başladığı özellikle Batı Avrupa ve ABD'nin bu süreçte ön plana çıktığı görülmektedir.

8.7. Ankete Katılan Akademisyenlerin İnternet Üzerinden Coğrafya Alanındaki Gelişmeleri İzleme Durumuna Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin % 97'si (58) internet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izlediklerini, % 3'ü (2) ise izlemediklerini belirtmişlerdir (Şekil 8.21).

Şekil 8.21: Ankete katılan akademisyenlerin internet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izleme durumuna göre dağılışı

İnternet, global ölçekte çok sayıda bilgisayarın birbirine bağlanmasını, bireyler ve kurumlar arasında karşılıklı iletişimi sağlayan küresel elektronik ağ olarak tanımlanabilir. Teknolojinin son yıllarda büyük gelişin göstererek hızla gelişmesi her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yeni bir takım değişikliklere neden olmuştur. Bilgiye erişimin kolaylaşması, e-dergilerin ortaya çıkması, bireyler arasında iletişimi kolaylaştırması online (çevrimiçi) işlemler ile hem zamandan hem maddi tasarruf sağlaması gibi bir çok gelişme internetin ortaya çıkması ve yaygınlaşması sayesinde ortaya çıkmıştır. Eğitim alanında belki de en önemlisi bilgiye erişimin kolaylaşması, e-dergi, sanal üniversitelerin ortaya çıkması (özellikle gelişmiş ülkelerde), akademisyen ve öğrenci değişiminin daha kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesini v.b. sağlamasıdır.

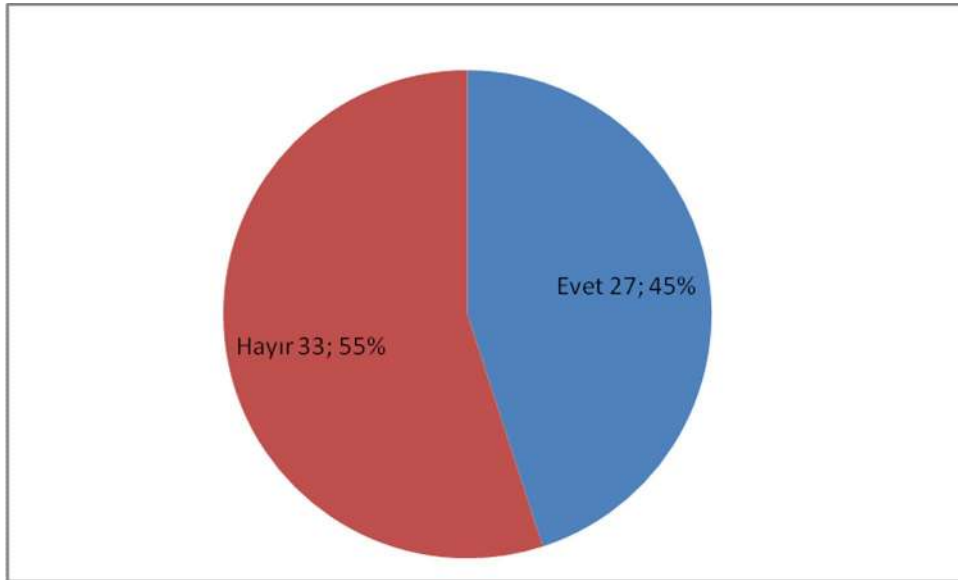
Coğrafya alandaki bilimsel ve mesleki gelişmelerin takip edilmesinde günümüzde internet vazgeçilmez bir iletişim aracı haline gelmiştir. Artık birçok coğrafi dergi aynı zamanda e-dergi olarak yayın yapmaktadır. Yine coğrafya alanındaki bir çok mesleki ve

bilimsel çalışmalara internet üzerinden kolay bir şekilde ulaşılabilir. Bu ve benzeri gelişmeler internetin günümüzde her alanda olduğu gibi coğrafya eğitimi üzerinde de etkili olmaya başladığını göstermektedir.

Şekil 8.21’den de anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin neredeyse tamamına yakın bir kısmı (% 97’si) internet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izleyebilmektedir. Bu durum küreselleşmenin ülkemiz coğrafya bölümleri üzerindeki etkisini net bir şekilde göstermektedir.

8.8. Ankete Katılan Akademisyenlerin, Üniversitenizin Coğrafya Bölümü İle Herhangi Bir Üniversite/Üniversitelerin Coğrafya Bölüm/Bölümleri Arasında Bilimsel Anlamda Bir İşbirliği Var Mıdır Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin %55’i (33), Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır sorusuna hayır yanıtını % 45’i (27) evet yanıtını vermişlerdir (şekil 8.22)

Şekil 8.22: Ankete katılan akademisyenlerin, Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır sorusuna verdikleri yanıtlara göre dağılışı.

Günümüzde üniversiteler arası işbirliği giderek yaygınlaşmaktadır. Ülkeler arasında uluslararası ilişkilerin gelişmesinde bilim ve eğitim çok önemli rol oynamaktadır. Ülke ve kültürlerin tanıtılmasında, bilimsel bilgiye erişim ve paylaşımı, öğrenci ve akademisyen değişimi v.b. konusunda üniversiteler arası işbirliği önem kazanmaktadır. Özellikle Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde birçok üniversitemiz Erasmus, Sokrates ve Leonardo Da Vinci programlarına katılarak Avrupa Birliği'ne uyum sürecine katkıda bulunmuşlardır.

Şekil 8.22'den de anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır sorusuna % 45 (27) oranında evet, % 55 (33) hayır yanıtı vermişlerdir. % 45 oranında yabancı üniversite coğrafya bölümleri arasında işbirliği vardır yanıtı çıkması küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerinde etkili olmaya başladığını göstermektedir. Özellikle Avrupa Birliği gibi global boyutlu bir birliğe giriş çabalarının yoğunlaşması üniversiteler arası işbirliğinin gelişmeye başlamasına neden olmaktadır. Bu durum yakın gelecekte küreselleşmenin etkilerinin üniversitelerimiz coğrafya bölümleri üzerinde daha fazla hissedilmesine ve yabancı üniversite coğrafya bölümleri ile işbirliğinin daha da yaygınlaşacağını açıkça ortaya koymaktadır.

Ankete katılan akademisyenlerin (Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır? Sorusuna evet yanıtını verenlerin) üniversiteleri coğrafya bölümlerinin bilimsel işbirliği halinde oldukları yabancı üniversite / üniversitelerin coğrafya bölüm / bölümlerinin tamamının Avrupa merkezli oldukları görülmektedir.

Gelişmesini hızla devam ettiren ülkemiz açısından Avrupa Birliği ülkeleri ile üniversitelerimizin coğrafya bölümleri arasındaki işbirliği bilgi paylaşımı, öğrenci ve akademisyen değişimi gibi konularda gittikçe önem kazanmaktadır. Bilimsel araştırma ve çalışmaları uluslararası alanda paylaşmanın en iyi yollarından biri üniversiteler arası işbirliğidir. Dolayısıyla üniversiteler arası işbirliği yoluyla hem ülkenin tanıtımı yapılmakta hem de akademisyen ve öğrencilerin karşılıklı değişimi ile farklı üniversitelerde ve farklı ortamlarda bilgi ve becerilerini arttırmaları sağlanmaktadır.

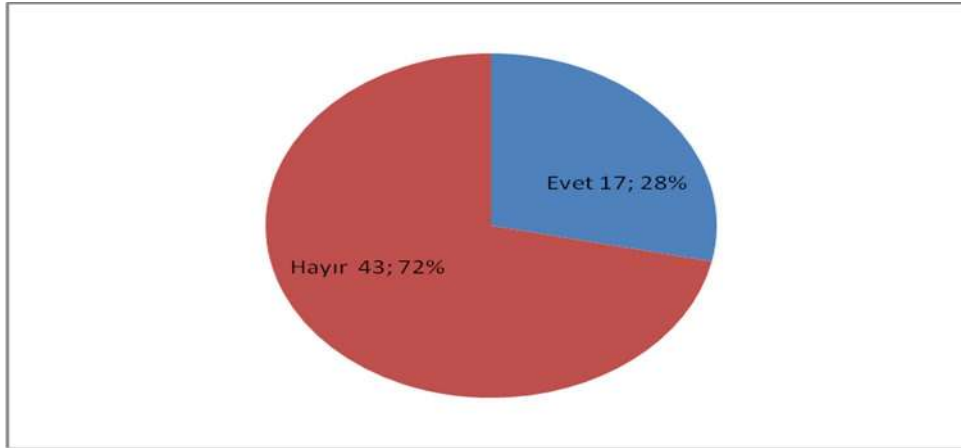
Ankete katılan akademisyenlerin (Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir üniversite/üniversitelerin coğrafya bölüm/bölümleri arasında Bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır? Sorusuna evet yanıtını verenlerin) üniversiteleri coğrafya bölümlerinin bilimsel işbirliği halinde oldukları yabancı üniversite / üniversitelerin coğrafya bölüm / bölümleri şunlardır:

1. Geography Faculty, Bucharest University, Bucharest-Romania Geography Institute
2. Nijmegen Üniversitesi Coğrafya Bölümü (Hollanda).
3. Polonya Nicolas Kopernicus Üniversitesi Coğrafya Bölümü
4. İrlanda St. Marry College University Department of Geography
5. İspanya Barselona Üniversitesi Coğrafya Bölümü
6. Romanya babes Bolyei Üniversitesi Coğrafya Bölümü
7. Marburg Üniversitesi Coğrafya Bölümü (Almanya)-Erasmus
8. Salzburg, Craiova, Üniversitesi Coğrafya Bölümü
9. Osnabrück Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, Almanya

10. Tübingen Üniversitesi Coğrafya Bölümü (Almanya)
11. Estonya Devlet Üniversitesi Coğrafya Bölümü
12. Hope University Department of Geography (İngiltere)
13. University of Trier, Department of Geography (Almanya)
14. Leipzig Üniversitesi Department of Geography (Finlandiya)
15. Joensuu University Department of Geography (Finlandiya),
16. Universidade Do Minho (Portekiz)
17. Presovská Univerzita V Presove (Slovakya)
18. University of Amsterdam, Tallahassee Community College, Florida State University
19. Cluj University (Romanya)
20. Sofia University (Bulgaristan)
21. Wrocław Üniversitesi (Polonya)
22. Friburg University of Education
23. Athens Technical University
24. Yunanistan Ege Üniversitesi
25. Bremen Üniversitesi (Almanya)
26. Justus Liebig (Almanya)

8.9. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışındaki Coğrafya Bölümlerinde Akademik Çalışmalarda (Misafir Öğretim Görevlisi vb.) Bulunma Durumuna Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerden % 72'si (43) yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) bulunmamışken % 28'i (17) yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) olarak bulunduğunu belirtmiştir (Şekil 8.23).

Şekil 8.23: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) bulunma durumuna göre dağılışı.

Günümüzde ülkelerin ihtiyaç duydukları öğretim üyesi ve araştırmacıların bir kısmının yetiştirilmesi yabancı ülke üniversiteleri ile yapılan işbirliği anlaşmaları ile sağlanmaktadır. Böylece ülkelerin kısa ve uzun vade de kalkınmasında ihtiyaç duyulan nitelikli eleman ihtiyacının bir kısmı bu şekilde karşılanır. Karşılıklı öğrenci ve öğretim elemanı değişim

programları sayesinde üniversitelerin coğrafya bölümleri arasında hem ilişkiler gelişir ülke tanıtılmasına katkıda bulunulmuş olunur hem de yapılan bilimsel ve mesleki çalışmaların paylaşımı sağlanarak bilgi alış verişinde bulunmaktadır. Bunun yanında öğretim elemanı değişimi programlarına katılan akademisyenlerin akademik tecrübeleri de artmış olmaktadır.

Son yıllarda ülkemizin Avrupa Birliği katılım çabaların da yoğunluğun başlaması ile birlikte ülkemiz üniversiteleri ile Avrupa Birliğine üye ülke üniversiteleri arasında Erasmus programı kapsamında öğrenci ve öğretim elamanı değişimi giderek hız kazanmaktadır. Ülkemiz üniversiteleri ile Avrupa Birliği'ne üye ülke üniversiteleri arasında öğrenci ve öğretim elamanı değişimi Ulusal Ajans'ın verdiği bilgilere göre aşağıdaki şekilde gerçekleşmektedir:

Öğrenci ve öğretim elemanlarının ortak üniversitelerle değişimi yüksek öğretim kurumu bünyesinde organize edilmekte, kurumların Erasmus Koordinatörlükleriyle (Uluslararası İlişkiler Ofisleri / AB Ofisleri / Dış İlişkiler Ofisleri) yürütülmektedir. Kurumların bu değişimi organize edebilmeleri için Avrupa Komisyonu Erasmus ofislerine kırtasiye, donanım vb masraflarını karşılamaya yönelik de maddi destek vermektedir

Erasmus ile Öğretim Üyesi Değişimi Program'ından yararlanabilmek için gerekli şart, " Bölümünüz/biriminiz ile gideceğiniz karşı bölüm arasında isminize düzenlenmiş bir ikili anlaşma'nın olmasıdır." İsme ait olmayan anlaşmalarda gidecek öğretim elemanına yüksek öğretim kurumu karar verecektir. Bir ikili anlaşmaya birden fazla öğretim üyesi adayının olması durumunda:

- Mesleki alanında daha önce yurt dışına çıkmamış öğretim elemanlarına öncelik
- Gidilen ülkelerin çeşitlilik göstermesi, daha önce gidilmemiş/az gidilmiş bir ülke için seçilen öğretim üyesine öncelik koşulları aranır

(UA: Ulusal Ajans<http://www.eucentre.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=1036> erişim 29.12.09).

Bütün bu yukarıda verilen bilgilere göre ülkemiz coğrafya bölümleri ile özellikle Avrupa Birliğine üye ülke üniversiteleri coğrafya bölümleri arasında işbirliğinin gelişmesi ve öğrenci-öğretim elemanı değişiminin sağlanabilmesi için yabancı ülke coğrafya bölümleri ile ülkemiz coğrafya bölümleri arasında karşılıklı bir ikili antlaşmanın olması zorunluluğudur. Bu gerçekleştiği takdirde bölümler arasında karşılıklı öğretim elemanı değişimi sağlanabilmektedir.

Şekil 8.23'den anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin % 28'i (17 kişi) yurt dışında akademik çalışmalarda bulunmuş geri kalan % 72 (43) gibi büyük bölümü yurt dışında akademik çalışmalarda bulunmamıştır. Akademisyenlerin %28'inin yurt dışında akademik çalışmalarda bulunduğunu belirtmesi bu alanda küreselleşmenin etkilerinin daha az

olduğunu göstermektedir. Özellikle yabancı dil sorunu akademisyen değişimi programlarına katılımı azaltmaktadır. Bunun yanında coğrafya bölümlerimiz ile yabancı ülke coğrafya bölümleri özellikle Avrupa Birliği ülkeleri üniversiteleri coğrafya bölümleri arasındaki ilişkiler Avrupa Birliğine katılım sürecinin hız kazanması ile gelişecektir. Böylece, akademisyenlerimiz dil sorununu çözümledikleri taktirde öğretim elemanı değişim programlarına daha fazla katılacak ve akademik tecrübeleri daha da artacaktır.

Ankete katılan akademisyenlerden yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) bulunanların akademik çalışmada bulundukları üniversitelerin tamamının Avrupa'da yer aldıkları görülmektedir. Bu durum üniversitemizde yapılan coğrafya eğitimi üzerinde Avrupa'nın dolayısıyla küreselleşmenin etkisini gösteren diğer bir örnektir.

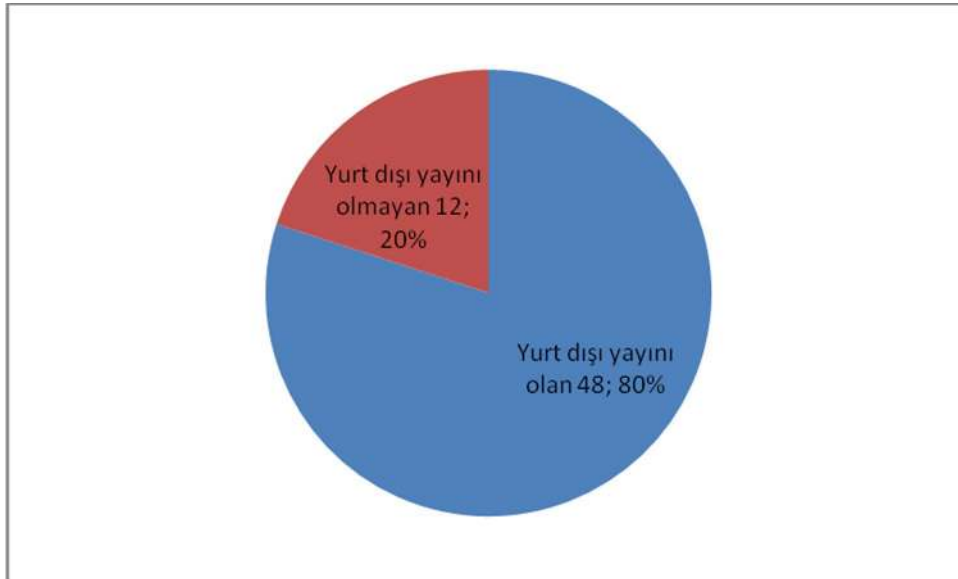
Akademisyenler ekonomik, sosyal, kültürel gelişme ve dönüşümleri sağlayan temel bileşenlerdir. Bu nedenle ülkelerin kalkınmasında akademisyenlerin rolü yadsınamaz. Çünkü ülkelerin yetişmiş nitelikli işgücünün kaynağı büyük oranda üniversitelerdir. Akademisyenlerin akademik bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, ülkenin kalkınması açısından önem taşıyan yetişmiş işgücünün kalitesini de etkileyecektir. Bunun yanında bilimsel araştırma ve çalışmaların hem niteliksel hem de niceliksel olarak da artmasına neden olabilecektir. Başka bir ifade ile yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda bulunan akademisyenlerin mesleki bilgi ve becerileri daha da artabilir.

Ankete katılan akademisyenlerden yurt dışındaki coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi v.b.) bulunanların akademik çalışmada bulundukları üniversiteler şunlardır:

1. Babeş Bolyai
2. Berlin Teknik Üniversitesi, Almanya
3. Bremen (Almanya), Aegean (Yunanistan)
4. Bükreş Üniversitesi, Lozan Üniversitesi
5. Durham Üniversitesi/ İngiltere
6. Geography Faculty, Bucharest University, Bucharest-Romania Geography Institute
7. Gödöllü Üniversitesi, Macaristan
8. İspanya Bilimsel Araştırmalar Yüksek Konseyi (CSIC), Instituto de Economia y Geografia, Madrid
9. Leipsig Üniversitesi, Almanya
10. Liverpool Hope Üniversitesi
11. Michigan State University, London University
12. Salzburg
13. Seoul National University, Department of Geography
14. University of Amsterdam
15. University of Cambridge, Department of Geography
16. Wroclaw Üniversitesi / Polonya

8.10. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Yayınlanan Yayın/Yayınlarına Göre Dağılışı.

Ankete katılan akademisyenlerden %80'ninin (48) yurt dışında yayınlanan yayın/yayınları bulunurken %20'sinin (12) yurt dışında yayınlanan yayın/yayınları bulunmamaktadır (Şekil 8.24).

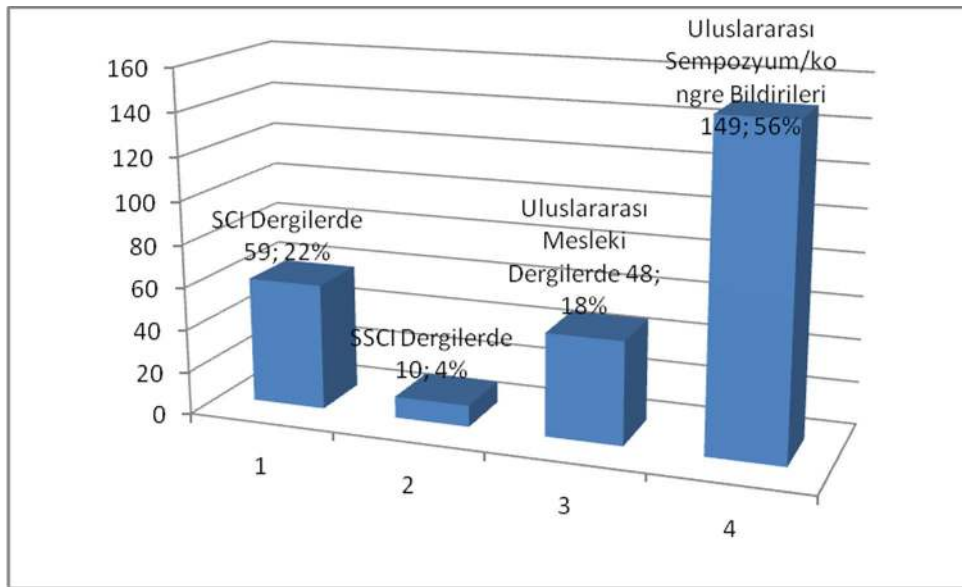
Şekil 8.24: Ankete katılan akademisyenlerin Yurt dışında yayınlanan yayın/yayınlarına göre dağılışı.

Son yıllarda SCI ve SSCI kapsamında yer alan dergilerde yabancı dillerde yayın akademik atama ve yükseltmelerde önem kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle ulusal dergilerde yer alan yayınlar ikinci plana itilmeye çalışılıyor gibi bir izlenim ortaya çıkmaktadır. Aslında bu durum tamamen küreselleşmenin etkilerini göstermektedir. Özellikle yukarıda adı geçen İndekslerde yer alan dergilerde yayın yapmak günümüzde bir çok üniversitenin akademik atama ve yükseltmelerinde öne koştugu şartlardan biri haline gelmiştir. Durum böyle olunca yurt dışı yayınlarda sayısal olarak artış olmuştur (Şekil 8.24 ve EK 39, 40, Tablo 7.20).

Şekil 8.24'den de anlaşıldığı gibi ankete katılan akademisyenlerin % 80'ni (48) yurt dışı yayını bulunmakta, % 20'sinin (12) yurt dışı yayını bulunmamaktadır. Akademisyenlerin büyük kısmının yurt dışı yayınlarının bulunması küreselleşmenin etkisi ile yurt dışı yayınların ülkemizde giderek önem kazanması etkili olmuştur. Bu yolla, yapılan bilimsel ve mesleki çalışmalar global ölçekte paylaşılmaktadır. Bunun yanında yurt dışı yayınların atama ve yükseltmelerde önem kazanması sayısal olarak yurt dışı yayınların artış göstermesine neden olmuş ve olacaktır.

8.11. Ankete Katılan Akademisyenlerin, SCI, SSCI Ve Uluslararası Mesleki Dergiler İle Uluslararası Sempozyum/Kongre Bildirilerindeki (Bildiri Kitabında Yer Alan) Yayınlarına Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerden yurt dışında yayını olanların yayınlarının % 56'sı (149) uluslararası sempozyum/kongre bildirilerinde (Bildiri kitabında yer alan), % 18'i (48) uluslararası mesleki dergilerde, % 22'si (59) SCI bünyesinde yer alan dergilerde, % 4'ü (10) SSCI bünyesinde yer alan dergilerde yer aldığı görülmektedir (Şekil 8.25).

Şekil 8.25: Ankete katılan akademisyenlerin, SCI, SSCI ve uluslararası mesleki dergiler ile uluslararası sempozyum/kongre bildirilerindeki (Bildiri kitabında yer alan) yayınlara göre dağılışı.

Ankete katılan akademisyenlerin, SCI, SSCI ve uluslararası mesleki dergiler ile uluslararası sempozyum/kongre bildirilerindeki (Bildiri kitabında yer alan) yayınlara göre dağılışına bakıldığında yurt dışı yayınların daha çok uluslararası sempozyum/kongre bildirilerinde (Bildiri kitabında yer alan) (% 56) ve uluslararası mesleki dergilerde (% 18) yer aldığı görülmektedir. Ankete katılan akademisyenlerin uluslararası sempozyum/kongre bildirilerinde (Bildiri kitabında yer alan) ve uluslararası mesleki dergilerdeki yayınları yurt dışında yapılan yayınların zaten % 74 gibi büyük bir orana denk gelmektedir. Ancak küreselleşmenin üniversitelerimiz coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerini göstermesi açısından da son derece önemlidir.

Akademik atama ve yükseltme işlemlerinde SCI, SSCI ve AHCI indekslerinde yer alan dergilerde yayın yapmış olmak günümüzde gittikçe önem kazanmaktadır (EK 39, 40). Bu durum küreselleşmenin üniversitelerimiz coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerine başka bir

örnektir. Küreselleşmenin bu etkisi günümüzde üniversitelerimizi ilgilendiren en önemli güncel konulardan biri haline gelmektedir. Akademik atama ve yükseltmelerde yurt dışı yayının önem kazanması ülkemizde yayınlanması gereken bir çok araştırma ve inceleme gibi bilimsel yayınların yabancı dilde ve yurt dışında yayınlanması ülkemiz de coğrafya alanında yayın yapan dergilerde daha az önem taşıyan yayınların ön plana çıkmasına neden oluyor gibi bir izlenimin ortaya çıkmasına da yol açmaktadır.

Yine üniversiteler ile ilgili değerlendirme ve karşılaştırmalar yapılmasında SCI, SSCI ve AHCI indekslerinde yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı önem kazanmaktadır. Bu şekilde üniversitelerin başarı sıralaması ortaya konmaktadır. Bu yaklaşım üniversitelerin bilimsel değerlendirmelerinin sadece niceliksel verilerle yapıldığını göstermektedir.

Institute for Scientific Information (ISI) tarafından hazırlanan atıf indekslerine göre Türkiye'nin 1980-2003 döneminde yapmış olduğu yayınların istatistiksel değerlendirmesi şöyledir: 1980 yılında 439 olan yayın sayısı 24 yılda 28 kat artarak 12098'e ulaşmıştır. Bu sayı ile Türkiye 2003 yılında dünya bilimine binde 9.2 oranında katkıda bulunarak dünya sıralamasında 22.sıraya yükselmiştir. Sadece yayın sayısındaki artışa bakılarak yapılan değerlendirmeler yanıltıcı olmaktadır (Ak ve Gülmez, 2004: 527).

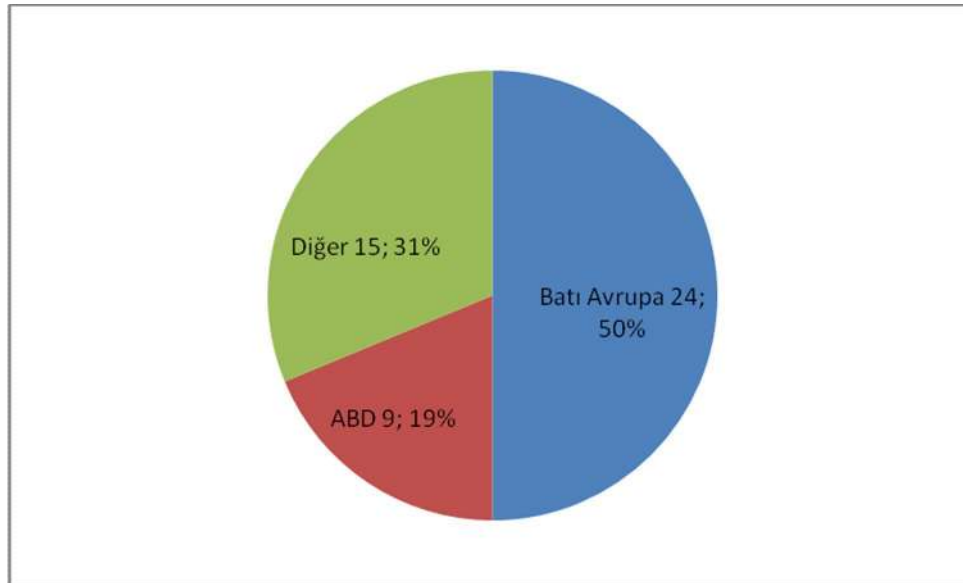
2007 yılında tüm üniversitelerde SCI+SSCI+AHCI'te yayınlanan yayınların öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre sıralaması tablosundan da anlaşılacağı (EK 45) gibi bilimsel yayınların özellikle SCI'da yoğunlaştığı görülmektedir. SCI'da 17788, SSCI'da 1006 ve AHCI'da 95 Türkiye kaynaklı yayın bulunmaktadır. Toplam 34076 öğretim üyesinin 18331 yayını bulunmakta ve bu yayınların oranı ortalaması da 0, 54'dür. Toplam 18331 yayın içinde Türkiye coğrafya akademisyenlerinin 9 yayını bulunmaktadır. Bu rakam Türkiye coğrafya akademisyenlerinin uluslar arası yayın indekslerince taranan dergilerde yayın yapma konusunda önemli sorunlarının olduğunu göstermektedir. Başta dil sorunu olmak üzere ekonomik yetersizlikler, ağır ders yükü nedeniyle araştırma ve incelemelere yeterince zaman ayırmama gibi sorunlar nedeniyle uluslar arası indeklerde taranan dergilerde yayın yapma sorunları yaşanıyor olabilir.

Türkiye'deki üniversitelerin yayın sayısı ve öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı bakımından derecelendiren istatistikler YÖK tarafından yayınlanmaktadır (Tablo 7.25, 26). Ancak bu istatistikler yayınlanırken sadece SCI, SSCI ve AHCI indekslerinde yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı değil ülkenin koşullarına uygun bir üniversite eğitimi ve yapılan bilimsel üretimin niteliğini sağlayacak koşulların sağlanıp sağlanmadığı, akademisyenlerin çalışma ortam ve koşulları, genç nüfusun yüksek öğretime ulaşma imkânı, üniversitelere ayrılan ekonomik kaynağın büyüklüğü gibi dataların da dikkate alınması

gerektiği görüşündeyiz. Bunun yanında ülkemiz akademik dergilerde yayınlanan araştırma ve incelemelerin batıdakilerle eşdeğer seviyede değerlendirilmesi, araştırmayı yapan akademisyenlerin maddi ve manevi yönden desteklenmesi yayınları niteliksel ve niceliksel olarak arttıracaktır.

8.12. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Yayınlanan Yayınlarının Yayınlandığı Coğrafi Bölgelere Göre Dağılışı

Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında yayınlanan yayınlarının % 50'si (24) Batı Avrupa'da, % 31'i diğer (Asya, Orta Asya, Güney Asya, e-dergi ve Kıbrıs, Balkan Ülkeleri, Bulgaristan, Tunus, Hindistan, Japonya, Romanya, Doğu Avrupa, İsviçre) yayınlandığı, %19'unun ise ABD'de yayınlandığı anket verilerinden anlaşılmaktadır (Şekil 8.26).

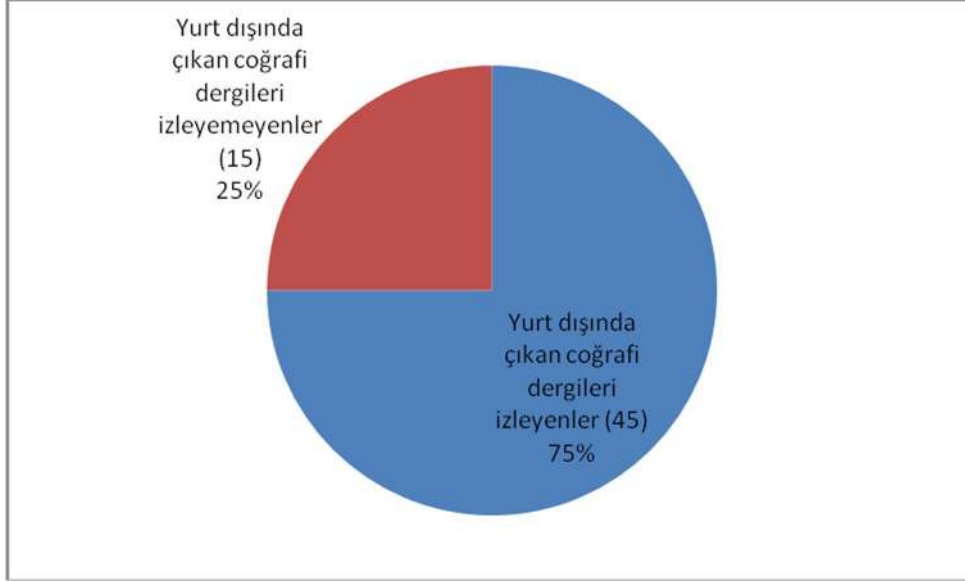

Şekil 8.26: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında yayınlanan yayınlarının yayınlandığı coğrafi bölgelere göre dağılışı.

Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında yayınlanan yayınlarının yayınlandığı coğrafi bölgelere göre dağılışına bakıldığında yurt dışındaki yayınların yarısının (%50) Batı Avrupa'da % 19'unun ABD 'de yayınlandığı görülmektedir. Böylece yurt dışında yapılan yayınların toplam %69'unu Batı Avrupa ve ABD'de yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Batı Avrupa ve ABD küreselleşmenin itici gücünü sağlayan coğrafi bölgelerdir. Dolayısıyla yayınların bu alanlarda yoğunlaşması normal karşılanmalıdır. Küreselleşmenin etkilerinin artması ile Batı Avrupa ve ABD'ye alternatif yeni ülkelerin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu ülkelerde ankete katılan akademisyenlerin yapmış olduğu yayın oranı % 31'e ulaşmaktadır. Bu durum aynı zamanda Batı Avrupa ve ABD'ye olan bağımlılığın azaldığını ve batı yayın organlarında yapılan yayınların popülaritesinin de sorgulanması açısından önemlidir

8.13. Ankete Katılan Akademisyenlerin Yurt Dışında Çıkan Coğrafi Dergileri İzleme Durumlarına Göre Dağılımları

Ankete katılan akademisyenlerin % 75'i (45) yurt dışında çıkan coğrafi dergileri izleyebildiğini, % 25'i (15) ise yurt dışında çıkan coğrafi dergileri izleyemediğini belirtmiştir (Şekil 8.27).

Şekil 8.27: Ankete katılan akademisyenlerin yurt dışında çıkan coğrafi dergileri izleme durumlarına göre dağılımları.

Şekil 8.27'den de anlaşıldığı gibi akademisyenlerin % 75 gibi büyük bir kısmı yurt dışında çıkan coğrafi dergileri izleyebildiğini belirtmiştir. Bu sonuç bu ankete katılan akademisyenlerin yurt dışı yayınları izlemek için gerekli olan yabancı dil sorununu aştıklarını göstermektedir. Bu durum aynı zamanda küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerindeki diğer önemli etkilerindendir. Zira bilimsel çalışmalar için bazı durumlarda yurt dışında yayınlanan coğrafi dergilere başvurmak, yapılan çalışmanın içeriğine göre yurt dışında yapılan yayınların içerik ve kapsamını incelemek ve bunlardan faydalanmak günümüzde önem kazanmıştır. Bu nedenle yurt dışında yayınlanan dergileri izlemek günümüzde bütün bilim dallarında olduğu gibi coğrafya alanında da gittikçe zorunluluk haline gelmektedir.

8.14. Ankete Katılan Akademisyenlerin İzledikleri Yurt Dışında Çıkan Coğrafi Dergiler

Ankete katılan akademisyenlerin izledikleri yurt dışında çıkan coğrafi dergiler aşağıdaki gibidir. Dergilerin önemli bir kısmının Batı Avrupa ve ABD kaynaklı oldukları görülmektedir (Tablo 8.25).

Sıra	Dergi Adı	Sıra	Dergi Adı
1.	African Journal of Environmental Science and Technology	65.	International journal of migration
2.	Agricultural Systems	66.	International Journal of Population Geography
3.	Agriculture	67.	International Jurnal of Remote Sensing
4.	<u>American Geographical Society</u>	68.	International Migration
5.	<u>American Society for Photogrammetry and Remote Sensing</u>	69.	Journal of Climate
6.	Annals of the Association of American Geographers	70.	Journal of Coastal Research
7.	Annals of Tourism Research	71.	Journal of Cultural Geography
8.	Annals	72.	Journal of Economic Geography
9.	Antiope	73.	Journal of Environmental Management
10.	Antipode	74.	Journal of Fluid Mechanics
11.	Applied Geography	75.	Journal of Geography İn Higher Education
12.	Catena	76.	Journal of Geography
13.	Climate Dynamics	77.	Journal of Geomorphology
14.	<u>Conference of Latin Americanist Geographers</u>	78.	Journal of Higher Education
15.	Cybergeo	79.	Journal of Historical Geography
16.	Da AREA	80.	Journal of Hydrology
17.	Demographic Research;	81.	Journal of Planning Education And Research
18.	Demography	82.	Journal of the Association of American Geographers
19.	Die Erde	83.	Journal of Urban Economics
20.	Ebsco-Host (E-Dergi)	84.	Journal of Urban Planning and Development,
21.	Economic Geography	85.	Journal of the American Planning Association
22.	Ecosystems and Environment	86.	JQR
23.	Environment And Planning A ve D Serileri	87.	Land Use Policy
24.	Environment And Urban Systems	88.	Landscape and Urban Planning
25.	Environment and Urban Systems	89.	Landslides
26.	Environmental Bulletin	90.	Leisure Sciences
27.	Environmental Geology	91.	Marine Geology
28.	Environmental Impact Assessment Review	92.	Nature
29.	EPS	93.	New academic social science
30.	Erdkunde	94.	Observation and Geoinformation
31.	Eurasian Geography And Economics	95.	Observation And Geoinformation
32.	European Planning Studies	96.	Papers In Regional Science
33.	European Planning	97.	Physical Geography
34.	<u>Federation of Australian Scientific and Technological Societies</u>	98.	Political Geography
35.	Florida Geographer	99.	Population
36.	Fresenius Fuzzy Sets and Systems	100.	Professional Geographer
37.	Generalisation of Geographic Information	101.	Progress İn Human Geography
38.	Geografiska Annaler Series A: Physical Geography	102.	Progress in Physical Geography
39.	Geografiska Annaler	103.	Progress in Planning
40.	Geographical Sciences	104.	Pysica-D
41.	Geographical Journal	105.	Pysica-E

42.	Geographical Review	106.	QI
43.	<u>Geographical Society of Finland</u>	107.	QSR
44.	<u>Geographical Society of Ireland</u>	108.	Regional Studies
45.	<u>Geographical Society of New South Wales Inc.</u>	109.	Remote Sensing of Environment
46.	Geographisches Rundschau	110.	Res. Tourism, Annals of Geo...,
47.	Geography and Natural Resources	111.	Resource Of Mountainous Areas By RS
48.	Geography	112.	Science
49.	<u>Geological Society of America</u>	113.	Social&Cultural Geography
50.	Geology	114.	Space and Place
51.	Geomorpholog	115.	The Professional Geographer
52.	Geopolitics	116.	Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie
53.	Global and Planetary Change	117.	Tourism Management
54.	Habitat International	118.	Transactions of The Institute of British Geographers
55.	Health And Place	119.	Turkish Journal of Earth Sciences
56.	Historical Geography	120.	Urban Affairs Review
57.	Housing Studies	121.	Urban Geography
58.	Hydrological Sciences Journal	122.	Urban Studies
59.	IEEE Trans. Fuzzy Systems	123.	Urban Studies; Cities
60.	IEEE Trans. Systems and Cybernetics	124.	Urban Study
61.	International Journal of Climatology	125.	Water Resource
62.	International Journal of Urban And Regional Research	126.	Work And Occupations
63.	<u>International Geographical Union</u>	127.	Zeischrift für Geomorphologie
64.	International Journal of Applied Earth		

Tablo 8.25: Ankete katılan akademisyenlerin izledikleri yurt dışında çıkan coğrafi dergiler

BÖLÜM 9: KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ COĞRAFYA BÖLÜMLERİ ve COĞRAFYA BİLİMİNİN BAZI SORUNLARI

Küreselleşmenin en önemli etkilerinden biri eğitim sistemleri üzerinde meydana getirdiği değişimdir. Küreselleşme sürecinde üniversitelere bilgiyi üretme ve toplumun çağdaşlaşmasında en önemli görevler düşmektedir. Küreselleşmenin en fazla etkili olduğu eğitim kurumları arasında üniversiteler ilk sıralarda yer almaktadır. Bu nedenle çağdaş değerlerle donanmış bir toplumun oluşturulmasında, küresel gelişmelere uyum sağlayan bireylerin yetiştirilmesinde üniversiteler birincil öneme sahiptir. Küreselleşmenin bütün etkilerine rağmen coğrafya bölümlerimizde bazı sorunlar varlığını sürdürmektedir. Bu sorunları aşağıda kısaca vurgulamaya çalıştık.

Çeşitli ülkelerde coğrafi eğitim değişik problemler karşılaşır. Bu tür sorunlar şunlardır: Amerika Birleşik Devletleri orta dereceli okul programlarında coğrafya için güvenli bir yer sağlamak (Wilms, 1988); Hollanda'da coğrafyacılar için mesleğim düşük algılanması (Veen, 1987); Uganda'da üçüncü düzeyde ikincil ve kavramsal çatışmada malzemeleri okumak eksikliği (Kyagulanyi, 1987); Hindistan'da öğretimi iyileştirmek ve sınavlar üzerinde vurguyu azaltmak (Pande, 1987); ve Jamaika'da yorumlayıcı yöntemlerin ağırlığı ve zayıf araştırma materyali (Webb, 1987). Bir çok ülkede, coğrafi eğitim öğrenci ve toplum üzerinde etki yapmak için yeterli değildir. Böyle uluslar, konunun öğretisini geliştirmek için bir tarif olarak coğrafi birliklerini aktif hale getirmeyi denemeliydi (Okpala, 1992: 290).

Genelde Birleşik Devletlerde Coğrafya eğitimini Rönensansı büyük ölçüde Ulusal Coğrafya Topluluğu Kurumunun finansı ile özel ve hükümet ajansları tarafından diğer projelerle fonlandırılıp geliştirilmektedir (Stoltman, 1992: 275)

9.1. Coğrafya Bölümleri Üzerine Bir Değerlendirme

Coğrafya bölümleri arasında Dokuz Eylül- Ege, İstanbul-Ankara gibi yapay ayrımlar ortaya çıkmıştır. Bu anlayış yeni coğrafya bölümlerinin açılmasına rağmen yok olmamış, aksine katlanarak artmıştır. Ayrıca, bölümlere asistan, öğretim görevlisi v.b. akademik kadro alımında bölümde etkisi daha fazla olan akademisyene yakın kişilerin tercih edilmesi gibi dar anlayışlar Fransa'daki gibi ekol tarzında coğrafyanın Türkiye'de gelişmesini engellemiştir.

Türkiye'de fiziki Coğrafyanın yayın sayısı bakımından beşeri ve ekonomik coğrafya ya göre daha geliştiği dikkat çekmektedir. Bu durum bölümlerde Fiziki Coğrafya kökenli akademisyenlerin sayıca fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

1941’de I. Coğrafya Kongresinde alınan kararla kurulan 12 Mart 1942 yılında kurulan TCK’nın 1982 yılında faaliyetlerini tamamen durdurması Türkiye’de coğrafya biliminin gerilemesinde en önemli dönüm noktalarından biridir. Devletin TCK’dan desteğini çekmesi ve üyelerinin gereken destek ve ilgiyi sağlayamaması nedeniyle TCK 1982 yılında faaliyetlerini durdurmuştur. 1992 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi coğrafya bölümünün katkılarıyla faaliyetlerine yeniden başlamasına rağmen eski işlevselliğini kaybetmiştir. Fakat son yıllarda kurumu etkili hale getirmek için yapılan çalışmaların önündeki en büyük engellerden biri kurumun içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar ve coğrafyacıların ilgisizliğidir. Özellikle ekonomik sıkıntılar nedeniyle TCK, Türk Coğrafya Dergisini basım masrafları vb. karşılayamadığı için 53. sayıdan itibaren e-dergi şeklinde yayınlamıştır. Bu girişim hem maliyeti düşürmüş hem de dergiye ulaşılabilirliği kolaylaştırmıştır. Kurumun toplam üye sayısı 300 civarındadır. 10 Ocak 2010 tarihinde yapılan olağan genel kurula oy kullanmak üzere katılan üye sayısı ise 26’dır. Kurum üyelerinin aidat borçları 40.000 TL civarındadır. Ekonomik sıkıntılar, var olan üyelerinin yetersiz ilgisi, coğrafya akademisyen ve öğretmenlerinin ilgisizliği (Türkiye’de 11.000 civarında coğrafya öğretmeni olmasına karşın kurum üye sayısının sadece 300 olması destek ve ilgisizliğin had safhada olduğunu göstermektedir) gibi olumsuz koşullar altında TCK’nın niçin gelişme göstermediği coğrafyanın ilerlemesine yeterli katkı sunmadığı daha iyi anlaşılmaktadır. Bu durum Türkiye’de coğrafya eğitim ve öğretimi önünde sağlıklı bir örgüt veya kurumun olmadığını göstermektedir. Bu şartlar altında coğrafyanın bilimsel açıdan gelişip yaygınlaşması ve işlevselleşmesi beklenmemelidir.

Özellikle 1990’lı yıllardan itibaren Türkiye üniversitelerinde coğrafya görüntü olarak bugünkü duruma benzer koşullar altında gelişmeye başlamıştır. YÖK’ün üniversiteler üzerinde etkisini iyice arttırması ile birlikte hem coğrafya bölüm sayısında artış olmuş hem de bölümlere alınan öğrenci kontenjanında artışlar meydana gelmiştir (Tablo.9.19). Bunun yanında coğrafya akademisyenlerinin büyük bölümlerinin büyük kentlerimizdeki üniversitelerin coğrafya bölümlerinde özellikle İstanbul Üniversitesi Coğrafya bölümü ile Ankara Üniversitesi DTCF coğrafya bölümlerinde toplandıkları görülmektedir (Tablo 7.16, Şekil 7.9,10,11). Ayrıca, akademik yükselme ve bilimsel üretim yerine ahabap-çavuş ilişkileri ve siyasi kadrolaşma bilimsel gelişmenin önüne geçmiş küreselleşme ile ortaya çıkan fırsatlar coğrafyanın gelişimi için değerlendirilmemiştir.

Coğrafya lisans eğitim programlarının özellikle eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği lisans programlarının orta öğretimde verilen coğrafya eğitim programına uyumlu olması gerekir. Orta öğretimde coğrafya öğretim müfredat değişikliği 2005 yılında

yapılmasına rağmen eğitim fakülteleri coğrafya öğretim müfredatlarının da bu değişikliğe uygun şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Yükseliş döneminde dikkat edilecek noktalardan bir diğeri de DTCF Coğrafya Bölümünün daha özel konulara yönelmesi, İstanbul Coğrafya Bölümünün ise daha çok genel coğrafya öğretimi ile ilgili yayıncılığa ağırlık vermesidir. Yayın bakımından hiçbir dönemde diğer bölümler İstanbul Coğrafya Bölümüne yetişemese de Ankara coğrafyanın bu evrede eğitim kalitesi olarak daha ön plana çıktığını söylemek yanlış olmaz. Bunun bir diğer nedeni de İstanbul coğrafyanın 1970'li yıllarda fazla sayıda öğrenci yetiştirmekte olmasıdır (Ateş, 2004).

Erzurum Atatürk üniversitesi coğrafya bölümü ve coğrafya öğretmenliği bölümü ağırlıklı olarak beşeri ve ekonomik coğrafya yapılanması gösterdiği fiziki coğrafyaya yeterince önem verilmediği ders programları ve akademisyenlerin uzmanlık alanlarına göre dağılışılarından da anlaşılmaktadır. Benzer durum Doğu Coğrafya Dergisinde yayınlanan makalelerde de kendisini göstermektedir. Coğrafya fiziki ve beşeri ve ekonomik coğrafya olarak bir bütün halinde ele alındığında ancak anlam kazanır. Coğrafyanın sadece bir yönü ile ele alınması anlayışı ile hareket edilmesi coğrafya ve topluma bir fayda vermeyecektir.

Bölüm bazında Ege üniversitesi Coğrafya Bölümü son yıllarda yaptığı çalışmalar ile dikkat çekerek Türkiye'nin önde gelen saygın coğrafya bölümleri arasında yer almıştır. Bu başarıda bölümde yer alan fiziki ve beşeri coğrafya akademisyenlerinin başarılı coğrafya yöntembilim uygulamaları oldukça etkili olmuştur. Bölüm coğrafyayı uygulama alanlarında da (alüvyal jeomorfoloji laboratuvarı, CBS laboratuvarı v.b ile) kullanabilecek şekilde yapılandırılmıştır. Ayrıca bölüm bünyesinde yayınlanan Ege Coğrafya Dergisi çeşitli coğrafi araştırma ve incelemelerin yayınlandığı sürekliliği olan Türkiye'nin en önemli coğrafya dergilerinden biridir.

Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya bölümü de son yıllarda önemli gelişmelerin yaşandığı bir bölüm haline gelmiştir. Bölüm hem akademik olarak kadrosunu zenginleştirmiş hem de dışarıda çalışan değerli coğrafya akademisyenlerini de bölüme çekmeyi başarmıştır. Ayrıca, 2006 yılında üniversitelerde SCI+ SSCI+ AHCI'te yayınlanan yayın istatistiklerinin fakülte/ bölüm bazında dağılımı (Tablo 7.19) tablosu incelendiğinde bölüm akademisyenlerine ait yayınların diğer coğrafya bölümlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum küreselleşmenin bölüm üzerinde etkilerini göstermesi açısından önemlidir.

Adı geçen bölümler dışında Afyon, Balıkesir, Elazığ, Giresun, Hatay, Maraş, Sakarya, Samsun, Van, Urfa ve Uşak'da bulunan üniversitelerin fen-edebiyat fakülteleri bünyesinde coğrafya bölümleri yetersiz akademisyen ve alt yapı ile çalışmalarına devam etmektedir.

Benzer durum, Marmara Üniversitesi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği bölümlerinde de yaşanmaktadır. Adı geçen bölümlerin eski ve köklü bölümler olmaması yaşanan olumsuzlukların giderek artmasına neden olmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Coğrafya öğretmenliği bölümü coğrafya öğretmenliği bölümleri içinde ve diğer coğrafya bölümleri ile kıyaslandığında küreselleşmenin etkilerinden en çok etkilenen bölümlerden biri olduğu görülmektedir. Uluslar arası alanda yaptığı işbirliği ve uluslararası sempozyum ve kongreler düzenlemesi, CBS laboratuvarını kuran ilk coğrafya öğretmenliği bölümü olması bölümün küreselleşmeden en fazla etkilenen bölümler arasında yer aldığını göstermektedir.

Bir vakıf üniversitesi olan Fatih Üniversitene bağlı coğrafya bölümünün kurulması coğrafyanın gelişimi açısından önemlidir. Ders araç-gereçlerinin küreselleşmenin etkisi ile ortaya çıkan bilgi ve iletişim teknolojilerine uygun olması, laboratuvarlar açısından yeterli olması, İngilizce hazırlık sınıfına sahip olması, ders programında güncel konulara yer vermesi ve ders programının İngilizce olması, uluslararası alanda yaptığı işbirliği ile karşılıklı öğrenci değişimi sağlaması, ulusal ve uluslar arası kongre ve sempozyum etkinliklerinde bulunması gibi birçok gösterge açısından küreselleşmenin etkilerinden en çok etkilenen coğrafya bölümü olduğu anlaşılmaktadır. Ancak lisans eğitim programının tümüyle İngilizce olması negatif bir etki doğurmaktadır.

9.2. Akademik Yayınlar

Akademik yayınların kalitesi ülkelerin gelişmişlik ve uluslar arası saygınlığını önemli ölçüde etkilemektedir. Türkiye’de bilimsel yayıncılık konusunda son yıllarda önemli gelişmeler ortaya çıkmıştır. Akademik coğrafya yayınları alanında da küresel gelişmelerin etkisi görülmektedir. Akademik coğrafya dergileri ve yayınlarında meydana gelen artış, coğrafya dergilerinin e- dergi olarak yayınlanması, hakemli hale getirilmesi yayın kalitesinin artmasını sağlamış ve bu dergilere ulaşmayı kolaylaştırmıştır. Fakat akademik yayınlar konusunda önemli sorunlar bulunmaktadır.

Özellikle son 10-15 yılda yapılan araştırma ve yayınların önemli bir kısmı niteliksiz, daha önce yapılmış çalışmaların tekrarı şeklinde olup coğrafi araştırma ilke ve metodlarının tam anlamıyla uygulanmadığı kalite ve niteliktedir. Hiç kuşkusuz, coğrafya bölümlerindeki kadroların eksik olması, yetişmiş elemanların sayıca azlığı ve iletişimsizlik bu sonucu

doğurmaktadır. Alanında uzman kişilerce gözden geçirilmemiş, hakemsiz ve kontrolsüz araştırma ve yayınlar gün gittikçe çoğalmaktadır (Şahin, 2001: 152).

Coğrafyacılar bugün doğal ve sosyal afetlere karşı ne gibi çözüm yolları üretmektedir ya da üretecek imkân ve olanaklara sahip midirler? Ülkemizin aktif bir deprem kuşağında bulunması, erozyonun şiddetini arttırması, küresel boyutta meydana gelen göçler, savaşlar yaşanan ekonomik krizler ve toplumsal erozyon konusunda coğrafyacıların yazdığı ve doğrudan sorun çözmeye yönelik yayınların azlığı dikkat çekmektedir. Master ve doktora tezlerinin genellikle genel konuları kapsar şekilde yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum genel konularda çalışma alışkanlığının yaygın olduğunu spesifik konulara ilginin daha az olduğunu göstermektedir.

Ayrıca anket çalışmasında da görüldüğü gibi uluslararası yayınlara önemli artış görülmesine rağmen yapılan uluslar arası yayınların önemli bir kısmının uluslararası kongre ve sempozyumlar da yer almak şeklinde yapıldığı görülmektedir (Şekil 8. 28). Ancak uluslararası alanda gittikçe önem kazanan SCI ve SSCI indekslerinde ise ülkemiz coğrafyacılarına ait yayınların yetersizliği açık bir şekilde görülmektedir (Tablo 7.19). Bunun yanında daha önce vurgulandığı gibi akademik coğrafya dergilerimizin hiç biri SCI ve SSCI indekslerinde yer almamaktadır (Tablo 7.21, 22 ve Şekil 7.12, 13).

TUBİTAK'a bağlı ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal Bilimler Veri Tabanına Giren Dergi listesinde ise Doğu Coğrafya Dergisi, Coğrafi Bilimler Dergisi ve Marmara Coğrafya Dergisi yer almaktadır. Diğer coğrafya dergilerimiz ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanına Giren Dergi listesinde bile yer almamaktadır.

Küreselleşmenin etkilerinin yaygınlaşması ile tasviri ve monografik yöntemleri ile yapılan akademik yayınların önemi azalmaktadır. Tasviri ve monografik yöntemleri Türkiye akademik coğrafya yayınlarında yaygın kullanılmaktadır. Akademik coğrafya yayınlarımızda bu yöntemler yerine modern coğrafi yöntemlere kullanılmalıdır. Yani yapılan yayının günlük hayata yönelik olması, toplanan verinin bilgi ve pratiğe dönüştürülmesi ve bu bilgi ve pratikten siyasal, sosyal ve ekonomik sonuçlar çıkarılması gereklidir. Bu nedenle Türkiye akademik coğrafya yayınlarına yapılan atıf ve günlük hayata yönelik önemi nedir? Bu yayınlardaki ham bilginin ne kadarı yenidir ve pratiğe dönüştürülebilir soruları da gittikçe önem kazanmaktadır.

9.3. Coğrafya Anlayışı

İletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı ilerlemeler, dünya çapında siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerin gelişmesi ile dünya küresel bir köye dönüşmüştür. Bu gelişmelerin etkisi ile günümüz coğrafyası büyük ölçüde veri toplayıp bilgi üretimine dönüştüren, sayısal analizler yapan, bunlardan sosyal-siyasal ve ekonomik sonuçlar çıkarabilen, istatistik yönü önem kazanan ve bu nedenle de beşeri ve ekonomik coğrafya ağırlıklı bir bilim haline dönüşmektedir. Bu bağlamda coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetlerinin bu anlayışa göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Türkiye üniversitelerinde yer alan coğrafya bölümlerinde yürütülen eğitim öğretim faaliyetleri önemli ölçüde küresel gelişmelerden uzak bilgi üretiminden çok biçime önem veren bir anlayışla sürdürülmektedir. Küreselleşmenin etkilerinin yaygınlaşması ile coğrafya eğitim ve öğretiminde önemi azalan tasviri coğrafya ve monografik öğretim yöntemleri ülkemiz coğrafya eğitim ve öğretiminde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu anlayışın bir an önce terk edilerek yukarıda belirtilen modern coğrafya anlayışına yönlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle Ankara Üniversitesi DTCF ve Atatürk Üniversitesi coğrafya bölümü ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinde tasviri ve monografik eğitim-öğretim öğretim anlayışının yaygın olması yetiştirilen coğrafyacı ve coğrafya öğretmenlerini olumsuz etkilemektedir.

Coğrafya eğitim-öğretim yapılanmasından görülen bir diğer sorun ise Türkiye coğrafyası Anabilim Dalı uygulamasıdır. Bilimsel olarak böyle bir yapılanma doğru değildir. Ülkeler coğrafyası içinde böyle bir yapılanmaya gidilebilir. Ancak, coğrafya bölümleri fiziki coğrafya ile beşeri ve ekonomik coğrafya şeklinde yapılanmalıdır. Gelişmiş ülkelerde bu şekilde yapılanma görülmektedir. Diğer bütün yapılanmalar yeniden revize edilip fiziki ve beşeri-ekonomik coğrafya kapsamına alınmalıdır.

DTC Fakültesi Coğrafya Bölümünü bitiren bir Coğrafyacı acaba almış olduğu bu formasyonla hangi devlet kuruluşunda hangi görevde çalışabilir' Amaçsız olarak, geçmişin olumsuz tortulan üzerine, kompleks ve kaprise ek olarak, Çağdaş Coğrafya anlayışından yoksunluğun etkisiyle hazırlanmış bu ve benzeri programlardan mezun olanlar, ne iyi bir Coğrafya Öğretmeni ne de iyi bir Coğrafyacı olabilirler. Coğrafyanın uygulamaya dönük herhangi bir alanındaki uzmanlığı hedeflemeyen, sadece kuru bilgi yığınınından oluşan ve Türkiye Coğrafyası Uzmanlığına göre yetiştirilen öğrenciler hangi kadroda görev alabilirler? ihtisas derslerinin okutulduğu 3. ve 4. yıllarda verilen bölüm derslerinin toplam sayısı (yardımcı dersler hariç) 44'dür. Bunlardan 25 tane-sinin "Türkiye Coğrafyası" olduğu dikkate

alınırsa, programın hangi amaçla veya amaç dışı hazırlanmış olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır (Şahin, 2001: 61).

Küresel gelişmelerin etkisi ve teknoloji gelişmelere paralel olarak coğrafya eğitim ve öğretiminde kullanılan bazı bilgilerin yeniden düzenlenmesi veya öğretim müfredatından çıkarılmasını gerektirmektedir. Örneğin gelişmiş ülkelerde kartografya dersi artık CBS ile öğretilmektedir. Ülkemiz coğrafya eğitim ve öğretiminde kullanılan kartografik bilgilerin CBS'ye uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, coğrafya müfredat programlarında Türkiye'nin fiziki ve beşeri-ekonomik özellikleri yeterince işleniyor. Ayrıca Türkiye bölgeler coğrafyası derslerinin müfredata konulmasına gerek yoktur. Müfredata konulsa da bu derslerin daha sistematik bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu dersler yerine küreselleşme ile birlikte önem kazanan CBS, UA, istatistik ile küreselleşmenin etkilerini kapsayan derslere yer verilmelidir.

9.4. Akademisyenler

Türkiye üniversitelerinde verilen coğrafya eğitim-öğretiminin en önemli sorunlarından biri akademisyenlerin durumudur. Küreselleşmenin etkisiyle gittikçe yaygınlaşan modern coğrafya anlayışı, veri toplayıp bilgi üretimine dönüştüren, sayısal analizler yapan, bunlardan sosyal-siyasal ve ekonomik sonuçlar çıkarabilen spesifik konulara yönelen bir coğrafi anlayış ile yetişen akademisyenler gerektirmektedir. Tasviri, monografi ve genel coğrafya konularına yönelen coğrafya anlayışı ile yetişmiş akademisyenlerden günümüz sorunlarına çözüm getirmeleri beklenemez. Bu nedenle klasik coğrafya anlayışı ile yetişen coğrafya akademisyenleri yerine modern coğrafya anlayışı ile yetişen akademisyenler desteklenmelidir. Coğrafya alanına kazandırılacak yeni akademisyenlerin modern coğrafya anlayışına göre yetiştirilmeleri gereklidir. Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümleri akademisyenleri önemli ölçüde tasviri ve monografik coğrafya anlayışı ile yetiştirilmişlerdir. Bu nedenle küreselleşmenin etkilerine en kapalı ve bu etkilere en çok direnç gösteren akademisyen grupları arasında yer almaktadırlar.

Yukarıda teklif edilen değişikliklerin çoğu fizikî yapılanmayla ilgilidir. Ancak bunlar, doğru ve geçerli Coğrafya öğretimi için yeterli değildir. Çünkü sorun temelde öğretim elemanına, öğretim elemanının bilimsel ve zihinsel kapasitesine bağlıdır. Dünyanın en çağdaş Coğrafya bölümleri konumuna getirilseler bile bu bölümlerin, yeterli bilimsel formasyona sahip olmayan ve bugünkü durumun sorumluları olan dinazorik kişilerin yönetimine verilmesinin hiç bir anlamı olmayacaktır. Onun için yeniden kurulacak bölümlerin başına araştırma çalışmaları olan öğretim üyelerinin getirilmesi çok önemlidir. Aksi hâlde geçmişin bıraktığı tortuların etkisiyle oluşan komplekslerin altında ezilmekte olan kişilerin bölüm

başkanı olması, gerçekleştirilecek yeni fizikî yapılanmadan gerekli sonuçların alınmasını engelleyecek ve “Coğrafya Öğretimi yerinde sayacak Coğrafyacıların sorunları bilmeyecektir (Şahin 2001: 162).

Bazı akademisyenlerin bölümlerine uyum sağlayamadığı ve kısa zaman sonra akademik kariyerlerini tamamlamadan bölümlerden ayrıldıkları dikkat çekmektedir. Bölümlerdeki farklı akademik anlayışlar ve geçmişten gelen usta çırak ilişkilerinin bilimde de uygulanmaya çalışılması bazı akademisyenlerin coğrafya bölümlerden soğumasına hatta ayrılmasına sebep olmuştur.

Küreselleşmenin etkileri coğrafya bölümlerine öğretim elamanı ve asistan alımlarında da yeterince etkili olmamaktadır. Küreselleşmenin etkilerinin artması ile birlikte coğrafi alanda veri toplayıp bilgi üretimine dönüştüren, sayısal analizler yapan, bunlardan toplum yararına sosyal-siyasal ve ekonomik sonuçlar çıkarabilen spesifik konulara yönelen akademisyenlerin varlığı önem kazanmaktadır. Fakat Türkiye coğrafya bölümlerine akademisyen alımlarında bu anlayış yerine kişisel ve siyasi faktörler daha fazla etkili olduğu görülmektedir. Bu durum coğrafyanın gelişmesi önündeki en önemli engellerden biridir.

Asistan ve öğretim üyeleri alımları liyakat ve sınav esaslarına göre yapılmamaktadır. Ancak, görüntüde sınavla alınmaktadır. Ama sınavların sadece belirlenmiş kişilerin alınması için özellikle mülakatlarla yapılması bu sınavları danışıklı dövüş olmaktan öteye götürmemektedir. Asistan ve öğretim elamanı alımında bilimsel çalışmalar yerine siyasi ve kişisel faktörler tercih edilmektedir. Lisans eğitim yıllarında bölümlerde biraz ayak işlerinde koşturabilecek öğrenciler asistan olabilmektedir (Ateş, 2004: Web erişim 02.04.2010).

Bunun yanında, doktorasını bitiren araştırma görevlilerinin kadro beklentileri, yardımcı doçentlerin doçentlik kadro beklentileri de coğrafya öğretim ve eğitimi önünde önemli engellerden biridir. Doktora sonrasında asistanların kadro beklentileri ile yardımcı doçentlerin doçentlik kadro beklenti kaygıları taşımaları bu kişilerin bilimsel olarak yeterince yararlı olmalarını engellemektedir. Bunun yanında YÖK sistemi ile akademisyenlerin ücret ve amir baskısı altında çalışma koşullarına maruz kalması bilimsel alanda verimliliklerinin azalmasına neden olmaktadır. Öğretim üyelerinin pedagojik formasyonlarının da artırılması gerekmektedir. Böylece öğrenci-akademisyen arasında yaşanması olası sorunlar en aza indirilebilir.

Kullanılan akademik unvanlara arasında yer alan yardımcı doçentlik YÖK sisteminin kurulması ile ülkemizde kullanılan bir akademik aşamadır. Gelişmiş ülkelerde böyle bir akademik aşama yoktur. Bu nedenle yeni bir düzenleme yapılarak yardımcı doçentlik aşaması kaldırılmalıdır.

9.5. Ders Araç-Gereçleri

Eğitim öğretim süreçlerinde ders araç gereçleri, çoklu öğrenme ortamı sağlamaları, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamada yardımcı olmaları, dikkatin öğretilecek konuya çekmeleri, hatırlatmayı kolaylaştırmaları, soyut kavramları somutlaştırmaları gibi sebepler nedeniyle eğitim-öğretim sisteminin ayrılmaz parçalarıdır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler ders araç gereçlerini de etkilemiştir. Eskiden model küre, harita, atlas vb. ile desteklenen eğitim-öğretimi günümüzde artık yerini önemli oranda bilgisayarlara bırakmıştır. Fakat bilgisayar çağında coğrafya bölümlerimize bilgisayar yeni girmiş birçok bölümümüzde CBS eğitim ve öğretimi için gerekli olan CBS laboratuvarları bile kurulmamıştır (Tablo 7.23 ve şekil 7.14).

Bu nedenle yetiştirilen coğrafya öğretmenleri lisans eğitim süresince ders araç gereçlerini yeterince kullanmadan- kullanmayı öğrenmeden mezun olmaktadır. Bu koşullarda yetiştirilen coğrafya öğretmenleri görev aldıkları orta öğretim kurumlarında bilgisayara dokunmaktan (dokunursam bozular) korkan -çekinen bireyler haline gelmekte ve ders araç gereçlerinin yeterli olduğu okullarda bu araç gereçler yeterince kullanılmayarak coğrafya eğitim ve öğretiminin verimli bir şekilde yapılmamasına neden olmaktadır.

9.6. Uygulanan Lisans Eğitim Programları

Türkiye üniversitelerinde yer alan 27 coğrafya bölümünün coğrafya eğitim programları bir birine benzer görünen fakat birbirinde oldukça farklı müfredata sahiptir. Aynı coğrafi bilginin program farklılıkları nedeniyle öğrenciye farklı verilmesi coğrafya alanında bilgi kirliliğine neden olmaktadır. Bu anlayışla yetiştirilen coğrafyacılar en temel konularda bile ortak bir noktada buluşmakta zorlanmaktadırlar. Bu nedenle coğrafya eğitim programlarının asgari düzeyde ortaklaştırılması gerekmektedir. Coğrafya lisans ders programlarında görülen bazı eksiklikler aşağıda belirtilmiştir.

Coğrafya bölümlerinin pek çoğunda bitirme tezi ve staj uygulamasın yetersiz olması, coğrafya ders programlarının eksiklikleri arasında yer almaktadır. Özellikle bilimsel yayının temel düzeyde nasıl hazırlandığını öğrenmesi nedeniyle bitirme tezi önem kazanmaktadır. Staj uygulaması ise öğrencilerin öğrenim gördükleri program/alanına uygun olarak seçilen bir kuruluştaki belli bir süre çalışarak iş deneyimi edinmesidir. Böylece öğrencilerin iş hayatını tanıma ve eğitim gördükleri programın uygulama alanını görme fırsatı sunarak mezun olduklarında çalışacakları iş ortamlarına uyumlarında önemli oranda destek sağlamaktadır. Bu nedenle staj uygulaması giderek önem kazanmaktadır. Eğitim fakülteleri coğrafya bölüm

öğrencileri lisans programları gereği yeterli staj uygulaması almaktadır. Eğitim fakültelerinde dördüncü sınıftan itibaren başlayan staj uygulaması beşinci sınıfta devam ederek coğrafya öğretmen adaylarına önemli tecrübe kazandırmaktadır. Ancak coğrafya bölümlerinde bu uygulamalar daha kısıtlıdır.

CBS/GIS küreselleşmenin coğrafya eğitim-öğretimi üzerindeki en büyük etkilerindendir. CBS/GIS ile dünya üzerindeki karmaşık sosyal, ekonomik, çevresel v.b. problemlerin çözümüne yönelik mekâna/ konuma yönelik karar verme aşamalarında önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Kullanıcılara yönelik olmak üzere büyük hacimli coğrafi verilerin, toplanması, depolanması, işlenmesi, yönetimi, mekânsal analizi, sorgulanması, mekânsal analizi ve sunulması fonksiyonlarını yerine getiren donanım, yazılım, personel, coğrafi veri ve yöntemler bütünüdür. CBS ile sağlanan veriler sürekli güncellenebilmektedir. Sistemin temel amacı olan farklı verilerin aynı tabanda birleştirilmesi ile oluşan görsel veriler kullanıcılar kolaylıkla ulaşabilmektedir. Veriler üzerinde analiz yapabilme imkânı sistemin sağladığı önemli avantajlar arasında yer alır (Wikipedia.org Web erişim 13.04.10).

Bilgi teknolojisi (Information Technology) yüksek ve ortaöğretim coğrafyacıları arasında yüksek bir işbirliği için odak noktası sağlar. Yüksek öğretim coğrafyacıları coğrafi bilgi sistemleri ve uydu görüntüleri ile yüksek ölçüde heyecan verici şeyler yapıyorlar. Burada yapıcı, ortakça yararlı diyalog için gerçek bir fırsat vardır (Kent, 1992: 76).

Küreselleşmenin etkilerinin artması ile CBS/GIS giderek önem kazanmaktadır. CBS/GIS coğrafyanın ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Modern coğrafya anlayışı önemli oranda CBS/GIS kullanımına dayanmaktadır. Bu nedenle CBS/GIS eğitim öğretimi gelişmiş ülkelerde coğrafya eğitim öğretiminin temel konuları arasında yer almakta CBS/GIS'e ders programlarında daha fazla yer verilmektedir.

Gerçek dünyaya ilişkin artan ölçüde mekansal bilgi ihtiyacı ve bunun yarattığı büyük ekonomik pazar, coğrafi bilginin bilgisayarlara işlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu durum yeni bir alt disiplin olarak Coğrafi Bilgi Sistemleri (Geographical Information Systems – GIS)'in doğmasına ve modern coğrafyanın giderek GIS'a dönüşmesine yol açmıştır (Pickles, 1995, Tikunov, 1996'dan akt. Ölgün, 2003: 52).

Ancak ülkemiz coğrafya bölümlerinin bazılarında CBS/GIS eğitim-öğretime yer verilmediği görülmektedir. Ayrıca CBS/GIS'a programlarında yer veren coğrafya bölümlerinin de CBS/GIS dersleri yetersizdir. Zaten, teknik ve ekonomik altyapı yetersizlikleri nedeniyle CBS/GIS laboratuvarları bütün coğrafya bölümlerimizde bulunmamaktadır (Tablo 7.22). Ayrıca, bölüm bünyelerinde CBS/GIS uzmanlaşmış, eğitim öğretimini verecek akademisyenler ya yoktur ya da son derece azdır (Tablo 7.16). Bu durum

modern coğrafyanın Türkiye’de öğretilmesi önündeki en önemli engellerdendir. Bu nedenle coğrafya eğitim programlarında CBS/GIS’a yeterince yer verilmeli, teknik, ekonomik ve uzman akademisyen sorunu giderilip CBS eğitim ve-öğretimi yaygınlaştırılmalıdır.

Çevre ve ekoloji dersleri gittikçe önem kazanmaktadır. Sanayileşme, aşırı nüfus artışı vb. faktörler nedeniyle doğal kaynaklarından aşırı faydalanma ve bu durumun ekosistemler üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle çevre ve ekoloji konuları herkesin günlük yaşantısını derinden etkileyen sorun haline gelmiştir. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde çevreye verilen önem artmaktadır. Doğal çevrenin korunması için üniversiteler bünyelerinde bölümler açılmakta, bu konuda bilimsel çalışmalar yoğunluk kazanmaktadır. Bununla birlikte, coğrafya bölümleri coğrafya ders programlarına çevre ve ekoloji ile ilgili dersler konmakta ve bu derslerin ağırlığı giderek artmaktadır. Ayrıca, doğal çevre ilgili siyasi parti ve sivil toplum kuruluşlarının sayıları ise giderek yaygınlaşmaktadır. Böylece çevrenin korunması konusunda toplumsal destek giderek artmaktadır. Ekosistemlerin korunması için uluslararası antlaşmalar imzalanmaktadır.

Ramsar sözleşmesi (1971), Stockholm Konferansı (1972), Brutland Raporu (1987), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (Rio Zirvesi 1992), Kyoto Sözleşmesi (1997) uluslararası alanda çevre ile ilgili yapılan çalışmalardan bazılarıdır. Türkiye üniversitelerinde yer alan coğrafya bölümleri ders programlarında çevre ve ekoloji ile ilgili dersler olmasına rağmen, gelişmiş ülkelerdeki gibi coğrafya programlarında yeterli ağırlık taşımamaktadırlar. Bu nedenle coğrafya eğitim programlarında çevre ve ekoloji derslerine yeterince yer verilmeli, teknik, ekonomik ve uzman akademisyen sorunu giderilip çevre ve ekoloji eğitim ve-öğretimi yaygınlaştırılmalıdır.

Sıra	Coğrafya Bölümleri	Çevre ve Ekoloji İle İlgili Okutulan Dersler
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	Biyocoğrafya ve Ekoloji, Çevre Etki Değerlendirme
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders Programı Verilmemiş
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders Programı Verilmemiş
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Sorunları, Çevre Etki Değerlendirme Yöntemleri
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Bilimi
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ekoloji ve Çevre Sorunları
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders Programı Verilmemiş
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Türkiye’nin Eko-Sistemleri, Çevre Sorunları

10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	İnsan ve Çevre, Ekolojik Bitki Coğrafyası, Türkiye Çevre Sorunları
11.	Fatih Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Biyocoğrafya, Natural Hazards (Çevre Sorunları), Field And Lab. Techniques In Environmental Analysis (Çevresel Analizde Laboratuvar ve Uygulama Teknikleri), Environmental Problems In Turkey(Türkiye'nin Çevre Sorunları), Çevre Bilimi, Enerji ve Çevre, Environmental Planning And Management (Çevre Yönetimi ve Planlaması), Environmental Impact Assessment (Çevresel Etki Değerlendirmesi), Çevresel Örnekleme ve Analiz (Environmental Sampling And Analysis), Environmental Data Analysis (Çevresel Veri Analizi), Environmental Issues And Politics (Çevresel Sorunlar ve Politikalar)
12.	Fırat Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Sorunları
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ekoloji ve Çevre Sorunları,
14.	Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Sorunları, Türkiye'nin Çevre Sorunları,
15.	Harran Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Sorunları
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders Programı Verilmemiş
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
19.	Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş (Erişilmiyor 28.04.10)
20.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Bilimine Giriş, Çevre Sorunları, Çevresel Etki Değerlendirmesi,
23.	Sakarya Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Çevre Sorunları
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders Programı Verilmemiş
26.	Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Çevre Sorunları, Türkiye Çevre Sorunları,
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş

Tablo 9.26: Türkiye Üniversiteleri coğrafya lisans programlarında yer alan çevre ve ekoloji ile ilgili dersler.

Coğrafya bölümlerimizde ders programlarında yer verilen çevre ve ekoloji ile ilgili dersler şunlardır: Biyocoğrafya ve Ekoloji , çevre Sorunları, Çevre Bilimi, Ekoloji ve Çevre Sorunları, Türkiye'nin Eko-Sistemleri, İnsan ve Çevre, Ekolojik Bitki Coğrafyası, Türkiye Çevre Sorunları, Natural Hazards (Çevre Sorunları), Field And Lab. Techniques In

Environmental Analysis (Çevresel Analizde Laboratuar ve Uygulama Teknikleri), Enerji ve Çevre, Environmental Planning And Management (Çevre Yönetimi ve Planlaması), Environmental Impact Assessment (Çevresel Etki Değerlendirmesi), Çevresel Örneklem ve Analiz (Environmental Sampling And Analysis), Environmental Data Analysis (Çevresel Veri Analizi), Environmental Issues And Politics (Çevresel Sorunlar ve Politikalar), Türkiye'nin Çevre Sorunları (Tablo. 9.26).

Çevre ve ekoloji ile ilgili derslere bütün coğrafya bölümlerinde yer verilmesine rağmen, Dokuz Eylül, Ege, Fatih, Ondokuz Mayıs Üniversiteleri coğrafya Bölümleri lisans programlarında çevre ve ekoloji ile ilgili derslere daha fazla yer verildiği görülmektedir (Tablo. 9.26).

Kalıcı öğrenmenin oluşmasında uygulamalı dersler önem kazanmaktadır. Bu nedenle uygulamalı eğitim çağdaş eğitimin en belirgin özelliklerinden biridir. Ancak klasik eğitime göre daha pahalı ve daha fazla uzmanlaşma gerektirmektedir. Teorik eğitim yanında uygulamalı eğitim ile donanmış bireyler iş hayatına atıldığında iş ortamına daha kolay uyum sağlamaktadır. Uygulamalı eğitim sadece arazi çalışmalarından ibaret değildir. Derslerin özelliklerine göre farklılık taşımaktadır. Laboratuvarlarda yapılabildiği gibi saha çalışması şeklinde de yapılabilmektedir. Coğrafya bilimsel yapısı nedeniyle uygulamalı eğitime en uygun olan bilim dallarından biridir. Bu nedenle uygulamalı coğrafya derslerine lisans programlarında yeterince yer verilmelidir.

Coğrafyada yanlış algılamalardan biri de saha çalışmalarıdır. Saha çalışmaları özellikle ülkemiz coğrafyasının ilk dönemlerinde jeoloji kökenli batılı hocaların, jeomorfologların, köy monografilerinin yapıldığı dönemlerin temel uğraşıdır. Bu metot bugün de Jeomorfoloji için olmazsa olmazlardan biridir. Fakat saha çalışması yapmak herkesin her zaman yapması gereken bir zorunlulukmuş gibi algılanmakta, öğrenciler çağın gerisindeki bu anlayış nedeniyle dağ-bayır gezdirilmekte, doğal olarak bu geziler pikniğe dönüşmektedir. Halen daha taş-fosil toplamak, defter arasında bitki kurutmak, köy anketleri yapmak pek mühimmiş gibi ele alınmaktadır (Ateş, 2004: Web erişim 02.04.2010).

Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümlerinde uygulamalı olarak verilen dersler içinde uygulamalı jeomorfoloji, uygulamalı klimatoloji, CBS uygulamaları gibi derslerin ön plana çıkan dersler olduğu görülmektedir. Coğrafya bölümlerimizde verilen uygulamalı dersler şunlardır: Jeomorfolojik arazi çalışmaları, CBS, ekonomik coğrafya alan çalışmaları, CBS arazi çalışmaları, CBS konu uygulamaları, Uzaktan algılama (UA), kırsal alan araştırmaları, arazi çalışması I, II,III ve IV, uygulamalı jeomorfoloji, temel jeoloji, meteorolojiye giriş, harita bilgisi, klimatoloji ve meteoroloji, tarım coğrafyası, hidroloji ve su kaynakları, yerleşme coğrafyası, toprak coğrafyası, uygulamalı klimatoloji, siyasi coğrafya, turizm

coğrafyası, biyocoğrafya, oceanografya, sanayi coğrafyası, havza yönetimi, harita bilgisi ve uygulamaları I ve II, bilgisayarda kartografya uygulamaları, uygulamalı kent araştırmaları, uygulamalı kırsal yerleşme araştırmaları, uygulamalı hidrografya, bilgisayarda kartografya uygulamaları (Tablo 9.27).

Sıra	Coğrafya Bölümleri	Uygulamalı Dersler
1.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
2.	Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	Jeomorfolojik arazi çalışmaları, CBS, ekonomik coğrafya alan çalışmaları, CBS arazi çalışmaları, CBS konu uygulamaları, UA, kırsal alan araştırmaları
3.	Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
4.	Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
5.	Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Arazi çalışması I, II,III ve IV, uygulamalı jeomorfoloji, CBS,
6.	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Temel jeoloji, meteorolojiye giriş, harita bilgisi, klimatoloji ve meteoroloji, tarım coğrafyası, hidroloji ve su kaynakları, yerleşme coğrafyası, CBS, toprak coğrafyası, uygulamalı jeomorfoloji, uygulamalı klimatoloji, siyasi coğrafya, turizm coğrafyası, biyocoğrafya, oceanografya, sanayi coğrafyası, havza yönetimi
7.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Harita bilgisi ve uygulamaları I ve II, jeomorfoloji uygulaması, klimatoloji uygulaması,
8.	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
9.	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	CBS, uygulamalı klimatoloji,
10.	Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Bilgisayarda kartografya uygulamaları, klimatoloji uygulaması, CBS, uygulamalı kent araştırmaları
11.	Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	CBS, U.A
12.	Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Harita uygulamaları, coğrafyada bilgisayar kullanımı, CBS, klimatoloji uygulamaları, arazi uygulamaları, uygulamalı jeomorfoloji,
13.	Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Harita bilgisi ve uygulamaları, klimatoloji uygulaması, CBS,
14.	Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Arazi çalışması, CBS,
15.	Harran Ü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	CBS uygulaması, uygulamalı kırsal yerleşme araştırmaları, uygulamalı şehir araştırmaları, uygulamalı hidrografya, bilgisayarda kartografya uygulamaları
16.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
17.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
18.	Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
19.	Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya	Ders programı verilmemiş

	Bölümü	
20.	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Ders programı verilmemiş
21.	Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
22.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Arazi tatbikatları, CBS,
23.	Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
24.	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	Klimatoloji uygulamaları, CBS, uygulamalı jeomorfoloji,
25.	Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş
26.	Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Klimatoloji ve uygulamaları, kartografya uygulamaları, CBS, arazi uygulamaları, uygulamalı jeomorfoloji
27.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Ders programı verilmemiş

Tablo 9.27: Türkiye Üniversiteleri Coğrafya bölümleri lisans programlarında yer alan uygulamalı dersler

Ankara, Çanakkale 18 Mart, Ege, Fırat, Harran, Uşak Üniversiteleri coğrafya bölümlerinin uygulamalı derslere daha fazla ağırlık verdikleri görülmektedir (Tablo 9.26).

Öğrenilen teorik bilgilerin pekiştirilmesi amacıyla uygulamalı arazi çalışması dersi ders programlarına zorunlu olarak konulmalıdır. Arazi çalışmaları öğretim elamanının ve diğer şartların etkilerine açık halde bırakılmamalıdır.

Hazırlık sınıfı ve İngilizce coğrafya dersleri önem kazanmaktadır. Bugün hızla değişen ve gelişen dünyamızda diğer ülkelerle bilimsel, kültürel, ekonomik siyasi vb. işbirliği yapmak, ilişkileri geliştirmek ve kendi düşüncelerimizi ifade edebilmek için kendi anadilimizden başka en az bir yabancı dilin temel düzeyde bilinmesi gereklidir. Özellikle ikinci dünya savaşından sonra ABD'nin artan etkisiyle birlikte İngilizce dünyada ve Türkiye'de önem kazanmaya başlamıştır. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı fırsatların daha iyi değerlendirilmesi açısından İngilizcenin öğrenilmesi gerekmektedir. Böylece küresel gelişmeler ve etkiler en iyi şekilde değerlendirilerek çağı yakalayan, diğer ülkelerle ekonomik, kültürel, teknolojik vb. alanda iletişim sağlayabilen iyi eğitilmiş ve alanında yeterli bilgisi olan bireyler yetiştirilebilir. Bu nedenle coğrafya bölümleri lisans seviyelerinden önce öğrenciler yoğun bir İngilizce hazırlık aşamasından geçirilmelidir. Lisans derslerinden bazıları ise İngilizce verilebilmelidir. İki coğrafya bölümümüzde (Ege Üniversitesi Coğrafya Bölümü ve Fatih Üniversitesi Coğrafya Bölümü) İngilizce hazırlık sınıfı bulunmaktadır. Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümlerinin bazılarının coğrafya lisans programlarında İngilizce coğrafya dersleri olmasına karşılık, uluslararası gelişmelerin ulaştığı boyuta göre

oldukça yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle İngilizce hazırlık sınıfı zorunlu hale getirilmeli ve lisans derslerinden bazıları İngilizce verilebilmelidir.

Türkiye Coğrafyası derslerinde bölgesel coğrafya ile ilgili yeterli bilgi verildiği için ayrıca bölgesel coğrafya dersleri programlarda yer almamalıdır veya ders programları içindeki ağırlığı azaltılmalıdır. Bunun yerine istatistik derslerine ve güncel gelişmelere uygun konuları kapsayan derslere yer verilmelidir.

Ülkeler coğrafyası dersleri öncelikli olarak Türkiye'nin komşuları ile ekonomik, kültürel, siyasi ve askeri ilişkilerinin geliştiği ülkeleri kapsamalıdır. Türkiye'nin ilişkilerinin olmadığı veya az olduğu ülkelere ait konulara daha az yer verilmelidir.

İngiltere, ABD gibi gelişmiş ülke üniversiteleri coğrafya bölümlerinde ve bilimde illeri gitmiş hiçbir ülke üniversitesinde ülkeler coğrafyası Türkiye'deki kadar çok ve kuru bilgi yığını şeklinde verilmemektedir. Ekonomik ve siyasal yönden yakın ilişki içinde bulunan ülkelerin ise fiziki özelliklerine ek olarak sadece siyasi ve ekonomik coğrafyası ana hatları ile incelenmektedir. Sömürgecilik, gelişmişlik düzeyi, çevre sorunları gibi konular arasında bağlantı kurularak öğrenciye dünya görüşü kazandırılmaktadır. Almanya ve Fransa gibi ülkelerin üniversitelerinde coğrafya bölüm programları aynı doğrultudaki derslerden oluşmaktadır (Şahin, 2001: 61).

9.7. Coğrafya Mesleği

Coğrafyacı ve coğrafya öğretmenliği birbirinden farklı mesleklerdir. Bu nedenle coğrafya bölümü ile coğrafya öğretmenliği bölümlerinden mezun olanların çalışma alanları farklı olacaktır. Küreselleşmenin getirmiş olduğu yeni fırsatlara rağmen ülkemizde özellikle coğrafya bölüm mezunlarının istihdam edilmesinde sorunlar yaşanmaktadır. Yasalar nezdinde coğrafyacı tanımı ve mesleği tanımı yapılmamıştır. Bu nedenle istihdamda asıl sorun buradan kaynaklanmaktadır. 1997 yılında fen-edebiyat fakülteleri mezunlarına öğretmenlik hakkının kaldırılması ile bu fakültelerin coğrafya bölümlerinden mezun olanların istihdam edilmeleri sorunu katlanarak arttı. Ancak, daha sonra fen-edebiyat fakülteleri mezunlarının almış oldukları lisans eğitimlerine ek olarak bir buçuk yıl tezsiz yüksek lisans pedagojik formasyon almalarının sağlanması ile fen-edebiyat fakülteleri mezunlarının öğretmenlik yapmaları önündeki engel böylece ortadan kaldırıldı. En son 2009 yılında YÖK tarafından yapılan yeni düzenleme ile lisans süresince fen-edebiyat fakülteleri bölümlerinde isteyen öğrenci pedagojik formasyon alarak mezun olduğunda öğretmenlik yapabilecek şekilde düzeye erişecek ayrıca tezsiz yüksek lisans yapmasına gerek kalmayacaktır. Böylece lisan eğitiminden sonra hem zaman kaybı önlenecek hem de bu konuda yaşanan ekonomik, eğitimsel sorunlar azalacaktır

	2005		2006		2007		2008		2009	
Üniversite Fakülte ve Bölüm	Normal	İÖ	Normal	İÖ	Normal	İÖ	Normal	İÖ	Normal	İÖ
1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		50		50		60	60	60	60
2. Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü	50		50		50		60	-	60	-
3. Atatürk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	50	50	60	40	60	40	70	70	70	70
4. Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	50		40		40		50	-	50	-
5. Balıkesir Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		60		60		70	70	70	70
6. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	30		40		50		65	-	65	-
7. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	30		-		-		30	-	30	--
8. Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	30		30		30		40	-	40	-
9. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	40		40		40		50	-	40	-
10. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	45		50		50		60	-	60	-
11. Fatih Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		38		34		44	-	46	-
12. Fırat Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		60		60		70	-	70	70
13. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	40		40		40		50	-	40	-
14. Giresun Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-		-		-		40	-	40	-
15. Harran Ü. Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	30		30		30		40	40	40	40
16. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	10		100		100		100	-	105	-
17. K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40	40	50	30	50	40	60	60	60	60
18. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	-		-		-		30	-	30	-

19. Marmara Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-		30		30		40	-	40	-
20. Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	40		30		30		40	-	40	-
21. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	-		-		-		-	-	30	30
22. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		40		40		50	-	50	50
23. Sakarya Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	30		30		30		40	--	40	-
24. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü	50		30		30		40	--	40	-
25. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	30		30		30		40	-	40	-
26. Uşak Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		40		40		50	50	50	50
27. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	40		40		40		50	-	50	-
Toplam	875	90	1008	70	1014	80	1339	350	1356	500
	965		1078		1094		1689		1856	

Tablo 9.28: ÖSYM 2005-2009 yüksek öğretim programları ve kontenjan kılavuzlarına göre coğrafya bölümleri ve coğrafya öğretmenliklerinin lisans düzeyinde kontenjanları.

<http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAC8287D72AD903BE8F59EC4393613791> 16.04.2010 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

ATAMA DÖNEMİ	KADROLU		SÖZLEŞMELİ	
	MİN. PUAN	ATANAN	MİN. PUAN	ATANAN
2009/1	78,887	101	74,331	166
2009/2	78,537	69	76,911	164
2009/4 ARALIK	77,435	200	-	-
2009/5 ARALIK DÖNEMİ	78,653	4	74,779	178
2009 TOPLAM ATANAN	374		508	
	882			

Tablo 9.29: 2009 yılı ilk atama sonucu oluşan kadrolu ve sözleşmeli coğrafya öğretmenliği

sayısal verileri Kaynak: http://personel.meb.gov.tr/sayfa_goster.asp?ID=207 27.04.10

2009'da Milli Eğitim Bakanlığı yaptığı öğretmen atamalarının 882'sini coğrafya öğretmenliği oluşturmaktaydı (Tablo 9.29). Ancak 2005'te coğrafya lisans programlarına başlayan 965 kişi (Tablo 9.28) 2009'da mezun olduğunda ancak 882'si coğrafya öğretmeni olabilecektir. Önceki yıllardan da yığılmanın olduğu düşünülürse açılan 882 kişilik kadronun yetersiz olduğu görülmektedir. Mezun olan 965 kişiden geri kalan 83 kişi eğitilmiş işsizler ordusuna katılacaktır. Benzer risk ilerleyen yıllarda daha artacaktır. Çünkü coğrafya normal lisans eğitimi yanında ikinci öğretim veren bölüm sayılarında artış olduğu yukarıdaki tablo 9.27'den de anlaşılmaktadır. Normal mezunlar yanında ikinci öğretim mezunlarının da Türkiye'de öncelikli çalışma alanı coğrafya öğretmenliği olduğu için gelecek yıllarda açılan kadrolara başvuran kişi sayısı artacaktır. Bu durum daha fazla işsiz coğrafyacı anlamına gelmektedir. Özel dershanelerin coğrafya öğretmeni ihtiyacı da bu kütleyi eritmeyecektir. Bu nedenle fen-edebiyat fakülteleri coğrafya bölümleri mezunlarına mutlaka yeni iş alanları açılması gereklidir.

Tablo 9.28 ve 29 de de görüldüğü gibi açılan coğrafya öğretmenliği kadrolarının coğrafya öğretmenliği mezunlarını karşıladığı görülmektedir. Ancak coğrafya bölümü mezunlarının tezsiz yüksek lisan alıp öğretmenlik koşullarına uygun hale gelmesi ve başvuruda bulunmaları açılan kadroların yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Memur alımlarında küresel gelişmelere paralel olarak kadrolu yerine sözleşmeli personel alımlarına ağırlık verildiği tablo 9.28'den de anlaşılmaktadır.

Bu nedenle yeni coğrafya bölümü açılmamalı var olan coğrafya bölümlerinin kontenjanları düşürülmelidir. Toplam kontenjan sayısı 2005 yılında 965, 2006 yılında 1078, 2007 yılında 1094, 2008 yılında 1689 iken 2009 yılında 1856'ya ulaşmaktadır. En çok kontenjana sahip bölümün İstanbul üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü olduğu dikkat çekmektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta coğrafya bölümleri kontenjanlarının genelde coğrafya öğretmenliklerine göre daha fazla olduğudur (Tablo 9.28).

Kontenjanların özellikle 2008 yılında ikinci öğretim veren yeni coğrafya bölümlerinin açılmasıyla arttığı görülmektedir (Tablo 9.28). Bu durum coğrafyanın yaygınlaşmasına neden olurken normal mezunların iş bulma imkânlarını azaltmıştır. Coğrafyacı işsizler ordusunun büyümesine neden olmuştur. Bunun için gittikçe yayınlanan coğrafya ikinci öğretim programlarının kontenjanları azaltılmalı ya da ikinci öğretim programlarının açılmasına izin verilmemelidir.

Mevcut 27 coğrafya bölümünden dokuzunda ikinci öğretim faaliyetlerinin yapıldığı Şekil 7.7 ve 9.28'den de anlaşılmaktadır. Böylece toplam 27 coğrafya bölümü yerine 36 coğrafya bölümü ortaya çıkıyor. Bölüm sayısındaki artış, özellikle ikinci öğretim programlarındaki artış, Türkiye'de coğrafya biliminin nitelik kaybetmesine neden olan

faktörlerden biridir. 2008 yılında ikinci öğretim programlarının açılmasının yoğunluk kazandığı görülmektedir (Tablo 9.28). 2008 yılına kadar sadece iki coğrafya bölümünde ikinci öğretimin verilirken 2008 yılında bu sayı altıya ulaşmıştır. 2009 yılında ise ikinci öğretim veren coğrafya bölümü sayısı dokuzaya ulaşmıştır. İkinci öğretim programlarının sadece coğrafya bölümlerinde olduğu görülmektedir. Toplam 19 coğrafya bölümünün 9'unda ikinci öğretim programı var iken coğrafya öğretmenliklerinin hiç birinde ikinci öğretim programlarının olmaması dikkat çekicidir (Tablo 9.28). Küreselleşmenin getirmiş olduğu etkilere bağlı olarak ikinci öğretim programlarının yaygınlaşmalarının temel sebeplerinden biri bölümlerin içinde bulundukları ekonomik sıkıntıları aşma çabalarından kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de coğrafyacıların coğrafya öğretmenliği dışında istihdam edilmeleri sorunlarının yaşandığı bilinen bir gerçektir. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı fırsatlar iyi değerlendirilmemektedir. Coğrafya öğretmenliğine alternatif çalışma alanları yaratılmamaktadır. Bu alanda yaşanan istihdam sorunlarının aşılması için lisan seviyesinden itibaren göstermelik yabancı dil hazırlık sınıfı yerine yoğun bir yabancı dil hazırlık sınıfı eğitimi verilmelidir. Lisans derslerinden bazıları yabancı dilde verilebilmelidir. CBS/GIS'a ağırlık verilmelidir. Bunun yanında coğrafya bölümlerinde lisans eğitimi verilirken küresel gelişmeler dikkate alınmalıdır. Böylece öğretmenlik mesleğine alternatif alanlarda (turizm, planlama vb.) coğrafyacıların çalışmaları sağlanabilmektedir. Ayrıca coğrafyacıların coğrafya öğretmenliği dışında istihdam edilmeleri önündeki yasal engeller kaldırılmalıdır. Coğrafya bölüm akademisyenlerine bu konuda büyük sorumluluklar düşmektedir. Ancak bu konuda ki örgütlenme yetersizliği önemli engellerdendir. Türk Coğrafya Kurumu yeniden yapılandırılıp etkili bir sivil toplum kuruluşuna dönüştürülerek siyasiler üzerinde baskı oluşturularak coğrafyacıların istihdamı önündeki engeller kaldırılmalıdır.

9.8. Küreselleşmenin Türkiye Üniversiteleri Coğrafya Bölümlerine Etkileri Konusunda Genel Bir Değerlendirme ve Öneriler

Gelişen küresel etkilerle birlikte küreselleşmenin etkileri her alanda olduğu gibi üniversiteler üzerinde dolayısıyla üniversitelerin coğrafya bölümleri üzerinde de etkili olmaya başlamıştır. Ancak her bölümde ve coğrafyanın her alanında aynı zaman ve hızda gerçekleşmemektedir. Türkiye coğrafya bölümlerinin kendine özgü özellikleri nedeniyle farklılıklar taşımaktadır. Küreselleşmenin Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümleri üzerindeki etkileri ile ilgili ankette sorulan açık uçlu soruya verilen yanıtlardan da yararlanılarak aşağıdaki bazı sonuçlara ulaşılmaktadır:

1. Gelişen siyasi, ekonomik ve iletişim imkânları ile hem Türkiye üniversitelerinin coğrafya bölümlerinin kendi aralarında hem de yabancı ülke coğrafya bölümleri ile bilgiye erişimi ve bilgi akışını kolaylaştırması yanında, iletişimlerinde de işbirliği olanakları artmıştır.
2. DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya öğretmenliği bölümü ile ve Bucharest University Geography Faculty-Romania arasında yapılan workshop, Avrupa Coğrafya Birliği toplantısı, GEOMED gibi DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya öğretmenliği bölümünün katıldığı çok sayıda uluslararası etkinlik olmasına rağmen uluslararası işbirliği ve entegrasyonun yetersiz olduğu görülmektedir. Bunun yanında uygulamalı çalışma ve İngilizce yayın (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Coğrafya öğretmenliği bölümünde yapılmasına rağmen) yetersizdir.
3. Bazı coğrafi dergileri e-coğrafya dergilerine dönüşmesi, e-mail grupları yoluyla hızlı haberleşme, web siteleri aracılığıyla yeni çıkan yayınları takip etme ve erişme gibi gelişmeler, küreselleşmenin Türkiye üniversitelerindeki coğrafya bölümleri üzerine etkilerini gösteren sınırlı örneklerden bazılarıdır.
4. Uluslar arası alanda çeşitli ülke coğrafya bölümleri ile öğrenci ve öğretim elemanı değişimi yapılarak değişik coğrafya bölümlerinin sahip oldukları imkânların görülmesi, daha iyi oldukları konuların örnek alınması sağlanabiliyor. Bunun yanında teknolojik alandaki (CBS/GİS gibi) gelişmeleri de kısa zamanda uygulayabilme imkânı sağlanıyor.
5. Küreselleşmenin YÖK ve Üniversiteler üzerinde etkisi arttıkça, tıpkı diğer bölümler gibi coğrafya da etkilenecektir. Ancak, Türkiye’de tarih, edebiyat gibi sosyal bilimler kapsamında yer alması nedeniyle, coğrafya sosyal bir bilim gibi algılanmaya devam ediyor. Coğrafya sosyal bilimlerden uzaklaştıkça, kendi kategorisi olan yer ve yer sistemleri bilimleri içine doğru kaydıkça, coğrafyanın dar bir bakış açısıyla algılanışı ve değerlendirilmesi sona erebilir ve mezunları ne iş yapar sorusu çok daha kolay yanıtlanacaktır.
6. Gelişen küresel ilişkiler sayesinde dünyaya açılmayı, coğrafi alandaki yeniliklerden daha kısa zamanda yararlanmayı ve takip etmeyi sağlamıştır. Fakat bölümlerarası görülen farklılıklar nedeniyle her bölüm üzerinde küreselleşmenin etkileri farklı olmaktadır.
7. Küreselleşme, coğrafyacılar da coğrafyayı yeniden keşif duygusu oluşturarak hem ulusal hem de küresel çapta yayın yapma istek ve çabalarında artışlar meydana getirdi. Coğrafya eğitim ve öğretimine yeni derslerin ve öğretim tekniklerin girmesine (CBS/GİS gibi) neden oldu. Yurtdışındaki coğrafya bölümleri ile yeni ilişkilerin kurulmasına ve var olanların geliştirilmesine olanak sağladı. Teknoloji ve uluslar arası ilişkilerin gelişmesiyle

küresel boyutta coğrafya gündemi daha kolay ve hızlı izlenmeye başlanmasının önündeki engeller en aza indirilmiştir.

8. Küreselleşmenin etkilerine karşı coğrafya akademisyenleri arasında sanki bir direnç olduğu izlenimi ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha önceki geleneklerin sürdürülme istekleri doğrultusunda bir direncin olduğu kanısı varmış gibi bir izlenim ortaya çıkmıştır. Bu durum Türkiye’de coğrafya akademisyenlerinin önemli bir kısmının küresel bakış açısını henüz almış ya da almamış olduğunu göstermektedir. Yaptığımız anket çalışmasında da böyle bir izlenimin olduğu görülmektedir. Özellikle yabancı ülke üniversiteleri ile işbirliğinin az olması, coğrafya bölümlerimizde CBS dersleri ve laboratuvarlarının yeni yeni yaygınlaşmaya başlaması, yabancı dil hazırlık sınıflarının yetersizliği gibi faktörler bu duruma örnek verilebilir. Verilen örneklerden de anlaşıldığı gibi küreselleşmenin coğrafya bölümleri akademisyenleri üzerinde etkilerinin sınırlı olduğunu göstermektedir.
9. İletişim araçları ve küresel ilişkilerin gelişmesiyle yabancı yayınlar ve coğrafya bölümleri hakkında bilgi sahibi olma ve Türkiye de yapılan akademik coğrafya yayınları ile Türkiye coğrafya bölümleri ile yabancı ülke coğrafya bölümlerini karşılaştırarak Türkiye’de coğrafyanın gelmiş olduğu yer hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.
10. Küreselleşmenin etkilerinin artmaya başlaması ile bilimsel ve teknolojik ilerlemeye önem veren bölümler daha donanımlı, mekânsal algıya sahip, güncel politikaları daha gerçekçi irdelleyen öğrenciler yetiştirmeye başladı. Yine aynı bölümler, daha kaliteli yayınlar yapıp, uluslararası ilişki ve işbirliklerini geliştirme imkânı bulabilme olanaklarına daha da yaklaşabilirler.
11. Ders programlarının küresel etkilere göre yeniden oluşturulması, kaliteli yayın yapma ve coğrafya eğitim ve öğretiminde yeni yöntem ve tekniklerin kullanılması yaygınlaşmaya başlamıştır.
12. Gelişen küresel ilişkiler sayesinde coğrafya alanındaki mesleki gelişmeleri takip edebilmek ve farklı coğrafyalarda deneyim kazanabilmek için büyük fırsatlar ortaya çıkmıştır. Öğretim üyesi ve öğrenci değişim programları sayesinde ülkemizin coğrafi özelliklerinin diğer ülkeler tarafından tanınması ve diğer ülkelerin de aynı şekilde ülkemizin coğrafi potansiyelini araştırılabilmesi olanakları gelişebilmektedir.
13. Küresel gelişmeler artık bütün bilimsel alanlarda olduğu gibi coğrafya alanında da zorlayıcı, kalite artırıcı ve yaptırım gücüne sahiptir. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı etkiler adeta bireyi çağdaş bilgi ve beceriye sahip olması kendi dışındaki insanlarla “rekabet” edebilecek düzeye getirmeye zorlamaktadır. Bireyin çağa uygun eğitim görmüş olması, geçerli bir meslek sahibi olması gerekir. Bunun yanında bireyin ikincil meslek ve

becerilerle donatılmış olması, ana dili dışında geçerli bir yabancı dili iyi bilmesi gereklidir. Bu özelliklere sahip bireyler iyi bir eğitim sistemi ile özellikle iyi bir yüksek öğretim sistemi ile yetiştirilebilir. Ancak Türkiye coğrafya bölümlerinde verilen coğrafya eğitimi ile küresel düzeyde rekabet edecek bireyler yetiştirmek mümkün değildir. Yetiştirilen coğrafyacılar bilgisayar tuşlarına dokunamamakta, en basit anlamda tepegözü bile derslerinde kullanmayı bilmemektedir.

14. Küreselleşmenin etkilerinin artması ile internet kullanımının yaygınlık kazanması ile klasik coğrafyacı tipi artık yok olmaya başlamıştır. Günümüz insanı her gün her yerde her zaman bulabileceği bilgileri kendisine zorla aktarmaya çalışan coğrafyacıardan bir şey beklemiyor. İstenilen herhangi bir coğrafi bilgiye artık internetten ulaşılabilir. Bu nedenle coğrafi bilgiyi derleyen değil üreten coğrafyacılar yaygınlaşmaya başlaması gerekir. Bu durumun gerçekleşmesi coğrafi felsefeyi esas alan coğrafyacılarla sağlanabilir. Ancak, günümüz Türkiye üniversitelerinde verilen coğrafya eğitimi ile bunun gerçekleşmesi pek mümkün görünmüyor.
15. Küreselleşme sürecinde uluslararası rekabete uyamayan bölümler şimdi olduğu gibi işe yaramayan öğrenciler mezun etmeye devam edecekler. Mevcut eğitim-öğretim durumları ile Türkiye coğrafya bölümleri işsiz coğrafyacı yetiştirmeye devam edecektir. Bu durum son yıllarda dünyada meydana gelen değişimi coğrafya bölümlerinin yakalayamadıklarını göstermektedir.
16. Bunun yanında coğrafya derslerinin program açısında geliştirilmeye ihtiyaç duyulan özellikleri, sınıf ortamında öğretmen merkezli uygulaması, daha çok ders kitabı üzerinde durulması, sınıf içi ve sınıf dışı ders uygulamalarının (geziler) yetersizliği coğrafya öğretimini pasifleştirmektedir. Üniversite ortamında coğrafyanın bilimsel yönü açısından kazandırılması gereken bilgi, beceri ve yetenekler ile disiplinlerarası çalışma yöntemleri v.b. açısından da Türkiye coğrafya bölümleri küresel gelişmelerin gerisinde kalmıştır.
17. Çok az sayıda coğrafyacı küresel güncel gelişmeleri izleyebilmekte, ulusal ve küresel ölçekte etkili olabilecek kaliteli yayın yapabilmektedir. Coğrafya bölümleri küreselleşmenin getirmiş olduğu dinamizmden uzak eski hantal yapılarını korumaktadır. Ulusal çapta yayın yapan coğrafya dergileri incelendiğinde yayınlanan makalelerin küresel gelişmelerden uzak önemli bir kısmının eskiyi tekrar ettiği ve içerikte hiç yenilik taşımadığı görülmektedir.
18. Küreselleşmenin getirmiş olduğu büyük değişime rağmen Türk coğrafyacıları arasında ki iletişim (kongre, çalıştay, seminer, tartışma, kritik düşünme ve ifade etme vb.) halen

düşük düzeyde seyretmektedir. Bölümlerarası kısır çekişmeler ve iletişim yetersizliği nedeniyle coğrafi alanda beklenen olumlu gelişmeler yaşanmamaktadır.

19. Küresel boyutta ki ilişkilerin önemli bir kısmı mesleki getirisi olmayan (coğrafyacılarca yapılmayan veya onların katılmadığı dolayısıyla mesleki getirisi çok zayıf olan) yerlerde yapılan kongrelere katılım ile sınırlı kalmaktadır. Bu durum yaptığımız anket de net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Ankete katılan akademisyenlerin, SCI, SSCI ve uluslararası mesleki dergiler ile uluslararası sempozyum/kongre bildirilerindeki (Bildiri kitabında yer alan) yayınlara göre dağılışına bakıldığında ankete katılan akademisyenlerden yurt dışında yayını olanların yayınlarının % 56'sı (149) uluslararası sempozyum/kongre bildirilerinde (Bildiri kitabında yer alan), % 18'i (48) uluslararası mesleki dergilerde, % 22'si (59) SCI bünyesinde yer alan dergilerde, % 4'ü (10) SSCI bünyesinde yer alan dergilerde yer alması yukarıda belirttiğimiz düşüncemizi desteklemektedir (Şekil 8.25). Özellikle SCI ve SSCI indekslerince taranan dergilerde yayınlanan makalelerin hem mesleki getirisi fazla hem de ülkenin uluslar arası alandaki saygınlığını arttırmaktadır. Ancak ülkemiz coğrafyacılarının bu indekslerdeki yayınları yetersizdir. Bu durum hem ülkemiz coğrafya bilimi gelişimini hem de Türkiye'nin uluslararası alandaki saygınlığını olumsuz etkilemektedir.
20. Ayrıca, küresel boyutta örgütlenen IGU, RSA, AAG ve RGS-IBG gibi önemli coğrafya kuruluşlarına üyelik, buralarda temsil ve bunların faaliyetlerine katılımın yeterli değildir
21. Yukarıda sayılan olumsuzluklar Türkiye üniversitelerinin coğrafya bölümlerinin hantal yapısı, coğrafya bölümlerinin büyük kısmının yeni ve yetersiz olması nedeniyle yeniliklere, dolayısıyla küreselleşmeyen etkilerine yeterince açık olmadıklarını göstermektedir. Bunun yanında küreselleşmenin Türkiye coğrafya bölümleri üzerinde etkili olabilmesi için yeterince zaman geçmemiştir. Ayrıca, coğrafya bölümlerindeki akademisyenlerin yetersiz ve etkin olmayan tutumları ile coğrafya bilimine diğer bilimlerin yanlış bakışı ve yaklaşımı da küreselleşmenin coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerini sınırlandırmaktadır.
22. Coğrafya bölümlerimizin hantal yapısı, birçoğunun yeni ve akademisyen ve ders araç-gereçleri yönünden yeterince donanımlı olmaması, coğrafya bölümü akademisyenlerinin etkin olmayan faaliyetleri küreselleşmenin coğrafya bölümlerine etkisini sınırlandırmıştır. Bunun yanında yabancı dilde eğitimin sınırlı olması, ulusal düzeyde izlenen politikalarda coğrafyaya yeterince önem verilmemesi, diğer bilim dallarının coğrafyaya yanlış bakışı gibi faktörler Türkiye coğrafya bölümlerini adeta dünyadan izole etmiştir. Bu gibi gelişmeler Türkiye coğrafya bölümlerinin küresel değişimin bir parçası haline gelmesini engellemektedir.

23. Ayrıca Türkiye’de coğrafya bölümlerinin uluslar arası alanda saygınlık kazanan Boğaziçi, Ortadoğu Teknik, Bilkent, Sabancı ve Koç gibi üniversiteler bünyesinde yer almaması coğrafyanın Türkiye’de gelişmesini olumsuz etkilemiştir. Bu üniversitelerimiz bünyesinde tarih, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji gibi disiplinler yer alırken coğrafyanın yer almaması önemli bir eksikliktir. Bilindiği gibi bu üniversitelerde eğitim dili İngilizcedir. Bu nedenle coğrafyanın bu üniversiteler kapsamında yer almaması küresel gelişmelerin Türkiye coğrafya bölümlerini daha az etkilemesine neden olan gelişmelerden biri olmuştur.
24. Küreselleşmenin Türkiye’de coğrafya bölümlerinin yapısal özellikleri üzerinde ciddi etkisi yoktur. Gelişmiş ülkelerde coğrafya, coğrafya bölümleri (Department of Geography) şeklinde örgütlendiği gibi coğrafi bilimler (Geographical Sciences), coğrafya ve planlama (geography and planing), coğrafya ve çevresel çalışmalar (Geography, and Environmental Studies) coğrafya ve kent gelişimi (Department Geography and Urban Development) şeklinde de örgütlendiği görülmektedir (Tablo 5.1). Oysa Türkiye’de coğrafya fen-edebiyat fakülteleri bünyesinde coğrafya bölümü, eğitim fakülteleri bünyesinde coğrafya eğitimi anabilim dalı şeklinde örgütlenmiştir. Türkiye’de coğrafyanın gelişmiş ülkelerdeki gibi örgütlenmesi için coğrafya bölüm akademisyenlerinin kendi aralarındaki kısır döngü çekişmelere son verip coğrafya bölümlerini gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yapılandırmaları gerekmektedir. Ancak coğrafya akademisyenleri arasındaki çekişmeler ve Türkiye’de coğrafyanın öneminin yeterince anlaşılmaması nedeniyle böyle bir yapılanma sürecine girilmesi yakın gelecekte pek mümkün görülüyor.
25. Türkiye’deki coğrafya öğretmenliği ve coğrafya bölümü sayısı 90’lı yıllarla beraber artarak ve coğrafya eğitimi ulusal düzeyde yaygınlaşmıştır. Ancak coğrafya eğitiminin yurt çapında yaygınlaştırılmasına rağmen mevcut bulunan coğrafya akademik kadroları sayısal olarak yetersiz kalmıştır. Tablo 7.16’dan da anlaşılacağı gibi bazı coğrafya öğretmenliği/ coğrafya bölümlerinde akademisyen sayısı son derece yetersizdir. Akademisyenlerin sayısal olarak yetersizliği (başta ağır ders yükü sorumlulukla uğraşmak v.b.) coğrafya akademisyenlerinin bilgi ve becerilerini geliştirmeleri önündeki en önemli engellerden bir olmaktadır. Örneğin Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü dörder akademisyen ile eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmektedir. Buna karşın, Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü iki akademisyen ile eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

Kısaca küreselleşme bilgiye erişimi ve bilgi akışını kolaylaştırması yanında, ulusal ve küresel düzeyde coğrafya bölümleri arasında işbirliği olanaklarını artmıştır. Ancak, küreselleşmenin etkilerine karşı akademisyenler arasında bir direnç oluşması, akademisyenler ve coğrafya bölümleri arasındaki kısır döngü çekişmeler, ulusal düzeyde coğrafyanın öneminin yeterince kavranmaması, ekonomik ve alt yapı sorunlarının devam etmesi v.b. gibi gelişmeler küreselleşmenin coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerini sınırlandırmaktadır. Bütün bu olumsuzlukların aşılması için aşağıdaki öneriler doğrultusunda Türkiye üniversitelerindeki coğrafya lisan eğitimi yeniden yapılandırılabilir.

9.8.1. Koordinasyon Kurulu Oluşturmak

Küreselleşmenin etkilerinin yaygınlaşması ile Türkiye'nin çıkarlarına ve gerçeklerine uygun bir coğrafya eğitimi için, coğrafya eğitimindeki sorunları çözecek, eğitimi koordine edecek ve derleyip toplayacak akademik bir kurula ihtiyaç ortaya çıkmıştır. Coğrafya eğitimi alanında akademik çalışmalar yapan üyelerden oluşacak bu kurul, coğrafya eğitiminin ülke gerçeklerine ve küreselleşme ile ortaya çıkan değişim ve dönüşümlere uygun bir şekilde bilimsel olarak planlanmasını amaçlamalıdır. Araştırma verilerine göre çalışmalar yapacak bu kurul öncelikle genel bir amaç ve coğrafya eğitim politikası belirleyebilir. Daha sonra bu amaçları örgün ve yaygın eğitim boyutlarında özelleştirerek, değişik eğitim düzeylerinde küreselleşmenin de etkilerini kapsayan bütüncül bir coğrafya eğitim sistemi öngörebilir. Coğrafya öğretmeni ve coğrafyacı yetiştirme sisteminden, yöntemlere, coğrafya malzemeleri ve ölçme-değerlendirmeye kadar coğrafya ile ilgili her konuda bu kurul danışma görevi yapabilir. Bu şekilde, ülkemiz gerçekleriyle örtüşen, küresel gelişmeler uygun bir coğrafya eğitim modeli ortaya çıkabilir. Böylece, Türkiye'de coğrafya eğitimi alanında küreselleşme ile ortaya çıkan etkileri, soru ve sorunları tartışmak için etkin bir platform oluşturarak coğrafya eğitimi alanında istenilen hedeflere ulaşılabilir.

9.8. 2. Yeni Bir Coğrafya Eğitimi Müfredatı (İzlencesi) Oluşturmak

Ülkemiz coğrafya eğitim programları incelendiğinde küresel gelişmelerin etkilerinin yeterince yer almadığı görülmektedir. Küresel gelişmelerin etkisiyle ortaya çıkan şartlara göre yapılandırılmış yeni coğrafya eğitim programları hazırlanıp uygulanabilir. Özellikle, her geçen gün giderek artan küresel ekonomik, siyasi ve kültürel ilişkiler, çevre sorunları, uluslar arası göçler gibi konuları kapsayan derslere coğrafya eğitim programlarında daha fazla yer verilebilir.

Bunun yanında coğrafya eğitim ve öğretiminde gelişmiş ülkelerde vazgeçilmez hale gelen GIS/CBS ve uzaktan algılama gibi teknoloji ağırlıklı dersler ülkemiz coğrafya eğitim

programlarının vazgeçilmezleri arasında yer almalıdır. Ancak, ülkemiz coğrafya eğitim programlarının birçoğunda CBS laboratuvarları bile bulunmaması CBS eğitimini güçleştirmektedir. (Tablo 7.23).

Ayrıca, yabancı dilde eğitimin etkileri giderek önem kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle lisans seviyesinden başlayarak bazı derslerin eğitim ve öğretimi yabancı dilde yapılabilir. Örneğin genel fiziki coğrafya ve genel beşeri ve ekonomik coğrafya dersleri eğitim ve öğretimi İngilizce yapılabilir. Ancak, yabancı dilde eğitimin yapılabilmesi için akademisyen ve öğrencilerin en azından temel düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Bu konuda da üniversitelerimizin coğrafya bölümleri ve coğrafya eğitimi anabilim dallarının küresel etkilere kapalı oldukları görülmektedir. Sadece iki coğrafya bölümümüzün Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ile Fatih Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünün İngilizce hazırlık sınıfları olduğu tablo 7.24'ten anlaşılmaktadır.

Bunun yanında uygulamalı çalışmalara (gezi, gözlem v.b.) ders programlarında daha da ağırlık verilerek teorik olarak öğrenilenler pratik yapılarak pekiştirilebilir.

Yabancı ülke coğrafya bölümleri ile işbirliği gerçekleştirilerek ve bu işbirliği ders programlarına yansıtılarak karşılıklı akademisyen ve öğrenci değişim programları uygulanabilir. Böylece hem akademisyen ve öğrencilerin bilgi ve becerileri artmış olur hem de ülkemiz tanıtımına katkıda bulunulmuş olunur.

Yukarıda özetlenen düzenlemelere coğrafya eğitim programlarında yer verildiğinde hem akademisyenlerin hem de öğrencilerin mesleki gelişimleri desteklenecek, aynı zamanda öz güven ve yaratıcılık kazanmalarına da yardımcı olacaktır.

9.8.3. Yöntemsel Düzenleme

Küreselleşmenin eğitim üzerindeki en önemli etkilerinden biri öğretme- öğrenme yöntemleri üzerindedir. Öğretilecek konunun nasıl öğretileceği sorusu eğitim bilimcilerin önemli uğraşlarından. Öğretilecek konu öğretiminde izlenen yöntemler her bilim dalında olduğu gibi coğrafya öğretiminde de önem kazanmaktadır. Sunuş, buluş (keşfetme), araştırma- inceleme, tartışma, tam öğrenme stratejisi, işbirliğine dayalı öğrenme stratejileri yoluyla öğretim yöntemleri/teknikleri başlıca öğretim tekniklerindendirler.

Sunuş yoluyla öğretim stratejisi kavram, genelleme ve sınıflama davranışlarının öğretiminde kullanılabilmektedir. Öğretmenin aktif olarak dersi sunmasıdır.

Buluş yoluyla öğretim stratejisi Jerome Bruner tarafından geliştirilen bu öğretim yönteminin merkezinde öğrenci bulunmaktadır. Bu yaklaşımda öğrenen kurallara ve genellemelere örneklerden keşfederek ulaşmaktadır.

Jhon Denewey tarafından geliştirilen araştırma- inceleme yoluyla öğretim stratejisi bilimsel yöntemleri günlük ders durumu gibi küçük zaman dilimlerine sıkıştırtan alıştırmalar vasıtasıyla öğrencileri doğrudan bilimsel süreçlerin içine katan bir yaklaşımdır. Bu stratejinin kullanılabilmesi için konunun hedef davranış boyutu en az uygulama ve daha üst düzeyde olmalıdır. Dolayısıyla üst düzeyli zihinsel süreçlerin geliştirilmesinde en etkili yöntemlerden biridir.

Tam öğrenme stratejisi eğer uygun koşullar sağlanırsa " hemen hemen tüm öğrenciler okulların öğretmeyi hedeflediği tüm davranışları öğrenebileceği" görüşüne dayanır. Bu strateji Carrol'un "öğretim modeli" ne dayalı olarak Bloom tarafından geliştirilmiştir. Bu strateji de kilit soru "bu çocuk nasıl öğrenir?" sorusudur. Bu sorunun altında yatan felsefeye göre çocuklar arasında gözlediğimiz başarı farkları, büyük ölçüde öğrenme yetenekleri arasındaki farktan değil, çevre farklarından ileri geldiğidir. Bu nedenle "çocuğun niçin öğrenemediği", "çocuğun öğrenmesini hangi öğelerin kısıtladığı ya da engellediği" ortaya çıkarılmalıdır. Modelin temel ögesi her öğrenciye kendi hazır bulunuşluk durumuna ve öğrenme hızına uygun bir sürenin tanınmasıdır (Erdem, 2006: Web erişim 28.03.2010).

Türkiye'de coğrafya eğitimi alanında, sarf edilen bunca kaynak ve emeğe rağmen, istenilen seviyede verim alınamadığı değerlendirilmektedir. Bunun nedeni olarak, öteden beri devam eden geleneksel coğrafya öğretme alışkanlıkları, coğrafya eğitimi planlamasındaki eksiklikler ve bunların doğurduğu yöntem, etkinlik, malzeme ve ölçme-değerlendirmedeki yetersizlikler ya da yanlışlar gösterilebilir.

Coğrafya eğitimindeki en önemli eksikliklerden biri yöntemsel hatalardır. Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümleri ve coğrafya eğitimi anabilim dallarında coğrafya ders konularının öğretiminde sunuş yoluyla öğretim tekniğinin yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Sunuş yoluyla öğretim tekniği öğreneni pasifize ederek öğrenmeyi olumsuz etkileyebilmektedir. Sunuş yoluyla öğretim stratejisi yanında, buluş (keşfetme), araştırma- inceleme, tartışma, tam öğrenme stratejisi, işbirliğine dayalı öğrenme stratejileri de coğrafya eğitim ve öğretiminde yaygın olarak kullanılmalıdır.

Küreselleşmenin olumsuz etkilerinden uzaklaşmak ve küreselleşme sürecine ayak uydurabilmek için akademik yeterliliğe sahip bir kurulun yönlendirmesi ile ortam ve gereksinim çözümlemeleri yapılarak, coğrafya eğitimi ile ilgili nesnel veriler toplanmalıdır. Bu veriler ile coğrafya eğitiminin resmi bir bütün olarak görülebilmelidir. Bu veriler ışığında, coğrafya eğitimi çalışmaları yapılarak küreselleşme süreci ile yaşanan dönüşüme uygun gerçekçi özel ve genel amaçlar ortaya

konmalıdır. Bu amaçları gerçekleştirmek için nasıl bir coğrafya öğretim yöntemi ya da yöntemleri izlenebileceği de belirlenmelidir. Bütün bunları gerçekleştirmek için de en önemli boyut olarak coğrafyacı ve coğrafya öğretmenlerinin yetiştirilmesi ortaya çıkmaktadır. Küreselleşmede yeni bilgi ve iletişim teknolojisi kullanımı önemi giderek artmaktadır. Bu nedenle coğrafya lisans eğitimi gözden geçirilerek, ön görülen amaçlara ulaşmak için, bilgi ve teknolojiyi etkin kullanmak amacıyla yeterli alan ve yöntemsel bilgi ile donatılmış akademisyenlere sahip olunmalıdır. Bunun yanında lisans programlarında küreselleşmenin etkilerini ortaya koyan derslere ağırlık verilmelidir. Bu bağlamda, coğrafya eğitimi açısından insan kaynakları planlaması ve yetkin bir güç oluşturulması politikası öne çıkarılmalıdır. Böylece, coğrafya akademisyen ve öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmeleri, öz güvenlerini artırmaları, küresel gelişmelerin olumsuzluklarından en az etkilenen ulusal coğrafya eğitim-öğretim sistemleri oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

BÖLÜM 10: SONUÇ

Küreselleşmenin ülkemiz üniversitelerindeki coğrafya eğitimi üzerindeki etkileri araştırması ile ortaya çıkan en önemli sonuç küreselleşmenin ülkemiz üniversiteleri coğrafya bölümleri üzerinde etkilerinin gittikçe artan bir şekilde ortaya çıktığı bir sürece girildiğini göstermektedir. Bu süreç ile birlikte uluslararası işbirliğinin artmasına paralel olarak üniversitelerarası işbirliğinin dolayısıyla değişik üniversite coğrafya bölümleri arasındaki işbirliğinin de gelişmeye başladığı görülmektedir. Bölümler arası işbirliği imkânlarının artması yanında küreselleşme ile ortaya çıkan dinamiklerin (yabancı dil öğreniminin yaygınlaşması ve internet kullanımının yaygınlaşması, uluslararası yayınların akademik atama ve yükseltmelerde gittikçe önem kazanması, ders araç gereçlerinde ortaya çıkan gelişmelerin bölümlere yansması vb.) coğrafya bölümlerimiz üzerinde günümüzde daha fazla etkili olmaya başladığını göstermektedir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya eğitiminin bazı farklılıklar taşıdığı çalışma ile ortaya çıkmıştır. Özellikle coğrafya bölümlerinin yapısı üzerinde farklılıkların olduğu ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde coğrafya genellikle fiziki coğrafya ve beşeri coğrafya bölümleri olarak yapılanmıştır. Fiziki coğrafya fen fakülteleri bünyesinde yer alırken beşeri coğrafyanın ise edebiyat fakülteleri içinde yapılandırıldığı görülmektedir.

Bunun yanında gelişmiş ülkelerde coğrafya, coğrafya ve planlama (ABD), yerbilimleri ve coğrafya (Almanya), coğrafya ve jeo-ekoloji (Rusya), coğrafya fakültesi (Rusya), coğrafya ve kentsel gelişme (Fransa) v.b. şeklinde yapılandığı ortaya çıkmıştır.

Gelişmiş ülkelerde Coğrafya eğitimi lisans süresinin genellikle üç yıl olduğu görülmektedir. Ancak bu üç yıllık lisans eğitimi yanında daha kısa süreli coğrafya eğitimi sertifikaları ile coğrafya eğitimi desteklenmiş olduğu görülmektedir.

Gelişmiş ülkelere de akademik personel gelişmekte olan ülkelerdeki akademik personel kadar sıkıntılar en azından ekonomik ve dil sorunu yaşamamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerdeki kıt ekonomik ve alt yapı imkânları, ağır iş yükü yanında yabancı dil sorunu akademik personelin akademik gelişimi önündeki en büyük engellerdendir.

Akademik coğrafya yayınları açısından ortaya çıkan sonuç ise akademik çalışmaların gelişmiş ülkelerde daha fazla yoğunluk kazandığını göstermektedir. Özellikle Türkiye dahil 28 ülke ve Latin Amerika, Asya-Pasifik (Japonya dahil), Asya-Pasifik (Japonya hariç), Avrupa Birliği, OECD ülkeleri ve bütün ülkelere ait (Dünya toplamı), 1981-2006 yılları arasındaki toplam yayın sayısı tablosundan (Tablo 7.18) bu durum net olarak ortaya çıkmaktadır. Yine coğrafya alanında yayınlanan akademik dergilerin büyük kısmının gelişmiş

ülkelerde bulunduğu görülmektedir. Ayrıca SCI ve SSCI’de yer alan fiziki ve beşeri coğrafya dergilerinin neredeyse tamamı gelişmiş ülkelerde yayın yapan dergilerden oluşmakta olduğu tablo 7.20 ve 7.21’den anlaşılmaktadır.

Küreselleşmenin etkilerinin artması ile birlikte coğrafya bölümlerinden mezun olanlar gelişmiş ülkelerde değişik sektörlerde çalışma imkânı bulurken ülkemizde coğrafya bölümü ve coğrafya öğretmenliği bölümü mezunlarının coğrafya öğretmeni olarak çalışması dışında fazla bir seçeneği bulunmadığı bilinen bir gerçektir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde coğrafya bölümleri lisan programlarında yer alan derslere bakıldığında coğrafya öğretimi için gerekli olan temel derslerin (fiziki coğrafyaya giriş, beşeri ve ekonomik coğrafyaya giriş, jeomorfoloji, klimatoloji, nüfus ve yerleşme coğrafyası gibi) okutulmasında küresel boyutta ortak bir paydanın yakalandığı söylenebilir.

Ancak gelişmiş ülke coğrafya bölümleri lisan programlarının hem içerik hem de temel dersler dışında farklı dersler (örneğin kent çocuk coğrafyası, spor coğrafyası, sağlık coğrafyası vb.) içermesi açısından farklılık taşıdığı görülmektedir.

Coğrafya eğitim programları açısından bakıldığında program tasarım yaklaşımları ve eğitimde program geliştirme modelleri açısından değerlendirildiğinde coğrafya bölümleri lisans programlarında uygulanan programlarda küresel düzeyde bir fikir birliğinin olduğu söylenebilir. Özellikle program tasarım yaklaşımları açısından konu merkezli, eğitimde program geliştirme modelleri açısından Tyler modelinin küresel ölçekte coğrafya bölümlerinde yaygınlık kazandığı görülmektedir (Tablo 5.8).

Coğrafya bölümleri lisans ders programları içerik olarak karşılaştırıldığında ülkelerin izlemiş oldukları eğitim politikaları ile ülkelere özgü ekonomik ve sosyal koşulların etkili olduğu görülmektedir.

Üniversitelerimizin tarihsel gelişimine bakıldığında küreselleşmenin etkileri daha net görülebilmektedir. Üniversiteler üzerindeki küresel etkiler bölümlere doğrudan yansıtıldığından küreselleşmenin etkileri daha iyi anlaşılabilir. Özellikle 1990’lı yıllardan itibaren dünya çapında ölçekte uygulanmaya başlanan ekonomik, siyasi, sosyal vb. politikaların etkileri günümüzde üniversitelerimiz üzerinde belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Örgütlenme, karar alma mekanizması, yönetim anlayışı, finansman kaynağı, finanssal kaynak denetimi, akademik insan gücü ve bilimsel üretim, eğitimin nitelikleri, araştırma geliştirme özellikleri gibi konularda multi-versite modeli günümüzde küresel ölçekte uygulanan siyasi ve ekonomik politikalara uygun olarak gittikçe yaygınlık kazanmaktadır.

Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre Üniversitelerimizin dünyadaki yeri ve sıralamasına bakıldığında ülkemiz üniversitelerinin tamamının ilk dört bin

üniversite içinde yer aldığı görülmektedir. Fakat ilk beş yüz üniversite içinde ülkemizden sadece üç üniversitenin (Boğaziçi, ODTÜ ve Bilkent üniversiteleri) yer aldığı görülmektedir. Coğrafya bölümlerimizin yer aldığı üniversitelerimizin çoğunluğunun (on dört bölüm) ilk üç bin ile dört bin sıralaması içinde yer alan üniversiteler kapsamında bulunmaktadır.

Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminin Tarihsel Gelişimi Üzerine Etkisine bakıldığında 1915 öncesi Osmanlı Devletinde coğrafya eğitim ve öğretimi ilk ve orta öğretime denk gelen öğretim kurumlarında ve dönemim yüksek öğretim kurumları olan medreselerde yapılmıştır. Ancak bu eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yer adlarını saymak ve bazı istatistikî bilgileri bilmek şeklinde verildiği belirlenmiştir. 1915 yılları öncesi Osmanlı devletinde verilen coğrafya eğitim ve öğretimi kavram ve metot açısından yeterli gelişme gösterememiştir. Ayrıca bu dönemde küreselleşmenin coğrafya eğitimi üzerinde son derece sınırlı olduğu görülmektedir.

1915 yılında İstanbul'da Darülfünun kurulması ve Darülfünun edebiyat fakültesinde edebiyat, felsefe ve tarih birlikte coğrafya bölümünün kurulması ülkemiz coğrafya tarihi ve gelişimi açısından önemlidir. Ayrıca, Darülfünun edebiyat kurulan coğrafya bölümü akademisyen ihtiyacının bir bölümünün yabancı (Almanya ve Fransa gibi) ülkelerden karşılanması yoluna gidilmesi ve ülkemizde modern coğrafya eğitiminin ve modern coğrafya kurumlarının kurulması için yurtdışına çeşitli tarihlere akademisyen coğrafyacıların gönderilmesi küreselleşmenin coğrafya eğitim ve öğretimi üzerinde etkili olmaya başladığını göstermektedir.

1933-1941 yıllarında arası ülkemizde modern coğrafya eğitim ve öğretimi ile modern coğrafya kurumlarının kurulması için yoğun çalışmaların olduğu görülmektedir. Nitekim 1933 yılında yapılan üniversite reformu ile İstanbul Darülfünun üniversiteye çevrilmesi ve 1935 yılında Ankara'da Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinin kurulması ve bu fakülteye bağlı coğrafya bölümünün açılıp 1936 yılında eğitim öğretime başlaması önemlidir. 1933-1941 dönemin sonlarında 1941'de I. Coğrafya kongresinin toplanması ile Türk Coğrafya Kurumunun kurulması, Türk Coğrafya Dergisinin çıkarılması kararı, Türkiye Coğrafi Bölgelerinin belirlenmesi kararlarının alınması ülkemizde coğrafya eğitim, öğretimi faaliyetlerinin gelişimini önemli ölçüde etkilemiştir. Alınan bu kararlar ile ülkemizde modern coğrafyanın kuruluş ve örgütlenmesi için gerekli alt yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

1933-1941 arasındaki yıllarda meydana gelen küresel gelişmelere bağlı olarak (II. Dünya Savaşı gibi) yurt dışından özellikle Almanya'dan akademisyenlerin ülkemiz coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetlerinde yer aldığı görülmektedir. Bunun yanında yurtdışına mesleki bilgi ve becerilerini artırmak için coğrafya akademisyenlerinin de gönderildiği görülmektedir.

Yukarıda belirtilen gelişmeler küreselleşmenin coğrafya eğitim ve öğretimimiz üzerinde etkisinin giderek artırdığını göstermektedir.

1941-1981 yılları ülkemizde coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetleri açısından olsun kuruluş ve örgütlenme faaliyetleri açısından olsun yükselişe geçtiği yıllar olarak değerlendirilmektedir. 1941 yılında yapılan birinci coğrafya kongresinde alınan kararlar gereği 1942’de Türk Coğrafya Kurumu kurulmuş ve Türk Coğrafya Dergisi yayın hayatına başlamıştır. Bu dönemde daha önce var olan iki coğrafya bölümlerinden başka 1974 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, 1979 tarihinde ise Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesinde coğrafya bölümü açılmıştır. Ayrıca yeni coğrafya dergileri de yayın faaliyetlerine başlamışlardır. Yine bu dönemde de bölümlerin akademisyen ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yurtdışından akademisyenlerin davet edilmesi ve yurt dışına coğrafi bilgi ve becerilerini arttırmak için akademisyenler gönderilmesi küreselleşmenin etkilerine örnektir.

1981 yılında YÖK’ün kurulması ile ülkemizde küreselleşmenin etkilerinin daha fazla hissedilmeye başlanacağı yüksek öğretim alanında yeni süreç başlamıştır. 1981’den günümüze uzanan süreçte ülkemizde coğrafya eğitim –öğretim faaliyetleri ile coğrafya kurumlarının kurulmasının ulusal düzeyde yaygınlaştığı yıllar olmuştur. Ayrıca yeni coğrafya dergilerinin yayın hayatına başladığı görülmektedir. 1981 yılına kadar Türkiye’de sadece dört coğrafya bölümü bulunurken 1982’den itibaren yeni bölümlerin açılmasıyla bu sayı günümüzde 27’ye ulaşmıştır. Bu durum ülkemizde coğrafya eğitiminin ülke genelinde yaygınlaşmaya başlanıldığını göstermektedir.

Ayrıca bu dönemde bir vakıf üniversitesine bağlı coğrafya bölümünün açılması, coğrafya lisans bölümlerinin bazılarında ikinci öğretim faaliyetlerine başlanması küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerine etkilerine örnektir. Bunun yanında Avrupa Birliğine giriş sürecinde Avrupa Birliğine üye ülke üniversiteleri coğrafya bölümleri ile işbirliğinin artması, internet kullanımının yaygınlaşması, bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmelerin coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetlerini etkilemesi (CBS/GIS gibi), yabancı dil öğreniminin önem kazanması küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerine etkilerine diğer bazı örnekleri oluşturmaktadır.

Ülkemiz yüksek öğretimi son yıllarda hızlı bir genişleme ve yapısal değişim sürecine girmiştir. Coğrafya lisans eğitim öğretim faaliyetleri üniversitelerimizin Edebiyat Fakülteleri, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil, Tarih Coğrafya Fakültesi ile Eğitim Fakülteleri bünyesinde sürdürülmektedir. Coğrafya lisansüstü eğitimi ise üniversitelerin sosyal bilimler enstitüleri ile eğitim bilimleri enstitülerinde sürdürülmektedir. Ülkemizde Coğrafya lisans eğitim öğretim faaliyetlerinin büyük oranda Fen-Edebiyat fakülteleri kapsamında yapıldığı anlaşılmaktadır.

Edebiyat Fakülteleri, Fen-Edebiyat Fakülteleri, Dil, Tarih Coğrafya Fakültelerinde coğrafya lisans eğitimi süresi dört yıl iken 1998 den itibaren YÖK, MEB, ve Dünya Bankasının işbirliği ile eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılması sonucunda lisans eğitim süreleri beş yıla çıkarıldı. Bu düzenleme ile coğrafya öğretmenliklerinin eğitim süreleri de beş yıla çıkarıldı.

Küreselleşmenin ders programları üzerindeki etkileri açısından bakıldığında ülkemizde oluşturulan coğrafya lisans ders programlarının Tyler modeline uygunluk gösterdiği görülmektedir. Tyler modelinde eğitim öğretim faaliyetleri genelden özele, yasalardan olaylara doğru olan tümdengelim metodunu önermektedir.

Avrupa Birliğine giriş sürecinde bazı coğrafya bölümlerimizin lisans programlarının Avrupa Birliği ülkelerine uyumlu bir şekilde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)-European Credit Transfer System'ine (ECTS) sistemine uygun olarak yapmış oldukları görülmektedir. Örneğin Ankara Üniversitesi DTCF Coğrafya Bölümü lisans programı düzenlemesi bu şekildedir. Bu durum küreselleşmenin ülkemiz üniversitelerindeki coğrafya bölümleri üzerindeki etkilerine başka bir örnek oluşturmaktadır. Ayrıca küreselleşmenin etkilerinin yaygınlaşması sonucu yabancı dil öğreniminin önem kazanması sonucu üniversitelerimizin lisans bölümlerinde İngilizce hazırlık sınıfları kurulmuştur. Ege Üniversitesi coğrafya bölümü ile fatih üniversitesi coğrafya bölümü bu duruma örnektir.

Küreselleşme yüksek öğretim eğitim kurumlarının bütün birimlerinde etkisini belirleyici bir şekilde göstermektedir. Bu etkilerden biriside coğrafya bölümleri akademik personel üzerindeki etkisidir. Uluslararası ilişkilerin gelişmeye başlaması sonucunda küresel ölçekte üniversiteler arası işbirliğinin artması, dünya çapında gerçekleştirilen sempozyum, kongre ve konferanslar akademik personelin mesleki gelişiminde etkili olmaktadır.

Ancak, akademisyenlerin bilimsel faaliyet ve araştırma yapmaları önünde önemli engellerde bulunmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki üniversitelerde altyapı, ekonomik kaynakların sınırlı olması ve akademisyenler üzerindeki ders yük baskısı bilimsel faaliyetlerin verimli bir şekilde yapılmasını engellemektedir.

Ülkemizde Akademik atama ve yükseltmelerde Üniversiteler Arası Kurulun (ÜAK) getirmiş olduğu kriterler küreselleşmenin akademik personel üzerindeki etkisine dolayısıyla coğrafya bölümlerimize etkisinin arttığını göstermektedir.

Bazı coğrafya bölümlerimizdeki akademik personelin sayısal olarak yetersiz olduğu görülmektedir.

Küreselleşmenin etkisiyle son yıllarda SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index) ve SCI-Expanded gibi alan endeksleri gelişmeye başlanmıştır. Bu endekslerde taranan dergilerde yayınlanmış makaleler

akademik atamalar ve yükseltmelerde giderek önem kazanmaktadır. Bundan dolayı son yıllarda bu endekslerce taranan dergilerde coğrafya akademisyenlerinin önemli araştırmaları yayınlanmaya başlanılmıştır. Ancak bu yayınların sayısının Türkiye ile benzer gelişme düzeyine sahip ülkelerle karşılaştırıldığında yetersiz olduğu görülmektedir.

Ülkemizde çok sayıda nitelikli akademik coğrafya dergileri bulunmasına karşın bu dergilerin hiç birinin uluslararası alandaki SCI ve SSCI indekslerinde yer almadıkları görülmektedir. Türkiye ile benzer gelişme düzeylerine sahip Polonya ve Slovenya gibi ülkelere ait coğrafya dergilerinin ise SSCI İndeksinde yer aldığı görülmektedir. Bu durum akademik coğrafya dergilerimizin niteliklerinin küresel ölçekte önem kazanan SCI ve SSCI indeksleri standartlarında olmadığını göstermektedir. Akademik coğrafya dergilerimizin neredeyse tamamı bile ülkemizde TÜBİTAK'a bağlı ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal Bilimler Veri Tabanına Giren Dergi listesinde yer almamaktadır. Akademik coğrafya dergilerimizden sadece Doğu Coğrafya Dergisi, Coğrafi Bilimler Dergisi ve Marmara Coğrafya Dergisi, ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanına Giren Dergi listesinde yer almaktadır.

Son yıllarda hızla gelişen bilimsel ve teknolojik gelişmeler coğrafya eğitim ve öğretiminde kullanılan ders araç-gereçlerinde önemli değişim ve dönüşüm yaşanmasına neden olmuştur. Ülkemiz üniversitelerinde bulunan 27 coğrafya bölümlerimizin ders araç gereçleri İnternet'te online olarak taranmış ve coğrafya bölümlerimizin görsel ve işitsel ders araç gereçlerinin yeterli olduğu görülmektedir. Ancak, küreselleşmenin etkilerinin artması ile giderek önem kazanan coğrafi bilgi sistemleri ve CBS ders araç gereç-laboratuvarları konusunda coğrafya bölümlerimizin global boyutta yaşanan gelişmelerin gerisinde kaldıkları görülmektedir. Ayrıca, coğrafya eğitim ve öğretim faaliyetleri için gerekli olan diğer (çeşitli analizlerin yapılacağı laboratuvarlar, laboratuvar cihazları ve ekipmanları) ekipmanlar açısından da da eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Ortak kredi sistemi (ECTS), Erasmus programı kapsamında öğrenci/öğretim üyesi hareketliliği, akademisyen odaklı öğretimden, öğrenci merkezli öğrenime geçiş, yüksek öğrenim kurumlarının öğrencilerle işbirliğini arttırmaları. Yabancı dil hazırlık sınıflarının yaygınlaşmaya başlanması gibi küresel gelişmeler öğrenciler üzerinde etkili olabilmektedir.

Coğrafya mesleği küresel gelişmelerden en çok etkilenen meslekler arasında yer almaktadır. Ancak, Ülkemizde coğrafya mesleği coğrafya öğretmenliği ile özdeşleşmiştir. Oysaki coğrafya bölümü mezunları gelişmiş ülkelerde coğrafya öğretmenliği dışında geniş bir çalışma yelpazesine sahiptir.

Küreselleşenin Türkiye üniversitelerindeki coğrafya eğitimi üzerine etkileri konulu çalışma için üniversitelerimizin coğrafya bölümleri akademisyenleri ile yapılan anket ile küreselleşmenin ülkemiz coğrafya bölümleri üzerindeki etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Küreselleşmenin etkilerine bağlı olarak akademisyenler arasında yabancı dil (özellikle İngilizce) öğrenmenin yaygınlaştığı görülmektedir (Şekil 8.18). Ancak akademisyenlerimizin önemli bir kısmının yurt dışında öğrenim görmediği (% 78) anket sonuçlarından anlaşılmaktadır (Şekil 8.22). Yurt dışında öğrenim görenlerin yoğunlaştığı bölgelerin başında küreselleşmenin önemli aktörlerinden Batı Avrupa ve ABD gelmektedir (Şekil 8.20).

Küreselleşmenin en önemli etkilerinden olan internetin coğrafya bölümü akademisyenleri üzerinde etkili olan en önemli küresel araç olduğu görülmektedir. Ankete katılan akademisyenlerin neredeyse tamamı (% 97) internet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izleyebildiğini belirtmişlerdir (Şekil 8.21).

Anket sonuçlarından çıkan diğer önemli bir gelişme coğrafya bölümlerimizin uluslararası alanda farklı ülke coğrafya bölümleri ile işbirliği yapmalarıdır (Şekil 8.22). Bu işbirliği şu an ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ülkeleri ile gerçekleşmesine rağmen gelecekte daha küresel bir boyut kazanacaktır.

Yurt dışında akademik çalışmalarda bulunma durumu küreselleşmenin etkilerinin artması ile giderek önem kazanmaktadır. Ancak ankete katılan akademisyenlerin % 72 (43) gibi büyük bir bölümü böyle bir mesleki çalışmada bulunmadığını göstermektedir (Şekil 8.23). Bu durum küreselleşmenin üniversitelerimizin akademik gelişmesi üzerinde bu konuda yeterince etkili olmadığını göstermektedir.

Ankete katılan akademisyenlerin % 80'ni yurtdışı yayını olduğunu belirtmiştir (Şekil 8.24). Günümüzde hem bilimsel çalışmalar hem de akademik atama ve yükselmelerde yurtdışı yayınlar giderek önem kazanmaktadır. Bu nedenle yurt dışı yayın küreselleşmenin etkilerine bağlı olarak artış göstermiştir. Fakat yurtdışı yayınların önemli bir kısmının SCI ve SSCI'de endekslenen dergiler yerine uluslararası sempozyum ve kongre bildiri kitaplarında (% 56) yer aldıkları görülmektedir (Şekil 8.25). Aynı zamanda yurt dışında yayınlanan yayınların başta Batı Avrupa olmak üzere ABD gibi alanlarda yoğunlaştığı görülmektedir (Şekil 8.26).

Yurtdışında çıkan akademik coğrafi dergileri izleme açısından bakıldığında küreselleşmenin bu alanda da etkili olduğu görülmektedir. Ankete katılan akademisyenlerin % 75'inin (45) yurt dışı akademik coğrafya dergilerini izlediklerini belirtmesi küreselleşmenin etkisini göstermesi açısından önemlidir (Şekil 8.27).

Coğrafya bölümleri arasında Dokuz Eylül- Ege gibi yapay ayrımlar ortaya çıkmıştır. Bu durum ekol tarzında coğrafyanın Türkiye'de gelişmesini engellemiştir. Türkiye'de fiziki

Coğrafya yayın sayısının beşeri ve ekonomik coğrafya ya göre daha fazla olduğu görülmektedir. 1942 yılında kurulan TCK'nın 1982 yılında faaliyetlerini tamamen durdurması Türkiye'de coğrafya biliminin yeterince gelişmemesi önündeki en önemli engellerdendir. 1992 yılında faaliyetlerine yeniden başlamasına rağmen eski işlevselliğini kaybetmiştir. Son yıllarda kurumu etkili hale getirmek için yapılan çalışmaların coğrafyacıların ilgisizliği ve ekonomik sorunların aşılması nedeniyle başarılı olması beklenmemelidir.

Son yıllarda YÖK'ün üniversiteler üzerinde etkisini iyice arttırması ile birlikte coğrafya bölüm sayısında artış yanında öğrenci kontenjanında artışlar meydana gelmiştir (Tablo 9.28). Coğrafya akademisyenlerinin büyük bölümlerinin büyük kentlerimizdeki üniversitelerin coğrafya bölümlerinde özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir'de toplandıkları görülmektedir (Tablo 7.11,12). Akademik yükselmede bilimsel üretim yerine kişisel ilişkileri ve siyasi kadrolaşma Türkiye'de bilimsel gelişmenin önüne geçmiş coğrafya bilimi de bundan etkilenmiştir. Böylece küreselleşme ile ortaya çıkan fırsatlar coğrafyanın bilimsel gelişimi için yeterince değerlendirilmemiştir.

Coğrafya bölümü sayısı 90'lı yıllardan itibaren ulusal düzeyde yaygınlaşmıştır. Fakat coğrafya bölümlerinin yaygınlaştırılmasına rağmen akademik kadrolar aynı oranda arttırılmamıştır. Tablo 7.16, 17'den de anlaşılacağı gibi bazı coğrafya öğretmenliği/ coğrafya bölümlerinde akademisyen sayısı son derece yetersizdir.

Coğrafya lisans eğitim programlarının orta öğretimde verilen coğrafya eğitim programına yeterince uyumlu olmadığı görülmektedir.

DTCF Coğrafya Bölümünün daha özel konulara yönelmesi, İstanbul Coğrafya Bölümünün ise daha çok genel coğrafya öğretimi ile ilgili yayıncılığa ağırlık verdiği anlaşılmaktadır. Atatürk üniversitesi coğrafya bölümü ve coğrafya öğretmenliği bölümü ağırlıklı olarak beşeri ve ekonomik coğrafya yapılanması gösterdiği fiziki coğrafyanın ise ikinci planda olduğu akademisyen ve ders programlarından anlaşılmaktadır. Ege üniversitesi Coğrafya Bölümü son yıllarda yaptığı çalışmalar ile Türkiye'nin önde gelen saygın coğrafya bölümlerinden biri haline gelmiştir. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya bölümü hem akademik olarak kadrosunu zenginleştirmiş hem de dışarıda çalışan değerli coğrafya akademisyenlerini de bölüme çekmeyi başararak coğrafya biliminin ülkemizde gelişmesinde önemli katkılarda bulunmuştur.

Fatih Üniversitesi coğrafya bölümünün birçok gösterge açısından küreselleşmenin etkilerinden en çok etkilenen coğrafya bölümü olduğu görülmektedir. Fakat lisans eğitim-öğretim faaliyetlerinin tamamen İngilizce olması olumsuz bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Coğrafya öğretmenliği bölümü küreselleşmenin etkilerinden en çok etkilenen bölümlerden biri olduğu görülmektedir. Uluslararası alanda yaptığı işbirliği ile ulusal ve uluslararası sempozyum ve kongreler düzenlemesi, CBS laboratuvarını kuran ilk coğrafya öğretmenliği bölümü olması gibi bir çok gösterge açısından değerlendirildiğinde küreselleşmenin etkilerinden en fazla etkilenen bölümler arasında yer almakta olduğu anlaşılmaktadır.

Afyon, Balıkesir, Elazığ, Giresun, Hatay, Maraş, Sakarya, Samsun, Van, Urfa ve Uşak üniversitelerinin fen-edebiyat fakülteleri bünyesinde coğrafya bölümleri ile eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği bölümlerinin çoğu yetersiz akademisyen ve alt yapı ile çalışmalarına devam etmektedir.

Küreselleşmenin etkilerinin artması tasviri ve monografi yöntemler ile yapılan akademik yayın ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin öneminin azalmamasına neden olmaktadır. Türkiye akademik coğrafya yayınlarında ve coğrafya eğitim-öğretiminde tasviri ve monografik yöntemler yaygın kullanılan yöntemlerdendir. Akademik coğrafya yayınları ile coğrafya eğitim ve öğretiminde bu yöntemler yerine modern coğrafi yöntemler tercih edilmelidir.

Küresel gelişmelerin etkisi ve teknolojik gelişmelere paralel olarak coğrafya eğitim ve öğretiminde yer verilen derslerden bazılarının bilgilerinin ve veriliş yöntemlerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Örneğin gelişmiş ülkelerde kartografya dersi artık CBS yöntemleri ile öğretilmektedir. Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitim ve öğretiminde kullanılan kartografik bilgilerin en kısa zamanda CBS'ye uyumlu hale getirilmesi coğrafyanın gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır.

Coğrafya alanına kazandırılacak yeni akademisyenlerin modern coğrafya anlayışına uygun yetiştirilmeleri coğrafya biliminin niteliksel olarak gelişmesine de yardımcı olacaktır. Türkiye üniversiteleri coğrafya bölüm akademisyenleri önemli ölçüde tasviri ve monografik coğrafya anlayışı ile hareket etmektedir. Bu nedenle küreselleşmenin etkileri coğrafya bölümleri üzerinde yeterince etkili olamamaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişme ve dönüşümler ders araç gereçlerine de yansımıştır. Model küre, harita, atlas vb. ile desteklenen eğitim-öğretim faaliyeti yerini küreselleşmenin etkisiyle günümüzde bilgisayar ortamında yapılan eğitim-öğretim faaliyetleri almıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki bu hızlı gelişmelere rağmen coğrafya bölümlerimize bilgisayar yeni girmiş birçok bölümümüzde CBS eğitim ve öğretimi için gerekli olan CBS laboratuvarları bile ya yeni kurulmuş ya da bulunmamaktadır. Böylece modern bilgi teknolojilerini kullanmasını bilmeyen coğrafyacı ve coğrafya öğretmenleri yetiştirilmektedir.

Türkiye üniversiteleri coğrafya bölümlerinin eğitim programları birine benzer görünen fakat birbirinde oldukça farklı müfredata sahiptir. Benzer coğrafi bilginin program farklılıkları

nedeniyle öğrenciye farklı verilmesi coğrafya alanında bilgi kirliliğine neden olmaktadır. Böylece coğrafyacılar en temel konularda bile ortak bir platformda buluşmakta zorlanmaktadırlar. Farklılıklara rağmen en azından coğrafya lisans eğitim programlarının asgari düzeyde ortaklaştırılması gerekmektedir.

Küreselleşmenin etkisi ile gittikçe önem kazanan bazı derslere coğrafya lisans programlarında yeterince yer verilmediği anlaşılmaktadır. Coğrafya bölümleri lisans programlarının pek çoğunda bitirme tezi ve staj uygulaması yapılmaması, CBS/GIS, Çevre ve ekoloji dersleri ile uygulamalı derslere yeterince yer verilmemesi, hazırlık sınıfı ve İngilizce coğrafya derslerinin hemen hemen olmaması coğrafya lisans ders programlarında görülen eksikliklerden bazılarıdır (Tablo 9.26, 27).

Küreselleşmenin etkilerinin artmaya başlaması ile ulusal ve uluslararası alanda gelişen siyasi, ekonomik, sosyal ve iletişim olanakları ile hem Türkiye üniversitelerinin coğrafya bölümleri arasında hem de yabancı ülke coğrafya bölümleri ile bilimsel alanda işbirliği koşullarında yeni fırsatlar ortaya çıkmıştır.

YÖK ve Üniversiteler üzerinde küreselleşmenin etkisi arttıkça, coğrafya bölümleri de bu etkilerden diğer bölümler gibi etkilenecektir. Ancak, Türkiye’de tarih, edebiyat gibi sosyal bilimler kapsamında yer alması nedeniyle, coğrafya sosyal bir bilim gibi algılanmaya devam edecektir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeleri önemseyen bölümler daha donanımlı, mekânsal algıya sahip, güncel gelişmeleri daha gerçekçi irdeleyen bireyler yetiştirmeye başladı. Bu bölümler, daha kaliteli yayınlar ile uluslararası alanda bilimsel ilişki ve işbirliklerini geliştirme ve daha ileri boyutlara vardırabilme düzeyine ulaşabilirler. Ancak, coğrafya bölümlerimizden hiç biri uluslararası alanda istenilen bilimsel işbirliği düzeyine erişmemiştir. Ulusal düzeyde bile bilimsel işbirliği sınırlı durumda bulunmaktadır.

Ders programlarının küresel etkilere göre yeniden biçimlendirilmesi, akademik yayın sayısında artış yanında niteliğinde iyileşmeler meydana gelmiş ve coğrafya eğitim- öğretim faaliyetlerinde yeni yöntem ve tekniklerden yararlanma yoluna gidilmiştir. Böylece, Küresel gelişmeler bütün bilimsel alanlarda olduğu gibi coğrafyada da zorlayıcı, kalite artırıcı ve yaptırım gücüne sahip bir faktör haline gelmiştir.

Küreselleşme etkilerinin artması ile internet kullanımının yaygınlık kazanması sonucunda klasik coğrafyacı tipi artık yok olmaya başlamıştır.

Küresel rekabete uygun eğitim ile bireyleri donatmayan coğrafya bölümleri işsiz bireyler mezun etmeye devam edecektir. Mevcut eğitim-öğretim durumları ile Türkiye coğrafya bölümleri işsiz coğrafyacı yetiştirmeye devam edecektir.

Coğrafya derslerinin program açısında geliştirilmeye ihtiyaç duyulan özellikleri, sınıf ortamında öğretmen merkezli uygulanişı, daha çok ders kitabı üzerinde durulması, sınıf içi ve sınıf dışı ders uygulamalarının (geziler) yetersizliğı coğrafya eğitim-öğretimini pasifleştirmektedir. Üniversite ortamında coğrafyanın bilimsel yönü açısından kazandırılması gereken bilgi, beceri ve yetenekler ile disiplinler arası çalışma yöntemleri v.b. açısından da Türkiye coğrafya bölümleri küresel gelişmelerin gerisinde kalmıştır.

Coğrafya bölümlerinde, küreselleşmenin getirmiş olduğı teknolojik gelişmelere rağmen, küresel ve güncel bilimsel gelişmeler yeterince izlenememekte ulusal ve küresel ölçekte etkili olabilecek kaliteli yayın yeterince yapılamamaktadır. Coğrafya bölümleri küreselleşmenin getirmiş olduğı dinamizme rağmen eski hantal yapılarını sürdürmektedirler. Ulusal çapta yayın yapan akademik coğrafya dergileri incelendiğinde yayınlanan makalelerin küresel gelişmelerin etkisinden uzak ve bir kısmının biçim ve içerik açısından eski makalelerin tekrarı olduğı görülmektedir.

Küreselleşmenin getirmiş olduğı büyük değişime rağmen Türk coğrafyacıları arasında ki bilimsel iletişimin (kongre, çalıştay, seminer, tartışma, kritik düşünme ve ifade etme vb.) yetersiz olduğı anlaşılmaktadır. Bölümler arası kısır çekişmeler ve iletişim yetersizliğı küreselleşmenin etkilerine rağmen aşılammış ve bilimsel alanda beklenen pozitif gelişmeler yeterince yaşanmamıştır.

Küresel boyutta ki bilimsel ilişkilerin önemli bir kısmı mesleki getirisi daha az olan (coğrafyacılarca yapılmayan veya onların katılmadığı dolayısıyla mesleki getirisi çok zayıf olan) yerlerde yapılan kongrelere/ sempozyumlara katılım ile sınırlı kalmaktadır.

Küresel ölçekte örgütlenen IGU, RSA, AAG ve RGS-IBG gibi önemli coğrafya kuruluşlarına üyelik, buralarda temsil ve bunların faaliyetlerine katılım yetersizdir. Zaten ulusal ölçekte ki önemli coğrafya kuruluşlarına üyelik, ilgi ve çalışmalarına katılımda son derece sınırlıdır.

Coğrafya bölümlerimizin hantal yapısı, birçoğunun yeni ve akademisyen ve ders araç-gereçleri yönünden yeterince donanımlı olmaması, coğrafya bölümü akademisyenlerinin etkin olmayan faaliyetleri küreselleşmenin coğrafya bölümlerine etkisini sınırlandırmıştır. Bunun yanında yabancı dilde eğitimin sınırlı olması, ulusal düzeyde izlenen politikalarda coğrafyaya yeterince önem verilmemesi, diğer bilim dallarının coğrafyaya yanlış bakışı gibi faktörler Türkiye coğrafya bölümlerini adeta dünyadan izole etmiştir. Bu gibi gelişmeler Türkiye coğrafya bölümlerinin küresel değişimin bir parçası haline gelmesini engellemektedir.

Boğaziçi, Ortadoğı Teknik, Bilkent, Sabancı ve Koç üniversiteleri küresel ölçekte yapılan sıralamalarda ilk beş yüz üniversite içerisine girebilmektedir. Bu üniversitelerin kapsamında coğrafya bölümlerinin bulunmaması coğrafyanın Türkiye’de gelişmesini olumsuz

etkilemiştir. Bu üniversitelerimiz bünyesinde tarih, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji gibi sosyal bilimler mevcut iken coğrafyanın bulunmaması önemli bir eksikliktir.

Türkiye Üniversiteleri Coğrafya Bölümlerinin küreselleşmenin olumsuz etkilerinden en az etkilenmesi ve olumlu etkilerinden daha fazla yararlanılması için coğrafya bölümleri arasındaki ilişkileri düzenleyecek bir koordinasyon kurulu ile küreselleşmenin etkilerini de kapsayan yeni bir coğrafya eğitimi müfredatı (izlencesi) oluşturulmalı ve yeni yöntemsel düzenlemeler yapılmalıdır.

Coğrafya mesleği alanında yaşanan sorunlar küreselleşmenin getirmiş olduğu fırsatlara rağmen devam etmektedir. Ülkemizde özellikle coğrafya bölüm mezunlarının mezuniyet sonrası yaşadıkları işsizlik sorunu coğrafya öğretmenliği mesleğine yönelilerek giderilmeye çalışılmaktadır. Coğrafya bölümü/öğretmenliği mezunlarının coğrafya öğretmenliği dışında çalışabileceği yeni alanların açılması için yapılan girişimler yetersizdir.

Sonuçta küreselleşmenin coğrafya bölümlerimiz üzerinde bazı alanlarda daha fazla bazı alanlarda ise daha az etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Coğrafya eğitim ve öğretiminin tarihsel gelişimi, ders programları, akademik personel, ders araç-gereçleri, yabancı dil öğrenimi, coğrafya eğitim ve öğretiminde internet kullanımı, uluslararası yayın ve yurtdışında çıkan coğrafi dergileri izleme konularında küreselleşmenin etkilerinin daha belirgin olduğu anlaşılmaktadır. Coğrafya bölümlerinin yapısı, akademik coğrafya yayınları, akademik coğrafya dergileri, öğrenciler ve coğrafya mesleği üzerinde ise küreselleşmenin daha az etkili olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AK, M. Z& Gülmez A (2004). Atıf İndekslerine Göre Türkiye'nin Bilimsel Yayın Performansının Analizi:1980-2003. <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/12-04.pdf> erişim 30.12.09.
- ARSLAN, M. M.& BAHADIR, H (2007). Bologna Süreci ve Türkiye. Sosyal Araştırma Dergisi. 2, (2007): 222-229. <http://sosyalb.gop.edu.tr/4.sayi/bologna.pdf> 08.02.09.
- ATEŞ, D 84004). Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Öğretiminin Sorunları ve Çözüm yolları http://www.cografya.biz/index.php?ind=reviews&op=section_view&idev=33 02.04.2010
- ATALAY, İ. (2005). Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya. İzmir: Meta Basım.
- BALAY, R. (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:37, Sayı:2, 61-82.
- BARTLETT, C.A. ve GHOSHAL, S. (2000). "Going Global: Lessons From Late Movers", Harward Business Review, March, 2000.<http://hbr.harvardbusiness.org/2000/03/going-global/ar/1> erişim 04.10.2009.
- ÇOLAKOĞLU, J (2002). Yaşam Boyu Öğrenmede Motivasyonun Önemi. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 155-156, Sayfa: 127-134. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/155-156/colakoglu.htm> 05.06.09.
- DEMİREL, Ö. (2008) Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Pegem Akademi, Ankara.
- DOĞAN, E. (2002) .Eğitimde Küreselleşme. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı: 6, İstanbul:Anı Yayıncılık.
- DOĞAN, İ (2002). Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar. Pegema Yayıncılık, Ankara.
- DUMAN, B (2002). Küreselleşme Sürecinde Öğrenme-Öğretme Nasıl Yapılmalıdır? Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, Cilt:9, Sayı: 9, S.40-55. <http://sosyalbilimler.cukurova.edu.tr/dergi/dosyalar/2002.9.9.54.pdf> erişim 05.06.09.
- ERDEM, A.R. (2004). Türkiye'de Yükseköğretim ve Değişimi. Eğitim Bilim ve Düşünce Dergisi Haziran 2004, Cilt 4, Sayı: 2 <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=190> erişim 13.02.09.
- ERDEM, A.R (2006). Nasıl Öğretmeliyim: Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, Haziran 2006, Cilt 6, Sayı 2. <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=274> 28.03.2010.
- ERDEN, M. ve AKMAN, Y (2001). Gelişim ve Öğrenme. Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- ERİNÇ, S, (1973). Cumhuriyetin 50. Yılında Türkiye'de Coğrafya. Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Yayınları: 11, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

- ERSOY, H.ve ERSOY, L (2002). Küreselleşen Dünyada Bölgesel Oluşumlar ve Türkiye. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- GÖKÇEN, A.M (2009). Türkiye’de İktisat Politikaları ve Ekonomik Gelişme <http://www.ahmetgokcen.org/pdf/8.pdf> 04.03.09.
- GÜNEY, A. (2003). Ulusal Planlamadan Küresel Düzenlemeye Türkiye’de Eğitim Politikası, Eğitim Araştırmaları Dergisi. Sayı: 9. İstanbul: Anı Yayıncılık.
- GÜNGÖRDÜ, E (2003). Öğretimde Görsellik ve Görsel Araçlarda Bulunması Gereken Özellikler. Milli Eğitim Dergisi, Sayı:157 Kış 2003. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/157/gungordu.htm> 27.05.09.
- GÜRKAN,T. ve GÖKÇE, E (1999). Türkiye ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim. Siyasal Kitapevi, Cem Web Ofset, Ankara.
- ISI, Science Citation Expanded <http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi> 22.05.09.
- ISI, Social Sciences Citation Expanded <http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=SS&SC=KU> 22.05.09.
- İŞİK, Ş (2008). Türkiye’de Üniversitelerin kentleşme Üzerine Etkileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10, Sayı:3, S: 157-179.
- İLHAN, M (2009). Küreselleşme ve İngilizce. <http://www.ingilish.com/kuresellesme-ingilizce.htm> erişim 28.12.09.
- KAÇMAZOĞLU, H.B .(2002). Doğu- Batı Çatışması Açısından Globalleşme. Eğitim Araştırmaları Dergisi. Sayı:6. İstanbul: Anı Yayıncılık.
- KARATEPE, İ.D. (2007). Türkiye’de Üniversitelerin Yeniden Yapılandırılması. http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=13167 erişim 09.02.09.
- KARASAR, S (1999). “İnternet Ortamında Eğitim” Eğitim Yönetimi Sayı 18, Pegem Yayıncılık Ankara.
- KAYAN, İ. (2000). Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi. Ege Coğrafya Dergisi. Sayı:11, S: 7-22, İzmir.
- KAZGAN, G.(2002). Küreselleşme ve Ulus-Devlet. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- KENT, W.A. (1992). The New Technology and Geographical Education. Geography and Education, Institute of Education, University of London, s: 163-176.
- KIZILÇAOĞLU, A (2005). Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırma Sürecine İlişkin Eleştiriler ve Öneriler. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt: 8 sayı: 14, S:133-140 <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c8s14/makale/c8s14m7.pdf> erişim 25.04.09
- KIZILÇELİK, S. (2002). Kapitalizmin Diasporası olarak Küreselleşme. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı:6.İstanbul: Anı Yayıncılık.

- KIZILÇELİK, S. (2003). Küreselleşme ve Sosyal Bilimler. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KOÇMAN, A (1999). Cumhuriyet Döneminde Yüksek Öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi ve Sorunları. Ege Coğrafya Dergisi, Sayı:10, S: 1-14, İzmir.
- KORKUT, H (2003). Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Üniversite Reformları. Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 160. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/korkut.htm> 18.11.2009.
- LEVİTT, T. (1983). The Globalisation of Markets”, Harward Business Review, May-June 1983. <http://www.vuw.ac.nz/~caplabtb/m302w07/Levitt.pdf> 17.10.09.
- MUTLUER, M. / ÖLGEN, K. (2005) “Türkiye’de Coğrafyanın Güncel Sorunları ve Yeni Eğilimler”, Türk Coğrafya Kurumu Coğrafya Kurultayı, 9-12 Temmuz 2002, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- OKPALA, J (1992). Geography Education Beyond the Western Wold: a case study of Nigeria. Geography and Education, Institute of Education, University of London, S: 276-290.
- ÖLGEN, K. (2003) “Siber Coğrafya: Coğrafyaya Yeni Bir Yaklaşım”. Ege Coğrafya Dergisi, Cilt 12, Sayı:1, S. 51-58.
- ÖSYM 2009 Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu
<http://212.175.138.10/osyspuanlari/2009%20ÖSYS%20EN%20KÜÇÜK%20VE%20EN%20BÜYÜK%20PUANLAR%20TABLO4.pdf> erişim 31.08.09.
- ÖSYM 2005-2009 yüksek öğretim programları ve kontenjan kılavuzlarına göre coğrafya bölümleri ve coğrafya öğretmenliklerinin lisans düzeyinde kontenjanları.
<http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAC8287D72AD903BE8F59EC4393613791> 16.04.2010.
- ÖZEY, R (1998). Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi. Öz Eğitim Yayınları. Konya.
- SARGIN, S. (2007). Türkiye’de Üniversitelerin Gelişim Süreci ve Bölgesel Dağılım. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Yıl/Volume 3, Sayı/Issue: 05, 133-150 http://sosyalbilimler.sdu.edu.tr/PDF/yil3_sayi5_08.pdf erişim 09.02.09.
- SELÇUK, Z (2000). Gelişim ve öğrenme. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- SOYAK, (2002). Küreselleşme. Om Yayıncılık, İstanbul.
- STİGLİTZ, J. (2002). “Globalisation and its Discontes”, W.W. Norton, New York, and Allen Lane, London.
http://www.amazon.com/reader/0393051242?_encoding=UTF8&token=mJfYTa8iibOFsNNGq6e57rmUA7x1k9LdVHG9jTicwEE%3D&ref=sib%5Ffs%5Ftop&page=31#reader, erişim: 17.10.09.
- SÖNMEZ, V. (2002). Küreselleşmenin Felsefi Temelleri. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı:6. İstanbul: Anı Yayıncılık.

- STOLTMAN, JP. (1992). Geographic Education in the United States: The Renaissance of the 1980s. Geography and Education, Institute of Education, University of London, S: 262-275.
- ŞAHİN, A. (2001). Türkiye’de Coğrafya Öğretimi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- ŞENSES, F. (2007). Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yükseköğretim Sistemi: Temel Eğilimler, Sorunlar, Çelişkiler ve Öneriler. ERC (Economic Research Center), Working Papers in Economics 07/05 September 2007 Middle East Technical University Ankara 06531 Turkey <http://www.erc.metu.edu.tr/menu/series07/0705.pdf> erişim 15.03.09.
- TEKELİ, İ. (2002). “Sosyal bilimcilerin performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütleri tartışmaya açmak”, *Toplum ve Bilim*, 95, 159-170.
- TOMBUL, E.(2002). Küreselleşme ve Eğitim Eşitsizlikleri. Eğitim Araştırmaları Dergisi. Sayı:6. İstanbul: Anı Yayıncılık.
- TURAL, N,K. (2002). Küreselleşmenin Üniversite Üzerine Etkileri: Çeşitli ülkelerden Örnekler. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı:6, Anı Yayıncılık, İstanbul.
- TÜMERTEKİN, E. VE ÖZGÜÇ, N. (2005). Ekonomik Coğrafya, Küreselleşme ve Kalkınma. Çantay Kitapevi, istanbul.
- TÜMERTEKİN, E. VE ÖZGÜÇ N. (2000). Coğrafya. Çantay Kitapevi, İstanbul.
- TÜREL, O. (2003)Türkiye’de Yükseköğretimin (Yeniden) Kurumsallaşması Üzerine Düşünceler.http://www.mulkiyederigi.org/index.php?option=com_docman&task=cat_view&g_id=53&Itemid=2 05.01.09
- THE ECONOMIST (2009). Globalisation.
http://www.economist.com/research/articlesBySubject/displaystory.cfm?subjectid=423172&story_id=14031230 erişim:23.09.09.
- YAVAN, N (2005). SCI ve SSCI Bağlamında Türkiye’nin Coğrafya Biliminde Uluslararası Yayın Performansının Karşılaştırmalı Analizi: 1945-2005. Coğrafi Bilimler Dergisi Cilt 3, Sayfa 27-57, Ankara. <http://www.ankara.edu.tr/kutuphane/cografya/c3s1.pdf> erişim 15.05.09.
- YILMAZ, E (2008). Bilgi Teknolojilerinin Yükseköğretim Kullanımı ve Üretimi. <http://www.guvenliweb.org.tr/content/bilgiteknolojilerinininy%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretim-kurumlar%C4%B1nda-kullan%C4%B1m%C4%B1-ve-%C3%BCretimi> 26.05.09.
- YILMAZ, K ve Horzum, M.B. (2005). Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:6 Sayı:10 S:103-121.
- YÖK (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007), Yüksek Öğretim Kurulu Yayını 2007-5, Meteksan A.Ş. Ankara. <http://www.yok.gov.tr/content/view/16/52/> erişim 25.04.09.

YURDABAKAN, İ. (2002). Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim. Eğitim Araştırmaları Dergisi. Sayı:6. İstanbul: Anı Yayıncılık.

YÜKSEL, M. (2001). Küreselleşme Ulusal Hukuk ve Türkiye. Siyasal Kitapevi Ankara.

YARARLANILAN İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.findaschool.org/> 20.12.07

<http://www.geog.buffalo.edu/> 19.09.0

http://web.du.ac.in/~geography/main_files/facilities.htm 26.10.07

<http://www.geog.ufpr.br/> 28.10.07

http://www.geog.buffalo.edu/facilities/gial_equipment.shtml 06.10.07

http://www.univ-paris1.fr/formation/arts_sciences_humaines/ufr08/article109.html 14.10.07

http://www.geogr.msu.ru/GeoSite/labs_eprp.html 25.10.07

http://www.google.com/language_tools?hl=en 25.10.07

<http://www.geog.cam.ac.uk/> 07.06.07

<http://www.sages.unimelb.edu.au/geography/> 06.06.07

<http://univ.cc/geolinks/search.php?dom=fr&key=11> 06.08

<http://univ.cc/geolinks/search.php?dom=de&key=&start=51> 11.06.08

<http://translation.babylon.com/French/to-Turkish#> 25.12.08 <http://translation.babylon.com/German/to-Turkish> 25.12.08

<http://geography.asu.edu/> 10.06.07

<http://www.spbu.ru/e/Education/Faculties/> 28.08.07

<http://www.spbu.ru/e/Education/Faculties/geography/departments.html> 28.08.07

http://www.geogr.msu.ru/GeoSite/depts_bio.html 17.11.07

http://www.google.com/language_tools?hl=en 17.11.07

<http://www.geog.buffalo.edu/facilities/> 06.10.07

<Http://Www.Geog.Cam.Ac.Uk/Facilities/> 07.10.07

<http://www.giub.uni-bonn.de/> 13.10.07

<http://www.giub.uni-bonn.de/institut/einrichtungen/einrichtungen.html> 13.10.07

http://www.ritsumei.ac.jp/acd/cg/lt/geog/eng/information/department_facilities.html 09.10.07

http://www.geog.buffalo.edu/academic_programs/undergraduate/courses.shtml 23.09.07

<http://www.sages.unimelb.edu.au/geography/> 06.06.07

<http://www.geo.uni-frankfurt.de/ifh/Studium/studiengaenge/bachelor/index.html> 26.08.07

http://www.google.com/language_tools?hl=en 21.08.07

<http://www.geo.uni-frankfurt.de/ipg/stud/bsc.html>, 26.08.07

http://translate.google.com/translate_t?langpair=de|en 27.08.07

http://chiri.chs.nihon-u.ac.jp/curriculum/curriculum_curriculum.htm 15.07.07 .

http://www.google.com/language_tools?hl=en, 15.07.07.

<http://www.nuu.uz/faculties/geography/> 02.10.07

<http://www.geog.ufpr.br/grde.htm> 27.10.07

http://www.fchst.unlpam.edu.ar/academico/carreras/ver_carrera.php?idcarrera=7, 06.11.07

<http://www.kamalanehrucollege.org/Faculty.htm#geo> 17.06.07

<http://www.ug.edu.gh/deptdetails.php?recordID=27> 14.09.07

<http://www.aau.edu.et/faculties/css/gbakk.htm> 16.09.07

<http://www.colorado.edu/geography/virtdept/resources/journal/journals.htm> 07.11.07

http://translate.google.com/translate_t# 12.01.08

<http://www.geog.cam.ac.uk/about/> 04.11.08

<http://geography.asu.edu/courses> 02.10.08

<http://eng.cnu.edu.cn/courses/undergraduate.jsp> 09.10.08

http://eng.cnu.edu.cn/new/course_mj.jsp?id=56 09.10.08

<http://www.csuchico.edu/catalog/programs/geog/GEOGNONEBA.html#GEOGHMGPBA> 09.02.08

<http://www.icep.com.tr/universite/> 14.04.08

http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/yayin/tbyg_1981-2006/16-17.pdf 27.09.08

<http://translation.babylon.com/French/to-Turkish#> 25.12.08

<http://translation.babylon.com/German/to-Turkish> 25.12.08

<http://www.csuchico.edu/catalog/programs/geog/GEOGNONEBA.html#GEOGHMGPBA> 09.02.08

<http://www.paris-sorbonne.fr/fr/spip.php?article4048> 10.02.08

http://translate.google.com/translate_t?langpair=fr|en 06.04.08

<http://www.hemencevir.com:82/default.asp> 06.04.08

<http://iolpsozluk.com/iolpsozluk/search/Engagement%20.aspx> 06.04.08

<http://www.minia.edu.eg/Minya/arts/Geography.htm> 14.09.07 03.09

<http://edebiyat.ege.edu.tr/bolumler/cografya/bolum.html> 23.04.09

<http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=7213> 23.04.09

<http://www.geography.humanity.ankara.edu.tr/ECTS.htm> 07.05.09

www.deu.edu.tr/UploadedFiles/Birimler/14988/kriterler.doc 01.05.09

<http://turkuaz.yok.gov.tr/AkademikDuyuru/?sayfa=akademikyukselme> 30.04.09

http://www.yok.gov.tr/content/view/320/118/lang,tr_TR/ 05.05.09

http://translate.google.com/translate_t#pt|en|SETOR%20DE%20C%C4%B0ENC%C4%B0AS%20DA%20TERRA%20%20DEPARTAMENTO%20DE%20GEOGRAF%C4%B0A 10.01.09

<http://www.geo.uni-frankfurt.de/index.html> 06.7.01.09

<http://univ.cc/geolinks/index.html> 20.09.09

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=39&ust_id=11 , 15.03.09

<http://www.webometrics.info/index.html> 22.03.09

http://www.webometrics.info/Distribution_by_Country.asp 25.03.09

http://www.webometrics.info/Distribution_by_Country.asp 25.03.09

<http://www.webometrics.info/premierleague.asp> erişim 24.03.09

http://www.webometrics.info/top100_continent.asp?cont=asia 24.03.09

<http://www.webometrics.info/top4000.asp> 25.03.09

http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR

http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ 08.05.09

http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ 14.05.09

http://www.yok.gov.tr/content/view/634/lang,tr_TR/ 01.05.09

http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvvt/sbvt/uvvt_journal_index.php?the_db=4&the_year=2008 erişim 14.05.09

http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvvt/isi_danisman.uhtml 23.05.09

<http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi> 22.05.09

<http://scientific.thomsonreuters.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=SS&SC=KU> 22.05.09

<http://www.yok.gov.tr/content/view/532/lang,tr/> 30.05.09

http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/lang,tr_TR/ 27.06.09

<http://geography.fatih.edu.tr/?bolum> 07.06.09

Ulusal Ajans <http://www.eucentre.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=1036> erişim 29.12.09

http://tr.wikipedia.org/wiki/Co%C4%9Fraf%C4%9F_Bilgi_Sistemi 13.04.2010

<http://www.osym.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAC8287D72AD903BE8F59EC4393613791> 16.04.2010

http://personel.meb.gov.tr/sayfa_goster.asp?ID=207 27.04.10

<http://www.guzelsozluk.com/ingilizce.php?tur=K%C3%9CRESSELLE%C5%9EMEN%C4%B0N+T%C3%9CKR%C4%B0YE+%C3%9CN%C4%B0VERS%C4%B0TELER%C4%B0NDE+%0D%0ACO%C4%9ERAFYA+E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%C4%B0+%C3%9CZER%C4%B0NDEK%C4%B0+ETK%C4%B0LER%C4%B0%0D%0A> 16.01.10

EKLER

EK 1: University of Delhi Faculty of Social Sciences, Delhi School of Economics, Department of Geography (Delhi Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Delhi Ekonomi Okulu, Coğrafya Bölümü) ders araç gereçleri tablosu. Tablo, http://web.du.ac.in/~geography//main_files/facilities.htm 26.10.07 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	Computer and GIS Lab.: The GIS laboratory is fully equipped with 20 Pentium-IV computers, Server, scanners, plotter, printers, latest GIS, Remote Sensing and statistical software like ARC GIS, ARC View, ILWIS, ERDAS, AUTODESK-4, SPSS, and SMARTSUIT. Bilgisayar ve CBS laboratuvarı: CBS laboratuvarı 20 Pentium-IV bilgisayar, Server, scannerler, plotter, yazıcılar, son CBS, uzaktan algılama ve ARC GIS, ARC View, ILWIS, ERDAS, AUTODESK-4, SPSS, SMARTSUIT gibi istatistiksel yazılımlar ile tamamen donatılmıştır..
2.	Geomorphology-cum-remote sensing laboratory with facilities for photogrammetry, aerial photo interpretation, digital image processing and soil analysis Jeomorfoloji ile birlikte uzaktan algılama fotogrammetri, hava fotoğrafı yorumlama, dijital görüntü işleme ve toprak analizleri laboratuvarı
3.	There is a Map Library consisting of Survey of India topographic sheets on different scales covering different areas of the country Ülkenin farklı alanlarını kapsayan farklı ölçeklerde Hindistan topografik parçalarının incelemesine dayanan bir harita kütüphanesi vardır
4.	Scanning and Printing Facilities- tarama ve yayın imkamları
5.	Classroom with latest Audio-Visual aids - En son ses ve görüntü içeren yardımlarla sınıf
6.	UGC—SAP Documentation Centre - UGC—SAP belgeleme merkezi

EK 2: Universidade Federal Do Parana (Brezilya) Setor De Ciencias Da Terra Departamento De Geografia (Federal Do Parana Üniversitesi (Brezilya) Yerbilimleri Sektörü Coğrafya Bölümü) Laboratórios-laboratuvarları tablosu. Tablo, <http://www.geog.ufpr.br/> 28.10.07 21.30 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	LAPÍGO: Laboratorio de Processamento Digital de Imagens e Sistemas de Informacao Geografica Dijital Görüntü İşleme ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Laboratuvarı
2.	LABOGEO: Laboratório Pedagógico de Geografia- Coğrafya Öğretimi Laboratuvarı
3.	LABOCLIMA: Laboratório de Climatologia- Klimatoloji Laboratuvarı
4.	LABOFIS: Laboratório de Geografia Física- Fiziki Coğrafya Laboratuvarı
5.	LAGHUR: Laboratório de Geografia Humana e Regional- Beşeri Ve Bölgesel Coğrafya Laboratuvarı
6.	LABS: Laboratório de Biogeografia e Solos- Biyocoğrafya ve Toprak Laboratuvarı

EK 3: New York Eyalet Üniversitesi Bufalao Fen –Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Geographic Information & Analysis Laboratory > Equipment (Coğrafi bilgi ve Analiz Laboratuvarı ekipman tablosu. Tablo, http://www.geog.buffalo.edu/facilities/gial_equipment.shtml 06.10.07 23.25 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Hardware (Donanım)	
PC's:	
18 Dell Pentium III PCs 1. 550MHz processors (550MHz İşlemci) 2. 128mb of RAM 3. 3D Rage Pro graphics cards (Rage Pro Grafik Kartları) 4. 250mb zip drives (250mb zip sürücüler)	
6 Dell Pentium II PCs 1. 233MHz processors (233MHz işlemci) 2. 64mb of RAM 3. 100mb zip drives (250mb zip sürücüler)	
6 Dell Pentium PCs 1. 166MHz processors 2. 96mb of RAM	
SUN's:	

15 SUN Ultra 5 workstations 1. 500MHz processors 2. 128mb of RAM
Peripherals (çevresel , dış kenara ait): 1. 1 - HP LaserJet 4si/mx black & white printer 2. 1 - HP LaserJet 5000 black & white printer 3. 1 - HP Color LaserJet 4550N 4. 1 - Calcomp 9600 digitizer with cordless puck 5. 1 - HP ScanJet 640
Software (Yazılım)
PC's:
ArcView 3.2a 1. ArcInfo 8.1 workstation & desktop (ArcMap, ArcCatalog, ArcToolbox) 2. Erdas Imagine 8.4 3. Freehand 8 4. Manifold System 5. Photoshop 5.5 6. SPSS 10.0.7 7. SAS 8.1 8. TransCAD 3.2 9. MS Office 2000 10. Census CD 11. Oracle Client Tools for Windows NT 12. Visual Basic 6.0
SUN's:
1. Arcinfo 8.1 workstation 2. ArcView 3.2a 3. SAS 4. SPSS 5. StarOffice 6. see /util directory for additional software available from CIT

EK 4: Université Paris I - Panthéon Sorbonne Arts & Sciences Humaines Géographie (Paris I üniversitesi- Panthéon Sorbonne Edebiyat ve Beşeri Bilimler Coğrafya Bölümü) Laboratuvarları tablosu. Tablo, http://www.univ-paris1.fr/formation/arts_sciences_humaines/ufr08/article109.html 14.10.07 23.05 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	The Physical Geography Laboratory –fiziksel coğrafya laboratuvarı
2.	Géographie- Cités –coğrafya kentler
3.	Biogeography-Ecology (biyocoğrafya-ekoloji)
4.	The Research Centre for Industry and Town and Country Planning (sanayi kent ve kırsal planlama için araştırma merkezi)
5.	Tourism-Development (Turizm- gelişme/kalkınma)
6.	Prodig (Pôle de Recherche pour l'Organisation et la diffusion de L'Information Géographique- Pole of Research for the Organization and the dissemination of Geographic Information) Coğrafi bilginin organizasyon ve yayması için araştırmanın kutbu.
7.	Ladyss (Laboratoire dynamiques sociales et recomposition des espaces-social dynamics laboratory and recomposition of spaces) Sosyal dinamikler laboratuvarı ve mekânın yenidenyapılandırılması.

EK 5: Moscow State University Faculty of Geography Laboratories (Лаборатории) (Moskova Devlet üniversitesi Coğrafya Fakültesi) Laboratuvarları tablosu. Tablo,
http://www.geogr.msu.ru/GeoSite/labs_eprp.html 25.10.07 22.55
http://www.google.com/language_tools?hl=en 25.10.07 22.55 adresinden yararlanılarak online olarak Rusça'dan İngilizce'ye İngilizceden Türkçeye çevrilerek oluşturulmuştur.

1.	Лаборатория Возобновляемых Источников Энергии Renewable Energy Laboratory (Yenilenebilir Enerji Laboratuvarı)
2.	Лаборатория Геоэкологии Севера Laboratory Geoeckology North (Kuzey Jeoeckoloji Laboratuvarı)
3.	Лаборатория Комплексного Картографирования Integrated Laboratory Kartografirovaniya (Entegre Kartografya Laboratuvarı)
4.	НИИ Лаборатория Новейших Отложений и Палеогеографии Плейстоцена Laboratory Noveyshih Pleistocene Sediments and Paleogeography (Noveyshih Buzul Dönemi Tortuları ve Paleogeography Laboratuvarı)
5.	Лаборатория Регионального Анализа и Политической Географии Regional Analysis Laboratory and the Political Geography (Bölgesel Analiz Laboratuvarı ve Siyasi Coğrafya)
6.	Лаборатория Снежных Лавин и Селей Laboratory of Avalanches and Mudflows (Çığ ve Toprak Kayması laboratuvarı)
7.	Лаборатория Устойчивого Развития Территории Laboratory Sustainable Development Territory (Sürdürülebilir Kalkınma Arazi Laboratuvarı)
8.	Лаборатория Эрозии Почв и Русловых Процессов им. Маккавева Laboratory of Soil Erosion and Channel Processes (Toprak Erezyonu ve Kanal Süreçleri Laboaratuvarı)

EK 6: Fransa ve Almanya'da bazı üniversitelerde coğrafya bölümleri

Tablo, <http://univ.cc/geolinks/search.php?dom=fr&key=11.06.08> ve
<http://univ.cc/geolinks/search.php?dom=de&key=&start=51> 11.06.08 adreslerinden yararlanılarak tarafımızdan oluşturulmuştur. <http://translation.babylon.com/French/to-Turkish#> 25.12.08 ve adresinden yararlanılarak online olarak Fransızca'dan Türkçe'ye ve <http://translation.babylon.com/German/to-Turkish> 25.12.08 adresinden yararlanılarak online olarak Almanca'dan Türkçe'ye çeviri yapılmıştır.

FRANSA
1. Ecole Normale Supérieure, Paris, <i>Section de Géographie</i> Ecole Normale Supérieure, Paris, coğrafya bölümü
2. Ecole Normale Supérieure, Lyon, <i>Bio-Géographie</i> -Ecole Normale Supérieure, Lyon, Bio-coğrafya
3. Université Joseph Fourier, Grenoble, <i>Institut de Géographie</i> Joseph Fourier üniversitesi, Grenoble, coğrafya enstitüsü
4. Université Louis Pasteur, Strasbourg, <i>Department of Physical Geography</i> Louis Pasteur Üniversitesi, Strasbourg, Fiziki Coğrafya Bölümü
5. Université Michel de Montaigne - Bordeaux-3, <i>Géographie et gestion des espaces</i> Michel de Montaigne üniversitesi - Bordeaux-3, Coğrafya ve Mekan Yönetimi
6. Université Toulouse le Mirail, <i>Géographie & Aménagement</i> Toulouse le Mirail Üniversitesi, Coğrafya ve Planlama
7. Université de Nantes, <i>IGARUN (Institut de Géographie et d'Aménagement Régional)</i> Nantes Üniversitesi, IGARUN (Bölgesel Planlama ve Coğrafya Enstitüsü)
8. Université de Nice, <i>Département Histoire Géographie</i> Nice üniversitesi, Tarih Coğrafya Bölümü
9. Université de Paris VII - Denis Diderot, <i>Geographie, Histoire et Sciences de la Societe</i> Paris VII üniversitesi - Denis Diderot, Coğrafya, Tarih ve Toplum Bilimi
ALMANYA
1. Bildungswissenschaftliche Hochschule Flensburg - Universität, Institut für Geographie und ihre Didaktik, Landeskunde und Regionalforschung Flensburg Eğitim ve Bilim Koleji-Üniversitesi, Coğrafya ve Eğitim Enstitüsü, Coğrafya ve Bölgesel Araştırmalar
2. Europa-Universität Viadrina, Lehrstuhl für Wirtschafts- und Sozialgeographie Avrupa Üniversitesi Viadrina Ekonomik ve Sosyal Coğrafya Bölümü

3.	<u>Fachhochschule Karlsruhe</u> , Fachbereich Geoinformationswesen
4.	<u>Free University of Berlin</u> , John-F.-Kennedy Institute for North American Studies, Dept. of Geography Berlin özgür Üniversitesi, Kuzey Amerika Çalışmaları İçin John-F.-Kennedy, Coğrafya Bölümü
5.	<u>Freie Universität Berlin</u> , Institut für Geographische Wissenschaften Berlin özgür Üniversitesi coğrafi Bilimler Enstitüsü
6.	<u>Georg-August-Universität Göttingen</u> , Geography <u>Georg-August-Universität Göttingen</u> , Coğrafya
7.	<u>Humboldt-Universität zu Berlin</u> , Geographisches Institut <u>Humboldt-Universität zu Berlin</u> , Coğrafya Enstitüsü
8.	<u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Fachbereich Geographie <u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Coğrafya Bölümü
9.	<u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Institut für Physische Geographie <u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Fiziki Coğrafya Enstitüsü
10.	<u>J.W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Institut für Kulturgeographie, Stadt- und Regionalforschung <u>J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main</u> , Kültürel Coğrafya Enstitüsü, Bölgesel ve Kent Araştırmaları
11.	<u>Justus-Liebig-Universität Gießen</u> , Institut für Didaktik der Geographie <u>Justus-Liebig-Universität Gießen</u> , Coğrafya Eğitimi Enstitüsü
12.	<u>Katholische Universität Eichstätt</u> , Fachgebiet Geographie <u>Katholische Universität Eichstätt</u> , Coğrafya Bölümü
13.	<u>Ludwig-Maximilians University Munich</u> , Department for Earth- and Environmental Sciences <u>Ludwig-Maximilians Universität München</u> , Yer ve Çevresel Bilimler Bölümü
14.	<u>Technische Universität Braunschweig</u> , Institut für Geographie und Geoökologie <u>Teknik Üniversitesi Braunschweig</u> , Coğrafya ve Geo-ekoloji Enstitüsü
15.	<u>Universität Bonn</u> , Seminar für Historische Geographie Bonn üniversitesi, tarihsel coğrafya semineri
16.	<u>Universität Freiburg</u> , Institut für Kulturgeographie Freiburg Üniversitesi Kültürel Coğrafya Enstitüsü
17.	<u>Universität Freiburg</u> , Institut für Physische Geographie Freiburg Üniversitesi Fiziki Coğrafya Enstitüsü
18.	<u>Universität Hamburg</u> , Didaktik der Geographie, Geschichte, Politik und des Sachunterrichts
19.	<u>Universität Rostock</u> , Institut für Bodenkunde –Rostock üniversitesi Toprak Coğrafyası Enstitüsü
20.	<u>Universität Stuttgart</u> , Institute for Photogrammetry- Stuttgart Üniversitesi Photogrammetry Enstitüsü
21.	<u>Universität Vechta</u> , ISPA - Institute for Spatial Analysis & Planning in Areas of Intensive Agriculture <u>Vechta üniversitesi</u> , ISPA, İntensiv Tarım Alanlarını Planlama ve Mekansal Analiz İçin Enstitü
22.	<u>Universität des Saarlandes</u> , Institut für Biogeographie Saarlandes Üniversitesi, Biyocoğrafya Enstitüsü
23.	<u>Universität des Saarlandes</u> , Institut für Physische Geographie und Umweltforschung Saarlandes Üniversitesi, fiziki coğrafya ve Çevre Araştırmaları Enstitüsü
24.	<u>Westfälische Wilhelms-Universität Münster</u> , Institut für Geoinformatik Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Coğrafi Bilgiler Enstitüsü.
25.	<u>Westfälische Wilhelms-Universität Münster</u> , Institut für Landschaftsökologie Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Landscape (Peysaj-Manzara) Ekolojisi Enstitüsü

EK 7: Arizona State University, College of Liberal Arts and Sciences (Fen-Edebiyat fakültesi), School of Geographical Sciences (coğrafi bilimler okulu) akademik programlar tablosu. Tablo, <http://geography.asu.edu/10.06.07> adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

Akademik Programları	
1.	Under Graduate Degree (Lisans Dereceleri): 1. Bachelor of Arts (B.A.) (Edebiyat Fakültesi Derecesi) 2. Bachelor of Science (B.S.) (Fen Fakültesi Derecesi) 3. Bachelor of Education (B.A.E.) (Eğitim Derecesi) 4. Geographic Information Systems Certificate (Coğrafi Bilgi sistemleri Setifikası)
2.	Honour Derecesi var
3.	Graduate Degree (Lisansüstü Dereceleri): 1. Master of Arts (M.A.) (30 saatlik krediden oluşuyor) (Edebiyat Fakültesi Mastır Derecesi) 2. Doctor of Philosophy (P.h.D.) (30 saatlik krediden oluşuyor) (Bilim Doktorası) 3. Geographic Information Systems Certificate (Coğrafi Bilgi sistemleri Setifikası)
4.	Professional 1. Master of Advanced Study in Geographic Information Systems (MAS-GIS) (coğrafi bilgi sistemlerinde illeri çalışma master derecesi-bir yıllık zaman periyodundan oluşuyor-tezsiz) 2. Master of Advanced Study in Geographic Education (MAS-GE) (coğrafi eğitimde illeri çalışma master derecesi tezsiz- bir yıllık zaman periyodundan oluşuyor)
5.	Kuruluş Yılı: 1885
6.	Lisans Eğitim Süresi : en az 45 krediden oluşan major (ana program) ve en az 18 krediden oluşan minor (ikincil program)' dan oluşuyor

EK 8: California State University College of Behavioral and Social Sciences Department of Geography and Planning (The Bachelor of Arts in Geography-BA) – Kaliforniya Devlet Üniversitesi Davranışsal ve Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya ve Planlama Bölümü akademik programları tablosu..

Tablo: <http://www.csuchico.edu/catalog/programs/geog/GEOGNONEBA.html#GEOGHMGPBA> 09.02.08 03.24 adresinden faydalanarak oluşturulmuştur.

Undergraduate
• <u>BA in Geography</u> (coğrafyada BA derecesi) Option in: 1. <u>Human Geography & Planning</u> (Beşeri Coğrafya & Planlama) 2. <u>Physical and Environmental Geography</u> (Fiziksel ve Çevresel Coğrafya)
• <u>Certificate in Geographic Information Systems (GIS) Technology</u> (Coğrafi Bilgi Sistemleri Teknolojisi Sertifikası))
• <u>Certificate in Rural & Town Planning</u> (Kır & kent Planlama Sertifikası)
• <u>Minor in Environmental Studies</u> (Çevresel çalışmalarda yan branş)
• <u>Minor in Geography</u> (Coğrafyada yan branş)
• <u>Minor in Planning & Development</u> (Planlama & Kalkınmada yan branş)
• <u>MA in Geography</u> (Coğrafyada MA derecesi) 1. <u>Option in Geography</u> (Coğrafyada seçenek) 2. <u>Option in Rural & Town Planning</u> (Kırsal ve kentsel planlamada Seçenek)

EK 9: University of Cambridge, Physical Sciences, Department of Geography (Cambridge üniversitesi Fiziki bilimler, Coğrafya Bölümü) akademik programlar tablosu

Tablo; <http://www.geog.cam.ac.uk/> 07.06.07 01.43 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Akademik Programlar	
1.	Lisans Dereceleri
	1. BA (Barcelour Arts) (edebiyat fakültesi derecesi)
	2. BSc (Barcelour Science) (fen fakültesi derecesi)
	3. Honour degree (Onur Derecesi)
2.	Lisansüstü Dereceler
	1. M.Phil. in Environment, Society and Development (Çevre, Toplum ve Kalkınma Mastır Derecesi)
	2. M.Phil. in Geographical Information Systems and Remote Sensing (Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Mastır Derecesi)
	3. M.Phil. in Geographical Research (Coğrafi Araştırma Mastır Derecesi)
	4. M.Phil. in Polar Studies (Jointly taught with the Scott Polar Research Institute) (Kutup Araştırmaları Mastır Derecesi- Scott Kutup Araştırma Enstitüsü İle Ortak Öğretim)
	5. Ph.D. Degree (Doktora Derecesi)
	6. Post Doctoral research (doktora sonrası araştırma- post doktora eğitimi bölümde verilmemektedir)
<i>Bölüm 1888’de kurulmuş, lisans süresi üç yıl, bölüm akademisyenleri akademik ve araştırma grubu personeli olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.</i>	

EK 10: University of Melbourne, Faculty of Arts School of Anthropolgy, Geography, and Environmental Studies, Department of Geography (Melbourne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji, Coğrafya ve Çevresel Çalışmalar Okulu Coğrafya Bölümü) akademik programları tablosu.

Tablo <http://www.sages.unimelb.edu.au/geography/> 06.06.07 02.25 adresinden faydalananak oluşturulmuştur.

Akademik Programlar	
	Lisans Dereceleri
	A) Major Lisans Dereceleri: (üniversitede ana/esas dal):
	1. Bachelor of Arts (Edebiyat Fakültesi Derecesi)
	2. Bachelor of Science, (Fen Fakültesi Derecesi)
	3. Bachelor of Urban Planing and Devolopment (Kalkınma ve Planlama Edebiyat Fakültesi Derecesi)
	B) Minor Lisans Dereceleri (Yan Branşlar):
	1. Asian Studies (Asya Çalışmaları)
	2. Australian Studies (Avustralya Çalışmaları)
	3. Development Studies (Kalkınma/Gelişme Çalışmaları)
	4. Australian İndigenous Studies (Avustralya Yerli Çalışmaları)
	C) Honours dereceleri (Onur Dereceleri)
	1. BA Honours (Edebiyat Fakültesi Onur Derecesi)
	2. BSc Honours (Fen Fakültesi Onur Derecesi)
	Lisansüstü Dereceleri
	1. Graduate Certificate in Arts (Geography) (Edebiyat Fakültesi Lisans Üstü Sertifikası)
	2. the Graduate Diploma in Arts (Geography) (Edebiyat Fakültesi Lisans Üstü Diploması)
	3. Postgraduate Diploma in Arts (Geograph) (Edebiyat Fakültesi Lisans Üstü Sonrası Diploması)
	4. Master of Arts in Geography (thesis only). (Coğrafyada Mastır Derecesi – Sadece Tezli)
	5. The School of Graduate Studies administers the Master of Science and the Doctor of Philosophy (PhD) program (Lisansüstü Çalışmaların Yönlendirildiği Okulun Yüksek Lisans ve Doktora Programları)
<i>Bölüm 1959 yılında kurulmuş lisans eğitim süresi dört yıldır (üç yıl lisans derecesine ek olarak bir yılda honour derecesi için), akademisyenler sadece teaching staff olarak bulunur.</i>	

EK 11: Frankfurt J. W. Goethe University Academic Faculties Geosciences and Geography (Frankfurt J. W. Goethe Üniversitesi Yerbilimleri ve Coğrafya Fakültesi Bölümleri) bölümleri tablosu. Tablo <http://www.geo.uni-frankfurt.de/index.html> 06.7.01.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Bölümler
1. Institut Für Geowissenschaften (Yerbilimleri Enstitüsü/bölümü)
2. Institut Für Atmosphäre Und Umwelt (IAU) (Atmosfer ve Çevre Enstitüsü/bölümü)
3. Institut Für Humangeographie (Beşeri Coğrafya Enstitüsü/bölümü)
4. Institut Für Physische Geographie (Fiziki Coğrafya Enstitüsü/bölümü)

EK 12: St. Petersburg State University Faculty of Geography & Geo-Ecology (St. Petersburg Devlet Üniversitesi Coğrafya ve Jeo-Ekoloji Fakültesi) bölümler ve akademik programları tablosu. Tablo, <http://www.spbu.ru/e/Education/Faculties/> 28.08.07 / 00.15 ve <http://www.spbu.ru/e/Education/Faculties/geography/departments.html> 28.08.07 /01.47 adreslerinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

Departments (Bölümler):
1. <u>Biogeography and Environmental Protection</u> (Biyocoğrafya ve Çevresel Koruma)
2. <u>Cartography</u> (Kartografya)
3. <u>Climatology and Ecological Monitoring</u> (Klimatoloji ve Ekolojik İzleme)
4. <u>Ecological Security and Stability of Regional Development</u> (Ekolojik Güvenlik ve Bölgesel Kalkınma Dengesi-istikrarı)
5. <u>Economic Geography and Social Ecology</u> (Ekonomik Coğrafya ve Sosyal Ekoloji)
6. <u>Geo-ecology and Nature Management</u> (Jeo-Ekoloji ve Doğa Yönetimi)
7. <u>Geomorphology</u> (Jeomorfoloji)
8. <u>Land Hydrology</u> (KaraHidrolojisi)
9. <u>Oceanology</u> (Oseonografya-Okyanus Bilimi)
10. <u>Physical and Evolutional Geography</u> (Fiziki Coğrafya ve Coğrafi Evrim)
11. <u>Regional Geography and International Tourism</u> (Bölgesel Coğrafya ve Uluslar arası Turizm)
Study programmes (Çalışma Programları):
Bachelor's degree (Lisans Dereceleri)
1. Ecology & Use of the Environment (Ekoloji & Çevreden Faydalanma)
2. Geography (Coğrafya)
3. Hydrometeorology (Hidrometeoroloji)
Master's degree (Yüksek Lisans Dereceleri)
1. Ecology & Use of the Environment (Ekoloji & Çevreden Faydalanma)
2. Geography (Coğrafya)
3. Hydrometeorology (Hidrometeoroloji)
Specialist's degree (Özel Dereceler)
1. Cartography (kartografya) Ecology (Ekoloji) 2. Geoecology (Jeoekoloji) 3. Geography (Coğrafya)
4. Use of the Environment (Çevreden Faydalanma)
Ph.D. degree (Doktora Dereceleri)
1. Biogeography & Geography of Soils (Biyocoğrafya ve Toprak Coğrafyası)
2. Economic, Social & Political Geography (Ekonomik, Sosyal & Siyasi Coğrafya)
3. Geographical Cartography & Geo-Informatics (Coğrafi kartografya & Geo-Bilişim)
4. Geographical Ecology (Coğrafi Ekoloji)
5. Geomorphology & Evolutional Geography (Jeomorfoloji & Evrimsel Coğrafya)
6. Hydrology of Land, Water Resources, & Hydrochemistry (Kara Hidrolojisi, Su Kaynakları, & Hidrokimya)
7. Meteorology, Climatology & Agrometeorology (Meteoroloji, Klimatoloji & Agrometeoroloji)
8. Oceanology (Oseonografya-Okyanus Bilimi)
9. Physical Geography, Geophysics & Geochemistry of Terrains (Fiziki Coğrafya, Jeofizik & Arazilerin Jeokimyası)
Senior doctoral degree (Üst Düzey Doktora Dereceleri):
1. Biogeography & Geography of Soils (Biyocoğrafya ve Toprak Coğrafyası),
2. Economic, Social & Political Geography (Ekonomik, Sosyal & Siyasi Coğrafya),
3. Geographical Cartography & Geo-Informatics (Coğrafi kartografya & Geo-Bilişim),
4. Geographical Ecology (Coğrafi Ekoloji),
5. Geomorphology & Evolutional Geography (Jeomorfoloji & Evrimsel Coğrafya),
6. Hydrology of Land, Water Resources, & Hydrochemistry,

(Kara Hidrolojisi, Su Kaynakları,& Hidrokimya), 7. Meteorology, Climatology, & Agrometeorology (Meteoroloji, Klimatoloji & Agrometeoroloji), 8. Oceanology (Oseonografya-Okyanus Bilimi), 9. Physical Geography, Geophysics & Geochemistry of Terrains, (Fiziki Coğrafya, Jeofizik & Arazilerin Jeokimyası), 10. Ecology & Use of the Environment (Ekoloji & Çevreden Faydalanma), 11. Geography (Coğrafya), 12. Hydrometeorology (Hidrometeoroloji).
<i>Fakulte, Natural Sciences & Humanities (Fen-Edebiyat bilimleri) Natural Sciences (Doğal bilimler) kapsamında bulunuyor.</i>

EK 13: Moskow State University Faculty of Geography (Moskova Devlet üniversitesi Coğrafya Fakültesi) bölümleri tablosu.

Tablo, http://www.geogr.msu.ru/GeoSite/depts_bio.html 17.11.07 23.46 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur. Rusça'dan İngilizceye çeviri http://www.google.com/language_tools?hl=en 17.11.07 adresinden faydalanılarak online olarak yapılmıştır.

	Department –Кафедры (Chair s- bölümler -Kürsüler)
1.	Geomorphology and paleogeography (Геоморфологии и палеогеографии) Jeomorfoloji ve Paleocoğrafya
2.	The geography of the world economy (Географии мирового хозяйства) Dünya Ekonomik Coğrafyası
3.	Geochemistry landscapes and geography soil (Геохимии ландшафтов и географии почв) Jeokimya Peyşajlar ve Toprak coğrafyası
4.	Terrestrial Hydrology (Гидрологии суши) Karasal Hidrolojisi
5.	Cartography and geoinformatics (Криолитологии и гляциологии) Kartografya ve Geobilişim
6.	Kriolitolology and Glaciology (Криолитологии и гляциологии) Kriolitoloji ve Glasiyoloji
7.	Meteorology and Climatology (Метеорологии и климатологии) Meteoroloji ve Klimatoloji
8.	Oceanology (Океанологии) Oseonografya
9.	Environmental Management (Рационального природопользования) Çevre Yönetimi
10.	Socio-economic geography of foreign countries (Социально-экономической географии зарубежных стран) Yabancı Ülkelerin Sosyo-Ekonomik Coğrafyası
11.	Physical Geography and landscape (Физической географии и ландшафтоведения) Fiziki Coğrafya ve Peyşaj
12.	The physical geography of the world and Geo-ecology (Физической географии мира и геоэкологии) Dünya Fiziki Coğrafyası ve Jeo-ekoloji
13.	Economic and social geography Russia (Экономической и социальной географии России) Rusya'nın Ekonomik ve Sosyal Coğrafyası
14.	Department Biogeography (Кафедра Биogeографии) Biyocoğrafya Bölümü

EK 14: University At Bufalo The State University Of New York College Of Arts And Science Department Of Geography (New York Eyalet Üniversitesi Bufalao Fen –Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü) laboratuvar tablosu. Tablo, <http://www.geog.buffalo.edu/facilities/> 06.10.07 23.19 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	Geographic Information and Analysis Laboratory (GIAL) (Coğrafi bilgi ve Analiz Laboratuvarı)
2.	Landscape-based Environmental System Analysis & Modeling (LESAM) Laboratory (Landscape (Peyşaj) Temelli Çevresel Sistem Analizi & Modelleme laboratuvarı)
3.	Soils and Geomorphology Laboratory (Toprak ve Jeomorfoloji laboratuvarı)
4.	Biogeography Laboratory (Biyocoğrafya laboratuvarı)

EK 15: Department of Geography, University of Cambridge (Cambridge Üniversitesi Coğrafya Bölümü) Ders Araç Gereçleri Tablosu. Tablo, <http://www.Geog.Cam.Ac.Uk/Facilities/> 07.10.07 00.08 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	Map Library (Harita Kütüphanesi)
2.	Cartographic and Reprographic Units (Kartografik ve harita sayısallaştırma Birimleri)
3.	Computing, Automated Cartography and Remote Sensing facilities (Bilgisayar, Otomatik kartografya ve Uzaktan Algılama Özellikleri)
4.	Physical Geography Laboratories and Workshop both providing support to the Fieldwork Equipment Service (Alan Çalışması Ekipman Destek Sağlama Servis Atölyesi ve Fiziksel Coğrafya Laboratuvarları)
5.	General administrative support (Genel İdari Destek)
6.	Audio-visual facilities for visiting speakers (Konuk Konuşmacılar İçin Görsel-İşitsel Özellikler)
7.	Department Library (Bölüm Kütüphanesi)
8.	Reprographics Unit (harita sayısallaştırma birimi)

EK 16: University of Bonn, Department of Geography The Technical Equipment -Die Technische Ausstattung (Bonn Üniversitesi Coğrafya Bölümü ders araç gereçleri) tablosu. Tablo, <http://www.giub.uni-bonn.de/> 13.10.07 23.10 ve <http://www.giub.uni-bonn.de/institut/einrichtungen/einrichtungen.html> 13.10.07 23.14 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	A physical laboratory for geomorphologisch (Jeomorfologlar İçin Bir Fiziki Coğrafya Laboratuvarı)
2.	Computer facilities for remote sensing, satellite image processing, statistics, etc. processing, GIS (Geographical Information Systems) for research and teaching (CIP Pool) Uzaktan algılama, uydu görüntü işleme, istatistikler vb. işleme, araştırma ve öğretim (CIP havuzu) için CBS (coğrafi bilgi sistemleri) için bilgisayar özellikleri
3.	A cartographic department with a computer-mapping and reprographics, but in general, the students are not immediately accessible (Bir Bilgisayarlı haritalama ve harita sayısallaştırma ile birlikte bir kartografik bölüm. Fakat genel olarak öğrenciler hemen ulaşamaz)
4.	A photo lab (bir fotoğraf laboratuvarı)
5.	A workshop for electronics and mechanics and field equipment to conduct geomorphological geohydrologischer soil and terrain studies and practice (Elektronik ve mekanikler için bir çalışma atölyesi ve jeomorfolojik jeohidrolojik toprak ve arazi çalışmaları ve uygulama idaresi için saha ekipmanı.)

EK 17: Ritsumeikan University (Japonya) College of Letters Department of Geography Ritsumeikan Üniversitesi (Japonya) Edebiyat Fakültesi Coğrafya bölümü ders araç gereçleri tablosu. Tablo, http://www.ritsumei.ac.jp/acd/cg/lt/geo/eng/information/departments_facilities.html 09.10.07 23.27 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

1.	Map Library (Harita Kütüphanesi)
2.	Map Library Office-harita kütüphanesi ofisi (aerial photograph is stored; assistant Office-hava fotoğraflarının depolandığı, asistan ofisi)
3.	Geography department office (department headquarter; the secretarial office) coğrafya bölüm ofisi (bölüm başkanı ve sekreter ofisi)
4.	Multi Lab (facilities for chemical experiments) multi laboratuvar (kimyasal deneyler için imkânlar)
5.	GIS and Survey room (facilities for GIS, remote sensing and surveying) CBS ve inceleme/ölçme odası (CBS, uzaktan algılama ve inceleme için olanaklar)
6.	Geography student office (room for under- and post-graduate students)
7.	Cartography room (facilities for cartography and surveying) kartografya odası (kartografya ve inceleme/ölçme için imkânlar)
8.	Geography experiment room (room for classes and seminars) coğrafi deneyim odası (ders ve seminerler için)
9.	Geography display room (exhibition of specimens) coğrafi sergi odası (sergi örnekleri)

EK 18: University of Cambridge, Physical Sciences, Department of Geography (Cambridge üniversitesi Fiziki bilimler, Coğrafya Bölümü) Bachelour Arts (B.A) derecesi eğitim programı tablosu.

Tablo, <http://www.geog.cam.ac.uk/about/> 04.11.08 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

	<i>First year (İlk yıl)</i>
1.	People, Space and Geographies of Difference (Toplum, Mekân ve Farklılık Coğrafyaları) §Globalization: global finance and global culture. (<i>Küreselleşme: Küresel finans ve küresel kültür</i>) §Post-Fordism and the new world order. (<i>Post Fordizm ve Yeni Dünya Düzeni</i>) §Social geography: welfare and inequalities. (<i>Sosyal Coğrafya: Refah ve Eşitsizlikler</i>) §The impact of global cities (<i>Küresel kentlerin etkisi</i>)
2.	Historical Geography (Tarihsel Coğrafya) §Europe and the 'world system': the cultural and historical geography of the development gap. (<i>Avrupa ve 'Dünya Sistemi': Gelişme farkının kültürel ve tarihsel coğrafyası.</i>) §Modernization in the European core. (<i>Avrupa çekirdeğinde modernleşme</i>) §Diversity and division: colonialism and indigenous societies in North America. Colonies and empire in the making of the African and Asian periphery. (<i>çeşitlilik ve bölüm: Kuzey Amerika'da sömürgecilik ve yerli toplumlar. Afrika ve Asya çevrenin yapısında sömürgeler ve imparatorluk</i>)
3.	Society Environment and Development (Toplum Çevre ve Gelişme) §The emergence and evolution of the modern environmental movement. (<i>Modern çevresel hareketin ortaya çıkması ve gelişim</i>) §Conceptual and practical issues in environmental economics. (<i>çevresel ekonomilerde kavramsal ve pratik konular</i>) §Development and global inequality (<i>Gelişme ve Küresel Eşitsizlik</i>) §Ecological concepts of resource, using forests as case study. (<i>Kaynağın ekolojik düşünceleri, durum çalışması olarak ormanları kullanmak</i>)
4.	Environmental Processes (çevresel Süreçler) §Atmospheric processes (<i>Atmosferik Süreçler</i>) §Hydrological processes (<i>Hidrolojik Süreçler</i>) §Marine processes (<i>Deniz süreçleri</i>) §Ecological processes - plants, animals and ecosystems (<i>Ekolojik Süreçler-Bitkiler, Hayvanlar ve Ekosistemler</i>)
5.	Environmental Change through Time (Zaman İçinde Çevresel Değişim) §Timescales of Quaternary environmental change (<i>Kuaterner çevresel değişim zaman skalaları</i>) §The cryosphere and environmental change (<i>Cryosfer ve çevresel değişim</i>) §The atmosphere and environmental change (<i>Atmosfer ve çevresel değişim</i>) §The oceans and environmental change (<i>Okyanuslar ve çevresel değişim</i>) §Tectonics and environmental change (<i>Tektonik ve çevresel değişim</i>)
6.	Skills and methods (Becerler ve Metodlar) In addition to these 5 courses, all students follow a course in Geographical Skills and Methods. This course involves lectures, laboratory and computer practicals and fieldwork, and covers the following areas: (<i>Bu 5 derse ek olarak, bütün öğrenciler, coğrafi beceriler ve metotlarda bir dersi izler. Bu ders, konferanslar, laboratuvar ve bilgisayar pratikleri ve saha çalışmasını kapsar ve takip eden alanları içerir:</i>) §Numerical Methods (<i>Sayısal Metodlar</i>) §Survey and Interview Methods (<i>İnceleme ve röportaj metodları</i>) §Documentary and Archival Data (<i>Belgesel ve arşivsel veri</i>) §Spatial Data (<i>GIS and Remote Sensing- CBS ve Uzaktan Algılama</i>) §Field, Laboratory and Desk-based Skills for Understanding the Physical Environment (<i>Fiziksel çevreyi anlamak için alan, laboratuvar ve masa-temelli beceriler</i>)
	<i>Second year (İkinci yıl)</i>
7.	Geographical Ideas and Methods (Coğrafi İdealar ve Metodlar) (a) Assessed by open-book examination (Açık Kitap Sınavıyla Değerlendirilme) Philosophies of the natural sciences, social sciences and humanities. (<i>Doğal bilimleri, sosyal ve beşeri bilimler felsefeleri</i>) (b) Assessed by practical exercises (Pratik Ekzersizler ile değerlendirme) These vary from year to year, but include topics such as: (<i>Bunlar yıldan yıla değişir, ama (aşağıdaki) gibi konuları kapsar:</i>) §Field and laboratory methods in Physical Geography (<i>Fiziki coğrafyada alan ve laboratuvar metotları</i>)

	§Surveys, interviews and qualitative methods in Human Geography (<i>Beşeri coğrafyasında incelemeler, görüşmeler ve nitel metotlar</i>) §Geographical analysis of historical sources (<i>Tarihsel kaynakların coğrafi analizi</i>) §Quantitative techniques in Geography (<i>Coğrafyada Nicel Teknikler</i>)
8.	Fieldwork (Saha Çalışması) All students are currently expected to participate in a week's <u>field class</u>. Recent venues have included: Crete, Mallorca, Malta, the Algarve, Morocco and S E Spain. A piece of submitted work produced on the field class forms part of the assessment in the second year. Students are required to make a contribution to the costs of these courses. (<i>Bütün öğrenciler, bir haftanın alan sınıfında katılmak için güncel olarak beklenmektedirler. Son buluşma yerleri kapsamı: Girit Adası (Yunanistan), Mallorca (Mayorka-İspanya), Malta, Algarve, Morocco (Marakeş-Fas) ve Güneydoğu İspanya. İkinci yılda bir parça temsil edilen çalışma alan sınıfı formları değerlendirme parçasının ürünüdür.</i>) <i>Öğrenciler bu derslerin masraflarına bir katkı yapmaları gerekir.)</i>
9.	Group A - Human Geography (Beşeri Coğrafya) §Cities (<i>Kentler</i>) §Understanding the Economy - Geographies of Contemporary Capitalism (<i>Ekonomiyi anlamak- Çağdaş Kapitalizm Coğrafyaları</i>) §Development (<i>Gelişme</i>) §Geography and Public Policy Culture and Society (<i>Coğrafya ve genel politika kültür ve toplum</i>)
10.	Group B - Physical and Environmental Geography (Fiziki ve Çevresel Coğrafya) §Earth Observation (<i>Yer Gözlemi</i>) §Glacial Processes Landforms and Sediment (<i>Buzul Süreçleri Landforms ve Sediment</i>) §Environmental Hazards (<i>Çevresel Tehlikeler</i>) §Catchment Systems (<i>Havza Sistemleri</i>) §Biogeography and Biogeomorphology (<i>Biyocoğrafya ve Biyomorfoloji</i>)
	Third year (Üçüncü yıl)
11.	The Restructuring of Britain (Britanya'nın Yeniden Yapılandırılması) §The changing geography of post-war Britain: theoretical ideas (<i>Savaş sonrası Britanya'nın değişen coğrafyası: Teorik fikirler</i>) §Restructuring of industry, economy and society (<i>Sanayi, ekonomi ve toplumun yeniden yapılandırılması</i>) §The state and political intervention: regenerating Britain (<i>Devlet ve politik müdahale: Britanya'yı yeniden oluşturmak</i>)
12.	The New Europe (Yeni Avrupa) §Europe as Place (<i>Yer olarak Avrupa</i>) §Integration and Resistance (<i>Entegrasyon ve Direnç</i>) §Inclusion and Exclusion (<i>Kapsama ve Ayrı Tutma</i>) §Re-imagining Cities (<i>Kentlerin yeniden imajlanması</i>)
13.	Human Geography III (Beşeri Coğrafya III) Details to be announced (<i>ayrıntılar duyurulacak</i>)
14.	The Social Engagement with Nature (Doğa ile Sosyal Sözleşme) §Origins of cultural constructs of nature (<i>Doğanın kültürel yapılanmasının kaynakları</i>) §Constructing nature in the Pacific (<i>Pasifik'te doğa yapılandırılması</i>) §Nature in non-western cultures (<i>Batılı olmayan Kültürlerde doğa</i>) §Contemporary cultural constructs of nature (<i>Doğanın çağdaş kültürel yapılandırılması</i>)
15.	State, Land and Resources in Sub-Saharan Africa (Devlet, Arazi ve Sahra-altı Afrikasında Kaynaklar) §State and political cultures (<i>Devlet ve politik kültürler</i>) §The political ecology of land (<i>Arazinin politik ekolojisi</i>) §African forests: state, corruption and contestation (<i>Afrika ormanları: devlet, bozulma ve çekişme</i>)
16.	State and Society: Latin America and South Asia (Devlet ve Toplum: Latin Amerika ve Güney Asya) §Nationalism, state formation and territory (<i>Milliyetçilik, resmi düzen ve toprak</i>) §Social movements and civil society (<i>sosyal hareketler ve sivil toplum</i>) §Indigenous peoples (<i>yerli toplumlar</i>) §Current development issues (<i>Güncel gelişme konuları</i>)
17.	Historical Geography of the AIDS Pandemic (Yaygın AIDS'in Tarihsel Coğrafyası)

	§Nature (<i>Doğa</i>) §Meaning (<i>anlam</i>) §Social relations (<i>Sosyal İlişkiler</i>)
18.	European Historical Demography (Avrupa Tarihsel Demografisi) §Marriage and household formation (<i>Evlilik ve koruyucu biçim</i>) §Mortality regimes (<i>Ölüm oranı rejimleri</i>) §Demographic Transition Theory: its current status (<i>Demografik geçiş teorisi: Onun güncel durumu</i>)
19.	Human Geography of the Arctic Regions (Arktik Bölgelerin Beşeri Coğrafyası) §Scandinavia (<i>İskandinavya</i>) §Siberia and the Russian Arctic, Arctic Canada (<i>Sibirya ve Rusya Arktığı, Arktik Kanada</i>)
20.	Fluvial Systems (Akarsu Sistemler) §Channel morphology and processes (<i>Kanal morfoloji ve süreçleri</i>) §Channel dynamics and management (<i>Kanal dinamikleri ve yönetimi</i>) §Modelling fluvial systems (<i>Akarsu sistemleri modelleme</i>)
21.	Environment, Policy and Society (Toplum, Politika ve Çevre) §Environmental policy: conceptual issues (<i>Çevresel politikalar: Kavramsal sorunlar</i>) §Contemporary environmental issues (<i>Çağdaş çevresel sorunlar</i>)
22.	Morphodynamics of Large-scale Coastal Systems (Büyük Ölçekli Kıyı Sistemlerinin Morfodinamikleri) §Morphodynamics of sandy shores (<i>Kumlu sahillerin morfodinamikleri</i>) §Morphodynamics of barrier islands and delta complexes (<i>Bariyer adaları ve delta komplekslerinin morfodinamikleri</i>) §Morphodynamics of coral reefs (<i>Mercan resiflerinin morfodinamikleri</i>)
23.	Volcanology (Volkanoloji) §Eruptions and their products (<i>Patlamalar ve ürünleri</i>) §Eruption records (<i>Patlama kayıtları</i>) §Volcanism in the Earth system (<i>yer sisteminde volkanizma</i>) §Volcanic risk management (<i>Volkanik risk yönetimi</i>)
24.	Glacial Environments (Buzul Ortamları) §Mass balance, hydrology and dynamics of ice sheets (<i>Buz tabakalarının kütle dengesi, hidrolojisi ve dinamikleri</i>) §Ice sheet sedimentation in marine environments (<i>Deniz ortamında buz tabakası sedimentasyonu</i>) §Ice sheet dynamics (<i>Buz tabakası dinamikleri</i>)
25.	Quaternary Environments (Kuaterner Ortamları) §Quaternary climatic variability (<i>Kuaterner iklim değişkenliği</i>) §Landscape development (<i>Landscape gelişme</i>) §Quaternary change in the North Atlantic region (<i>Kuzey Atlantik Bölgesinde kuaterner değişimi</i>) §Reconstructing Quaternary environments (<i>Kuaterner ortamlarını yeniden yapılandırmak</i>)

EK 19: Arizona Üniversitesi coğrafya bölümü lisans eğitim programı tablosu .Tablo
<http://geography.asu.edu/courses> 02.10.08 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

Sıra	Dersler
	CULTURAL GEOGRAPHY (GCU) (KÜLTÜREL COĞRAFYA)
1.	GCU 102 Introduction to Human Geography (3) (Beşeri Coğrafyaya Giriş)
2.	GCU 121 World Geography (4) (Dünya Coğrafyası)
3.	GCU 141 Introduction to Economic Geography (3) (Ekonomik Coğrafyaya Giriş)
4.	GCU 200 Orientation to Geography (1) (Coğrafyaya oryantasyon)
5.	GCU 240 Introduction to Southeast Asia (3) (güney Doğu Asya'ya Giriş)
6.	GCU 253 Introduction to Cultural and Historical Geography (3) (Kültürel ve Tarihsel Coğrafyaya Giriş)
7.	GCU 294 Special Topics (4) (Özel konular)
8.	GCU 322 Geography of U.S. and Canada (3) (ABD ve Kanada Coğrafyası)
9.	GCU 323 Geography of Latin America (3) (Latin Amerika Coğrafyası)
10.	GCU 325 Geography of Europe (3) (Avrupa Coğrafyası)
11.	GCU 326 Geography of Asia (3) (Asya Coğrafyası)

12.	GCU 327 Geography of Africa (3) (Afrika Coğrafyası)
13.	Geography of Middle East and North Africa (3) (Ortadoğu ve Kuzey Afrika Coğrafyası)
14.	GCU 332 Geography of Australia and Oceania (3) (Avustralya ve Okyanusya Coğrafyası)
15.	GCU 344 Geography of Hispanic Americans (3) (Hispanik -İspanyol asıllı Amerikalılar Coğrafyası)
16.	GCU 350 The Geography of World Crises (3) (Dünya Krizler Coğrafyası)
17.	GCU 351 Population Geography (3) (Nüfus Coğrafyası)
18.	GCU 352 Political Geography (3) (Siyasi Coğrafya)
19.	GCU 357 Social Geography (3) (Sosyal Coğrafya)
20.	GCU 359 Cities of the World I (3) (Dünya kentleri I)
21.	GCU 360 Cities of the World II (3) (Dünya Kentleri II)
22.	GCU 361 Urban Geography (3) (Kent Coğrafyası)
23.	GCU 364 Energy in the Global Arena (3) (Global Arenada Enerji)
24.	GCU 394 Special Topics. (1-4) (Özel Konular)
25.	GCU 414 Teaching Geography Standards (3) (Coğrafya Standartlarını Öğretmek)
26.	GCU 421 Geography of Arizona and Southwestern United States (3) (Arizona ve ABD Güneybatısı Coğrafyası)
27.	GCU 423 Geography of South America (3) (Güney Amerika Coğrafyası)
28.	GCU 424 Geography of Mexico and Middle America (3) (Meksika ve Orta Amerika Coğrafyası)
29.	GCU 425 Geography of the Mexican American Borderland (3) (Meksika ve Amerika Sınır bölgesi Coğrafyası)
30.	GCU 426 Geography of Russia and Surroundings (3) (Rusya ve Çevresi Coğrafyası)
31.	GCU 432 Geography of China (3) (Çin Coğrafyası)
32.	GCU 433 Geography of Southeast Asia (3) (Güneydoğu Asya Coğrafyası)
33.	GCU 441 Economic Geography (3) (Ekonomik Coğrafya)
34.	GCU 442 Geographical Analysis of Transportation (3) (Ulaşımın Coğrafi Analizi)
35.	GCU 444 Geographic Studies in Urban Transportation (3) (Kent Ulaşımında Coğrafi çalışmalar)
36.	GCU 453 Recreational Geography (3) (Eğlence Coğrafyası)
37.	GCU 455 Historical Geography of U.S. and Canada (3) (Kanada ve ABD'nin Tarihsel Coğrafyası)
38.	GCU 474 Public Land Policy (3) (Genel Arazi Politikası)
39.	GCU 484 Internship (3) (staj)
40.	GCU 494 Special Topics (1-4) (özel konular)
41.	GCU 495 Quantitative Methods in Geography (3) (Coğrafyada Nicel Metodlar)
42.	GCU 496 Geographic Research Methods (3) (Coğrafi Araştırma Metodları)
	PHYSICAL GEOGRAPHY (GPH) (FİZİKİ COĞRAFYA)
43.	GPH 111 Introduction to Physical Geography (4) (Fiziki Coğrafya ya Giriş)
44.	GPH 200 Orientation to Geography (1) (Coğrafyaya Oryantasyon)
45.	GPH 210 Society and Environment (3) (Toplum ve Çevre)
46.	GPH 211 Landform Processes (3) (Landform süreçleri)
47.	GPH 212 Introduction to Meteorology. (3) (Meteorolojiye Giriş)
48.	GPH 213 Introduction to Climatology (3) (Klimatolojiye Giriş)
49.	GPH 214 Introduction to Meteorology Laboratory (1) (Meteoroloji Laboratuvarına Giriş)
50.	GPH 215 Introduction to Climatology Laboratory (1)(Klimatoloji laboratuvarına Giriş)
51.	GPH 271 Maps and Map Reading (3) (Harita ve harita Okuma)
52.	GPH 314 Global Change (3) (Küresel Değişim)
53.	GPH 370 Geographic Information Technologies (3) (Coğrafi Bilgi Teknolojileri)
54.	GPH 371 Introduction to Cartography and Georepresentation (3) (Kartografya ve Coğrafi Tasarım-Georepresentation- Giriş)
55.	GPH 372 Air Photo Interpretation (3) (hava fotoğraflarını yorumlama)
56.	GPH 373 Geographic Information Science I (3) (Coğrafi Bilgi Bilimi I)
57.	GPH 381 Geography of Natural Resources (3) (Doğal Kaynaklar Coğrafyası)
58.	GPH 394 Special Topics (1-4) (Özel Konular)
59.	GPH 401 Topics in Physical Geography (1-3) (Fiziki Coğrafya Konuları)
60.	GPH 405 Energy and Environment (3) (Enerji ve Çevre)

61.	GPH 409 Synoptic Meteorology I (4) (Sinoptik Meteoroloji I)
62.	GPH 410 Synoptic Meteorology II (4) (Sinoptik Meteoroloji II)
63.	GPH 411 Physical Geography (3) (Fiziki Coğrafya)
64.	GPH 412 Physical Climatology (3) (Fiziksel Klimatoloji)
65.	GPH 413 Meteorological Instruments and Measurement (3) (Meteorolojik Aletler ve Ölçüm)
66.	GPH 414 Climate Change (3) (İklim Değişimi)
67.	GPH 418 Landforms of the Western United States (3) (ABD Batısının Landformları??)
68.	GPH 422 Plant Geography (3) (Bitki Coğrafyası)
69.	GPH 433 Alpine and Arctic Environments (3) (Yüksek dağlık ve Arktik Çevreler)
70.	GPH 471 Geographics: Interactive and Animated Cartography and Geovisualization (3) (Coğrafi grafikler: etkileşimli ve canlandırılan kartografik ve coğrafi görüntüleme)
71.	GPH 473 Geographic Information Science II (3)(Coğrafi Bilgi Bilimi II)
72.	GPH 474 Dynamic Meteorology I (3) (Dinamik Meteoroloji I)
73.	GPH 475 Dynamic Meteorology II (3) Dinamik Meteoroloji II)
74.	GPH 481 Environmental Geography (3) (Çevresel Coğrafya)
75.	GPH 483 Geographic Information Analysis (3) (Coğrafi Bilgi Analizi)
76.	GPH 484 Geography Internship (3) (Coğrafya Staj Devresi)
77.	GPH 491 Geographic Field Methods (3) (Coğrafi Alan Methodları)
78.	GPH 494 Special Topics (1-4) (Özel Konular)

EK 20: Capital Normal University College of Resource Environment and Tourism Geographical Science (Normal) Bachelor of Science degree (Kapital Normal Üniversitesi Kaynaklar çevre ve Turizm Coğrafi Bilim Fakültesi Lisans (Bsc) Eğitim Programı tablosu. Tablo, <http://eng.cnu.edu.cn/courses/undergraduate.jsp> ve http://eng.cnu.edu.cn/new/course_mj.jsp?id=56 09.10.08 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Sıra	Dersler
1.	3090201 <u>An Introduction to The Earth</u> (Dünya'ya Giriş)
2.	3090202 <u>Cartography</u> (kartografya)
3.	3090203 <u>Geology</u> (Jeoloji)
4.	3090204 <u>Geomorphology</u> (Jeomorfoloji)
5.	3090205 <u>Hydrology</u> (Hidroloji)
6.	3090206 <u>Meteorology and Climatology</u> (Meteoroloji ve Klimatoloji)
7.	3090207 <u>Pedog Geography</u> (Toprak Coğrafyası)
8.	3090208 <u>Phytogeography</u> (Bitki Coğrafyası)
9.	3090209 <u>Introduction on Environment Science</u> (Çevre Bilimine Giriş)
10.	3090210 <u>Remote Sensing</u> (Uzaktan Algılama)
11.	3090212 <u>Introduction to Economic Geography</u> (Ekonomik Coğrafyaya Giriş)
12.	3090211 <u>Human Geography</u> (Beşeri Coğrafya)
13.	3090213 <u>Geography of China (1)</u> (Çin Coğrafyası)
14.	3090214 <u>China Geography (2)</u> (Çin Coğrafyası)
15.	3090215 <u>World Geography (1)</u> (Dünya coğrafyası)
16.	3090216 <u>Geography of world (2)</u> (Dünya coğrafyası)
17.	3090217 <u>Geographic Information System</u> (Coğrafi Bilgi Sistemleri)
18.	3090218 <u>Integrated Physical Geography</u> (Birleşik Fiziki Coğrafya)
19.	3090219 <u>Ecology Earth Science</u> (Yer Sistemi Ekolojisi)
20.	3090220 <u>Experiment Method for Physical Geography</u> (Fiziki Coğrafya İçin Deney Metodu)
21.	3090221 <u>Environment and Sustainable Development</u> (Çevre ve Sürdürülebilir Gelişme)
22.	3090222 <u>Urban Planning ABC</u> (Kent Planlama Alfabesi)
23.	3090223 <u>Tourism Geography of China</u> (Çin Turizm Coğrafyası)
24.	3090224 <u>Monograph Cartography</u> (Monografi Kartografyası)
25.	3090225 <u>Territorial Development, Management</u> (Toprak Gelişimi ve Yönetimi)
26.	3090226 <u>Geopolitics Geography</u> (Jeopolitik Coğrafya)
27.	3090227 <u>Introduction on Land Science</u> (Arazi Bilimine Giriş)
28.	3090228 <u>Advertisement Geography</u> (Reklam Coğrafyası)
29.	3090229 <u>Transaction of Remote Sensing Image</u> (Uzaktan algılama Görüntü İşlemi)

30.	3090230 <u>Environment Observation (Çevre Gözleme)</u>
31.	3090231 <u>Phenology (fenoloji)</u>
32.	3090232 <u>Quantitative Analysis in Geography (Coğrafyada nicel analiz)</u>
33.	3090233 <u>Zoogeography (Hayvan Coğrafyası)</u>
34.	3090234 <u>Meteorological Observations and Analysis (Meteorolojik Gözlem ve analiz)</u>
35.	3090235 <u>Region Economics (Bölge Ekonomileri)</u>
36.	3090236 <u>Modern Technology in Education (Eğitimde modern Teknoloji)</u>
37.	3090240 <u>Environmental Quality Assessment (Çevresel Kalite Değerlendirmesi)</u>
38.	3090237 <u>Quaternary Period Environment (Kuaterner Periyodu Ortamı).</u>
39.	3090238 <u>Beijing Geograph (Pekin Coğrafyası)</u>
40.	3090239 <u>The technology and application of the multimedia (Multimedya Teknolojisi ve Uygulaması)</u>
41.	3090241 <u>Study on the Global Change (Küresel Değişim Üzerinde Çalışmak)</u>
42.	3090242 <u>Sports Geography (Spor Coğrafyası)</u>
43.	3090243 <u>Earth Science (Yer Bilimi)</u>
44.	3090244 <u>Analysis on Textbooks of Middle School Geography(Ortaokul coğrafya ders kitaplarının analizi)</u>
45.	3090245 <u>Geography Curriculum and Teaching Theory (Coğrafya Müfredatı ve Öğretim Teorisi)</u>
46.	3090246 <u>Geography pedagogy (Coğrafi Pedagoji)</u>

EK 21: New York Devlet Üniversitesi Buffalo fen –edebiyat fakültesi Coğrafya Bölümü lisans eğitim programı Tablosu (State University of New York at Buffalo College of Arts and Sciences Department of Geography). Tablo, http://www.geog.buffalo.edu/academic_programs/undergraduate/courses.shtml23.09.07/22.00 adresinden adresinden faydalınılarak oluşturulmuştur.

Undergraduate Courses		
Sıra	Dersler	Krd
1.	GEO 100 Geographic Perspectives and World Issues (Coğrafi Perspektif ve Dünya Sorumları)	3
2.	GEO 101 Earth Systems Science I (Yer Sistemleri Bilimi I)	3
3.	GEO 102 Introduction to Human Geography (Beşeri Coğrafyaya Giriş)	3
4.	GEO 103 Geography of Economic Systems (Ekonomik Sistemlerin Coğrafyası)	3
5.	GEO 106 Earth Systems Science II (Yer Sistemleri Bilimi II)	4
6.	GEO 120 Maps and Mapping (Haritalar ve Haritacılık)	3
7.	GEO 200 The Ocean World (Okyanus Dünyası)	3
8.	GEO 201 Disasters: A Study of Hazards (Afetler: Risklere Yönelik Bir Çalışma)	3
9.	GEO 231 U.S. Contemporary Problems (ABD: Çağdaş Problemleri)	3
10.	GEO 330 Dynamics of International Business (Uluslar Arası Ticaretin Dinamikleri)	3
11.	GEO 333 Bases of World Commerce (Dünya Ticaretinin Temelleri)	3
12.	GEO 334 International Environments and Commercial Problems (Uluslar Arası Çevre ve Ticari Problemler)	3
13.	GEO 345 Water Resources (Su Kaynakları)	3
14.	GEO 347 Climatic Geomorphology (Klimatik Jeomorfoloji)	3
15.	GEO 348 Landform Development (Landform : arazi şekli kalkınma , Arazi Islahı??)	3
16.	GEO 350 Landform Field and Laboratory Techniques (Çalışma Alanı Arazisi ve Laboratuar Teknikleri)	4
17.	GEO 352 Introduction to Soils (Toprağa Giriş)	3
18.	GEO 356 Environmental Change (Çevresel Değişim)	3
19.	GEO 366 Urban Systems Geography (Kent Sistemleri Coğrafyası)	3
20.	GEO 367 Urban Social Geography (Kent Sosyal Coğrafyası)	3
21.	GEO 381 Cartography (Kartografya)	4
22.	GEO 386 Cartographic Internship (Kartografik Staj)	1-9
23.	GEO 389 Business Geographics (İş Coğrafyaları)	4
24.	GEO 410 Univariate Statistics in Geography (Coğrafyada Tek Değişkenli İstatistikler)	4
25.	GEO 411 Multivariate Statistics in Geography (Coğrafyada Çok Değişkenli İstatistikler)	3
26.	GEO 412 Geography of Health (Sağlık Coğrafyası)	3

27.	GEO 418 Population Geography (Nüfus Coğrafyası)	3
28.	GEO 419 Transportation and Society (Ulaşım Ve Toplum)	3
29.	GEO 420 Transportation and Spatial Information (Ulaşım ve Mekânsal Bilgi)	4
30.	GEO 425 Industrial/Business Geography (Sanayi/ İş Coğrafyası)	3
31.	GEO 426 Senior Geography Seminar (Üst Düzey Coğrafya Semineri)	3
32.	GEO 430 Applied Urban Geography (Uygulamalı Kent Coğrafyası)	3/1
33.	GEO 435 Conservation Biogeography (Biyocoğrafya Koruma)	3
34.	GEO 444 Advanced Earth System Science (İleri Yer Sistem Bilimi)	3
35.	GEO 445 Restoration Ecology (Restorasyon Ekolojisi)	3
36.	GEO 449 Fluvial Geomorphology (Fluvial Jeomorfoloji)	3
37.	GEO 451 Special Topics in Cartography (Kartografyada Özel Konular)	3
38.	GEO 454 Soils Laboratory Methods (Toprak Laboratuvarı Metodları)	3
39.	GEO 460 Geography of Development (Kalkınma Coğrafyası)	3
40.	GEO 462 Network and Location Analysis (Ağ ve Lokasyon Analizi)	4
41.	GEO 464 Mobility and Flows (Akışkanlık ve Taşkınlar)	4
42.	GEO 470 Integrated Environmental Management (Entegre Çevresel Yönetim)	3
43.	GEO 475 Landscape Modeling with GIS (CBS ile Peyzaj Modellemesi)	3
44.	GEO 476 Children's Urban Geography (Kent Çocuk Coğrafyası)	4
45.	GEO 479 GIS and Environmental Modeling (CBS ve Çevresel Modelleme)	4
46.	GEO 481 Geographic Information Systems (Coğrafi Bilgi Sistemleri)	4
47.	GEO 483 Remote Sensing (Uzaktan Algılama)	4
48.	GEO 484 GIS Applications (CBS Uygulamaları)	3
49.	GEO 485 Cartography and Geographic Visualization (Kartografya ve Kartografik Görselleştirme)	4
50.	GEO 486 Spatial Decision-Support Systems (Mekânsal Karar-Destek Sistemleri)	3
51.	GEO 488 GIS Design (CBS Tasarım)	4
52.	GEO 489 GIS Algorithms and Data Structures (CBS Algoritmalar ve Veri Yapıları)	4
53.	GEO 496 Geographic Internship (Coğrafi Staj)	3
54.	GEO 497 Geography Honors Program (Coğrafya Şeref Derecesi Programı)	3
55.	GEO 499 Independent Study (Bağımsız Çalışma)	1/4

EK 22: California State University College of Behavioral and Social Sciences Department of Geography and Planning (The Bachelor of Arts in Geography-BA) ders programı tablosu.

(Kaliforniya Devlet Üniversitesi Davranış ve Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya ve Planlama Bölümü)

Tablo: <http://www.csuchico.edu/catalog/programs/geog/GEOGNONEBA.html#GEOGHMGPBA> 09.02.08

03.24 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Course Requirements for the Major: 45 units			
The following courses, or their approved transfer equivalents, are required of all candidates for this degree. Additional required courses, depending upon the selected option or advising pattern, are outlined following the degree core program requirements.			
(Aşağıdaki dersleri, veya onların onaylanan tranfer denkları, bu derece için bütün adaylardan gerektirilir. Derece çekirdek program gereklilikleri, ek zorunlu derslere veya önerilen modele bağlı olarak, anahatları çizilen takip eden ilave gerekli dersler gerektirir)			
Major Core Program: 24 units (ana çekirdek program 24 ünite)			
5 courses required (gerekli 5 ders)			
1.	GEO 101	Physical Geography (<i>Fiziki Coğrafya</i>)	3.0 FS*
2.	GEO 102	Human Geography (Beşeri Coğrafya)	3.0 FS* NW
3.	GEO 219	Maps, Images and Mapping Data (Haritalar, Görüntüler ve Haritacılık Verileri)	3.0 FS
4.	GEO 309	Geography Research and Writing (Coğrafi Araştırma ve Yazım)	3.0 FS
5.	GEO 490	Proseminar in Geography (Coğrafya Ön Semineri)	3.0 FS WP
1 course selected from (aşağıdakilerden biri seçmeli):			
6	GEO 303	Geography and World Affairs (Coğrafya ve Dünya İlişkileri)	3.0 FS* NW
7	GEO 304	Environmental Issues (Çevresel Konular)	3.0 FS*
2 courses selected from (aşağıdakilerden ikisi seçmeli) :			
8.	GEO 313	Introductory Cartography (Kartografyaya Giriş)	3.0 FA

9.	GEO 315	Spatial Analysis (Mekânsal Analiz)	3.0 FA
10.	GEO 319	Intro to Geog Info Systems (coğrafi bilgi sistemlerine giriş)	3.0 FS*
The Option in Human Geography and Planning: 21 units (Beşeri coğrafya ve planlamada seçenek: 21 ünite)			
		3 courses required (gerekli üç ders):	3.0 SP NW
11.	GEO 301	Global Economic Geography (Küresel Ekonomik Coğrafya)	3.0 FA
12.	GEO 320	Intro Community & Rural Planing (Toplum & Kırsal Planlamaya Giriş)	3.0 FA
13.	GEO 439	American Cultural Landscapes (Amerikan Kültürel Manzarası)	3.0 FA
		2 courses selected from(aşağıdaki derslerden ikisi seçmeli):	
14.	GEO 405	Nature and Restoration (Doğa ve Restorasyon)	3.0 FA
15.	GEO 425	Community/Regional Development (Toplum/Bölgesel Kalkınma)	3.0 FA
16.	GEO 426	Water Resource Policy/Plan (Su Kaynakları Politika/ Plan)	3.0 SP
17.	GEO 435	Historical Geog of North Amer. (Kuzey Amerika Tarihsel Coğrafyası)	3.0 FS
18.	GEO 440	Environment Thought and Action (Çevre Düşünce ve Eylem)	3.0 SP
		1-2 courses selected from (aşağıdaki derslerden 1-2'si seçmeli):	
19.	GEO 352	The United States (Amerika Birleşik Devletleri)	3.0 FA*
20.	GEO 353	Canada: Land and People (Kanada: Arazi ve Toplum)	3.0 Inq
21.	GEO 354	Mexico: Land and People (Meksika: Arazi ve Toplum)	3.0 FA NW
22.	GEO 355	Cent Amer/Carib: Land/People (Orta Amerika/Karayipler: Arazi ve Toplum)	3.0 SP*NW
23.	GEO 356	South America (Güney Amerika)	3.0 Inq
24.	GEO 360	Europe (Avrupa)	3.0 Inq
25.	GEO 365	Former Soviet Union (Eski Sovyetler Birliği)	3.0 Inq
26.	GEO 370	Pacific Rim Regions (Pasifik Rim Bölgesi)	3.0 Inq
27.	GEO 378	Australia and South Pacific (Avustralya ve Güney Pasifik)	3.0 Inq
		0-3 units selected from(0-3 birimleri arasından seçmeli) :	
28.	GEO 313	Introductory Cartography (Kartografyaya Giriş)	3.0 FA
29.	GEO 315	Spatial Analysis (Mekânsal Analiz)	3.0 FA
30.	GEO 319	Intro to Geog Info Systems (Coğrafi Bilgi Sistemlerine Giriş)	3.0 FS
31.	GEO 342	Geomorphology (Jeomorfoloji)	3.0 FA
32.	GEO 343	Climatology (Klimatoloji)	3.0 FA
33.	GEO 413	Advanced Cartography (İleri Kartografya)	3.0 SP
34.	GEO 417	Field Techniques (Alan Teknikleri)	3.0 SP
35.	GEO 418	Geog Image Interpretation (Coğrafi Görüntü Yorumu)	3.0 SP
36.	GEO 419	Advanced Geog Info Systems (İleri Coğrafi Bilgi Sistemleri)	3.0 SP
37.	GEO 427	Environmental Impact Analysis (Çevresel Etki Analizi)	3.0 SP
38.	GEO 428	Site Planning (Site Planlama)	3.0 SP
39.	GEO 444	Biogeography (Biyocoğrafya)	3.0 SP
Note: A course from outside the department may be selected with advisor approval. Danışman onayı ile bölüm dışından bir ders seçilebilir			
Option in Physical and Environmental Geography: 21 units (fiziki ve çevresel coğrafyada seçenek: 21 ünite)			
		4 courses required (gerekli 4 ders):	
40.	GEO 342	Geomorphology (Jeomorfoloji)	3.0 FA
41.	GEO 343	Climatology (Klimatoloji)	3.0 FA
42.	GEO 407	Analysis of Global Change (Küresel Değişimin Analizi)	3.0 SP
43.	GEO 444	Biogeography (Biyocoğrafya)	3.0 SP
		1 course selected from (aşağıdaki derslerden biri seçmeli):	
44.	GEO 405	Nature and Restoration (Doğa ve Restorasyon)	3.0 FA
45.	GEO 426	Water Resource Policy/Plan (Su Kaynakları Politika/ Plan)	3.0 SP
		1 course selected from from (aşağıdaki derslerden biri seçmeli):	
46.	GEO 313	Introductory Cartography (Kartografyaya Giriş)	3.0 FA
47.	GEO 315	Spatial Analysis (Mekânsal Analiz)	3.0 FA
48.	GEO 319	Intro to Geog Info Systems (Coğrafi Bilgi Sistemlerine Giriş)	3.0 FS
49.	GEO 413	Advanced Cartography (İleri Kartografya)	3.0 SP
50.	GEO 417	Field Techniques (Alan Teknikleri)	3.0 SP

51.	GEO 418	Geog Image Interpretation (Coğrafi Görüntü Yorumu)	3.0 SP
52.	GEO 419	Advanced Geog Info Systems (İller Coğrafi Bilgi Sistemleri)	3.0 SP
53.	GEO 427	Environmental Impact Analysis (Çevresel Etki Analizi)	3.0 SP
54.	GEO 428	Site Planning (Site Planlama)	3.0 SP
		1 course selected from (aşağıdaki derslerden biri seçmel):	
55.	GEO 301	Global Economic Geography (Küresel Ekonomik Coğrafya)	3.0 SP NW
56.	GEO 320	Intro Community & Rural Plng (Toplum & Kırsal Planlamaya Giriş)	3.0 FA
57.	GEO 439	American Cultural Landscapes (Amerikan Kültür Manzarası)	3.0 FA

EK 23: University of Melbourne, Faculty of Arts School of Anthropology, Geography, and Environmental Studies, Department of Geography BA (Bachelor of Arts –Lisans) Melbourne Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji, Coğrafya ve Çevresel Çalışmalar Okulu Coğrafya Bölümü lisans eğitim Programı tablosu. Tablo <http://www.sages.unimelb.edu.au/geography/> 06.06.07 02.35 adresinden faydalanarak oluşturulmuştur.

First-year subjects (ilk yıl dersleri)	
1	121-110 Famine in the Modern World (Modern Dünyada Açlık/Kıtlık)
2	121-171 Environmental Change (Çevresel Değişim)
3	121-172 Global Ecology and Biogeography (Küresel Ekoloji ve Biyocoğrafya)
Second/third-year subjects (ikinci/ üçüncü yıl dersleri)	
4	121-015 Development and the Third World (Kalkınma ve Üçüncü Dünya)
5	121-017 Society and Environments (Toplum ve Çevreler)
6	121-018 Geomorphology (Jeomorfoloji)
7	121-021 Environmental Politics and Management (Çevresel Politikalar ve Yönetim)
8	121-022 Development and Urban Environments (Kalkınma ve Kent Çevreleri)
9	121-023 China in Transition (Geçiş Sürecinde Çin)
10	121-026 The Mobile World: Migration and Tourism (Hareketli Dünya: Göç ve Turizm)
11	121-028 Sustainable Development (Sürdürülebilir Kalkınma)
12	121-209 Inside the City of Diversity (Kent İçi Çeşitlilik)
13	121-211 Landscape and Visual Culture (Peysaj ve Görsel Kültür)
14	121-222 Field Class in Geography (Coğrafyada Saha/Alan Sınıfı)
15	121-224 Garma Fieldwork (Garma Arazi Çalışması)
16	121-226 Native Title (Bağımsız Konu Başlığı)
17	121-227 Spatial Informatics and GIS (Mekânsal Bilişim ve CBS)
18	121-228 Space, Power, Culture (Mekân, Güç, Kültür)
19	121-229 Geographical Thought (Coğrafi Düşünce)
20	121-231 Indigenous Peoples & Resource Management (Yerli Topluluklar& Kaynak Yönetimi)
Third-year subjects (üçüncü yıl dersleri)	
21	121-030 Applied Ecology (Uygulamalı Ekoloji)
22	121-033 Environmental Hydrology (Çevresel Hidroloji)
23	121-071 Coastal Geomorphology (Kıyı Jeomorfolojisi)
24	121-310 Fluvial Geomorphology (Fluvial Jeomorfoloji)
25	606-301 Applied Ecology (Theory) (Uygulamalı Ekoloji-Teori)
Third/fourth-year subjects (üçüncü/dördüncü yıl dersleri)	
26	121-433 China Field Class (Çin Alan Sınıfı)
27	121-434 Fieldwork Research Project (Çalışma Alanı Araştırma Projesi)
28	121-458 Australian Quaternary Environments (Avustralya Kuaterner Ortamları)
29	121-494 Africa: Environment, Development, People (Afrika: Çevre, Kalkınma, Toplum)
Fourth year/postgraduate subjects (dördüncü yıl/mezuniyet dersleri)	
30	121-518 Geography Thesis (Coğrafya Tezi)
31	121-403 Geography Coursework (Coğrafya Çalışma Kursu)
32	121-454 Computer-Aided Policymaking (Bilgisayar Destekli Politika Yapma)
33	121-503 Research Methods And Design (Araştırma Metodları Tasarımı)
34	121-537 Heritage And Cultural Environments (Miras ve Kültürel Ortamlar)
35	121-542 Geographical Analysis And GIS (Coğrafi Analiz ve CBS)

EK 24: The Sorbonne University (Paris IV) Geography and Urban Development Department (Sorbonne Üniversitesi (Paris IV) Coğrafya ve Kentsel Gelişim Bölümü) Licence de Géographie et Aménagement (licence of geography and planning) coğrafya ve planlama lisans ders programı tablosu .
Tablo <http://www.paris-sorbonne.fr/fr/spip.php?article4048> 10.02.08 adresinden faydalanarak yapılmıştır.
Fransızca'dan İngilizce'ye http://translate.google.com/translate_t?langpair=fr|en 06.04.08 adresi yardımıyla İngilizceden Türkçe'ye <http://www.hemencevir.com:82/default.asp> 06.04.08 ve <http://iolpsozluk.com/iolpsozluk/search/Engagement%20.aspx> 06.04.08 adresi yardımıyla çeviri yapılmıştır.

1 semestre: 30 ECTS			
4 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires:			
1.	UE 1 L1GECLIM Climatologie générale (Genel Klimatoloji)	5 ECTS	2h30
2.	UE 2 L1GEMORF Géomorphologie générale (genel Jeomorfoloji)	5 ECTS	2h30
3.	UE 3 L1GEPOPU Géographie de la population (Nüfus Coğrafyası)	5 ECTS	2h30
4.	UE 4 L1GEHIST Géographie historique (Tarihsel coğrafya)	5 ECTS	2h30
5.	UE 5 et 6 Enseignements optionnels à choisir parmi (Optional to choose from-Seçmeliden): - L1GEOCEA Géographie de l'océan (Okyanus Coğrafyası) - L1GESOCI Initiation aux sciences sociales (Sosyal Bilimlere Giriş) - L1GEGEOL Initiation à la géologie (Introduction to geology-Jeolojiye Giriş) - L1GE008U UE libres (Free-özgür) A choisir dans l'offre des UFR suivantes: Art et Archéologie, Histoire, Philosophie et Sociologie, Musique et Musicologie Toutes UFR de langue (2 UE possibles), EPS (1 seule UE possible) Informatique (A choice in the provision of Dept.: Art and Archaeology, History, Philosophy and Sociology, Music and Musicology All UFR language (2 Possible EU), EPS (1 only possible EU) Computers-(2 mümkün EU) bütün UFR lisanının olduğu bölüm: sanat ve arkeoloji, tarih, felsefe ve sosyoloji, müzik ve müzik bilimin tedariğinde bir seçenek, (1 sadece mümkün EU) EPS, bilgisayarlardır)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h30 2h 2h horaire variable
2 semestre: 30 ECTS			
3 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires L2GE001U à 3U): (Basic teachings mandatory -Zorunlu Temel öğreti)			
6.	UE 1 L2GEHYDR Hydrologie générale (Genel Hidroloji)	5 ECTS	2h30
7.	UE 2 L2GERURA Géographie rurale (Kır Coğrafyası)	5 ECTS	2h30
8.	UE 3 L2GECULT Géographie culturelle (Kültür Coğrafyası)	5 ECTS	2h30
9.	UE 4 Langue vivante (L1GELVI)- Living Language (Lisanı yaşamak) Enseignement dispensé par les UFR suivantes: Anglais, Etudes germaniques, Etudes ibériques et latino-américaines, Italien et roumain, Etudes slaves, Département d'études arabes et hébraïques (Education provided by the Department include: English, Germanic Studies, Studies Iberian and Latin American, Italian and Romanian, Slavic Studies, Department of Hebrew and Arabic studies- Bölüm tarafından sağlanan eğitimi kapsar: İngilizce, Almanca çalışmaları, İber ve Latin Amerikalı çalışmaları, İtalyan ve Rumen, Slav çalışmaları, İbrani ve Arap çalışmaları bölümü	5 ECTS	horaire variable
10.	UE 5 et 6 optionnelles à choisir parmi (Options to choose from Seçmesi için seçmelilerden): -L2GEIDFR Géographie de l'Ile-de-France (Geography of the Ile-de-France- Ile de-Fransa coğrafyası) - L2GETOUR Géographie du tourisme (Turizm Coğrafyası) - L2GE006U UE libres (free) A choisir dans les mêmes conditions que les UE libres du 1 semestre. (A select in the same conditions as EU free 1 semester)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h30 2h30 horaire variable
3 semestre: 30 ECTS			
5 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires:			
11.	UE 1 L3GEGMZO Géomorphologie zonale (Zonal Jeomorfoloji)	5 ECTS	2h30
12.	UE 2 L3GEGECO Géographie économique (Ekonomik Coğrafya)	5 ECTS	2h30
13.	UE 3 L3GEGREG Initiation à la géographie régionale (Bölgesel coğrafyaya	5 ECTS	2h30

	giriş)		
14.	UE 4 L3GEGCTR Géographie des climats terrestres (Geography climates land- Klimatik sahalar coğrafyası)	5 ECTS	2h30
15.	UE 5 L3GEPITL Photo-interprétation et télédétection (Photo-interpretation and remote sensing- Foto-interpretasyon ve uzaktan algılama)	5 ECTS	2h30
16.	UE 6 optionnelle à choisir parmi (Optional to choose from-seçmeliden): - L3GETROP Géographie tropicale (tropikal Coğrafya) - L3GEANET Initiation à l'anthropologie et à l'ethnologie (Introduction to anthropology and ethnology-Antropoloji ve Etnolojiye giriş) - L3GE007U UE libres (free) A choisir dans les mêmes conditions que les UE libres du 1 semestre. (A select in the same conditions as EU free 1 semester)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h30 2h horaire variable
	4 semestre: 30 ECTS 4 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires:		
17.	UE 1 L4GEBIOG Biogéographie (Biyocoğrafya)	5 ECTS	2h30
18.	UE 2 L4GEGURBA Géographie urbaine (Kent Coğrafyası)	5 ECTS	2h30
19.	UE 3 L2GES4L2 Géographie régionale des pays industrialisés (Regional geography industrialized countries- sanayileşmiş ülkelerin Bölgesel Coğrafyası) 3 options offertes(3 options- üç seçmeli): • 3a L4GECUNEU Union Européenne (Avrupa Birliği) • 3b L4GEASIN Asie industrialisée (Sanayileşen Asya) • 3c L4GEAMNO Amérique du nord (Kuzey Amerika)	5 ECTS	2h30
20.	UE 4 L4GECART Cartographie (Kartografya)	5 ECTS	2h30
21.	UE 5 Langue vivante (Living Language- Lisanı yaşamak)	5 ECTS	horaire variable
22.	UE 6 optionnelle à choisir parmi (Optional to choose from-seçmeliden): -L4GEBOTA Initiation à la botanique (Introduction to Botany-Botaniğe Giriş) -L4GEINIA Initiation à l'aménagement (An approach to planning- Planlamaya bir yaklaşım- Planlamaya Giriş) - L4GE006U UE libres (free)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h 2h horaire variable
	5 semestre: 30 ECTS 5 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires (Compulsory basic lessons- Zorunlu temel dersler):		
23.	UE 1 L5GEOSVO Outils de la géographie (Tools of geography-Coğrafi Araç-Gereçler)	5 ECTS	3h
24.	UE 2L5GETELI Télédétection et infographie (Remote sensing and computer graphics-Uzaktan Algılama ve Bilgisayar Grafikleri)	5 ECTS	3h
25.	UE 3 L3GES5L2 Géographie physique (Fiziki coğrafya) 2 options offertes (2 seçmeli): • 3a L5GEPHZO Géomorphologie thématique (Geomorphology Thematic-Tematik Jeomorfoloji) • 3b L5GERNSO Risques naturels et sociétés (Natural Hazards and companies-doğal riskler ve toplumlar)	5 ECTS	2h30
26.	UE 4 L3GES5L3 Géographie urbaine (kent coğrafyası) 2 options offertes: • 4a L5GEHURB Géo-histoire de l'urbanisme (kentleşmenin coğrafi tahrihi) • 4b L5GEUAMO Le phénomène urbain en Asie du sud-est (The urban phenomenon in Southeast Asia-Güney Doğu Asya'da Kentleşme Fenomeni-görüngüsü)	5 ECTS	2h30
27.	UE 5 L3GES5L4 Géographie régionale des pays en développement (Regional geography of developing countries Gelişmekte olan ülkelerin bölgesel coğrafyası) 3 options offertes: 5a L5GEMUSU Les pays du Golfe (The Gulf countries-korfez Ülkeleri)	5 ECTS	2h30

	• 5b L5GEAFRI Crises et mutations de l'Afrique orientale (Crises and changes in East Africa-Doğu Afrika'da krizler ve değişimler) • 5c L5GEASIE Le Vietnam (Vietnam)		
28.	UE 6 (approfondissement) à choisir parmi: - L5GEGECU Géographie culturelle (Kültür coğrafyası) - L5GEGMCO Géomorphologie des milieux continentaux (Geomorphology of Continental EnvironmentsKarasal Ortamların Jeomorfolojisi) - L5GETRAN Géographie des transports (Ulaşım Coğrafyası) - L5GEOCEA Géographie de l'océan et des littoraux (Geography of Ocean and Coastal-okyanus ve kıyı coğrafyası) - L5GEGHEN Géo-histoire de l'environnement (Geo-Environment story- coğrafi çevrenin tarihçesi) - L5GEGPEA Géographie physique et environnement pour l'aménagement (Physical geography and environment for development-gelişme için fiziki coğrafya ve çevre) - L5GEGNFR Géographie générale de la France (Fransa genel Coğrafyası) - PP300 Préparation au concours de professeur des écoles (Preparations for the competition for school teachers Okul öğretmenleri için yarış için hazırlıklar)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h30 2h30 2h30 2h30 2h30 2h 2h30
	6 semestre: 30 ECTS 4 UE d'enseignements fondamentaux obligatoires (Teaching basic mandatory-zorunlu temel eğitim dersleri)		
29.	UE 1 L3GES6L2 Géographie physique des milieux (Physical geography circles-Fiziki coğrafya grubu) 2 options offertes: • 1a L6GEPVSM Paysages végétaux et sols des milieux continentaux (Landscape plants and soils of Continental Environments-karasal ortamların bitki örtüsü ve toprağı) • 1b L6GEMOCE Géographie physique des milieux océaniques (Physical Geography of oceanic environments-okyanusal ortamların fiziki coğrafyası)	5 ECTS	2h30
30.	UE 2 L3GES6L3 Géographie rurale (kır coğrafyası) 2 options offertes: 2a L6GECAMP Campagnes européennes (European campaigns-Avrupa köyleri) • 2b L6GEAFMO Campagnes d'Afrique du nord et du Moyen-Orient (Campaigns North Africa and the Middle East-kuzey Afrika ve Ortadoğu Köyleri)	5 ECTS	2h30
31.	UE 3 L6GEALIM Géographie de l'alimentation (Geography of Food-Gıda coğrafyası)	5 ECTS	2h30
32.	UE 4 L6GETERR Stage de terrain (Stage Field-etkinlik aşaması)	5 ECTS	7 jours
33.	UE 5 Langue vivante (L3GELVIV) (Living Language-dili yaşamak) A choisir dans les mêmes conditions que l'UE obligatoire de langue vivante du 2 semestre. (A select under the same conditions as EU mandatory language of the semester 2. - aynı koşullar altında ikinci sönestrinin zorunlu lisan gibi bir lisan seçilebilir)	5 ECTS	horaire variable
34.	UE 6 (approfondissement) à choisir parmi (To choose from-seçmeliden) : L6GEINAP Infographie approfondie (Computer depth-bilgisayar derinliği) - L6GETROP Géographie tropicale (tropikal coğrafya) - L6GEPOLI Géographie politique (siyasi coğrafya) - L6GEHIST Géographie historique (Tarihsel coğrafya) - L6GEEAU Géographie de l'eau (Geography of water-Hidrocoğrafya) - L6GERFRA Géographie régionale de la France (Fransa Bölgesel Coğrafyası) - PP 300 Préparation au concours de professeur des écoles (Preparations for the competition for school teachers- Okul öğretmenleri için)	5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS 5 ECTS	2h30 2h30 2h30 2h30 2h30 2h30 2h30

yarış için hazırlıklar)		
Dans les 5 premières UE d'approfondissement listées ci-dessus le nombre d'étudiants inscrits est strictement limité à 20 (hors étudiants ERASMUS). (In the first 5 deepening EU listed above student enrollment is strictly limited to 20 (excluding ERASMUS students)- Öğrenci kaydetmesinin yukarısında listelenen ilk 5 derinleştirmesinde EU, 20'e kadar sınırlıdır (ERASMUS öğrencileri hariçtir).		

EK 25: Frankfurt J. W. Goethe Üniversitesi Academic Faculties: Geosciences and Geography Institut Für Humangeographie (Yer bilimleri ve Coğrafya Fakültesi Beşeri Coğrafya Enstitüsü-Bölümü B.A. Derecesi) eğitim programı tablosu

Tablo, <http://www.geo.uni-frankfurt.de/ifh/Studium/studiengaenge/bachelor/index.html> 26.08.07 00.35 adresinden faydalanarak oluşturulmuştur. Ders programının Almancadan İngilizceye çevirisi http://www.google.com/language_tools?hl=en 21.08.07 adresinden yararlanılarak online olarak yapılmıştır.

SWS: Semesterwochenstunden (Weekly hours-Haftalık ders saati)

Leistungspunkte (Performance points-Performans Puan)

Points of achievement (Points of Achievement-Başarı Noktaları)

BA/BSc Geographie: <u>Modulübersicht 1. Jahr</u> BA/BSc geography: Module overview 1. Year BA/Bsc Coğrafya: 1. Yıl Genel Modülü	SWS	Leistungs punkte Points of achievement
B1: Einführung in die Geographie und Mentoring B1: Introduction in geography and Mentoring (Coğrafya ve Danışmanlığa Giriş)	6	10
B2: Grundlagen der Physischen Geographie B2: Bases of physical geography (Fiziki Coğrafyanın Temelleri)	4	8
B3: Grundlagen der Humangeographie: Stadtforschung und Wirtschaftsgeographie B3: Bases of human geography: Urban research and economic geography (beşeri Coğrafyanın Temelleri: Kent Araştırmaları ve Ekonomik Coğrafya)	4	8
B4: Methoden der Geographie: Kartographie und Statistik B4: Methods of geography: Cartography and statistics (Coğrafya Metodları:Kartografya ve İstatistik)	6	12
B5: Gesellschaft und Wirtschaft im globalen Zeitalter B5: Society and economics in the global age (Küresel Çağda Toplum ve Ekonomiler)	4	8
B6: Physische Geographie: Methoden und Geländeübung B6: Physical geography: Methods and field exercise (Fiziki Coğrafya: Metodlar ve Alan Uygulaması)	4	10
BA Geographie: <u>Modulübersicht 2. und 3. Jahr</u> BA geography: Module overview 2. and 3. Year BA Coğrafya: 2. ve 3. Yıl Genel Modülü	SWS	Leistungs punkte
BA1: Politik und Planung: Regionale Wirtschaftspolitik und Urban Governance BA1: Politics and planning: Regional economic policy and Urban Governance (Politikalar ve Planlama: Bölgesel Ekonomik Politikalar ve Kent Yönetimi)	4	8
BA2: Regionalforschung: Empirische Regionalforschung und Statistische Verfahren BA2: Regional research: Empirical regional research and statistic procedures (Bölgesel Araştırma: Deneysel Bölgesel araştırmalar ve istatistik Prosedürleri)	4	8
BA3: Geographische Informationssysteme (GIS) in Planung und Unternehmen BA3: Geographical information systems (GIS) in planning and enterprise (Girişim ve Planlamada Coğrafi Bilgi Sistemleri -CBS)	4	8
BA4: Frankfurter Ringvorlesung „Globalisierungs- und Metropolenforschung“ BA4: Frankfurt series of lectures globalization and metropolis research “ (Metropol ve Küreselleşme Derslerinin Frankfurt Serisi)	4	8
BA5: Europäische Stadt- und Regionalentwicklung BA5: European city and regional development (Avrupa Kentleri ve Bölgesel Kalkınma)	4	8
BA6: Theorie und Praxis der empirischen Sozialforschung	6	12

BA6: Theory and practice of the empirical social research (Deneyisel Sosyal Araştırmaların Teori ve Pratiği)		
BA7: Berufsqualifizierung BA7: Occupation qualification (Mesleki Kalite)	8wöc hig	12
BA8: Projekt: Metropolenforschung, Wirtschaftsgeographie BA8: Project: Metropolis research, economic geography (Proje: Metropol Araştırması, Ekonomik Coğrafya)	6	12
BA9: Mentoring/Tutoring (Mentoring/Tutoring) Danışmanlık	6	6
BA10: Bachelorarbeit –Bachelor Thesis (Lisans Tezi)		12
Nebenfachveranstaltungen, wahlweise Minor Events, alternatively (Küçük Etkinlikler, Alternatif Olarak)		30

EK 26: Frankfurt J. W. Goethe Üniversitesi Geosciences and Geography Institut für Physische Geographie (IPG) BSc Geographie. (Frankfurt J. W. Goethe Üniversitesi Yerbilimleri ve Coğrafya Fakültesi Fiziki Coğrafya Enstitüsü-Bölümü BSc. Derecesi) eğitim programı tablosu. Tablo <http://www.geo.uni-frankfurt.de/ipg/stud/bsc.html> 26.08.07 /01.51 adresinden faydalanarak oluşturulmuştur.Almanca'dan İngilizce'ye çeviri online olarak http://translate.google.com/translate_t?langpair=de/en 27.08.07 / 01.30

SWS: Semesterwochenstunden - CP: credit points

	B.A./B.Sc. Geographie: Modulübersicht 1. Jahr B.A./B.Sc. Geography: Module overview 1. Year BA/Bsc Coğrafya: 1. Yıl Genel Modülü	SWS	CP
1.	B1: Einführung in die Geographie (10 CP) B1: Introduction to geography (10 CP) (Coğrafyaya Giriş)		
2.	Ü Einführung in das Studium der Geographie Ü introduction to the study of geography (Coğrafi çalışmaya Giriş)	2	4
3.	V/Ü Geographien der Metropolregion Frankfurt/Rhein-Main V/Ü Geographies of the Metropolregion Frankfurt/Rhine Main (Frankfurt Metropolitan Coğrafyası / Rhine Main)	2	4
4.	S Mentoring als Mentee I (Mentoring as Mentee I- Danışmanlık-I)	2	2
5.	B2: Grundlagen der Physischen Geographie (8 CP) B2: Bases of physical geography (8 CP) (Fiziki Coğrafyanın Temelleri)		
6.	V Physische Geographie I (V physical geography I-Fiziki Coğrafya-I)	2	4
7.	V Physische Geographie II (V physical geography II- Fiziki Coğrafya-II)	2	4
8.	B3: Grundlagen der Humangeographie (8 CP) B3: Bases of human geography (8 CP) (Beşeri Coğrafyanın Temelleri)		
9.	V Humangeographie I: Geographische Stadtforschung V human geography I: Geographical urban research (Beşeri Coğrafya I: Coğrafi kentsel Araştırma)	2	4
10.	V Humangeographie II: Wirtschaftsgeographie V human geography II: Economic geography (Beşeri Coğrafya II: Ekonomik Coğrafya)	2	4
11.	B4: Methoden der Geographie (12 CP) B4: Methods of geography (12 CP) (Coğrafya İçin Metodlar)		
12.	Ü Topographische und thematische Kartographie Ü topographic one and topic tables cartography Topografik Birim ve Masa Haritacılığı Konusu	3	6
13.	Ü Statistische Verfahren in der Geographie Ü statistic procedures in geography (Coğrafyada İstatistiki Prosedürler)	3	6
14.	B5: Gesellschaft und Wirtschaft im globalen Zeitalter (8 CP) B5: Society and economics in the global age (8 CP) (Küresel Çağda Toplum ve Ekonomiler)		
15.	V Humangeographie III: Sozialgeographie V human geography III: Social geography (Beşeri Coğrafya III: Sosyal Coğrafya)	2	4
16.	S Seminar Humangeographie (S seminar human geography)	2	4

	(Beşeri Coğrafya semineri)		
17.	B6: Vertiefung Physische Geographie (10 CP) B6: Deepening physical geography (10 CP) (Fiziki Coğrafyada Derinleşme)		
18.	V Methoden in der Physischen Geographie V methods in physical geography (Fiziki Coğrafya Metodları)	1	2
19.	S/Ü Seminar und Geländeübung zur Physischen Geographie S/Ü seminar and field exercise to physical geography (Fiziki Coğrafya İçin Seminer ve Alan Uygulaması)	3	8
20.	B.Sc. Geographie: Modulübersicht 2. und 3. Jahr B.Sc. Geography: Module overview 2. and 3. Year BSc Coğrafya: 2. ve 3. Yıl Genel Modülü	SWS	CP
21.	BSc1: Geoinformation und Fernerkundung (8 CP) BSc1: Geo information and remote sensing (8 CP) (Coğrafi Bilgi sistemleri ve Uzaktan Algılama)		
22.	Ü Geographische Informationssysteme Ü geographical information systems (Coğrafi Bilgi sistemleri)	2	4
23.	Ü Fernerkundung- remote sensing (Uzaktan Algılama)	2	4
24.	BSc2: Naturwissenschaftliche Grundlagen (10 CP) BSc2: Scientific bases (10 CP) (Bilimsel Temeller)		
25.	Mathematik, Chemie, Physik, Ökologie (1-2 Fächer) Mathematics, chemistry, physics, ecology (1-2 fan) (Matematik, Kimya, Fizik, Ekoloji)		10
26.	BSc3: Geomorphologie (14 CP) (Jeomorfoloji)		
27.	V Neogene Landschaftsgeschichte (V Neogene landscape history) (Neojen Peysaj Tarihi)	1	2
28.	Ü Landschaftsentwicklung (Ü landscape development) (Peysaj Gelişimi)	2	4
29.	Ü Geländeübung Geomorphologie (field exercise Geomorphologie) (Jeomorfoloji Alan Uygulaması)	2	5
30.	S Seminartage vor Ort (S seminar days locally) (Günlük Lokal Seminer)	2	3
31.	BSc4a: Hydrogeographie (Wahlpflicht, alternativ zu BSc4b oder als NF-Modul) (10 CP) BSc4a: Hydro-geography (optional, an alternative to or as BSc4b NF-Module) Hidrografya (Seçmeli, bir alternatif veya BSc4b NF-Modül olarak)		
32.	V/Ü Hydrogeographie - Hydro-geography (Hidrografya)	3	6
33.	V/Ü Hydrologische Modellierung (V/Ü hydrologic modelling) (Hidrolojik Modelleme)	4	4
34.	BSc4b: Bodengeographie (Wahlpflicht, alternativ zu BSc4a oder als NF-Modul) (10 CP) BSc4b: Soil geography (Toprak Coğrafyası) (Obligation to vote, alternatively to BSc4a or as NF-module) (10 CP) (Seçmeli Zorunlu, , bir alternatif veya BSc4b NF-Modül olarak)		
35.	V Bodengeographie (V soil geography) (Toprak Coğrafyası)	2	3
36.	Ü Bodengeographische Geländeübung - soil-geographical field exercis (Toprak Coğrafyası Arazi Uygulaması)	2	3
37.	S Bodenzonen der Erde (soil zones of the earth) (Yer Toprak Kuşakları)	2	2
38.	BSc5: Umweltplanung (6 CP) (BSc5: Environmental planning (6 CP) (Çevresel Planlama)		
39.	V Umweltplanung -environmental planning (Çevresel Planlama)	1	2
40.	S Methoden in der Umweltplanung S methods in the environmental planning (çevresel Planlamada metodlar)	2	4
41.	BSc6: Berufspraktikum(12 CP)BSc6: Occupation practical course (12 CP (Mesleki Pratik Kursu)		
42.	Berufspraktikum (8-wöchig) (Occupation practical course (8wöchig) (Mesleki Pratik Kursu)		12
43.	BSc7: Projekt - Angewandte Physische Geographie (12 CP)		

	BSc7: Project - use physical geography (12 CP) (Fiziki Coğrafya Kullanım projesi)		
44.	P Projektseminar: Grundlagen (P project seminar: Bases) (Proje Semineri: Temelleri)	2	4
45.	P Projektseminar: Methodik, Durchführung und Analyse P project seminar: Methodology, execution and analysis (Proje Seminer: Metodoloji, Uygulama ve Analiz)	4	8
46.	BSc8:Professionalisierung (10 CP) BSc8: Professionalisation (10CP) (Profesyonelleşme)		
47.	S Mentoring/Tutoring als MentorIn/TutorIn I S Mentoring/Tutoring as MentorIn/TutorIn I (Danışmanlık/Danışman olarak özel ders vermek I)	2	2
48.	S Mentoring/Tutoring als MentorIn/TutorIn II S Mentoring/Tutoring as MentorIn/TutorIn II (Danışmanlık/Danışman olarak özel ders vermek II)	2	2
49.	S Mentoring als Mentee II (S Mentoring as Mentee II) (Mentee olarak danışmanlık II)	2	2
50.	Ü Professionelles Schreiben und Präsentieren Ü professional writing and presentation (Profesyonel Yazım ve Sunum)	2	2.5
51.	S Forschungsseminar – Research Seminar: Araştırma Semineri	2	1.5
52.	BSc9: Bachelorarbeit (12 CP) (Bachelor Thesis- Lisans Tezi)		
53.	Erstellen der Bachelorarbeit -Creating the Bachelor Thesis (Lisans Tezini Oluşturmak))		12
54.	Wahlpflichtmodule im Nebenfachbereich (30 CP) Obligation to vote modules in the Nebenfachbereich (30 CP) Optional Modules in Addition to Faculty (Fakültyeye Ek Seçmeli Modüller)		30
55.	Veranstaltungen im Nebenfachbereich sind im Umfang von insgesamt mindestens 30 CP wahlweise in folgenden Fächern zu belegen (in addition to events in the department are in a total of at least 30 CP either in the following subjects to demonstrate): Takip eden konuları göstermesi için en azından bölümde 30 CP'in toplamda her bir olaylara ek olarak: • Bodenkunde (Soil Science- Toprak Bilimi) • Botanik/Ökologie (Botanik/ecology- Botanik/Ekoloji)) • Geowissenschaften (Geosciences-Yer Bilimleri) • Humangeographie (Human geography-Beşeri Coğrafya) • Hydrologie (Hydrology-Hidroloji) • Informatik (Computer science-Bilgisayar Bilimi) • Meteorologie (Meteorology-Meteoroloji)		

EK 27: Nihon University (Japonya) College of Humanities and Sciences Department of Geography (Nihon Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü) lisans eğitim programı. Tablo http://chiri.chs.nihon-u.ac.jp/curriculum/curriculum_curriculum.htm 15.07.07 02.17 adresinden faydalanarak oluşturulmuştur. http://www.google.com/language_tools?hl=en (Google Language Tools Programından online olarak faydalanarak)adresinden yararlanılarak japoncadan online olarak ingilizceye çevrilmiştir.

Dersler			
Nature environment is learned (Doğal ortam Öğrenimi)	Industry & society are learned (Sanayi ve Toplum Öğrenimi)	Geographical information is learned (Coğrafi Bilgi Sistemleri Öğrenimi)	Area is learned (öğretim alanı)
1 ANNUAL FOUNDATIONS (1. YIL TEMELLERİ)			
Required (Gerekli-zorunlu)			
Foundation of natural geography (Doğal Coğrafyanın Temeli)	Foundation of human geography (Beşeri Coğrafyanın Temeli)	Foundation of geographical information (Coğrafi Bilginin Temeli)	The japanese topography (Japon Topografyası)
			Geographical practice (Coğrafi Uygulama)
2 ANNUAL SPECIALTIES (2.YIL ÖZELLİKLERİ)			
Required (Gerekli-zorunlu)			
Geomorphology (Jeomorfoloji)	Economic geography (ekonomik Coğrafya)	Geographical information system (Coğrafi Bilgi Sistemleri)	
Climatology (Klimatoloji)	Social geography (Sosyal Coğrafya)	Cartography (Kartografya)	
	Cultural geography (Kültürel Coğrafya)	Remote sensing (Uzaktan Algılama)	
Selection required (Zorunlu Seçmeli)			
Topographical barracks power theory (Topoğrafik Kışla/barakalar Güç teorisi)	Agricultural geography (Tarımsal Coğrafya)	Computer (Bilgisayar)	The asian topography (Asya Topografyası)
Geomorphology (Jeomorfoloji)	Mountain village geography (Dağ Köyü Coğrafyası)	mapping (Haritacılık)	European topography Avrupa Topografyası)
experiment Area ecology (Deneysel Alan Ekolojisi)	City geography (kent Coğrafyası)	Cartography practice (Kartografya Uygulaması)	Field investigation method (alan Araştırma metodu)
Climatologic experiment (Klimatolojik Deney)	Historical geography (Tarihsel Coğrafya)	Remote sensing experiment (Uzaktan Algılama Deneyi)	Regional investigation analysis (Bölgesel Araştırma Analizi)
	Commercial geography (Ticaret Coğrafyası)		
3 ANNUAL APPLICATIONS (3. YIL ÖZELLİKLERİ)			
Selection required (Zorunlu Seçmeli)			

Topographical advancement theory (Topografik Gelişim Teorisi)	Agricultural mountain village regional theory (Tarımsal dağ köyleri Bölgesel teorisi)	GIS marketing (CBS Parlama)	The american topography (Amerikan Topografyası)
Climatic variation theory (İklim Değişimi Teorisi)	Industrial regional theory (sanayisel Bölgesel teori)	Geographical statistical application Surveying (Coğrafi istatistiksel Uygulama incelemesi)	The oceanian topography (Okyanusya Topografyası)
Terrestrial environmental theory (Karasal Ortam Teorisi)	City spatial theory (Kent mekan Teorisi)		
Natural geography special lecture 1 (Doğal Coğrafya özel dersi 1)	Regional view theory (Bölgesel görüş teorisi)		
Natural geography special lecture 2 (Doğal Coğrafya özel dersi 2)	Human geography special lecture 1 (Beşeri Coğrafya özel Dersi 1)		
	Human geography special lecture 2 (Beşeri Coğrafya özel Dersi 2)		
Selection (Seçmeli)			
Natural geography experiment 1 (Doğal coğrafya Deneyi 1)		Geographical programming (Coğrafi programlama)	Geographical education topic research (Coğrafi Eğitim araştırma Konusu)
Natural geography experiment 2 (Doğal coğrafya Deneyi 2)		Surveying practice (İnceleme pratiği)	
Required (Gerekli-Zorunlu)			
Geography topic research 1 (Coğrafi araştırma Konusu 1)			
Geography topic research 2 (Coğrafi araştırma Konusu 2)			
4 ANNUAL PRACTICE AND DEVELOPMENT (4. YIL UYGULAMA VE GELİŞİM)			
Selection required (Seçmeli zorunlu)			
Natural disaster theory (Doğal afetler teorisi)			Regional policy theory (Bölgesel Politika Teorisi)
Required (Gerekli-Zorunlu)			
Geography graduation research 1 (Coğrafya mezuniyet Araştırması 1)			
Geography graduation research 2 (Coğrafya mezuniyet Araştırması 2)			

EK 28: National University of Uzbekistan (Özbekistan Ulusal Üniversitesi) coğrafya fakültesi bölümleri tablosu. Tablo, <http://www.nuu.uz/faculties/geography/> 02.10.07 22.29 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

Kafedra (Bölümler)
1. Demografiya kafedrası (demografi Bölümü)
2. Geodeziya, kartografiya va kadastr kafedrası (Jeodezi, Kartografiya ve Kadastr Bölümü)
3. Ijtimoiy geografiya va mintaqaviy iqtisodiyot kafedrası
4. Quruqlik gidrologiya kafedrası
5. Tabiiy geografiya va geografiya ta'limi metodikasi kafedrası

EK 29: Universidade Federal Do Parana (Brezilya) Setor De Ciencias Da Terra Departamento De Geografia bacharelado (Parana Federal Üniversitesi Yer Bilimleri Sektörü Coğrafya Bölümü Lisans derecesi) eğitim programı tablosu. Tablo <http://www.geog.ufpr.br/grde.htm> 27.10.07 22.38 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur. Portekizce'den İngilizce'ye çeviri http://translate.google.com/translate_t#pt|en|SETOR%20DE%20C%C4%B0ENC%C4%B0AS%20DA%20TERRA%20%20DEPARTAMENTO%20DE%20GEOGRAF%C4%B0A adresinden 10.01.09 adresinden yararlanılarak yapılmıştır

DERSLER
1º ANO (1. Yıl)
1. Epistemologia da Geografia (Coğrafyanın Epistemolojisi)
2. Climatologia (Klimatoloji)
3. Cartografia Geral B (Genel Kartografiya)
4. Geografia da População (1º sem.) (Nüfus coğrafyası)
5. Teoria da História (1º Sem) (Tarih Teorisi)
6. Geologia Aplicada à Geografia (2º sem.) (Coğrafyada Uygulamalı Jeoloji)
7. Estatística II (2º sem.) (İstatistik)
8. Optativa I (2º sem.) (seçmeli)
2º ANO (2. Yıl)
9. Geografia Agrária (Tarım Coğrafyası)
10. Sensoriamento Remoto e Fotointerpretação Geográfica (Uzaktan algılama ve fotointernship)
11. Geomorfologia (Jeomorfoloji)
12. Teoria Regional (2º sem.) (Bölgesel Teori)
13. Cartografia Temática (1º sem.)
14. Metodologia de Pesquisa em Geografia (2º sem.) (Coğrafi Araştırma Metodları)
15. Optativa II (1º sem.) (Seçmeli)
16. Optativa III (2º sem.) (Seçmeli)
3º ANO (3. Yıl)
17. Planejamento Regional e Gestão Territorial (Bölgesel Planlama ve Yönetim)
18. Geografia Urbana (Kent Coğrafyası)
19. O Espaço Geográfico Mundial (1º sem.) (Dünya Coğrafyası)
20. Hidrogeografia (2º sem.) (Hidrografiya)
21. Biogeografia (2º sem.) (Biyocoğrafya)
22. Sistemas de Informação Geográfica I (2º sem.) (Coğrafi Bilgi Sistemleri)
23. Optativa IV (1º sem.) (Seçmeli)
24. Optativa V (1º sem.) (Seçmeli)
25. Optativa VI (2º sem.) (Seçmeli)
4º ANO (4. Yıl)
26. O Espaço Geográfico Brasileiro (1º sem.) (Brezilya Coğrafyası)
27. O Espaço Geográfico Paranaense (2º sem.) (Parana Coğrafyası)
28. Monografia de Conclusão do Curso de Geografia (Coğrafya Kursunu Tamamlama Monografyası- Bitirme Tezi)
29. Estágio Supervisionado de Bacharelado em Geografia (Supervised Stage of Bachelor of Geography- bachelor aşaması)
30. Optativa VII (1º sem.) (seçmeli)
31. Optativa VIII (1º sem.) (seçmeli)
32. Optativa IX (1º sem.) (seçmeli)
33. Optativa X (2º sem.) (seçmeli)

EK 30: Universidad Nacional De La Pampa Facultad De Ciencias Humanas Profesorado en Geografía (Pampa Ulusal Üniversitesi Beşeri Bilimler (Edebiyat) Fakültesi Coğrafya Eğitimi) eğitim programı tablosu.

Tablo, http://www.fchst.unlpam.edu.ar/academico/carreras/ver_carrera.php?idcarrera=7 06.11.07/ 22.47 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur. Tablo bilgileri önce İspanyolca'dan İngilizce'ye http://translate.google.com/translate_t# 12.01.08 adresinden faydalanılarak çevirisi yapılmıştır. Daha sonra İngilizce'den Türkçe'ye çeviri yapılmıştır.

Asignatura (Konu- ders)	Cuatrimestre Yarıyıl	Horas Semanales Haftalık saatler	Horas Cuatrimestrales
Primer Año (Birinci Yıl)			
1. <u>Introducción a la Geografía</u> (Coğrafyaya Giriş)	1	6	90
2. <u>Problemas del Conocimiento Histórico</u> (Bilginin Tarihsel Problemleri)	1	6	90
3. <u>Problemática Filosófica</u> (Felsefi Problemler)	1	4	60
4. <u>Técnicas en Geografía</u> (Coğrafi Teknikler)	1	6	90
5. <u>Climatología</u> (Klimatoloji)	2	6	90
6. <u>Elementos de Estadística</u> (İstatistik Temelleri)	2	6	90
7. <u>Fundamentos de Sociología y Ciencia Política</u> (Siyasal Bilimler ve Sosyolojinin Temelleri)	2	6	90
8. <u>Historia del Siglo XX</u> (Yirminci yüzyıl Tarihi)	2	6	90
Segundo Año (İkinci Yıl)			
9. <u>Elementos de Investigación Social y Educativa</u> (Eğitici ve Sosyal araştırmaların Öğeleri)	1	6	90
10. <u>Fundamentos de Antropología</u> (Antropolojinin Temelleri)	1	6	90
11. <u>Fundamentos de Economía</u> (Ekonominin Temelleri)	1	6	90
12. <u>Geomorfología</u> (Jeomorfoloji)	1	6	90
13. <u>Geografía de la Población</u> (Nüfus Coğrafyası)	2	6	90
14. <u>Geografía Urbana y Rural</u> (Kır ve Kent Coğrafyası)	2	6	90
15. <u>Hidrología</u> (Hidroğrafya)	2	6	90
16. <u>Historia Argentina Contemporánea (1850 – 1983)</u> (Arjantin Çağdaş Tarihi) (1850 – 1983)	2	6	90
Tercer Año (Üçüncü Yıl)			
17. <u>Biogeografía</u> (Biyocoğrafya)	1	6	90
18. <u>Didáctica</u> (Pedagoji, Eğitimbilim, Öğretim Sanatı)	1	6	90
19. <u>Epistemología de la Geografía</u> (Coğrafi Epistemoloji-Bilgi Kuramı)	1	6	90
20. <u>Geografía Política y Económica</u> (Siyasi ve Ekonomik Coğrafya)	2	6	90
21. <u>Geografía de América Anglosajona</u> (Anglosakson Amerika Coğrafyası)	2	6	90
22. <u>Política y Legislación Escolar</u> (Siyaset ve Hukuk fakültesi)	2	6	90
23. <u>Práctica Educativa I: Investigación Educativa: Procesos de Enseñanza-Aprendizaje</u> (Eğitsel Pratik I: Eğitsel Araştırma: Öğretim-Öğrenme Süreci)	2	4	60
24. <u>Problemática del Mundo I</u> (Dünya Sorunları I)	2	6	90
Cuarto Año (Dördüncü Yıl)			
25. <u>Geografía de América Latina</u> (Latin Amerika Coğrafyası)	1	6	90
26. <u>Geografía de Argentina</u> (Arjantin Coğrafyası)	1	6	90
27. <u>Problemática del Mundo II</u> (Dünya Sorunları II)	1	6	90
28. <u>Curriculum</u> (Öğretim Programı)	2	4	60
29. <u>Geografía de La Pampa</u> (Pampa Coğrafyası)	2	6	90
30. <u>Práctica Educativa II: Didáctica Especial</u> (Eğitsel Pratik II: Özel Öğretim)	2	8	120
Quinto Año (beşinci Yıl)			
31. <u>Práctica Educativa III: Residencia Docente</u> (Eğitsel Pratik III: Staj Uygulaması)	1	8	120

Ciclos idiomáticos y de computación (Dil ve Bilgisayar Kursları)			
32. <u>Computación</u> (Bilgisayar)	1	2	90
33. <u>I Nivel de Idioma</u> (Dil Seviyesi I)	1	4	60
34. <u>II Nivel de Idioma</u> (Dil Seviyesi II)	1	4	60
35. <u>III Nivel de Idioma</u> (Dil Seviyesi III)	2	4	60

EK 31: Delhi University Kamala Nehru College Department of Geography (Delhi Üniversitesi Kamala Nehru Fakültesi Coğrafya Bölümü, B.A. (Hons./ Onur) derecesi) eğitim programı tablosu. Tablo,
<http://www.kamalanehrucollege.org/Faculty.htm#geo> 17.06.07 01.35adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

COURSE SCHEDULE

Sıra	Diploma/ Degree (diploma/derece)	Degree (Derece)
	Diploma/ Degree(diploma/derece)	Under Graduate (Lisans)
	Diploma/ Degree(diploma/derece)	Three Years (Üç yıl)
	DERSLER	
	1st year (1'nci Yıl)	
1	Geomorphology (Jeomorfoloji)	
2	Climatology & Oceanography (Klimatoloji & Oseonografya)	
3	Geography of Population (Nüfus Coğrafyası)	
4	Cartography Methods –I (Kartografya metodları-I)	
	2nd year (2'nci Yıl)	
5	Statistical Methods in Geography (Coğrafyada İstatistiksel Metodlar)	
6	Geography of Settlements (Yerleşim Coğrafyası)	
7	Geography of Resources (Kaynaklar Coğrafyası)	
8	Thematic Cartography & Field work (Tematik Kartografya & Alan Çalışması)	
	3rd year (3'nci Yıl)	
9	Evolution of Geographical Thought (Coğrafi Düşüncenin Gelişimi)	
10	Geography of the Environment (Çevre Coğrafyası)	
11	Geography of South Asia (Güney Asya Coğrafyası)	
12	Remote Sensing, Computer & G.I.S. (Practical) (Uzaktan Algılama, Bilgisayar & CBS)	
	OPTIONAL PAPERS (ANY TWO) (SEÇMELİ DERSLER-HERHENGİ İKİSİ)	
13	Regional Planning (Bölgesel Planlama)	
14	Geography of Tourism (Turizm Coğrafyası)	
15	Political Geography (Siyasi Coğrafya)	
16	Urban Geography (Kent Coğrafyası)	
	The Degree program: Students can take geography as a single Honours subject for a B.A (Hons.) degree or take Geography in combination with other subjects for a B.A Programme. The Honours programme includes Basic and Applied courses covering various fields of Physical Geography, Environment and Resources, Population, Tourism, Urban Geography, Regional Planning, Cartographic Methods, Remote Sensing and GIS, Evolution of Geographical Thought, Geography of South Asia and Political Geography Derece programı: Öğrenciler tek olarak bir B.A. (Hons./ Onur) derecesi için coğrafya alabilirler veya coğrafya ile diğer konuların kombinasyonu bir B.A. programı alabilirler. Onur derecesi programı Fiziki coğrafya, Çevre ve Kaynaklar, Nüfus, Turizm, Kent Coğrafyası, Bölgesel Planlama, Kartografik Metodlar, Uzaktan Algılama ve CBS, Coğrafi Düşüncenin Gelişimi, Güney Asya Coğrafyası ve Siyasi Coğrafyanın çeşitli alanlarını kapsıyor olan temel ve uygulamalı dersleri içerir.	

EK 32: Minia University Faculty of Arts, Department of Geography (Mina Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü) lisans eğitim programı tablosu. Tablo, <http://www.minia.edu.eg/Minya/arts/Geography.htm> 14.09.07 03.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

First Year (Birinci Yıl)	Hours / Week (Saatler/hafta)	
	Lec. (Ders)	Sem. (Yarıyıl)
1 st Semester (1'nci Semester)		
Human Geography (Beşeri Coğrafya)	6	-
Practical Scientific Geography (Pratiksel Bilimsel Coğrafya)	6	-
History of Egypt to the Islamic Invasion (Mısır Tarihi ve İslami Akın/ İstila)	4	-
Arabic Language (Arap Dili)	4	-
Geography of Arab World (Arap dünyası Coğrafyası)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Physical Geography (Fiziki Coğrafya)	8	-
Economics (Ekonomi)	4	-
Modern European Language (Modern Avrupa Dili)	4	-
Sociology (Sosyoloji)	4	-
Second Year (İkinci Yıl)		
1 st Semester (1'nci Semester)		
Human Races (İnsan Irkları)	4	2
Regional Geography (bölgesel Coğrafya)	4	-
Statistics (İstatistik)	4	-
Climate and Plant Geography (iklim ve Bitki Coğrafyası)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Survey and Maps (Harita Çizme ve Haritalar)	4	2
Geomorphology (Jeomorfoloji)	6	-
Islamic and Medieval History (İslam ve Ortaçağ Tarihi)	4	-
Field Work (Alan Çalışması)	4	-
General Geography Section (Genel Coğrafya Bölümü)		
Third Year (Üçüncü Yıl)		
1 st Semester (1'nci Semester)		
Geography of Urbanization (Kentleşme Coğrafyası)	4	-
Historical Geography (Tarihsel Coğrafya)	6	2
Regional African Geography (Afrika Bölgesel Coğrafyası)	4	-
Geographical Texts (Coğrafi Metinler)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Geography of Population (Nüfus Coğrafyası)	4	2
Economical Geography (Ekonomik Coğrafya)	4	2
Geography of Seas and Oceans (Okyanuslar ve Denizler Coğrafyası)	4	-
Contemporary History of Europe (Çağdaş Avrupa Tarihi)	4	-
Scientific Tour, Case Study in Egyptian Regions (Bilimsel Tur, Mısır Bölgelerinde Durum Çalışması)		
Fourth Year (Dördüncü Yıl)		
1 st Semester (1'nci Semester)		
Field Study 6 (Alan çalışması 6)	6	-
Geography of the New World 6 (Yeni Dünya Coğrafyası 6)	6	-
Geographical Discoveries 4 (Coğrafi Keşifler 4)	4	-
History of Modern Egypt 4 (Modern Mısır tarihi 4)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Political Geography 4 (Siyasi Coğrafya 4)	4	2
Geography of Egypt 4 (Mısır Coğrafyası 4)	4	2
Regional Planning 4 (Bölgesel Planlama 4)	4	-
Geography of Transportation and Commerce 4	4	-

(Ticaret ve Ulaşım Coğrafyası 4)		
Scientific Tour, Case Study in Egyptian Regions (Bilimsel Tur, Mısır Bölgelerinde Durum Çalışması)		
Survey and Maps Section (Harita Çizme ve Haritalar Bölümü) Third Year (Üçüncü Yıl)		
1 st Semester (1'nci Semester)		
Earth and Atmospheric (yer ve Atmosferik)	8	-
Art Study and Project (Beceri Çalışması ve Proje)	4	2
Geography of Seas and Oceans (Okyanuslar ve Denizler Coğrafyası)	4	-
Distribution Maps (Dağılım Haritaları)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Contour and Topographical Maps (Çevre /eşyükselti eğrisi ve Topografya Haritaları)	8	-
Maps History and Sea Maps (Harita Tarihi ve Deniz Haritaları)	4	-
Geographical Texts in an European Language (Avrupa Dilinde Coğrafi Metinler)	4	-
Economical Geography (Ekonomik Coğrafya)	4	-
Fourth Year (Dördüncü Yıl)		
1 st Semester (1'nci Semester)		
Urban Geography (Kent Coğrafyası)	4	-
Art Study and Project (Beceri Çalışması ve Proje)	6	2
Maps Planning (Haritalar Planlama)	4	-
Geography of Egypt (Mısır Coğrafyası)	4	2
Climate and Atmosphere Maps (İklim ve Atmosfer Haritaları)	4	-
2 nd Semester (2'nci Semester)		
Population Demography (Nüfus Demografisi)	4	-
Regional Planning Statistics (Bölgesel Planlama İstatistikleri)	6	-
Political Geography (Siyasi Coğrafya)	4	-
Practical Field Study, 50 Hours (Pratik Alan çalışması, 50 Saat)	4	-

EK 33: University of Ghana Faculty of Social Studies Department of Geography Resource and Development
(Gana üniversitesi Sosyal Araştırmalar Fakültesi Coğrafi Kaynak ve Kalkınma Bölümü) lisans eğitim programı
Tablo, <http://www.ug.edu.gh/deptdetails.php?recordID=27> 14.09.07 / 03.21 adresinden faydalınarak
oluşturulmuştur.

LEVEL 100 COURSES (DERSLER)		
GEOG 101	Introduction to Physical Geography (Fiziki Coğrafyaya Giriş)	3
GEOG 102	Introduction to Map Work (Harita Çalışmasına Giriş)	3
GEOG 103	Introduction to Human Geography (Beşeri Coğrafyaya Giriş)	3
GEOG 104	Geography of the Tropical World (Tropikal Dünya Coğrafyası)	3
LEVEL 200 COURSES (DERSLER) <i>The Courses available at Level 200 are compulsory for all students</i> (Seviye 200'e uygun kurslar bütün öğrenciler için zorunludur)		
GEOG 201	Introduction to Geographic Thought (Coğrafi Düşünceye Giriş)	3
GEOG 202	Geomorphological Processes and Landforms (Jeomorfolojik Süreçler ve Yeryüzü Şekilleri)	3
GEOG 203	Introduction to Weather and Climate (Hava ve İklim Giriş)	3
GEOG 204	Map Interpretation and Surveying (Harita Yorumlama ve İnceleme)	3
GEOG 205	Principles of Cartography (Kartografyanın İlkeleri)	3
LEVEL 300 COURSES (DERSLER) Core (Temel)		
GEOG 301	Soils and Biogeography (Toprak ve Biyocoğrafya)	3
GEOG 302	Introduction to Resource Analysis (Kaynak Analizine Giriş)	3
GEOG 303	Regional Geography of Africa (One region outside West Africa) (Afrika'nın Bölgesel coğrafyası (Batı Afrika Dışında Bir Bölge)	3

GEOG 304	Regional Geography of West Africa, with Special reference to Ghana (Batı Afrika Bölgesel coğrafyası Gana'ya Özel Referansla)	3
GEOG 305	Theory and Practice of Geography (Coğrafyanın Teori ve Pratiği)	3
GEOG 306	Research Methods (Araştırma metodları)	3
Electives (Seçmeliler)		
GEOG 307	Introduction to Remote Sensing and Geographic Information Systems (GIS) Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Uzaktan Algılamaya Giriş	3
GEOG 308	Geography of Gender and Development in Africa (Cinsiyet Coğrafyası ve Afrika'da Kalkınma)	3
GEOG 311	Arid Lands (Çorak Topraklar)	3
GEOG 312	Climatology (Klimatoloji)	3
GEOG 314	Geographic Information Systems (Coğrafi Bilgi Sistemleri)	3
LEVEL 400 COURSES(DERSLER)		
Core (Temel)		
GEOG 400	Long Essay (Uzun Deneme)	3
GEOG 401	Regional Development (Bölgesel Kalkınma)	3
GEOG 402	Techniques of Regional Science (Bölgesel Bilim Teknikleri)	3
GEOG 403	Geography of the Developing World (Gelişmekte Olan Dünya Coğrafyası)	3
GEOG 404	Spatial Organisation (Mekânsal Organizasyon)	3
Electives (Seçmeliler)		
GEOG 405	Rural Resources Development: Theories and Policies (Kırsal Kaynakları Geliştirme: Teoriler ve Politikalar)	3
GEOG 406	Rural Development Experiences (Kırsal Kalkınma Deneyimleri)	3
GEOG 407	Political Geography (Siyasi Coğrafya)	3
GEOG 408	Population and Development (Nüfus ve Kalkınma)	3
GEOG 409	Population Studies (Nüfus Çalışmaları)	3
GEOG 412	Transportation and the Space Economy (Ulaşım ve Mekân Ekonomisi)	3
GEOG 413	Transportation Studies (Ulaşım Çalışmaları)	3
GEOG 414	Cities in Economic Development and Problems (Ekonomik Kalkınma ve Problemlerde Kentler)	3
GEOG 415	The City: Origins, Internal Structure and Economic Function (Kentler: Kökenleri, İç Yapısı ve Ekonomik Funksiyon)	3
GEOG 416	Historical Geography of North Western Europe (Kuzeybatı Avrupa'nın Tarihsel Coğrafyası)	3
GEOG 417	Historical Geography of Africa (Afrika'nın Tarihsel Coğrafyası)	3
GEOG 418	Agricultural Land Use Systems in the Developing World (Kalkınmakta Olan Ülkelerde Tarımsal Arazi Kullanım Sistemleri)	3
GEOG 419	Agricultural Land Use Theories and Policies (Tarımsal Arazi Kullanım Teori ve Politikaları)	3
GEOG 421	Geography of Tourism (turizm Coğrafyası)	3
GEOG 422	Spatio-Temporal Analysis of Health and Development (Sağlık ve Kalkınmanın Zaman-uzamsal Analizi)	3
GEOG 423	Medical Geography (Sağlık Coğrafyası)	3
GEOG 424	Industrialization in the Developing World (Kalkınmakta Olan Ülkelerde Endüstrileşme-Sanayileşme)	3
GEOG 425	Industrial Location Theory and Practice (Endüstriyel Lokasyon Teori ve pratiği)	3
GEOG 427	Pedology (Pedoloji-Toprakbilim)	3
GEOG 428	Tropical Biogeography (Tropikal Biyocoğrafya)	3
GEOG 429	Environmental Ecology (Çevresel Ekoloji)	3
GEOG 432	Tourism Development in the Third World (Üçüncü Dünya Ülkelerinde Turizm Kalkınması)	3
GEOG 433	Tropical Geomorphology (Tropikal Jeomorfoloji)	3
GEOG 435	Hydrology (Hidroloji)	3
GEOG 436	Applied Geomorphology (Uygulamalı jeomorfoloji)	3
GEOG 438	Soil Survey (Toprak İnceleme)	3
GEOG 442	Environmental Hydrology (Çevresel Hidroloji)	3

EK 34: Addis Ababa Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya ve Çevresel İncelemeler Bölümü
Lisans (Bachelor of Arts degree) eğitim programı

Tablo, <http://www.aau.edu.et/faculties/css/gbakk.htm> 16.09.07 /22.09 adresinden yararlanılarak yapılmıştır.

First Year (Birinci Yıl)	Semester I (Birinci Yarıyıl)	
Course No	Course Title (Ders Başlıkları)	cr.hr
GeES 161	Introduction to Economic Geography (Ekonomik Coğrafyaya Giriş)	3
GeES. 151	Quantitative Methods in Geography & Env. Stud. I Minor Course I (Coğrafya ve Çevresel Çalışmalarda Nicel Araştırma Yöntemleri I İkincil Ders I)	3
Dem. 201	Introduction to Demography (Demografiye Giriş OR- veya)	3
SANT. 103	Introduction to Sociology (Sosyolojiye Giriş)	3
FLEn 101	Writing Skills (Yazma becerileri)	3
	Total (Toplam)	18
First Year	Semester II (ikinci Yarıyıl)	cr.hr
GeES. 172	Cartography (Kartografya)	3
GeES. 182	Applied Climatology and Hydrogeography (Uygulamalı Klimatoloji ve Hidrografya)	3
GeES. 162	Cultural and Social Geography (Kültürel ve Sosyal Coğrafya)	3
GeES. 152	Quantitative Methods in Geography & Env. Stud. II (Coğrafya ve Çevresel Çalışmalarda Nicel Araştırma Yöntemleri II)	3
Dem. 204	Introduction to Demography of Ethiopia OR (Etiyopya'nın Demografisine Giriş veya)	3
SANT 133	Introduction to Social Anthropology (Sosyal Antropolojiye Giriş)	3
	Civics for College Students (Fakülte Öğrencileri İçin Yurttaşlık Bilgileri)	3
	Total (Toplam)	18
Second Year (İkinci Yıl)	Semester I (Birinci Yarıyıl)	cr.hr
GeES. 261	Surveying and Map Reading (harita Okuma ve İnceleme)	3
GeES. 271	Soil Geography (Toprak Coğrafyası)	3
GeES. 281	Geography of Africa and the Middle East (Afrika ve Ortadoğu Coğrafyası)	3
GeES.241	Geography of Transport and Development (Kalkınma ve Ulaşım Coğrafyası)	3
GeES.251	Geographic Information Systems I (Coğrafi Bilgi Sistemleri I)	3
Dem. 301	Demographic Analysis OR (Demografik Analiz veya)	3
SANT. 223	Ethnography of Ethiopia (Etiyopya Etnografyası)	3
	Total (Toplam)	18
Second Year	Semester II (ikinci Yarıyıl)	cr.hr
GeES. 242	Aerial photo Interpretation and Remote Sensing (Hava Fotoğrafları Yorumlama ve Uzaktan Algılama)	3
GeES. 212	Geography of Population and Settlement (Yerleşme ve Nüfus Coğrafyası)	3
GeES. 262	Research Methods in Geography & Env. Stud Coğrafya ve Çevresel İncelemelerde Araştırma Metodları)	2
GeES. 252	Geographic Information Systems II (Coğrafi Bilgi Sistemleri II)	3
GeES. 272	Biogeography (Biyocoğrafya)	3
	Phil 101 Introduction to Logic (Gen. Edn.)	3
	Total (Toplam)	17
Third Year (Üçüncü Yıl)	Semester I (Birinci Yarıyıl)	cr.hr
GeES. 351	Agroecology and Farming Systems (Agroekoloji ve Tarım Sistemleri)	3
GeES. 381	Terrain Analysis and Land Use Planning (Arazi Analizi ve Arazi Kullanım Planlaması)	3
GeES. 311	Political Geography (Siyasi Coğrafya)	3
GeES. 321	Regional Planning (Bölgesel Planlama)	3
GeES.361	Research Project in Geography & Env Stud.I. (Coğrafya ve Çevresel İncelemelerde Araştırma Projesi I)	2
Dem. 405	Demographic Analysis II OR (Demografik Analiz II veya)	3
SANT. 343	Rural Sociology (Kırsal sosyoloji)	3
	Total (Toplam)	17
Third Year	Semester II (ikinci Yarıyıl)	cr.hr

(üçüncü yıl)		
GeES. 342	Economic Geography of Ethiopia (Etiyopya Ekonomik Coğrafyası)	3
GeES. 372	Urban Geography (Kent Coğrafyası)	3
GeES. 382	Resources and Environmental Impact Assessment (Çevresel etki değerlendirmesi ve Kaynaklar)	3
GeES. 362	Research Project in Geography & Env. Stud. II (Coğrafya ve Çevresel İncelemelerde Araştırma Projesi I)	3
Dem. 302	Population Theories (Nüfus Teorileri)	3
Dem . 304	Human Ecology and Demography OR (İnsan ekolojisi ve Demografi veya)	3
SANT.334	Rural Development (Kırsal Kalkınma)	3
SANT. 344	Urban Sociology (Kent Sosyolojisi)	3
	Total (Toplam)	17

EK 35: Geography and related Journals (Coğrafi ve ilgili dergiler) tablosu.

Tablo, <http://www.colorado.edu/geography/virtdept/resources/journal/journals.htm> 07.11.07 / 22.58 adresinden faydalınarak oluşturulmuştur.

1.	ACME is an on-line international journal for critical and radical analyses of the social, the spatial and the political.
2.	Acta Geographica - Slovenian Academy of Sciences and Arts, Anton Melik Geographical Institute
3.	The Annals of the Association of American Geographers
4.	Asian Geographer
5.	Australian Geographer
6.	Australian Geographic
7.	The Bulletin of the Society of Cartographers , abstracts of recent issues, subscription and submission information
8.	The Canadian Geographer / Le Géographe Canadien - The Canadian Association of Geographers
9.	Canadian Geographic
10.	The Cartographic Journal - The British Cartographic Society
11.	Cybergeo: European Journal of Geography , European Journal of Geography . English and French, text, subscription and submission information.
12.	Ecumene: A Journal of Cultural Geographies subscription and submission information, contacts.
13.	Eurasian Geography and Economics formerly Post-Soviet Geography and Economics
14.	Gender, Place and Culture: A Journal of Feminist Geography
15.	Géocarrefour Revue de Géographie de Lyon
16.	Geographical Analysis: An International Journal of Theoretical Geography
17.	Geographical Research formerly Australian Geographical Studies , journal of the Institute of Australian Geographers
18.	Geographical Review abstracts from current and past issues, information for authors, and subscription information.
19.	GeoWeb Electronic Reader's Digest
20.	GIScience and Remote Sensing formerly Mapping and Remote Sensing
21.	Global Networks an inter-disciplinary journal on social scientific aspects of globalization and transnationalism
22.	GPS World
23.	The Great Lakes Geographer - University of Western Ontario, Dept. of Geography
24.	International Journal of Fieldwork Studies
25.	International Journal of Health Geographics online journal by BioMed Central. Papers on the application of GIS and science in public health, healthcare, health services, and health resources
26.	Irish Geography Geographical Society of Ireland
27.	Journal of Central Asian Studies - Oklahoma State University, Dept. of Geography
28.	Journal of Cultural Geography - Oklahoma State University, Dept. of Geography
29.	Journal of Geography in Higher Education

30.	<u>Journal of Historical Geography</u>
31.	<u>Journal of Political Ecology</u> - University of Arizona, Bureau of Applied Research in Anthropology - Web-based journal
32.	<u>Journal of Spatial Science</u> formerly Cartography - The Journal
33.	<u>Journal of Transportation and Statistics</u> - U.S. Dept. of Transportation
34.	<u>L'Espace Géographique</u> index of contents in English.
35.	<u>Mappa.Mundi</u> magazine An online resource for map enthusiasts, webmasters trying to map complex websites
36.	<u>Mappemonde</u> Index of contents
37.	<u>Moravian Geographical Reports</u> - Czech Academy of Sciences, Institute of Geonics
38.	<u>National Geographic</u>
39.	<u>Nature</u>
40.	<u>New Scientist</u>
41.	<u>New Zealand Geographer/New Zealand Journal of Geography</u> - New Zealand Geographical Society
42.	<u>The North American Geographer</u>
43.	<u>Norwegian Journal of Geography</u> , subscription and submission information only.
44.	<u>Photogrammetric Engineering and Remote Sensing</u> - American Society for Photogrammetry & Remote Sensing
45.	<u>Physical Geography</u>
46.	<u>Polar Geography</u>
47.	<u>The Professional Geographer</u>
48.	<u>Royal Geographical Society</u> - They publish four journals and magazines
49.	<u>Science</u>
50.	<u>Scientific American</u>
51.	<u>The Southeastern Geographer</u>
52.	<u>Sport Place, An International Journal of Sports Geography</u> - no longer published; back issues available.
53.	<u>Swansea Geographer</u> - University of Wales, Swansea, Dept. of Geography
54.	<u>Tourism Geographies: International Journal of Tourism Space, Place and Environment</u> - Northern Arizona University, Department of Geography and Public Planning,
55.	<u>Transactions of the Institute of British Geographers</u>
56.	<u>Urban Geography</u>
57.	Urbana methodology, teaching, practice and decision-making related to the study of urban and regional entities.
58.	<u>Taylor & Francis Limited journals by subject: Geography, Development, Built Env., Planning & Environment Journals</u>
59.	<u>Association of American Geographers Journals</u>
60.	<u>Table of Contents for Selected Geodesy Journals</u> requires prior authorization.
61.	<u>Population Index</u> an annotated bibliography of recently published books, journal articles, working papers, and other materials on population topics
62.	<u>Current Geographical Publications</u> - University of Wisconsin at Milwaukee, Bibliographical references to books, periodical articles, pamphlets, government documents, maps.
63.	<u>Geo-publishing.org</u> is a resource site for anyone interested in publishing or disseminating geographical material.

EK 36: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Lisans Ders Programı. Tablo,
<http://edebiyat.ege.edu.tr/bolumler/cografya/bolum.html> 23.04.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

1. sönestr	Kredi	2. sönestr	Kredi
Jeomorfolojinin ilkeleri	2	Fluviyal Jeomorfoloji	2
Klimatoloji -I	2	Klimatoloji -II	2
Kartografik Projeksiyonlar	2	Kartografya	2
Genel jeoloji	2	İstatistiğe Giriş	2
İnsan ve Kültür	2	İnsan ve Çevre	2
Nüfus Coğrafyası-I	2	Nüfus Coğrafyası-II	2
Global Ekonomi-I	2	Global Ekonomi-II	2
Introduction to Physical Geography	2	Introduction to Human Geography	2
Bilgisayara Giriş-I	2	Bilgisayara Giriş-II	2
3. sönestr	Kredi	4. sönestr	Kredi
Karst Jeomorfolojisi	2	Kıyı Jeomorfolojisi	2
Hava Kütleleri ve Cepheleer	2	Jenetik İklim Tipleri	2
Karasal Hidrografya	2	Oseanografya	2
Harita Okuma ve Değerlendirme	2	Bilgisayarda Kartografya Uyg.	2
Ege Bölgesi Coğrafyası	2	Marmara Bölgesi Coğrafyası	2
Kırsal Yerleşim Coğrafyası	2	Türkiye Kırsal Yerleşim Coğrafyası	2
Kentsel Yerleşim Coğrafyası	2	Türkiye Kentsel Yerleşim Coğrafyası	2
Enerji Coğrafyası	2	Tarım Coğrafyası	2
Beşeri Coğrafyada Araştırma Yöntemleri	2	Demografik Analiz Yöntemleri	2
5. sönestr	Kredi	6. sönestr	Kredi
Yapısal jeomorfoloji	2	Klimatik Jeomorfoloji	2
Ekolojik Bitki coğrafyası	2	Vejetasyon Coğrafyası	2
Akdeniz Bölgesi	2	Karadeniz Bölgesi	2
Turizm Coğrafyası	2	Türkiye Turizm Coğrafyası	2
Sanayi Coğrafyası	2	Türkiye Sanayi coğrafyası	2
Fiziki Coğrafya Semineri	2	Beşeri coğrafya Semineri	2
SEÇMELİ DERSLER		SEÇMELİ DERSLER	
Klimatoloji Uygulaması-I	2	Klimatoloji Uygulaması-II	2
Hava Fotoğrafları	2	Jeomorfolojik Haritalama	2
GIS-I(Coğrafi Bilgi Sistemleri)	2	GIS-II	2
Alüvyal jeomorfoloji-I	3	Alüvyal jeomorfoloji-II	3
İstatistiksel Coğrafya –I	2	İstatistiksel Coğrafya –II	2
Ortadoğu Coğrafyası	2	Kafkas Ülkeleri Coğrafyası	2
Siyasal Coğrafya-I	2	Siyasal Coğrafya-II	2
Turizm Coğrafyası Ar. Pr. I	2	Turizm Coğrafyası Ar. Pr. I	2
		Uygulamalı Kent Araştırmaları	2
7. sönestr	Kredi	8. sönestr	Kredi
Türkiye'nin Yapısal Jeomorfolojisi	2	Türkiye Paleocoğrafyası	2
Toprak coğrafyası	2	Türkiye İklimi	2
İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası	2	Doğu ve Güneydoğu Anadolu C.	2
Türkiye Ekonomisi	2	Türkiye'de Ekonomik Sorunlar	2
Türkiye'de Kentleşme Hareketleri	2	Türkiye Nüfus Coğrafyası	2
SEÇMELİ DERSLER		SEÇMELİ DERSLER	
Doğal Afetler Coğrafyası	2	Doğal Afet Analizleri	2
Türkiye Bitki Coğrafyası	2	Türkiye'de Toprak Kaynakları	2
Alüvyal jeomorfoloji-III	2	Alüvyal jeomorfoloji-IV	2
Yakın Çevre Turizmi	3	Uluslar arası Turizm Hareketleri	3
Balkan Ülkeleri Coğrafyası	2	Türkiye Çevre Sorunları	2
GIS-I (Coğrafi Bilgi Sistemleri Uyg.)	2	GIS-II (Coğrafi Bilgi Sistemleri Uyg.)	2
Orta Asya Türk Ülkeleri	2	Avrupa Birliği	2
Lisans Bitirme Tezi (Yıllık – Seçmeli)	4	Lisans Bitirme Tezi (Yıllık – Seçmeli)	4

EK 37: Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Ders Programı.

Tablo, <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=7213> 23.04.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

I. Yarıyıl	Kredi	II. Yarıyıl	Kredi
Genel Coğrafya I	303	Gelişim Psikolojisi	303
Jeomorfolojinin Temelleri I	223	Genel Coğrafya II	303
Harita Bilgisi ve Kartografya I	123	Jeomorfolojinin Temelleri II	223
Klimatoloji I	223	Harita Bilgisi ve Kartografya II	123
Beşeri Coğrafyaya Giriş I	202	Klimatoloji II	223
Hidrografya I (Akarsular ve Göller)	202	Beşeri Coğrafyaya Giriş II	202
Atatürk İlk. ve Ink. Tar. I	202	Paleocoğrafya	202
Türk Dili I	202	Türk Dili II	202
Beden Eğitimi/ Güzel Sanat	101	Atatürk İlk. ve Ink. Tar. II	202
		Beden Eğitimi/ Güzel Sanat	101
III. Yarıyıl	Kredi	IV. Yarıyıl	Kredi
Jeomorfoloji I	303	Jeomorfoloji II	303
Toprak Coğrafyası I	202	Toprak Coğrafyası II	202
Bitki Coğrafyası I	202	Bitki Coğrafyası II	202
Enerji ve Yer altı Kaynakları I	202	Enerji ve Yer altı Kaynakları II	202
Genel Ekonomik Coğrafya I	303	Genel Ekonomik Coğrafya II	303
Yerleşim Coğrafyası	202	Yerleşim Coğrafyası	202
Coğrafya Arş. ve İstatist. Yönt. I	223	Coğrafya Arş. ve İstatist. Yönt. II	223
Bilgisayar I	202	Bilgisayar II	202
V. Yarıyıl	Kredi	VI. Yarıyıl	Kredi
Klimatoloji Metotları	122	Uygulamalı Klimatoloji	122
Türkiye Fiziki Coğrafyası	303	Türkiye Fiziki Coğrafyası	303
Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası	303	Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası	303
Bölgesel Türkiye Coğrafyası	404	Bölgesel Türkiye Coğrafyası	404
Siyasi Coğrafya	202	Siyasi Coğrafya	202
Ülkeler Coğrafyası	202	Ülkeler Coğrafyası	202
Coğrafi Bilgi Sistemleri	303	Coğrafya ve Bölge Planlaması	303
Seçmeli-I		Seçmeli-III	
Arazi Sınıf ve Degredasyonu	202	Dünya Ekonomik Coğrafyası	202
Yapısal Jeomorfoloji	202	Türkiye'nin Jeopolitiği	202
Sanayileşmenin Coğrafi Temelleri	202	Seçmeli -IV	202
Seçmeli- II		Mesleki Yabancı Dil	
Mesleki Yabancı Dil	202	İnsan Hakları	202
Sanat ve Toplum	202		
VII. Yarıyıl	Kredi	VIII. Yarıyıl	Kredi
Bölgesel Türkiye Coğrafyası	404	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	303
Türkiye'nin Eko-Sistemleri	303	Gelişim ve Öğrenme	303
Turizm Coğrafyası	404	Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	324
Çevre Sorunları	404	Özel Öğretim Yöntemleri I	223
Coğrafyada Alan Araştırmaları	303	Okul Deneyimi I	143
Seçmeli -V			
Türkiye'nin Turizm Coğrafyası	202		
Sürdürülebilir Kalkınmanın Coğraf Temelleri	202		
Kır ve Kent Yerleşmelerinde Arazi Kullanımı	202		
Seçmeli-VI			
Mesleki Yabancı Dil	202		
Sağlık Bilgisi	202		
IX. Yarıyıl	Kredi	X. Yarıyıl	Kredi
Öğretim Teknikleri ve Materyal Geliştirme	223	Rehberlik	303
Sınıf Yönetimi	223	Öğretmenlik Uygulaması	265
Özel Öğretim Yöntemleri II	223	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	223
Okul Deneyimi II	143	Seçmeli II	303

Seçmeli I

303

EK 38: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü 2006-2007 ECTS Lisans Eğitim Programı

Tablo, <http://www.geography.humanity.ankara.edu.tr/ECTS.htm> 07.05.09 adresinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

I. YIL I. YARIYIL							
Ders Kodu	Ders Adı	Z/S	Verilen Program				
			Teo	Uyg.	Topl.	Kredi Saati	AKTS
YD101 YDF101 YDA101	Temel Yabancı Dil (İngilizce) Temel Yabancı Dil (Fransızca) Temel Yabancı Dil (Almanca)	Z	4		4	4	1
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	Z	2		2	2	1
TDİ101	Türk Dili 1	Z	2		2	2	1
COG101	Coğrafya'ya Giriş	Z	3		3	3	5
COG103	Bilgisayar (Temel)	Z	3		3	3	4
COG105	Jeomorfolojik Süreçler	Z	5		5	5	5
COG107	Kartoğrafya	Z	3		3	3	4
	Seçmeli Ders	S	6		6	6	9
	TOPLAM		28		28	28	30
	SEÇMELİ DERSLER						
GUS101 GUS103	Müzik I Resim I	-	-	-	-	-	1
BED101	Beden Eğitimi	S	-	-	-	-	1
COG109	Klimatolojinin Esasları	S	4		4	4	5
COG111 3	Yerleşme Coğrafyasına Giriş	S	4		4	4	5
COG111 5	Mineraller ve Kayaçlar	S	2		2	2	3
İST172	Temel İstatistik I	S	2		2	2	3
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**	S					
I. YIL II. YARIYIL							
YD101 YDF101 YDA101	Temel Yabancı Dil (İngilizce) Temel Yabancı Dil (Fransızca) Temel Yabancı Dil (Almanca)	Z	4		4	4	1
ATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	Z	2		2	2	1
TDİ101	Türk Dili 1	Z	2		2	2	1
COG102	Harita Bilgisi	Z	4		4	4	5
	Seçmeli Ders	S	16		16	16	22
	TOPLAM		28		28	28	30
	SEÇMELİ DERSLER						
GUS101 GUS103	Müzik I Resim I	-	-	-	-	-	1
BED101	Beden Eğitimi	S	-	-	-	-	1
COG104	Hidroğrafya	S	4		4	4	5
COG106	Fluviyal Jeomorfoloji	S	4		4	4	4
COG108	Nüfus Coğrafyası	S	4		4	4	4
COG110	Jeoloji	S	2		2	2	4
COG112	Kırsal Alan Araştırmaları	S		6	6	3	5
COG114	Jeomorfolojik Arazi Çalışmaları	S		6	6	3	5
COG116	Tarım Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG118	Kırsal Yerleşme Coğrafyası	S	3		3	3	4
İST172	Temel İstatistik II	S	2		2	2	4
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**	S					
II. YIL I. YARIYIL							
YD101 YDF101	Temel Yabancı Dil (İngilizce) Temel Yabancı Dil (Fransızca)	Z	4		4	4	1

YDA101	Temel Yabancı Dil (Almanca)						
	Seçmeli Ders	S	20		20	20	29
	TOPLAM		24		24	24	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COG201	Coğrafi Bilgi Sistemleri I (Temel)	S	3		3	3	5
COG203	Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG205	Bölge Kavram ve Sistematiği	S	3		3	3	5
COG207	İnsan ve Çevre	S	3		3	3	5
COG209	Klimatolojik İstatistik ve Veri Analizi	S	4		4	4	5
COG211	Enerji Kaynakları	S	4		4	4	5
COG213	Harita Çizim Yöntemleri	S	4		4	4	5
COG215	Alüvyal Jeomorfoloji	S	4		4	4	5
COG217	Şehir Coğrafyası	S	4		4	4	5
COG219	Su Kaynakları Yönetimi	S	3		3	3	5
İKT225	İktisada Giriş	S	3		3	3	5
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**	S					
II. YIL II. YARIYIL							
YD101	Temel Yabancı Dil (İngilizce)	Z	4		4	4	1
YDF101	Temel Yabancı Dil (Fransızca)						
YDA101	Temel Yabancı Dil (Almanca)						
	Seçmeli Ders	S	20		20	20	29
	TOPLAM		24		24	24	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COG202	Coğrafi Bilgi Sistemleri II (Temel)	S	3		3	3	5
COG204	Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası	S	3		3	3	5
COG206	Jeomorfolojik Analiz	S	4		4	4	5
COG208	Beşeri Coğrafyada İstatistik Yöntemleri	S	4		4	4	5
COG210	Endüstri Coğrafyası	S	4		4	4	5
COG212	İdari coğrafya	S	4		4	4	5
COG214	Yapısal Jeomorfoloji	S	4		4	4	5
COG216	Yerleşme Paterni ve Sistemleri	S	4		4	4	5
COG218	Toprak Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG220	Madenler Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG222	Fiziki Coğrafya Laboratuvar Uygulaması			6	6	3	5
COG224	Şehirsiz Arazi Çalışmaları			6	6	3	5
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**						
III. YIL I. YARIYIL							
	Seçmeli Ders	S	20		20	20	30
	TOPLAM		20		20	20	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COG301	Coğrafi Bilgi Sistemleri III	S	4		4	4	5
COG303	Yerleşme Analizleri	S	4		4	4	5
COG305	Biyocoğrafya ve Ekoloji	S	4		4	4	5
COG307	Planlama Coğrafyası	S	4		4	4	5
COG309	Hava Kütleleri Klimatolojisi	S	4		4	4	6
COG311	Tarihi Coğrafya	S	4		4	4	6
COG313	Turizm Coğrafyası	S	3		3	3	5
COG315	Karst Jeomorfolojisi	S	3		3	3	5
COG317	Türkiye Tarım Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG319	Türkiye Endüstri Coğrafyası	S	3		3	3	4
COG321	Kıyı Jeomorfolojisi ve Kıyı Yönetimi	S	3		3	3	5
COG323	Bölgesel Kalkınma	S	3		3	3	5
COG325	Karadeniz Bölgesi	S	2		2	2	4
COG327	Paleocoğrafya	S	2		2	2	4
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**						

III. YIL II. YARIYIL							
	Seçmeli Ders	S	20		20	20	30
	TOPLAM		20		20	20	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COĞ301	Coğrafi Bilgi Sistemleri IV	S	4		4	4	6
COĞ303	Doğal Afetler ve Yönetimi	S	4		4	4	5
COĞ305	Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma	S	4		4	4	5
COĞ307	Siyasi Coğrafya	S	4		4	4	5
COĞ309	Fiziki Coğrafya Semineri	S	4		4	4	5
COĞ311	Beşeri Coğrafya Semineri	S	4		4	4	5
COĞ313	Bölgesel Coğrafya Semineri	S	4		4	4	5
COĞ315	Türkiye Coğrafyası Semineri	S	4		4	4	5
COĞ317	Ekonomik Coğrafya Alan Çalışmaları	S		4	4	2	5
COĞ319	Mekânsal Analiz (Bölgesel)	S		4	4	2	5
COĞ321	Ege Bölgesi	S	2		2	2	4
COĞ323	Volkan Jeomorfolojisi	S	2		2	2	4
COĞ325	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	S	2		2	2	4
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**						
IV. YIL I. YARIYIL							
	Seçmeli Ders	S	20		20	20	30
	TOPLAM		20		20	20	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COĞ401	Uzaktan Algılama Teknikleri	S	2		2	2	5
COĞ403	CBS Arazi Çalışmaları	S	4		4	4	5
COĞ405	Şehir Bilgi Sistemleri	S	4		4	4	5
COĞ407	Nüfusun Coğrafi Analizi	S	4		4	4	5
COĞ409	Arazi Kullanımı	S	4		4	4	5
COĞ411	Toprak Erozyonu ve Korunması	S	4		4	4	5
COĞ413	Çevre Sorunları	S	3		3	3	5
COĞ415	Ulaşım Coğrafyası	S	3		3	3	5
COĞ417	Doğu Anadolu Bölgesi	S	3		3	3	5
COĞ419	Ortadoğu Ülkeleri	S	3		3	3	5
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**						
IV. YIL II. YARIYIL							
	Bitirme ödevi	Z		2	2	1	4
	Seçmeli Ders	S	19		19	19	30
	TOPLAM		19	2	21	20	30
	SEÇMELİ DERSLER						
COĞ402	Uzaktan Algılama Uygulaması			4	4	2	4
COĞ404	Mekânsal Analiz II (Bölgesel)			4	4	2	4
COĞ406	CBS Konu Uygulamaları			4	4	2	4
COĞ408	Şehir Klimatolojisi	S	4		4	4	5
COĞ410	Çevresel Etki Değerlendirmesi	S	4		4	4	5
COĞ412	Küresel Ekonomi	S	3		3	3	4
COĞ414	Doğaya Dayalı Turizm Rehberliği	S	3		3	3	4
COĞ416	Pazarlama Coğrafyası	S	4		4	4	5
COĞ418	Orta Anadolu Bölgesi	S	4		4	4	5
COĞ420	Endüstriyel Lokasyon Teorileri	S	3		3	3	4
COĞ422	Avrupa Birliği	S	3		3	3	4
COĞ424	Akdeniz Bölgesi	S	3		3	3	4
COĞ426	Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası	S	3		3	3	4
	Bölüm/Anabilim Dalı Dışı Seçmeli Dersler**						

EK 39: Dokuz Eylül Üniversitesi Akademik Atamalarda Dikkate Alınan Puanlama Sistemi
Tablo, www.deu.edu.tr/UploadedFiles/Birimler/14988/kriterler.doc 01.05.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

1.SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index), SCI-Expanded endekslerince taranan dergilerde yayınlanmış veya bu endekslerce internet ortamında web adresi DOI(Digital Object Identifier-Sayısal Nesne Tanımlayıcı) numarası olarak yayınlanan araştırma makaleleri ile derleme(review) makaleler	20 Puan
2.Alan endekslerince taranan dergilerde yayınlanmış veya bu endekslerce internet ortamında web adresi DOI(Digital Object Identifier-Sayısal Nesne Tanımlayıcı) numarası olarak yayınlanan araştırma makaleleri.	15 Puan
3.TÜBİTAK yayın teşvik programı içinde tanımlanan 1.ve 2.Grup dergiler, TÜBA Sosyal Bilimler Yayın Teşvik Programında yer alan dergilerde yayınlanmış veya bu dergiler tarafından internet ortamında web adresi DOI(Digital Object Identifier-Sayısal Nesne Tanımlayıcı) numarası olarak yayınlanan araştırma makaleleri.	10 Puan
4.Yukarıdaki 1.2.3 nolu maddeler harici diğer hakemli dergilerde yer alan araştırma niteliğindeki makaleler.	8 Puan
5. SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index), SCI-Expanded endekslerince taranan dergilerde yayınlanmış veya bu endekslerce internet ortamında web adresi DOI(Digital Object Identifier-Sayısal Nesne Tanımlayıcı) numarası olarak yayınlanan araştırma makaleleri haricinde diğer çalışmalar (vaka takdimi, teknik not, editöre mektup, özet, yorum, v.b.)	5 Puan
6. SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index), SCI-Expanded, alan endekslerince taranan dergilerde veya ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış makalelerde ile ISBN numarası almış kitaplarda adayın ismine ve çalışmalarına ait her atıf ile sanatsal alanda yapılan çalışmalara kitaplarda, süreli yayın, ansiklopedi ve katologlarda yer verme, atıfta bulunma	5 Puan
7. ISI (Institute for Scientific Information) proceedingte yer alan, uluslararası bilim kuruluşları tarafından düzenlenen, sürekliliği olan, bildiri özetleri kitapçığı bastıran etkinlikte davetli konuşmacı olmak.	7 Puan
8. Uluslararası bilim kuruluşları tarafından düzenlenen, sürekliliği olan, bildiri özetleri kitapçığı bastıran etkinlikte sözlü sunulup tam metin olarak yayımlanmış bildiri	5 puan
9.ISI (Institute for Scientific Information) proceedingte yer alan, uluslararası bilim kuruluşları tarafından düzenlenen, sürekliliği olan, bildiri özetleri kitapçığı bastıran etkinlikte yapılan (olgu sunumu, video sunumu, e-poster, poster) bildiri.	1 Puan
10. Ulusal bilim kuruluşları tarafından düzenlenen, sürekliliği olan, bildiri özetleri kitapçığı bastıran etkinlikte davetli konuşmacı olmak	5 Puan
11. Ulusal bilim kuruluşları tarafından düzenlenen, sürekliliği olan, bildiri özetleri kitapçığı bastıran etkinlikte sözlü sunulup tam metin olarak yayımlanmış her bildir.	1 puan
12. Patentler	20 Puan
13. SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index), SCI-Expanded endekslerince taranan dergide hakemlik yapmak	20 Puan
14. Alan endekslerince taranan dergide hakemlik yapmak	15 Puan
15. TÜBİTAK yayın teşvik programı içinde tanımlanan 1.ve 2.Grup dergiler, TÜBA Sosyal Bilimler Yayın Teşvik Programında yer alan dergilerde hakemlik yapmak	10 Puan
16. DEÜ birimlerince yayınlanan ve TÜBİTAK, TÜBA listesine girmeyen dergilerde hakemlik yapmak	8 Puan
17. Diğer ulusal hakemli dergilerde hakemlik yapmak	5 Puan
18. SSCI (Social Sciences Citation Index), AHCI (Arts and Humanities Citation Index), SCI (Sciences Citation Index), SCI-Expanded endekslerince taranan dergide editörlük yapmak	25 Puan
19. Alan endekslerince taranan dergide editörlük yapmak	20 Puan
20. TÜBİTAK yayın teşvik programı içinde tanımlanan 1.ve 2.Grup dergiler, TÜBA Sosyal Bilimler Yayın Teşvik Programında yer alan dergilerde editörlük yapmak	15 Puan
21. DEÜ birimlerince yayınlanan dergilerde editörlük yapmak	12 Puan
22.İlgili alanda önde gelen uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanan, ISBN almış bilimsel kitap yazarlığı	20 Puan
23.İlgili alanda önde gelen uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanan kitapta bölüm yazarlığı (Aynı kitapta en fazla 2 bölüm yazarlığı)	8 Puan
24.Üniversitelerin Yayın Komisyonlarınca kabul edilmiş ve ISBN almış kitaplarda yazarlık	10 Puan

25.Üniversitelerin Yayın Komisyonlarınca kabul edilmiş ve ISBN almış kitaplarda kitap içi bölüm yazarlığı (Aynı kitapta en fazla 2 bölüm yazarlığı)	4 Puan
26. Çeviri Kitaplar (Çeviri Yazarı sayısına eşit bölünür)	8 Puan
27. İlgili alanda önde gelen uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanan bilimsel kitaplarda editörlük (Ders kitabı hariç)	20 Puan
28. Tanınmış ulusal yayınevleri tarafından yayımlanan kitap editörlüğü (Ders kitabı hariç)	15 Puan
29. Yüksek lisans tezi yönetmek (Tamamlanmış her tez için 3 puan)	3 Puan
30. Doktora tezi yönetmek (Tamamlanmış her tez için 10 puan)	10 Puan
31. Uluslar arası Bilimsel/Sanatsal Kuruluşlarca desteklenen hakem kurulunun denetiminden geçmiş, proje sonuç raporu atama dosyasına eklenmiş tamamlanmış belgelendirilebilen projenin tüm süreçlerindeki katılım	Proje Yönetici si 20 puan, proje araştırm acısı/çalı şanı 15 puan
32. Ulusal Bilimsel/Sanatsal Kuruluşlarca desteklenen hakem kurulunun denetiminden geçmiş, proje sonuç raporu atama dosyasına eklenmiş tamamlanmış belgelendirilebilen projenin tüm süreçlerindeki katılım	Proje Yönetici si 15 puan, proje araştırm acısı/çalı şanı 10 puan
33. Üniversitemiz DEÜ tarafından desteklenen Hakem kurulunun denetiminden geçmiş, proje sonuç raporu atama dosyasına eklenmiş, belgelendirilebilen projenin tüm süreçlerindeki katılım	Proje Yönetici si 8 puan, proje araştırm acısı/çalı şanı 5 puan
34. Mimarlık Anabilim Dallarında Proje ve Uygulama çalışmaları, geçerli yasa ve yönetmelikler çerçevesinde bir uygulama projesi yaparak yayımlanmış olmak	10 Puan
35. Üniversitemiz DEÜ birimlerinde yapılan, birim tarafından belgelendirilebilen son 3 yılda kesintisiz olarak yapılan Eğitim Komisyonu Üyeliği	5 puan
36. Üniversitemiz DEÜ birimlerince ölçülen Öğrenci Eğitimindeki başarısındaki geri bildirimde birimin ilk %25'lik listesine girdiği belgelendirilebilen değerlendirme için	10 Puan
37. Prestijli mimarlık, sanat, edebiyat ve kültür dergilerinde yayınlanan araştırma niteliğindeki makaleler.	5 Puan

EK 40: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi (Coğrafya,Felsefe, Tarih, Prehistorya Arkeolojisi, Psikoloji,Sosyoloji) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletişim Fakültesi Akademik Yükselmede Dikkate Alınan Puanlama Sistemi

(<http://turkuaz.yok.gov.tr/AkademikDuyuru/?sayfa=akademikyukselme> 30.04.09 adresinden alıntıdır)

Aşağıda belirtilen çalışmalara verilen birim puanlar esas alınarak en az 6 puan karşılığı bilimsel etkinlikte bulunmak (Ancak, yayın sayısının en az dört olması gerekmektedir. İki yazarlı çalışmalar için puanların 0,8'i; üç yazarlı çalışmalar için 0,6'sı ; dört ve daha fazla yazarlı çalışmalar için 0,5'i karşılığı puan verilir) :

I- Uluslar arası yayın ve atıflar :

- 1) SSCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış tam makale, 4 puan
- 2) Alan indeksleri kapsamındaki dergilerde yayımlanmış tam makale, 3 puan
- 3) İlgili alanda önde gelen ülkelerin hakemli bilimsel/mesleki dergilerinde yayımlanmış tam makale, 2 puan
- 4) İlgili alanda önde gelen uluslar arası yayınevleri tarafından yayımlanan kitap, 5 puan
- 5) İlgili alanda önde gelen uluslar arası yayınevleri tarafından yayımlanan kitapta bölüm (ansiklopedi maddesi dahil), 3 puan
- 6) İlgili alanda önde gelen uluslar arası yayınevleri tarafından yayımlanan kitap editörlüğü, 4 puan
- 7) Uluslar arası nitelikli bilimsel/mesleki kuruluşlar tarafından periyodik olarak düzenlenen ve bildiri önerilerinin uluslar arası nitelikte hakemler/seçici kurul tarafından seçildiği bilimsel toplantılarda sunularak tam metin olarak yayımlanan bildiri, 1 puan
- 8) Yukarıda tanımlanan yayınlara, diğer yazarlar tarafından yapılan bir atıf , 0,5 puan

II- Ulusal yayınlar :

- 1- Ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış tam makale, 1 puan
- 2- Tanınmış ulusal yayınevleri tarafından yayımlanan kitap (ders kitabı hariç), 3 puan
- 3- Tanınmış ulusal yayınevleri tarafından yayımlanan kitapta (ders kitabı hariç) .bölüm, 1 puan
- 4- Tanınmış ulusal yayınevleri tarafından yayımlanan kitap (ders kitabı hariç) editörlüğü, 1 puan
- 5- Arkeoloji, sanat tarihi ve antropoloji alanlarında, bilimsel bir kurum tarafından desteklenen arazi projesi yöneticiliği yapmış olmak, 1 puan
- 6- Ulusal tebliğler, 0,25 puan (toplamı 1 puanı geçemez)

EK 41: Cybermetricsslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre bazı ülkelerin yüksek öğretim kurumları açısından dünyadaki durumu. Tablo, http://www.webometrics.info/Distribution_by_Country.asp 25.03.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

	Ülke	İlk 200	İlk 500	İlk 1000
1.	ABD	104	179	354
2.	Almanya	17	49	67
3.	Kanada	17	27	38
4.	İngiltere	12	35	68
5.	Avustralya	6	13	29
6.	Hollanda	6	9	13
7.	İspanya	4	27	42
8.	İsveç	4	9	14
9.	Japonya	3	10	38
10.	İsviçre	3	8	10
11.	Norveç	3	4	5
12.	Tayvan	2	10	23
13.	Brezilya	2	9	16
14.	Hong Kong	2	5	6
15.	Avusturya	2	4	9
16.	Çek Cumhuriyeti	2	3	10
17.	Fransa	1	16	47
18.	İtalya	1	13	35
19.	Finlandiya	1	7	10
20.	Belçika	1	6	8
21.	Çin	1	5	16
22.	Danimarka	1	5	8
23.	İsrail	1	5	7
24.	Güney Kore Cumhuriyeti	1	4	12
25.	Meksika	1	2	6
26.	Singapur	1	2	2
27.	Rusya Federasyonu	1	1	3
28.	Portekiz		5	7
29.	İrlanda		4	6
30.	Tayland		3	9
31.	Türkiye		3	7
32.	Macaristan		3	4
33.	Yunanistan		2	6
34.	Yeni Zelanda		2	6
35.	Suudi Arabistan		2	2
36.	Polonya		1	13
37.	Güney Afrika		1	5
38.	Hindistan		1	4
39.	Arjantin		1	3
40.	Şili		1	3
41.	Slovenya		1	2
42.	Estonya		1	2
43.	İzlanda		1	1
44.	Sırbistan		1	1
45.	Kolombiya			3
46.	Endonezya			3
47.	Malezya			3
48.	Slovakya			3
49.	Litvanya			2
50.	Peru			2
51.	Venezüella			1
52.	Bulgaristan			1
53.	Kosta Rika			1
54.	İran			1

55.	Malta			1
56.	Filipinler			1
57.	Porto Riko			1

EK 42: Cybermetricsslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre dünya genelinde ilk 50’de bulunan üniversiteler. Tablo, <http://www.webometrics.info/premierleague.asp> erişim 24.03.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Üniversite	Ülke	Sıra		
		Ocak 08	Temmuz 08	Ocak 09
<u>Massachusetts Institute of Technology</u>	ABD	1	1	1
<u>Stanford University</u>	ABD	2	3	2
<u>Harvard University</u>	ABD	3	2	3
<u>University of California Berkeley</u>	ABD	5	4	4
<u>Cornell University</u>	ABD	10	7	5
<u>University of Michigan</u>	ABD	6	6	6
<u>California Institute of Technology</u>	ABD	31	40	7
<u>University of Minnesota</u>	ABD	8	8	8
<u>University of Illinois Urbana Champaign</u>	ABD	9	11	9
<u>University of Texas Austin</u>	ABD	11	10	10
<u>University of Wisconsin Madison</u>	ABD	7	9	11
<u>University of Washington</u>	ABD	12	13	12
<u>University of Pennsylvania</u>	ABD	13	12	13
<u>Pennsylvania State University</u>	ABD	4	5	14
<u>Carnegie Mellon University</u>	ABD	65	14	15
<u>Texas A&M University</u>	ABD	16	22	16
<u>Columbia University New York</u>	ABD	14	15	17
<u>University of California los Angeles</u>	ABD	17	17	18
<u>University of Maryland</u>	ABD	19	20	19
<u>University of Chicago</u>	ABD	15	19	20
<u>Purdue University</u>	ABD	20	16	21
<u>University of Florida</u>	ABD	22	18	22
<u>Michigan State University</u>	ABD	23	27	23
<u>University of Toronto</u>	Kanada	25	28	24
<u>University of Arizona</u>	ABD	18	21	25
<u>Virginia Polytechnic Institute and State University</u>	ABD	21	24	26
<u>Indiana University</u>	ABD	24	33	27
<u>University of Cambridge</u>	İngiltere	27	26	28
<u>New York University</u>	ABD	33	31	29
<u>University of North Carolina Chapel Hill</u>	ABD	26	29	30
<u>University of California San Diego</u>	ABD	32	34	31
<u>Johns Hopkins University</u>	ABD	42	39	32
<u>Georgia Institute of Technology</u>	ABD	30	23	33
<u>Duke University</u>	ABD	29	37	34
<u>Rutgers University</u>	ABD	28	30	35
<u>University of Pittsburgh</u>	ABD	34	41	36
<u>Princeton University</u>	ABD	36	25	37
<u>University of British Columbia</u>	Kanada	40	49	38
<u>North Carolina State University</u>	ABD	45	36	39
<u>Swiss Federal Institute of Technology ETH Zurich</u>	İsviçre	38	32	40
<u>Yale University</u>	ABD	41	44	41
<u>University of Oxford</u>	İngiltere	37	47	42
<u>University of Southern California</u>	ABD	39	35	43
<u>Universidad Nacional Autónoma de México</u>	Meksika	59	51	44
<u>University of Virginia</u>	ABD	35	45	45

<u>University of Colorado Boulder</u>	ABD	49	38	46
<u>University of California Davis</u>	ABD	44	46	47
<u>Australian National University</u>	Avustralya	47	42	48
<u>University of California Santa Barbara</u>	ABD	51	58	49
<u>Iowa State University</u>	ABD	54	62	50

EK 43: Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre Asya kıtasındaki ilk 100 üniversite. Tablo, http://www.webometrics.info/top100_continent.asp?cont=asia 24.03.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Kıta sıralaması	Üniversite	Ülke	Dünya sıralaması
1.	<u>University of Tokyo</u>	Japonya	52
2.	<u>National Taiwan University</u>	Tayvan	55
3.	<u>Kyoto University</u>	Japonya	78
4.	<u>Peking (Beijing) University</u>	Çin	117
5.	<u>University of Hong Kong</u>	Çin	121
6.	<u>National University of Singapore</u>	Singapur	135
7.	<u>Keio University</u>	Japonya	152
8.	<u>Chinese University of Hong Kong</u>	Çin	156
9.	<u>Hebrew University of Jerusalem</u>	İsrail	169
10.	<u>National Chiao Tung University</u>	Tayvan	179
11.	<u>Seoul National University</u>	G. Kore	182
12.	<u>Korea Advanced Institute of Science & Technology</u>	G. Kore	204
13.	<u>Technion Israel Institute of Technology</u>	İsrail	208
14.	<u>Nagoya University</u>	Japonya	216
15.	<u>Tel Aviv University</u>	İsrail	235
16.	<u>Osaka University</u>	Japonya	240
17.	<u>Tsinghua University China</u>	Çin	241
18.	<u>Weizmann Institute of Science</u>	İsrail	257
19.	<u>University of Tsukuba</u>	Japonya	260
20.	<u>National Taiwan Normal University</u>	Tayvan	273
21.	<u>National Cheng Kung University</u>	Tayvan	274
22.	<u>National Sun Yat-Sen University</u>	Tayvan	282
23.	<u>Tohoku University</u>	Japonya	289
24.	<u>King Saud University</u>	S.Arabistan	292
25.	<u>Prince of Songkla University</u>	Tayland	295
26.	<u>King Fahd University of Petroleum & Minerals</u>	S. Arabistan	302
27.	<u>National Tsing Hua University Taiwan</u>	Tayvan	308
28.	<u>Tokyo Institute of Technology</u>	Japonya	343
29.	<u>Kyushu University</u>	Japonya	348
30.	<u>Shanghai Jiao Tong University</u>	Çin	355
31.	<u>Chulalongkorn University</u>	Tayland	369
32.	<u>National Central University</u>	Tayvan	370
33.	<u>Pohang University of Science & Technology</u>	Çin	372
34.	<u>Kobe University</u>	Japonya	383
35.	<u>National Chung Cheng University</u>	Tayvan	384
36.	<u>Hong Kong University of Science & Technology</u>	Çin	387
37.	<u>National Chengchi University</u>	Tayvan	391
38.	<u>Kasetsart University</u>	Tayland	418
39.	<u>ZheJiang University</u>	Çin	425
40.	<u>Middle East Technical University</u>	Türkiye	428
41.	<u>Bilkent University</u>	Türkiye	430
42.	<u>Ben Gurion University of the Negev</u>	İsrail	431
43.	<u>City University of Hong Kong</u>	Çin	435
44.	<u>Nanyang Technological University</u>	Singapur	442

45.	<u>Indian Institute of Technology Bombay</u>	Hindistan	455
46.	<u>Korea University</u>	Güney Kore	468
47.	<u>Fudan University</u>	Çin	477
48.	<u>Hong Kong Polytechnic University</u>	Çin	482
49.	<u>Bogazici University</u>	Türkiye	489
50.	<u>Tamkang University</u>	Tayvan	491
51.	<u>Ritsumeikan University</u>	Japonya	506
52.	<u>University of Haifa</u>	İsrail	510
53.	<u>Hiroshima University</u>	Japonya	517
54.	<u>Hong Kong Baptist University</u>	Çin	520
55.	<u>I-Shou University</u>	Tayvan	529
56.	<u>Mahidol University</u>	Tayland	548
57.	<u>United Nations University</u>	Japonya	559
58.	<u>National Chung Hsing University</u>	Tayvan	564
59.	<u>Yonsei University *</u>	G. Kore	565
60.	<u>Indian Institute of Science Bangalore</u>	Hindistan	580
61.	<u>Bar Ilan University</u>	İsrail	595
62.	<u>Shandong University</u>	Çin	598
63.	<u>Sungkyunkwan University *</u>	G. Kore	604
64.	<u>Gadjah Mada University</u>	Hindistan	623
65.	<u>Chiang Mai University</u>	Tayland	633
66.	<u>Pusan National University</u>	G. Kore	655
67.	<u>Providence University</u>	Tayvan	659
68.	<u>Nanjing University</u>	Çin	664
69.	<u>Kyungpook National University</u>	G. Kore	669
70.	<u>Thammasat University</u>	Tayland	675
71.	<u>Institute of Technology Bandung</u>	Hindistan	676
72.	<u>Khon Kaen University</u>	Tayland	680
73.	<u>Wuhan University</u>	Çin	691
74.	<u>Asian Institute of Technology Thailand</u>	Tayland	709
75.	<u>Fu Jen Catholic University</u>	Tayvan	716
76.	Ankara üniversitesi	Türkiye	733
77.	<u>Waseda University</u>	Japonya	743
78.	<u>Hosei University</u>	Japonya	747
79.	<u>Feng Chia University</u>	Çin	748
80.	<u>Hanyang University</u>	G. Kore	767
81.	<u>Yuan Ze University</u>	Çin	772
82.	<u>Japan Advanced Institute of Science & Technology</u>	Japonya	778
83.	<u>University of Electro-Communications</u>	Japonya	785
84.	Xiamen üniversity	Çin	788
85.	East China Normal Üniversitesi	Çin	797
86.	Tokai Üniversitesi	Japonya	798
87.	Okoyama üniversity	Japonya	799
88.	Tokyo Üniversitesi of Science	Japonya	802
89.	Nihon üniversity	Japonya	803
90.	Renmin üniversity of china	Çin	807
91.	Istanbul Technical University	Türkiye	812
92.	Mie üniversity	Japonya	816
93.	Ryukoku üniversity	Japonya	822
94.	Yamagata üniversity	Japonya	833
95.	Doshisha üniversity	Japonya	834
96.	National Taiwan Üniversitesi of Science & Technology	Tayvan	836
97.	Indian Institute of Technolgy Karpur	Hindistan	844
98.	University of malaysia	Malezya	845
99.	Shih Hsin Üniversitesi	Tayvan	851
100.	Hacettepe University	Türkiye	852

EK 44: Cybermetricslab Ocak 2009 üniversite sıralaması sonuçlarına göre Türkiye üniversitelerinin dünya sıralamasında ilk 4000 üniversite içindeki yeri. Tablo, <http://www.webometrics.info/top4000.asp> 25.03.09 adresinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Sıra	Üniversite adı	Dünya sıralamasındaki yeri
İlk 500 içinde		
1.	1. Ortadoğu Teknik Üniversitesi	428
2.	2. Bilkent Üniversitesi	430
3.	3. Boğaziçi Üniversitesi	489
İlk 1000 içinde		
4.	1. Ankara Üniversitesi	733
5.	2. İstanbul Teknik Üniversitesi	812
6.	3. Hacettepe Üniversitesi	852
7.	4. Ege Üniversitesi	960
İlk 2000 içinde		
8.	1. Gaziantep Üniversitesi	1029
9.	2. Sabancı Üniversitesi	1047
10.	3. Anadolu Üniversitesi	1064
11.	4. İstanbul Üniversitesi	1199
12.	5. Çukurova Üniversitesi	1303
13.	6. İnönü Üniversitesi	1492
14.	7. Uludağ Üniversitesi	1509
15.	8. Dokuz Eylül Üniversitesi	1512
16.	9. Selçuk Üniversitesi	1541
17.	10. İstanbul Bilgi Üniversitesi	1632
18.	11. Süleyman Demirel Üniversitesi	1664
19.	12. Akdeniz Üniversitesi	1686
20.	13. Yıldız Teknik Üniversitesi	1765
21.	14. Koç Üniversitesi	1775
22.	15. Erciyes Üniversitesi	1833
23.	16. Başkent Üniversitesi	1886
24.	17. Trakya Üniversitesi	1965
İlk 3000 içinde		
25.	1. Marmara Üniversitesi	2063
26.	2. Adnan Menderes Üniversitesi	2141
27.	3. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	2147
28.	4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2311
29.	5. Karadeniz Teknik Üniversitesi	2321
30.	6. Afyon Kocatepe Üniversitesi	2330
31.	7. Fatih Üniversitesi	2367
32.	8. Sakarya Üniversitesi	2455
33.	9. Beykent Üniversitesi	2562
34.	10. Doğu Üniversitesi	2583
35.	11. Yeditepe Üniversitesi	2606
36.	12. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	2649
37.	13. Cumhuriyet Üniversitesi	2912
İlk 4000 içinde		
38.	1. Balıkesir Üniversitesi	3025
39.	2. Pamukkale Üniversitesi,	3029
40.	3. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	3103
41.	4. Atatürk Üniversitesi	3161
42.	5. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3163
43.	6. İstanbul Kültür Üniversitesi	3181
44.	7. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	3189
45.	8. Çankaya Üniversitesi	3214
46.	9. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3221
47.	10. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	3284

48.	11. Mersin Üniversitesi	3301
49.	12. Celal Bayar Üniversitesi	3417
50.	13. Dicle Üniversitesi	3420
51.	14. Bahçeşehir Üniversitesi	3444
52.	15. Fırat Üniversitesi	3592
53.	16. Kocaeli Üniversitesi	3611
54.	17. Galatasaray Üniversitesi	3623
55.	18. Işık Üniversitesi	3676
56.	19. Atılım Üniversitesi	3762
57.	20. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3768
58.	21. Gebze Yüksek teknoloji Enstitüsü	3794
59.	22. Muğla Üniversitesi	2885

EK 45: 2007 yılında tüm üniversitelerde SCI+SSCI+AHCI’te yayınlanan yayınların öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre sıralaması

*Öğretim Üyesi sayısı ÖSYM tarafından çıkarılan 2006-2007 yılı Yükseköğretim İstatistikleri Kitabından alınmıştır.

*Sadece full article (tam makale) ler alınmış olup diğer doküman tipleri dikkate alınmamıştır.

Kaynak: http://www.yok.gov.tr/content/view/320/118/lang,tr_TR/05.05.09

Sr.	Üniversite Adı	SCI	SSCI	AHCI	Brüt Toplam **	Net Toplam ***	Öğr. Üye Say.	Oran
1.	TOOB ekonomi ve Teknoloji Üniv.	60	10	0	70	67	46	1,46
2.	Bozok Üniversitesi	29	0	0	29	29	22	1,32
3.	Başkent Üniversitesi	445	27	1	473	460	353	1,30
4.	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	134	11	0	145	140	134	1,04
5.	Koç Üniversitesi	122	25	2	149	140	140	1,00
6.	Ortadoğu Teknik Üniversitesi	635	68	9	712	692	727	0,95
7.	Erciyes Üniversitesi	474	11	1	486	477	549	0,87
8.	Bilkent Üniversitesi	219	59	13	291	267	319	0,84
9.	Çankaya Üniversitesi	57	2	0	59	58	71	0,82
10.	Atılım Üniversitesi	55	5	0	60	59	76	0,78
11.	Hacettepe Üniversitesi	1007	55	1	1063	1034	1364	0,76
12.	Fatih Üniversitesi	98	4	4	106	103	135	0,76
13.	Aksaray Üniversitesi	24	0	0	24	24	33	0,73
14.	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.	163	1	0	164	163	232	0,70
15.	Işık Üniversitesi	31	5	0	36	36	52	0,69
16.	İstanbul Teknik Üniversitesi	558	25	4	587	575	854	0,67
17.	İnönü Üniversitesi	266	4	0	270	267	398	0,67
18.	Gaziantep Üniversitesi	200	7	1	208	200	302	0,66
19.	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	466	13	0	479	472	718	0,66
20.	Sabancı Üniversitesi	86	15	1	102	99	154	0,64
21.	Boğaziçi Üniversitesi	207	23	6	236	230	263	0,63
22.	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	149	8	0	157	152	240	0,63
23.	İzmir İleri Teknoloji Enstitüsü	78	1	1	80	79	125	0,63
24.	Harran Üniversitesi	181	7	1	189	185	293	0,63
25.	Kafkas Üniversitesi	107	0	0	107	107	170	0,63
26.	Afyon Kocatepe Üniversitesi	218	9	0	227	219	352	0,62
27.	Kırıkkale Üniversitesi	178	8	0	186	180	291	0,62
28.	Ankara Üniversitesi	921	78	9	1008	980	1621	0,60
29.	Karadeniz Teknik Üniversitesi	348	10	1	359	352	596	0,59
30.	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	192	11	0	203	192	326	0,59
31.	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	154	6	0	160	158	272	0,58
32.	Niğde Üniversitesi	102	3	0	105	103	179	0,58
33.	Ege Üniversitesi	778	37	1	816	783	1380	0,57
34.	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	206	3	0	209	206	369	0,56

35.	Fırat Üniversitesi	350	7	0	357	351	629	0,56
36.	K. Maraş Sütçü İmam Üniversitesi	129	10	0	139	132	238	0,55
37.	İstanbul Üniversitesi	1211	83	13	1307	1254	2268	0,55
38.	Gazi Üniversitesi	839	41	4	884	863	1569	0,55
39.	Uludağ Üniversitesi	381	17	3	401	390	730	0,53
40.	Trakya Üniversitesi	212	11	0	223	214	401	0,53
41.	Pamukkale Üniversitesi	242	12	1	255	248	466	0,53
42.	Kocaeli Üniversitesi	225	6	0	231	226	428	0,53
43.	Dicle Üniversitesi	2474	4	0	251	249	486	0,51
44.	Mustafa Kemal Üniversitesi	151	1	0	152	152	297	0,51
45.	Rize Üniversitesi	25	0	0	25	25	50	0,50
46.	Cumhuriyet Üniversitesi	209	11	1	221	209	419	0,50
47.	Çukurova Üniversitesi	373	15	0	388	381	764	0,50
48.	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	227	9	0	236	228	474	0,48
49.	Süleyman Demirel Üniversitesi	281	5	1	287	285	598	0,48
50.	Akdeniz Üniversitesi	265	16	5	286	274	583	0,47
51.	Selçuk Üniversitesi	407	17	1	425	410	897	0,46
52.	Adnan Menderes Üniversitesi	185	6	0	191	188	412	0,46
53.	Mersin Üniversitesi	182	12	2	196	190	417	0,46
54.	Celal Bayar Üniversitesi	173	9	1	183	176	387	0,45
55.	Doğuş Üniversitesi	28	7	1	36	32	71	0,45
56.	Dokuz Eylül Üniversitesi	494	40	0	534	503	1129	0,45
57.	Atatürk Üniversitesi	418	18	0	436	422	1050	0,40
58.	İzmir Ekonomi Üniversitesi	19	5	1	25	24	62	0,39
59.	Marmara Üniversitesi	359	18	2	379	368	981	0,38
60.	İstanbul Bilim Üniversitesi	18	2	0	20	18	48	0,38
61.	Düzce Üniversitesi	60	1	0	61	60	161	0,37
62.	Yıldız Teknik Üniversitesi	196	4	0	200	198	536	0,37
63.	Giresun Üniversitesi	11	0	0	11	11	30	0,37
64.	Muğla Üniversitesi	82	9	0	91	89	263	0,34
65.	Kadir Has Üniversitesi	18	1	1	20	18	56	0,32
66.	Adıyaman Üniversitesi	5	0	0	5	5	16	0,31
67.	Yeditepe Üniversitesi	140	3	0	143	142	464	0,31
68.	Anadolu Üniversitesi	187	11	1	199	196	659	0,30
69.	Balıkesir Üniversitesi	82	0	0	82	82	277	0,30
70.	Sakarya Üniversitesi	139	3	0	142	139	475	0,29
71.	İstanbul Kültür Üniversitesi	32	8	0	40	33	116	0,28
72.	Ahi Evran Üniversitesi	13	0	0	13	13	49	0,27
73.	Dumlupınar Üniversitesi	59	3	0	62	62	255	0,24
74.	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	11	0	0	11	11	48	0,23
75.	Bahçeşehir Üniversitesi	17	3	0	20	19	84	0,23
76.	Kastamonu Üniversitesi	9	0	0	9	9	41	0,22
77.	İstanbul Ticaret Üniversitesi	12	0	0	12	12	55	0,22
78.	Ufuk Üniversitesi	16	0	0	16	16	89	0,18
79.	Ordu Üniversitesi	6	0	0	6	6	34	0,18
80.	Galatasaray Üniversitesi	16	10	0	26	18	117	0,15
81.	Haliç Üniversitesi	12	0	0	12	12	79	0,15
82.	Yaşar Üniversitesi	4	1	0	5	5	40	0,13
83.	Uşak Üniversitesi	7	0	0	7	7	60	0,12
84.	Okan Üniversitesi	2	2	0	4	4	36	0,11
85.	Namık Kemal Üniversitesi	14	0	0	14	14	128	0,11
86.	İstanbul Bilgi Üniversitesi	3	12	1	16	13	122	0,11
87.	Maltepe Üniversitesi	13	1	0	14	13	123	0,11
88.	Beykent Üniversitesi	9	1	0	10	10	96	0,10
89.	Hitit Üniversitesi	4	0	0	4	4	42	0,10
90.	Amasya Üniversitesi	3	0	0	3	3	33	0,09
91.	Erzincan Üniversitesi	6	0	0	6	6	88	0,06
92.	Mimar Sinan Üniversitesi	2	0	0	2	2	271	0,01

93.	Çağ Üniversitesi	0	0	0	0	0	33	0,00
	Toplam	17788	1006	95	18889	18331	34076	0,54

EK 46: Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerindeki Coğrafya Eğitimi Üzerine Etkisi Anketi
Bu anket, “Küreselleşmenin Türkiye Üniversitelerindeki Coğrafya Eğitimi Üzerine Etkisi” adlı doktora çalışmasında kullanılacaktır.

Ali İLHAN
(Coğrafya Öğretmeni, Şirinyer Lisesi-Buca)

Yrd. Doç. Dr. Nevzat Gümüş
(Danışman, DEÜ-Buca Eğitim Fakültesi)

Cevaplanan anketin al546033@gmail.com adresine gönderilmesi beklenmektedir.

Ankete vereceğiniz cevaplar bilimsel çalışmanın gerçekleşmesinde birincil öneme sahiptir.

Araştırmamıza katıldığınız ve sorularımızı yanıtladığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

A. 1. Akademik unvanınız?

1. Prof () 2. Doç. () 3. Yrd. Doç. () 4. Dr. () 5. Arş. Grv. () 6. Diğer (belirtebilir misiniz):?

A. 2. Uzmanlık alanınız:

1. Fiziki Coğrafya (), 2. Beşeri ve Ekonomik Coğrafya, 3. Bölgesel Coğrafya (), 4. Türkiye Coğrafyası (), 5. Coğrafya Eğitimi () 6. Diğer (Belirtebilir misiniz)?

A. 3. Bildiğiniz yabancı dil:

1. İngilizce	
2. Almanca	
3. Fransızca	
4. Diğer (belirtebilir misiniz)?	

A. 4. Yurt dışında yükseköğrenim gördüyseniz, hangi coğrafi bölgede öğrenim gördüğünüzü belirtebilir misiniz?

1.Batı Avrupa () 2.ABD () 3.Diğer (belirtiniz):

A. 5. Yurt dışında çıkan ve izlediğiniz coğrafi dergileri yazabilir misiniz?

A. 6. İnternet üzerinden coğrafya alanındaki gelişmeleri izleyebiliyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

A.7. Üniversitenizin coğrafya bölümü ile herhangi bir yabancı üniversite/ üniversitelerin coğrafya bölümü / bölümleri arasında bilimsel anlamda bir işbirliği var mıdır?

1.Evet () 2. Hayır ()

A. 8. Cevabınız evet ise üniversitenin/ üniversitelerin ismini yazabilir misiniz?

A. 9. Yurt dışındaki üniversitelerin coğrafya bölümlerinde akademik çalışmalarda (misafir öğretim görevlisi olarak vb.) bulundunuz mu?

1.Evet () 2. Hayır ()

A.10.Yanıtınız evet ise akademik çalışmada bulunduğunuz üniversiteyi/ üniversiteleri yazabilir misiniz?

A. 11. Yurt dışında yayınlanan yayınınız/ yayınlarınız var ise sayısını belirtebilir misiniz?

1. SCI Dergilerde:
2. SSCI Dergilerde:
3. Uluslar arası Mesleki Dergilerde:
4. Uluslar arası sempozyum/ kongre bildirileri (bildiri kitabında yer alan):

A. 12. Yurt dışında yayınlanan yayınınız/ yayınlarınız var ise aşağıdaki hangi coğrafi bölgede yayınlandığını belirtebilir misiniz?

1.Batı Avrupa () 2. ABD () 3.Diğer (belirtiniz):

A.13. Sizce küreselleşmenin Türkiye üniversitelerindeki coğrafya bölümleri üzerine ne gibi etkileri vardır (belirtebilir misiniz)?